

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE
LOCALĂ A COMUNEI POPRICANI,
JUDEȚUL IAȘI
2021 - 2027**

CUPRINS

CAPITOLUL I – CONTEXTUL ELABORĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI POPRICANI – ORIZONT 2027	11
CAPITOLUL II – DEZVOLTAREA LA NIVEL EUROPEAN, NAȚIONAL, REGIONAL ȘI LOCAL.....	15
CAPITOLUL III – CONTEXTUL ISTORIC	21
CAPITOLUL IV – CONTEXTUL CULTURAL	25
CAPITOLUL V – CONTEXTUL ADMINISTRATIV	29
CAPITOLUL VI – SISTEMUL DE EDUCAȚIE	51
CAPITOLUL VII – CONTEXTUL GEOGRAFIC	63
CAPITOLUL VIII – PROFILUL SOCIO – DEMOGRAFIC	67
CAPITOLUL IX – PROFILUL SOCIO – ECONOMIC	73
CAPITOLUL X – TURISMUL	83
CAPITOLUL XI – ANALIZA TOWS A DOMENIILOR STRATEGICE PENTRU DEZVOLTAREA COMUNEI POPRICANI	89
CAPITOLUL XII – TENDINȚE INTERNAȚIONALE – DEZVOLTAREA RURALĂ ÎN CONTEXT EUROPEAN	97
CAPITOLUL XIII – CALITATEA VIEȚII LA NIVEL NAȚIONAL ȘI EUROPEAN	117
CAPITOLUL XIV – PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU DEZVOLTAREA COMUNEI POPRICANI – ORIZONT 2027	139
ANEXE	177

Lista tabelelor

Tabelul 5.1: Suprafața teritoriului comunei Popricani.....	29
Tabelul 5.2: Zonele funcționale ale comunei Popricani.....	30
Tabelul 5.3: Numărul locuințelor existente în Comuna Popricani (Sursa: INSSE).....	31
Tabelul 5.4: Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile (Sursa: INSSE).....	31
Tabelul 5.5: Suprafața fondului funciar (ha) (Sursa: INSSE).....	32
Tabelul 5.6: Rute de deplasare.....	36
Tabelul 5.7: Unități sanitare pe categorii de folosință (Sursa: INSSE).....	37
Tabelul 5.8: Personalul medico-sanitar pe categorii (Sursa: INSSE).....	38
Tabelul 5.9: Ritmul de înnoire la nivelul regiunii Nord – Est, perioada 2000 – 2019 (Sursa: INSSE).....	38
Tabelul 6.1: Numărul sălilor de clasă (Sursa: INSSE).....	53
Tabelul 6.2: Numărul laboratoarelor și atelierelor școlare (Sursa: INSSE).....	53
Tabelul 6.3: Numărul sălilor de gimnastică (Sursa: INSSE).....	53
Tabelul 6.4: Numărul terenurilor de sport (Sursa: INSSE).....	54
Tabelul 6.5: Numărul calculatoarelor din unitățile de învățământ (Sursa: INSSE).....	54
Tabelul 6.6: Ponderea gospodăriilor care au acces la un computer acasă – pe medii de rezidență (%) (Sursa: INSSE).....	54
Tabelul 6.7: Ponderea gospodăriilor care au acces la internet acasă – pe medii de rezidență (%) (Sursa: INSSE).....	55
Tabelul 6.8: Personal didactic pe niveluri de instruire (Sursa: INSSE).....	55
Tabelul 6.9: Populația școlară de la nivelul comunei Popricani (Sursa: INSSE).....	56
Tabelul 6.10: Numărul absolvenților la nivelul comunei Popricani (Sursa: INSSE).....	56
Tabelul 6.11: Rata abandonului școlar în învățământul preuniversitar, pe niveluri de educație (%) (Sursa: INSSE).....	58
Tabelul 8.1: Născuți vii în perioada 2010 – 2019 în comuna Popricani (Sursa: INSSE).....	67
Tabelul 8.2: Populația după domiciliu pe grupe de vârstă, perioada 2010 – 2020 (Sursa: INSSE).....	68
Tabelul 8.3: Sporul natural al comunei Popricani (Sursa: INSSE).....	69
Tabelul 8.4: Numărul căsătoriilor în comuna Popricani (Sursa: INSSE).....	70
Tabelul 8.5: Numărul divorțurilor în comuna Popricani (Sursa: INSSE).....	70
Tabelul 8.6: Divorțuri după numărul copiilor minori rămași după desfacerea căsătoriei, la nivelul județului Iași, perioada 2010 – 2019 (Sursa: INSSE).....	71
Tabelul 9.1: Evoluția primelor întreprinderi din comuna Popricani după cifra de afaceri.....	76

Tabelul 9.2: Numărul șomerilor înregistrați în comuna Popricani (Sursa: INSSE).....	78
Tabelul 9.3: Evoluția numărului mediu al salariaților în comuna Popricani, perioada 2010 – 2019 (Sursa: INSSE)	78
Tabelul 10.1: Fluxul turiștilor (Sursa: INSSE)	85
Tabelul 11.1: Analiza TOWS a profilului cultural.....	89
Tabelul 11.2: Analiza TOWS a profilului administrativ.....	90
Tabelul 11.3: Analiza TOWS a profilului educațional	91
Tabelul 11.4: Analiza TOWS a profilului demografic.....	92
Tabelul 11.5: Analiza TOWS a profilului economic	93
Tabelul 11.6: Analiza TOWS a profilului turism.....	94

Lista figurilor

Figura 1.1: Zona metropolitană Iași.....	11
Figura 1.2: Regiunea Nord – Est în context național.....	12
Figura 1.3: Populația Regiunii Nord – Est pe medii de rezidență în perioada 2010 – 2020 (Sursa: INSSE).....	13
Figura 2.1: Regiunile din țările UE cu venituri reduse și o creștere economică redusă (Sursa: Eurostat).....	16
Figura 2.2: Împărțirea PIB-ului României pe regiuni și disparitatea acestora (Sursa: Eurostat).....	18
Figura 5.1: Nivelul de satisfacție privind serviciile de transport.....	39
Figura 5.2: Nivelul de satisfacție privind serviciile de poștă și curierat.....	40
Figura 5.3: Nivelul de satisfacție privind rețeaua de apă potabilă și canalizare.....	41
Figura 5.4: Nivelul de satisfacție privind serviciul de salubritate.....	42
Figura 5.5: Nivelul de satisfacție privind iluminatul public.....	42
Figura 5.6: Nivelul de satisfacție privind infrastructura rutieră.....	43
Figura 5.7: Nivelul de mulțumire față de medici.....	44
Figura 5.8: Nivelul de mulțumire privind farmaciile.....	45
Figura 5.9: Nivelul de mulțumire privind cabinetele medicale.....	46
Figura 5.10: Nivelul de mulțumire privind cabinetele stomatologice.....	47
Figura 5.11: Nivelul de mulțumire privind serviciile medicale veterinare.....	47
Figura 5.12: Nivelul de mulțumire privind serviciile de asistență socială.....	48
Figura 5.13: Opinia publicului privind problemele comunei Popricani.....	49
Figura 5.14: Acțiuni propuse de public pentru rezolvarea principalelor probleme.....	49
Figura 5.15: Principalele fenomene sociale negative.....	50
Figura 6.1: Evoluția populației cuprinse între 0 – 14 ani comparativ cu populația școlară în comuna Popricani (Sursa: INSSE).....	57
Figura 6.2: Nivelul de mulțumire privind dotarea unităților educaționale.....	59
Figura 6.3: Nivelul de mulțumire privind dotarea bibliotecilor.....	60
Figura 6.4: Nivelul de mulțumire privind dotarea bazei sportive.....	60
Figura 6.5: Nivelul de mulțumire privind competența cadrelor didactice.....	61
Figura 8.1: Evoluția demografică a comunei Popricanii.....	67
Figura 8.2: Repartiția populației pe sexe, media perioadei 2010 – 2020 (pe grupe de vârstă).....	69
Figura 8.3: Evoluția emigranților și imigranților definitivi din comuna Popricani, perioada 2010 – 2019.....	72

Figura 9.1: Produsul intern brut la nivelul Regiunii Nord – Est, pe județe, în perioada 2000 – 2020 (milioane lei)	73
Figura 9.2: Cifra de afaceri la nivelul județului Iași	75
Figura 9.3: Aprecierea dezvoltării comerțului din comuna Popricani	79
Figura 9.4: Aprecierea dezvoltării agriculturii în comuna Popricani	79
Figura 9.5: Aprecierea dezvoltării zootehniei în comuna Popricani	80
Figura 9.6: Aprecierea dezvoltării turismului în comuna Popricani	80
Figura 9.7: Aprecierea dezvoltării industriei în comuna Popricani	81
Figura 9.8: Opinia publicului privind posibilele investiții	81
Figura 9.9: Principalele elemente pentru dezvoltarea economică.....	82
Figura 13.1: Satisfacția generală a vieții	117
Figura 13.2: Satisfacția generală a vieții respondenților	117
Figura 13.3: Satisfacția finanțelor și venitul mediu anual.....	118
Figura 13.4: Satisfacția finanțelor și venitul mediu anual.....	118
Figura 13.5: Satisfacție financiară a respondenților.....	119
Figura 13.6: Venitul mediu lunar al locuințelor respondenților.....	120
Figura 13.7: Satisfacția privind condițiile de locuință și coeficientul de supraaglomerare	120
Figura 13.8: Satisfacția privind condițiile de locuință și coeficientul de supraaglomerare	121
Figura 13.9: Satisfacția față de propria locuință a respondenților	122
Figura 13.10: Nivelul de supraaglomerare a locuințelor.....	122
Figura 13.11: Satisfacția privind locul de muncă și rata angajării	123
Figura 13.12: Satisfacția privind locul de muncă și rata angajării	123
Figura 13.13: Satisfacția privind locul de muncă.....	124
Figura 13.14: Satisfacția timpului utilizat și media orelor de lucru săptămânale.....	124
Figura 13.15: Satisfacția timpului utilizat și media orelor de lucru săptămânale.....	125
Figura 13.16: Satisfacția respondenților privind utilizarea timpului.....	126
Figura 13.17: Situația mediei orelor lucrate pe săptămână	126
Figura 13.18: Nivelul de educație și diferența satisfacției generale.....	127
Figura 13.19: Nivelul de educație și diferența satisfacției generale.....	128
Figura 13.20: Autoevaluarea sănătății și speranța de viață	128
Figura 13.21: Autoevaluarea sănătății și speranța de viață	129
Figura 13.22: Perceperea propriei sănătăți de către respondenți.....	130
Figura 13.23: Speranța medie de viață prevăzută de respondenți	130

Figura 13.24: Satisfacția relațiilor personale	131
Figura 13.25: Satisfacția relațiilor personale	131
Figura 13.26: Satisfacția respondenților privind relațiile personale	132
Figura 13.27: Bazarea pe o persoană apropiată în caz de urgență	132
Figura 13.28: Nivelul de siguranță.....	133
Figura 13.29: Nivelul de siguranță.....	134
Figura 13.30: Siguranța respondenților plimbându-se pe întuneric	134
Figura 13.31: Încrederea în sistemul juridic	135
Figura 13.32: Încrederea în sistemul juridic	135
Figura 13.33: Încrederea în sistemul juridic	136
Figura 13.34: Satisfacția cu mediul înconjurător și nivelul de poluare.....	136
Figura 13.35: Satisfacția cu mediul înconjurător și nivelul de poluare.....	137
Figura 13.36: Satisfacția respondenților privind mediul de viață	138

Lista imaginilor

Imaginea 4.1: Biserica de lemn "Sfântul Prooroc Isaia" din Cârlig.....	25
Imaginea 4.2: Biserica "Sfântul Nicolae" din satul Cuza Vodă.....	26

CAPITOLUL I – CONTEXTUL ELABORĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI POPRICANI – ORIZONT 2027

Comuna Popricani face parte din zona metropolitană a județului Iași, Regiunea de Dezvoltare Nord-Est și se află în estul județului, la nord de municipiul Iași, pe malurile râurilor Șorogari și Jijiei.

Figura 1.1: Zona metropolitană Iași

Județul Iași cuprinde 2 municipii (Iași și Pașcani), 3 orașe (Târgu Frumos, Podu Iloaiei și Hârlău) și 93 de comune.

Actuala comună Popricani este formată din fostele comune Vânători și Popricani, denumirea actuală a comunei datând din 1934. Comuna are 9 sate componente și anume: Popricani (reședința), REDIU Mitropoliei, Țipilești, Moimești, Cotu Morii, Vânători, Vulturi, Cuza Vodă și Cârlig.

Conform Nomenclatorului Unităților Teritoriale Statistice (NUTS) structura teritorială a României, asimilabilă NUTS este următoarea:

- Nivel NUTS I: România;
- Nivel NUTS II: 8 regiuni de dezvoltare, cu o populație medie de 2,76 milioane locuitori pe regiuni;
- Nivel NUTS III: 41 de județe și Municipiul București, care reflectă structura administrativ teritorială a României;
- Nivel NUTS IV: nu se folosește, deoarece nu s-au identificat asocieri de unități teritoriale;

- Nivel NUTS V: 320 municipii și orașe, 2.861 comune, cu 12.957 sate (Anuarul statistic, 2020).

Regiunea de dezvoltare Nord – Est

Regiunea Nord-Est are în componență următoarele județe: Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava și Vaslui.

- Populație: 3.987.727 locuitori;
- Suprafață: 36.850 km²;
- Sediul agenției de dezvoltare regională: Piatra-Neamț;
- Densitate: 108 locuitori/km².

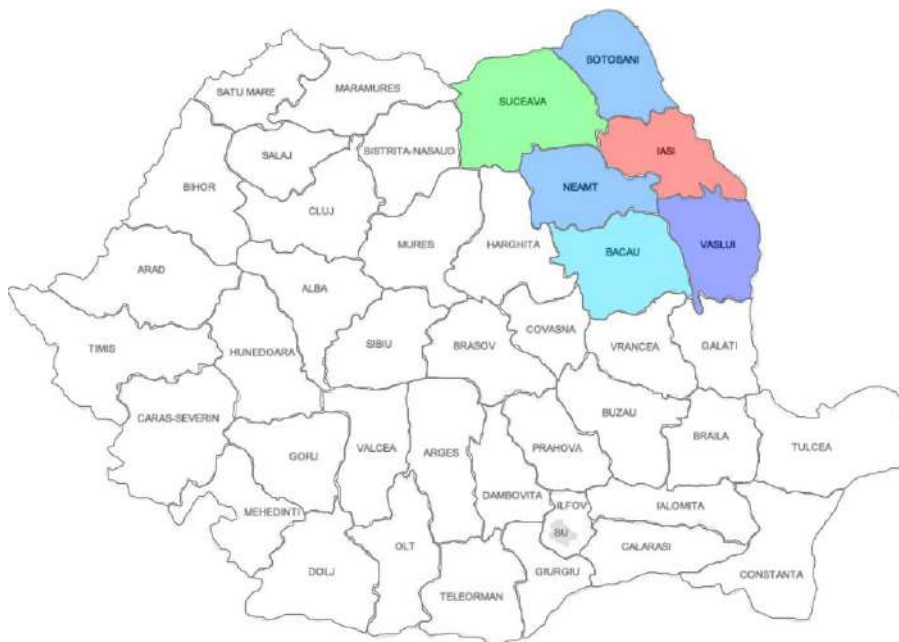

Figura 1.2: Regiunea Nord – Est în context național

Subsumând populația de la nivelul Regiunii Nord – Est, conform datelor publicate de INSSE, pe cele două medii de rezidență în perioada 2005 – 2020 se pot descoperi o serie de diferențe. Astfel, în perioada analizată, 2010 – 2020, populația din mediul rural nu prezintă mari diferențe, suma populației nu depășește valoare de 2,1 milioane de locuitori. Pe când la nivelul populației urbane se prezintă o creștere constantă dar cu valori apropiate, ajungând în 2020 să fie cu 5,1% mai mulți locuitori decât în 2010.

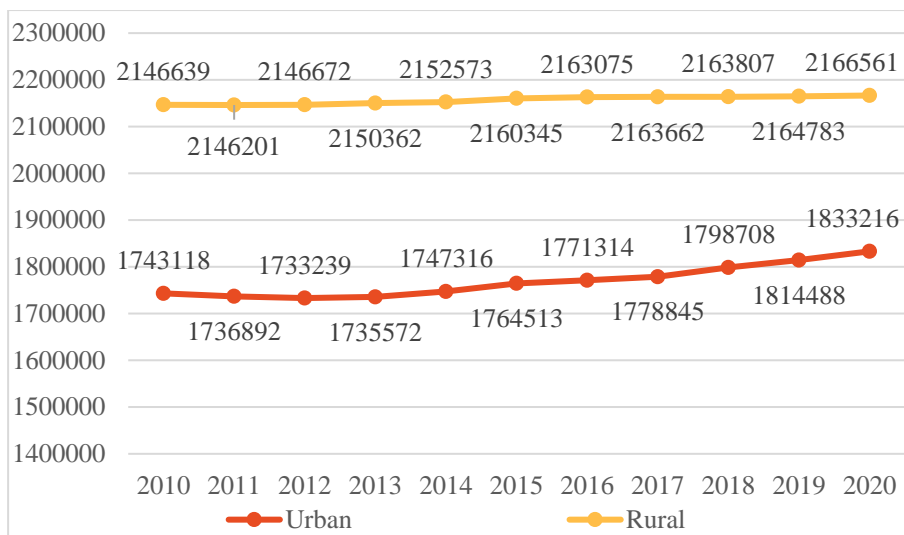

Figura 1.3: Populația Regiunii Nord – Est pe medii de rezidență în perioada 2010 – 2020 (Sursa: INSSE)

Analizând graficul de mai sus constatăm faptul că la nivelul Regiunii Nord – Est populația din mediul rural depășește populația din mediul urban. Se observă faptul că în perioada analizată s-a păstrat o tendință asemănătoare pentru ambele medii de rezidență, cu o creștere mai accentuată pentru mediul urban. Populația din mediul rural a crescut în anul 2020 cu 0,93% față de anul 2010 iar pentru mediul urban populația s-a majorat cu 5,17%.

CAPITOLUL II – DEZVOLTAREA LA NIVEL EUROPEAN, NAȚIONAL, REGIONAL ȘI LOCAL

La nivelul Uniunii Europene creșterea economică nu este răspândită uniform, anumite regiuni prosperă, în timp ce altele rămân în urmă. Acest fenomen se manifestă în Uniunea Europeană (UE) la fel ca și în majoritatea celorlalte zone ale lumii, în ciuda eforturilor considerabile de susținere a convergenței în UE. Regiunile cele mai dezvoltate din Europa au, în medie, un PIB de 2,3 ori mai mare pe cap de locuitor decât echivalentele lor mai sărace. Această situație este întâlnită și în interiorul aceleiași țări. În România, de exemplu, regiunea București-Ilfov depășește orașe ca Madrid, Berlin sau Budapesta din punct de vedere al PIB-ului pe cap de locuitor, însă în aceeași țară există, de asemenea, 5 regiuni care se clasifică printre cele mai sărace la nivelul întregii Uniuni Europene.

Regiunile lumii se confruntă cu mai multe provocări comune. Cu scopul de a aduna informații despre intervenții și experiențe, în anul 2006 UE a hotărât să creeze parteneriate sub formă de “memorandumuri de înțelegere”, cu mai multe țări din afara UE. Au fost semnate patru memorandumuri de înțelegere privind cooperarea în domeniul politicii regionale cu China, Rusia, Brazilia și din iulie 2009 cu Ucraina. Acestea se bazează pe experiența UE privind reducerea diferențelor regionale, îmbunătățirea guvernării și crearea unor politici dinamice bazate pe rețele locale de informare. În mod similar, UE poartă dialoguri privind aceste aspecte și cu alte grupuri de țări din afara UE-27, cum ar fi ASEAN (Asociația Națiunilor din Asia de Sud-Est), țările din America Centrală sau Uniunea Economică și Monetară a Africii de Vest (acronimul în franceză - UEMOA). În mai 2009, Directoratul General pentru Politică Regională a organizat, sub conducerea fostului comisar pentru politică regională, Danuta Hübner, o conferință la Bruxelles, care s-a axat pe “Guvernarea regională în context global”. Fiind primul eveniment de acest tip, conferința a adunat împreună președinții regiunilor europene și reprezentanții multor țări din afara Europei.

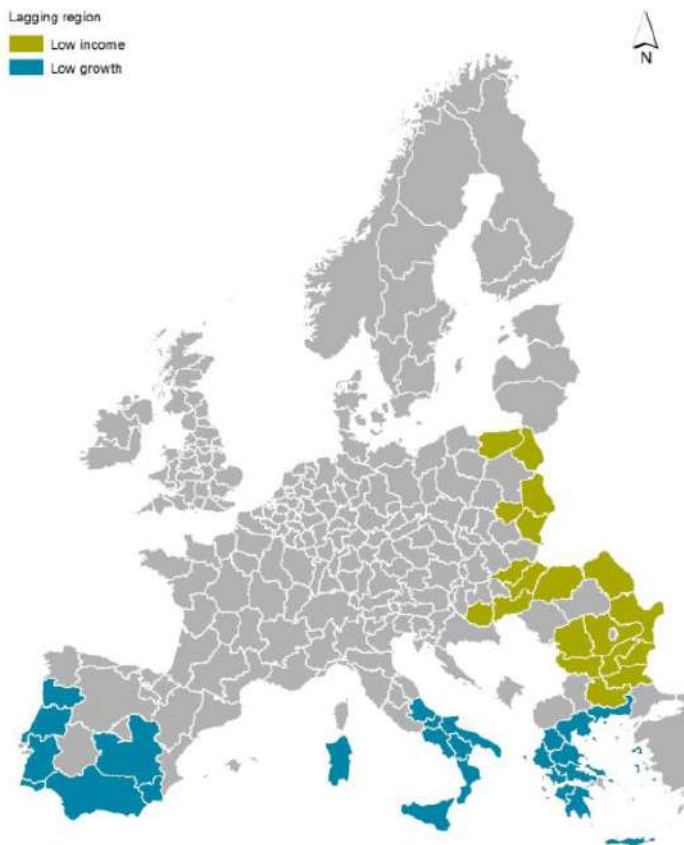

Figura 2.1: Regiunile din țările UE cu venituri reduse și o creștere economică redusă (Sursa: Eurostat)

După cum se poate observa în figura 2.1 la nivelul României sunt 5 regiuni ce suferă de venituri reduse printre care și Regiunea Nord – Est de care aparține județul Iași.

Analizând figura, observăm faptul că anumite țări din zona de est și nord-est se confruntă cu venituri reduse în timp ce în zona de sud-est, sud și sud-vest se observă țări care se confruntă cu un nivel redus de creștere economică.

Pentru a soluționa problemele cu care ne confruntăm în prezent trebuie să planificăm la nivel global și să acționăm la nivel local. Principalele probleme cu care se confruntă regiunile lumii au o dimensiune puternică “teritorială”, care necesită acțiuni la nivel local și regional.

Dezvoltare la nivel național

În ultimii ani, economia românească s-a dezvoltat rapid, fiind alimentată în special de consumul privat susținut de măsuri fiscale pro-ciclice. Acest lucru a condus la o creștere a inflației, a deficitului de cont curent și la deficite bugetare mai mari, având un nivel de aproximativ 4,6% în 2019. Datoria publică este moderată, conform standardelor regionale, fiind aproximativ 35% din PIB. În timp ce piața muncii a devenit mai rigidă iar șomajul general rămâne scăzut, emigrația și investițiile insuficiente în infrastructură au avut tendința de a menține diferențele semnificative la nivel regional. Economia românească a fost afectată în mod semnificativ de criza COVID-19 la începutul anului 2020 și va necesita un efort substanțial pentru redresare.

România se confruntă cu semnificative deficite de tranziție în majoritatea sectoarelor economiei. Starea transporturilor și a infrastructurii municipale agravează disparitățile regionale și limitează lanțul valoric/integrarea piețelor. Infrastructura de sănătate este sub standardele UE, din cauza operațiunilor și a managementului financiar ineficient, precum și a lipsei de investiții.

România are un sector privat activ, care este alimentat de investiții străine mari în sectorul auto, TIC, agroalimentar și al imobiarelor și este sprijinit de o bază puternică a IMM-urilor. Cu toate acestea, nu se ridică la înălțimea potențialului său din cauza obstacolelor birocratice care îngreunează afacerile și a blocajelor provocate de infrastructura națională precară. Accesul la finanțare rămâne limitat din cauza practicilor dificile de creditare bancară, a piețelor de capital subdezvoltate și a surselor alternative de finanțare limitate.

De la aderarea la UE și până în 2016, indicele disparităților regionale față de nivelul național, între cele opt regiuni de dezvoltare ale României, a crescut în cinci dintre acestea. Dacă Bucureștiul și-a majorat nivelul față de medie, patru regiuni au pierdut procente față de medie, în vreme ce o regiune – Vestul – și-a pierdut avantajul și a ajuns la nivelul de dezvoltare al mediei.

Avansul puternic al Regiunii București – Ilfov distorsionează, într-un fel, cifrele, dar un lucru care nu poate fi contestat este că diferențele de dezvoltare între regiuni se adâncesc într-un fel care ar putea să devină foarte greu de gestionat în viitor.

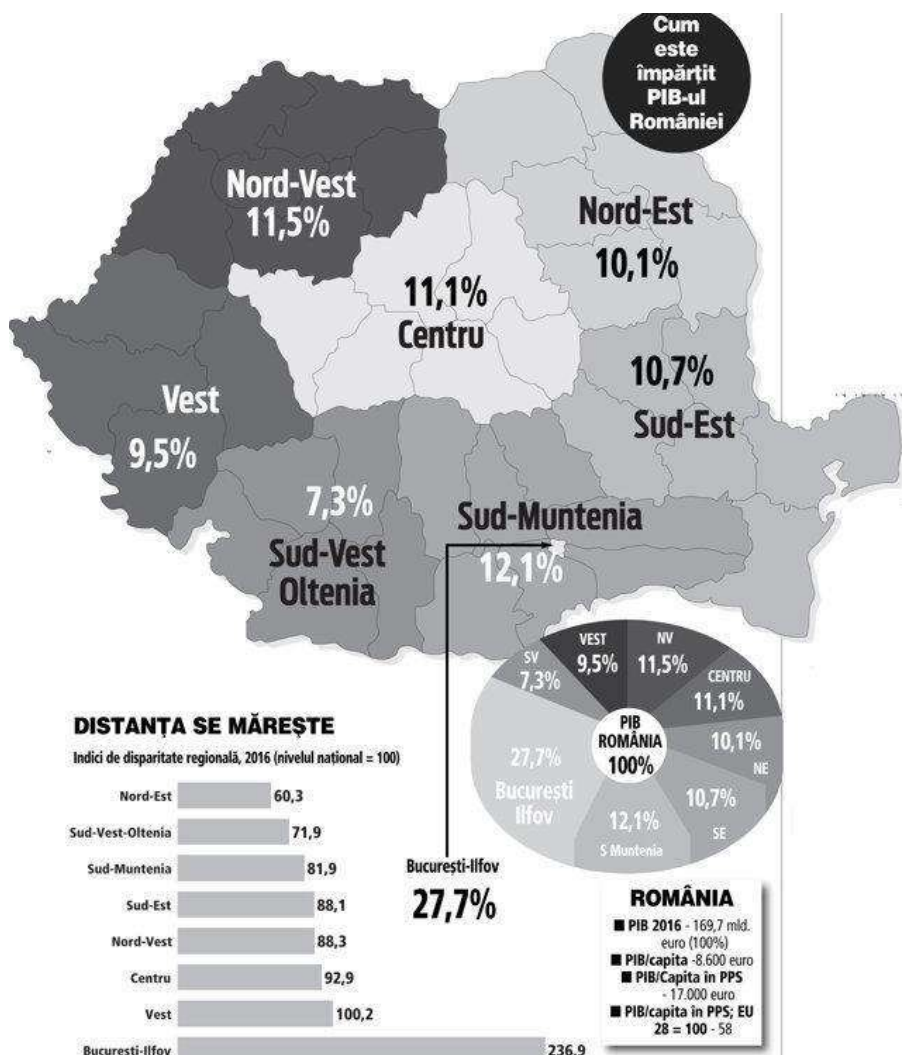

Figura 2.2: Împărțirea PIB-ului României pe regiuni și disparitatea acestora (Sursa: Eurostat)

Strategia de dezvoltare teritorială a României reprezintă viziunea asumată a Guvernului și Parlamentului României privind dezvoltarea teritoriului național pentru orizontul de timp 2035: România 2035, o țară cu un teritoriu funcțional, administrat eficient, care asigură condiții atractive de viață și locuire pentru cetățenii săi, cu un rol important în dezvoltarea zonei de sud-est a Europei.

Scenariul România Policentrică are ca scop dezvoltarea teritoriului național la nivelul unor nuclee de concentrare a resurselor umane, materiale,

tehnologice și de capitaluri (orașe mari/ medii), în perspectiva anului 2035 și conectarea eficientă a acestor zone de dezvoltare cu teoriile europene.

Teritoriile policentrice prezintă un potențial mai mare de asigurare a unui echilibru în dezvoltare în detrimentul celor mai puțin policentrice. Acest lucru poate fi asigurat prin susținerea dezvoltării unor centre urbane majore la nivelul teritoriului național și conectarea acestora cu orașele mici și zonele rurale.

Planul de Dezvoltare Regională Nord – Est 2014 – 2020

PDR NE a asigurat cadrul strategic și a reprezentat instrumentul prin care regiunea, plecând de la analiza socio-economică regională și având drept cadru obiectivele tematice, prioritățile de investiții și acțiunile cheie prevăzute de proiectele de regulamente privind fondurile europene, își promovează prioritățile și interesele în domeniul economic și social reprezentând în același timp contribuția regiunii la elaborarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2014 – 2020.

Principiile fundamentale avute în vedere la elaborarea PDR NE au fost:

- comasarea și ordonarea obiectivelor, urmărindu-se în acest fel eficacitatea utilizării resurselor alocate;
- coordonarea și corelarea diferitelor acțiuni propuse, rezultând astfel o mai mare coerență la nivel regional și un efect sinergic al acestor acțiuni;
- aproximarea realizării obiectivelor propuse prin utilizarea unor indicatori de performanță.

PDR NE și-a propus să prezinte următoarele aspecte:

- nevoile și oportunitățile de dezvoltare existente atât la nivel județean cât și regional;
- liniile de acțiune concrete în domeniile de competență, la nivel local și județean în deplină concordanță cu principalele direcții de dezvoltare așa după cum au fost acestea identificate și formulate în Strategia de Dezvoltare a Regiunii Nord – Est 2014 – 2020 din cadrul Planului de Dezvoltare Regională Nord – Est 2014 – 2020;
- implementarea proiectelor care să contribuie la reducerea disparităților și la valorificarea potențialului de dezvoltare a Regiunii Nord – Est.

CAPITOLUL III – CONTEXTUL ISTORIC

La sfârșitul secolului al XIX-lea, comuna purta denumirea de Rediul Mitropoliei. Aceasta făcea parte din plasa Copou a județului Iași și era formată din satele Rediu Mitropoliei, Moinești, Popricani, Coarba, Tipilești, Iepureni și Izvoarele.

În anul 1931, comuna a fost desființată temporar, satele ei trecând la comuna Țigănași, dar la scurt timp a fost reînființată, cu numele de Popricani. În 1950, comuna a fost transferată raionului Iași din regiunea Iași. În anul 1968, a revenit, în alcătuirea actuală, la județul Iași, reînființat.

Nu au fost găsite date exacte cu privire la forma de așezare a Popricaniului, dar se poate bănuși că la începutul secolului al XVII-lea satul, ca așezare, exista. Despre Popricani ca așezare există și mărturii orale. Cu privire la acest aspect este exemplificat moșierul Dimitrie Pașcanu care a zidit în anul 1812 biserica din sat, biserică care există și astăzi. Tot moșierul Pașcanu a adus la curtea sa oameni cu diferite îndeletniciri cum ar fi: chelari, fierari, bucătari, etc. Acest lucru este justificat de faptul că și astăzi în comună sunt multe familii cu numele de Bucătaru, Chelaru, Fieraru, etc. Aceste nume provenind de la ocupațiile celor aduși de moșier.

Satul Cotu Morii este o așezare mai nouă, înființată după primul război mondial cu ocazia împrumutării din 1920/ 1921, cu care s-a hotărât vatra de sat pentru oamenii din Popricani care nu aveau locuri de casă. Satul a luat numele de Cotu Morii după locul cu același nume. Aici ar fi existat o moară situată în cotul șoselei Iași – Sculeni de unde vine și numele de Cotu Morii.

Denumirea satului Vânători, probabil inițial a fost Vânătorii Curtii, deoarece locuitorii acestui sat în schimbul scutirii altor obligațiuni de către curtea domnească, trebuiau să procure acesteia vânatul, nu se cunoaște însă anul exact al înființării acestui sat.

Actuala șosea Iași – Bivolari era o principală arteră comercială ce lega nordul Moldovei de Iași. Negustorii ce veneau din nord, după ridicarea dealului Popricani destul de anevoios se opreau în drum spre Iași pentru un ultim popas pe platoul unde este așezat satul. Deci acestei așezări unde făceau poprire negustori, i s-a dat de la cuvântul poprire, numele de Popricani.

Satul Vultur actualmente component al comunei Vânători se pare că a fost creat în anul 1879. Despre existența acestui sat se prezintă și un document din 1880 adresat de primăria comunei Copou președintelui consiliului permanent Iași, prin care primarul comunei Copou arată că pe moșia Cârligului urmează a fi împrumutăriți un număr de țărani, cu 13 fâlci care sunt izolate pe această moșie și unde urmează a se construi școala din satul nou, această mărturie întărind înființarea satului în anul 1879.

O monografie a satului Cârlig, întocmită în anul 1938 de către elevii școlii normale Vasile Lupu din Iași, care a fost publicată sub Volumul 7 1938 – 1939, prezintă faptul că din discuțiile cu cetățenii s-au desprins mai multe versiuni despre originea acestui sat și a formării lui astfel că: unii afirmă că de mult nu se știe exact, când era un sat cu numele de Vadul lui Voda în răsăritul Iașiului aproape de oraș, din cauza unor alunecări de teren, casele s-au dărâmat iar gospodarii au plecat, unii s-au oprit în satele vecine câțiva s-au oprit și s-au așezat aici și se pare că acest sat s-a înființat înainte de Cuza Vodă, mărturia nu este însă exactă. Iar unii gospodari pretind că numele ar veni de la dealurile din împrejurimi așezate în formă de cârlig.

Un alt sat în componența comunei Popricani este și satul Cuza Vodă, din mărturiile probabile se prezintă faptul că acesta a fost înființat după 1888 ca un ecou al răscoalelor țărănești, denumirea venind de la numele Domnitorului A.I. Cuza, ce a făcut prima reformă prin care s-au eliberat și împroprietărit clăcașii, acest sat până în anul 1927 a făcut parte din comuna Aroneanu iar în anul menționat a devenit dat permanent al comunei Popricani.

Deși datele documentelor oficiale prezintă o parte din datări, arheologii constată însă de când acestea au fost populate de oameni din timpuri străvechi, astfel:

Satul Cârlig

În vatra satului s-au găsit fragmente ceramice din neoliticul timpuriu, iar în jurul său urme de locuire din paleolitic, neolitic, sfârșitul epocii bronzului și feudalismul dezvoltat. Satul este relativ tânăr, fiind atestat documentar în anul 1816

Satul Cotu Morii

În zona acestui sat s-au descoperit resturi arheologice din neoliticul dezvoltat, din epoca bronzului, din perioada prefeudală, feudal târzie. Satul actual este o așezare nouă, fiind atestat documentar în 1921.

Satul CUZA VODĂ

În vatra sa s-au descoperit urme de cultură din epoca bronzului și feudalismul târziu (sec. XVIII) iar în apropierea sa, spre nordul pădurii Cârlig – resturi de ceramic La Tene II, din sec. IV d.Hr. (începutul migrațiilor), feudalismul timpuriu (sec. XI – XIV) și din sec. XVIII. Satul este o așezare de împroprietărire după 1879, cu o textură stradală geometrică.

Satul Moimești

Este o așezare veche, atestată documentar în anul 1472.

Satul Popricani

La est de sat, pe valea Neagră, s-au descoperit fragmente ceramice din neoliticul timpuriu și dezvoltat (Cucuteni A) și începutul migrațiilor (sec. IV d. Hr.) pe coaste estică a Ciriteilor Mari și Mici s-au găsit urme de cultură material din neoliticul dezvoltat și sfârșitul epocii bronzului, din hallstatt, începutul migrațiilor și feudalism (sec. XVII – XVIII). Satul este o așezare veche, atestată documentar în anul 1476.

Satul Rediu Mitropoliei

În zona de est a satului s-au descoperit fragmente ceramice și alte elemente de inventar din neoliticul dezvoltat (Cucuteni B), perioada hallstatt prefeudală, feudalismul timpuriu, dezvoltat și târziu. Pe dealul Coarba, lângă sat, a existat un sat cu același nume (Coarba), azi dispărut. Satul Rediu Mitropoliei este atestat documentar în 1772.

Satul Tipilești

Acest sat este situat în prelungirea satului Rediu Mitropoliei, dar este mai mare decât acesta. Descoperirile arheologice din zonă sunt aferente ambelor sate. Satul Tipilești este atestat documentar în anul 1617.

Satul Vânători

Lângă acest sat, pe dealul Bursucăriei (Rufeni) s-au descoperit fragmente ceramice din neoliticul dezvoltat, sfârșitul bronzului, începutul migrațiilor, și feudalismul dezvoltat. Este o așezare nouă, atestată documentar în anul 1890.

Satul Vulturi

La nord-est de acest sat, pe dealul Frasinului, s-au descoperit urme de locuințe și fragmente ceramice din neolitic (Cucuteni C) și lame de silex din paleoliticul superior final. Pe dealul Vultur s-au descoperit urme de locuințe și ceramic de la începutul epocii migrațiilor (sec. IV d.Hr.) Satul actual este de asemenea o așezare nouă, fiind atestat documentar în anul 1879.

Astăzi Popricani este o localitate în județul Iași, Moldova, România. Începând din aprilie 2004, comuna Popricani face parte din Zona Metropolitană Iași și este formată din satele Popricani, Rediu-Mitropoliei, Tipilești, Moimești, Cotu Morii, Vânători, Vulturi, Cuza Vodă și Cârlig.

CAPITOLUL IV – CONTEXTUL CULTURAL

Așezarea geografică a comunei Popricani a influențat de-a lungul timpului evenimentele din localitate cât și curentul de evoluție culturală a acesteia. Distanța redusă față de Municipiul Iași i-a permis o armonizare culturală, comuna contribuind la nivel cultural cu obiectivele de natură religioasă și care prezintă o bogată încărcătură istorică, printre acestea reamintim:

Biserica de lemn “Sfântul Prooroc Isaia” din Cârlig – este atestată din anul 1816, și este o biserică de lemn construită la începutul secolului al XIX-lea în satul Cârlig, la o distanță de 3 km nord de municipiul Iași. În curtea lăcașului de cult se află cimitirul localității. A fost ctitorită de un ieromonah cu numele de Isaia (de la care provine și hramul bisericii), cu binecuvântarea mitropolitului Veniamin Costachi al Moldovei.

În anul 2001, biserica din Cârlig a dobândit statut de parohie de sine stătătoare, fiind numit un preot-paroh. Începând de atunci, prin contribuția enoriașilor, s-au efectuat unele lucrări de înfrumusețare a lăcașului de cult: s-au izolat termic pereții bisericii, s-a realizat o catapetasmă din stejar sculptat și s-a achiziționat mobilier nou. În apropiere, s-a construit o casă parohială.

Biserica are hramul Sfântului Prooroc Isaia (sărbătorit în fiecare an la 9 mai), ea fiind singura biserică din Arhiepiscopia Iașilor cu acest hram.

Imaginea 4.1: Biserica de lemn “Sfântul Prooroc Isaia” din Cârlig

Biserica “Sfântul Nicolae” din satul Cuza Vodă – a fost construită în anul 1886 de către enoriașii de atunci, fiind situată în mijlocul satului. Este în formă de cruce în stil moldovenesc. Temelia este din piatră iar pereții sunt din bârne de stejar, fiind pardosită cu scândură de brad și acoperită cu tablă. În anul 1986 s-a construit în partea de sus o turlă înaltă (clopotniță), apoi o anexă care face legătura cu biserica. De-a lungul timpului s-au făcut diverse reparații în anii: 1929, 1964, 1986, 2007. Catapeteasma bisericii este din lemn de tei fiind îmbrăcată în foiță de aur. Biserica are o suprafață de 112 mp și trei clopote, iar curtea bisericii are o suprafață de 1.212 m².

În anul 1970 s-a construit la cimitir o biserică cu hramul “Înălțarea Domnului” pentru a se oficia slujbele pentru cei adormiți.

Imaginea 4.2: Biserica "Sfântul Nicolae" din satul Cuza Vodă

Principala instituție care asigură cadrul necesar desfășurării activităților culturale de la nivel local, este Căminul Cultural Popricani. Conform Institutului Național de Statistică, în Popricani funcționează o bibliotecă publică fondată încă din anul 1955. Hodoroabă Eleonora, profesor de limba și literatura română punea bazele primei biblioteci publice, care cuprindea doar câteva zeci de volume și care nu servea doar populația școlară, ci întreaga comună. Biblioteca era reprezentată în acel moment de un dulap în care erau depozitate cele câteva publicații și se afla în incinta Școlii Vechi, pe locul unde este astăzi amplasat Centrul de terapie ocupațională pentru persoanele cu dizabilități. Ulterior, biblioteca a fost mutată temporar în locuința învățătoarei Ioniță Eugenia și apoi în locuința familiei Guțanu Ilie, situată în centrul comunei, lângă fostul sediu al Primăriei Popricani. Doi ani mai târziu, în anul 1977, s-a finalizat construirea Căminului Cultural, ocazie

cu care biblioteca a fost înzestrată cu un spațiu generos, în care își desfășoară activitatea și astăzi.

Colecții:

- 12.030 unități de inventar;
- 12.013 cărți și publicații seriale;
- 17 documente audio-video;
- 18 documente electronice.

Biblioteca prezintă o serie de proiecte derulate:

- “Biblioteca de vacanță”, cu: Jucărioteca; Școala de vacanță; Clubul de pictură “Și eu vreau să fiu pictor”; Ora de șah și “Noi suntem creștini”, în parteneriat cu Biserica “Sf. Nicolae” Popricani;
- “Primăvară europeană”, în parteneriat cu Biblioteca Publică Trifești;
- “O școală deschisă spre viitor”, în parteneriat cu Școala Vânători;
- “Bona potrivită”, realizat de Fundația Holt Iași;
- “Primul ajutor – trusa ta de cunoștințe”, în parteneriat cu Biblioteca Județeană “Gh. Asachi” Iași
- “Adolescenți, încotro?”, în parteneriat cu Postul de Poliție Popricani și Școala generală Popricani.

De asemenea comuna prezintă și alte zile comemorative care duc tradiția și obiceiurile mai departe, spre noii urmași, precum:

- Festivalul de iarnă, organizat de către primărie în curtea acesteia pe 31 decembrie, unde tinerii prezintă colinde laice cum sunt: Capra, Ursul, Struțul, Călușii, Cerbul etc. Acestea sunt în fapt jocuri de măști și costumații speciale, realizate de membrii formației, menite să alunge spiritele rele din noul an. O altă urare tradițională în ajunul Anului Nou este Plugușorul, care este întotdeauna însoțit de strigături, pocnete de bici și sunete de clopoței. Textul este recitat într-un ritm vioi, urarea fiind veselă și optimistă;
- Ziua Eroilor (coincide cu ziua sărbătorii “Înălțarea Domnului”);
- Zilele comunei Popricani.

CAPITOLUL V – CONTEXTUL ADMINISTRATIV

Comuna Popricani prezintă o suprafață totală a intravilanului existent (curți – construcții) de 664,08 hectare, din totalul suprafeței de 6.962 hectare de teren.

Tabelul 5.1: Suprafața teritoriului comunei Popricani

Nr. crt.	Satul	Suprafața teritoriului intravilan existent (ha)	Suprafața teritoriului intravilan propus (ha)
1	Popricani	234,5	307,64
2	Moimești	38,91	43,08
3	Țipilești	43,41	46,77
4	Rediu Mitropoliei	16,78	19,76
5	Cotu Morii	21,77	32,38
6	Vulturi	62,29	116,93
7	Vânători	114,75	187,23
8	Cuza Vodă	64,04	76,18
9	Cârlig	51,91	57,01
10	Trupuri separate de localități	9,7	-
11	Total intravilan existent PUG vechi	658,06	-
12	PUZ-URI aprobate	6,02	-
13	Total intravilan existent / propus	664,08	886,98

Satul Popricani reprezintă aproximativ 35% din suprafața totală a intravilanului existent al comunei Popricani urmat de satul Vânători cu o suprafață a intravilanului de 114,75 hectare, respectiv 17,43%.

Tabelul 5.2: Zonele funcționale ale comunei Popricani

ZONE FUNCȚIONALE	EXISTENT		PROPUȘ	
	Suprafață (ha)	Procent (%) din total intravilan	Suprafață (ha)	Procent (%) din total intravilan
Zonă locuințe și funcțiuni complementare	298,4	44,93	472,02	53,44
Zonă unități industriale	15,06	2,27	15,68	1,77
Zonă unități agricole	37,21	5,60	39,51	4,45
Zonă instituții publice și servicii	11,86	1,79	22,97	2,59
Zonă căi de comunicație rutieră	68,62	10,33	99,59	11,23
Zona spații verzi, complexe sportive, etc.	14,05	2,12	17,53	1,98
Zonă constr. aferente lucr. tehnico - edilitare	1,33	0,20	1,48	0,17
Zonă gospodărie comunala, cimitire	9,68	1,46	8,33	0,94
Zonă destinație specială	0,00	0,00	0,00	0,00
Terenuri libere	202,3	30,46	202,30	22,81
Ape	5,57	0,84	5,57	0,63
Păduri	0,00	0,00	0,00	0,00
Terenuri neproductive	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAL INTRAVILAN	664,08	100	886,98	100

Tabelul 5.3: Numărul locuințelor existente în Comuna Popricani (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Număr locuințe	2.181	2.612	2.635	2.652	2.672	2.708	2.739	2.758	2.788	2.820

Locuința (apartamentul) este construcția formată din una sau mai multe camere de locuit situate la același nivel al clădirii sau la niveluri diferite, prevăzută în general cu dependențe (bucătărie, baie etc.) sau alte spații de deservire, independentă din punct de vedere funcțional, având intrare separată din casa scării, curte sau stradă și care a fost construită, transformată sau amenajată în scopul de a fi folosită, în principiu, de o singură gospodărie.

La nivelul comunei se remarcă o creștere continuă în perioada 2010 – 2019, astfel numărul acestora crește cu 29,3% în anul 2019 față de anul 2010. Cea mai evidentă majorare s-a realizat la nivelul anului 2011 crescând numărul locuințelor cu 431 comparativ cu anul precedent.

Tabelul 5.4: Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile (Sursa: INSSE)

Anul	2016	2017	2018	2019
Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile (km)	6,7	6,7	27,6	33,9

Conform INSSE, comuna Popricani a dat spre utilizare rețeaua de apă potabilă încă din 2016, când se construiseră 6,7 km de rețea simplă de distribuție a apei potabile, urmată ca până în anul 2019 aceasta să ajungă la o lungime a rețelei de 33,9 km.

Lucrările și administrarea rețelei de apă sunt realizate de către S.C. APAVITAL S.A. Iași.

Comuna încă nu dispune de o lucrare completă a rețelei de canalizare și a conductelor de distribuție a gazelor care să fie dată spre utilizare locuitorilor comunei.

Tabelul 5.5: Suprafața fondului funciar (ha) (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014
Total	6.858	6.858	6.858	6.858	6.862
Agricolă	5.399	5.399	5.399	5.399	5.524
Arabilă	3.509	3.509	3.509	3.509	3.509
Pășuni	1.350	1.350	1.350	1.350	1.350
Fânețe	502	502	502	502	572
Vii și pepiniere viticole	38	38	38	38	38
Livezi și pepiniere pomicole	-	-	-	-	55
Terenuri neagricole total	1.459	1.459	1.459	1.459	1.338
Păduri și altă vegetație forestieră	676	676	676	676	676
Ocupată cu ape, bălți	87	87	87	87	89
Ocupată cu construcții	87	87	87	87	87
Căi de comunicații și căi ferate	161	161	161	161	134

În ceea ce privește suprafața fondului funciar după modul de folosință pentru suprafața agricolă aceasta reprezentând în anul 2014 80,5% din suprafața totală, se constată faptul că cea mai mare suprafață este ocupată de suprafața arabilă în proporție de 63,52% din suprafața agricolă urmând pășunile cu 24,43% în anul 2014. Suprafața agricolă prezentând o creștere în anul 2014 datorită extinderii livezilor și pepinierele agricole.

Suprafața neagricolă a înregistrat o scădere datorită micșorării suprafeței terenurilor ocupate de căi de comunicații și căi ferate.

Comuna Popricani este situată în nord nord-vestul Municipiului Iași, la 18 km de centrul municipiului. Aceasta se învecinează cu următoarele unități administrativ teritoriale:

- La nord-vest cu satele Cărnicieni și Țigănași;
- La vest cu satul Iepureni;
- La est cu comuna Victoria;
- La sud cu municipiul Iași.

Spațiul rural este un concept deosebit de complex fapt ce a generat o mare diversitate de păreri privind definirea, sfera de cuprindere și componentele sale.

Pentru a înțelege complexitatea acestui concept este necesară definirea, chiar și sumară a principalelor noțiuni specifice și componentele sale, cum ar fi:

Ruralul cuprinde toate activitățile care se desfășoară în afara urbanului și cuprinde trei componente esențiale: comunitățile administrative constituite dintr-un număr mic de membri care au relații mutuale; dispensarea pronunțată a populației și a serviciilor colective; rolul economic deosebit al agriculturii și silviculturii:

Cu toate că, din punct de vedere economic, agricultura și silvicultura dețin un loc important, sensul cuvântului “rural” este mai larg decât al celui agricol sau silvic, aici fiind cuprinse și alte activități cum sunt: industria specifică ruralului; artizanatul, serviciile productive privind producția agricolă și neproductive care privesc populația rurală.

Spațiul rural este o noțiune care, prin complexitatea sa a generat numeroase păreri, care diferă de la un autor la altul, dar în esență se ajunge aproape la aceleași concluzii.

După anumite păreri, se consideră că “spațiul rural” poate fi definit în funcție de noțiunile care îl caracterizează, el cuprinzând tot ceea ce nu este urban. Această definiție generală creează, adesea, confuzii între noțiunea de rural și noțiunea de agricol, ceea ce nu corespunde realității.

Spațiul rural nu este un spațiu concret și eterogen. Eterogenitatea poate fi privită sub două aspecte: primul se referă la teren – topografie, subsol, sol și microclimat; al doilea aspect se referă la demografie – densitate, polarizare de la mici așezăminte la mari aglomerări urbane.

O definiție mai completă a spațiului rural apare prin luarea în considerare a următoarelor criterii de ordin: morfologic (număr de locuitori, densitate, tip de mediu), structural și funcțional (tip de activități și de relații).

Din această definiție a spațiului rural sunt evidențiate cel puțin următoarele elemente:

- spațiul rural se caracterizează printr-o slabă densitate a populației;
- formele de stabilire umană sunt satele și comunele, caracterizându-se prin individualitatea și discontinuitatea spațiului construit;
- activitatea productivă este predominant agricolă și silvică dar nu exclude industria de procesare și comerțul rural;
- relațiile dintre oameni se bazează, în principal, pe cunoașterea reciprocă din toate punctele de vedere;
- mediul înconjurător este mult mai puțin poluat decât în mediul urban etc.

Forma definitivă a definiției spațiului rural o întâlnim în Recomandarea nr. 1296/1996 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei cu privire la Carta europeană a spațiului rural în următoarea formă: expresia (noțiunea) de “spațiu rural” cuprinde o zonă interioară sau de coastă care conține satele și orașele mici, în care majoritatea părții terenului este utilizată pentru:

- a. agricultură, silvicultură, acvacultură și pescuit;
- b. activitățile economice și culturale ale locuitorilor acestor zone (artizanat, industrie, servicii etc.);
- c. amenajările de zone neurbane pentru timpul liber și distracții (sau de rezervații naturale);
- d. alte folosințe (cu excepția celor de locuit).

Din punct de vedere economic, există:

Spațiul rural periurban sau preorașenesc, geografic este amplasat în imediata vecinătate a centrelor urbane și se întinde pe o distanță egală cu forța de atracție sau de contaminare a centrului urban (1 – 5 km).

Aceste spații se caracterizează prin: veniturile populației sunt preponderent non-agricole; arhitectura este dominată de volumetria urbană; economia este dezvoltată și dominată de infrastructura comercială și industrială a urbanului; aici sunt amplasate centrele comerciale mari și majoritatea industriilor; migrația este pozitivă; aceste spații au scop rezidențial pentru locuitorii din mediul urban.

Sunt principalul atractor al investițiilor din economie pentru că prețul factorilor de producție este redus (prețul muncii, prețul pământului, prețul timpului).

Spațiul rural intermediar este amplasat într-o zonă în care forța de atracție a urbanului este foarte scăzută (15 - 50 km).

Se caracterizează prin:

- economia este dominată de agricultură;
- veniturile populației sunt agricole;

- arhitectura este specifică ruralului național;
- sâmburii de dezvoltare economică sunt dați de industriile de depozitare și procesare a materiilor prime agricole;
- migrația este negativă;
- populația se caracterizează prin îmbătrânire.

Spațiul rural periferic sau defavorizat unde economia este dominată de serviciile publice (învățământ, sănătate, securitate personală, susținere socială). Resursele economice sunt puține și greu de pus în valoare (altitudini mari, zone secetoase sau cu inundații, zone cu terenuri degradate, zone fără infrastructură tehnică). Procesul de depopulare este accentuat în lipsa activităților economice. Veniturile populației sunt mai mici cu peste 25 % față de media națională.

Infrastructura din spațiul urban acționează ca un magnet pentru populația din spațiul rural. Aici sunt atrase principalele resurse: forță de muncă; personal calificat; tineri; resurse naturale, ș.a.

Ca urmare a posibilităților limitate din spațiul rural, populația își alocă principalele resurse în mediul urban:

- ❖ efectuează cumpărături – produse de alimentație, produse de întreținere, îmbrăcăminte, ș.a.;
- ❖ frecventează unități de alimentație publică;
- ❖ utilizează servicii din mediul urban, ș.a.

Prin posibilitatea accesării unei game vaste de servicii și produse, populația din mediul rural este atrasă de spațiul urban, contribuind la creșterea economiei locale. Principala resursă atrasă către mediul urban este resursa umană.

Teritoriul comunei Popricani este străbătut de următoarele căi de comunicație:

- DN 24 – este un drum național aflat în stare foarte bună, asfaltat – cu două benzi de circulație – câte una pe fiecare sens, ce face legătura între localitățile Iași și Vama Sculeni cu ieșire către Republica Moldova;
- DN 24C – este un drum național aflat în stare medie, asfaltat cu două benzi de circulație – câte una pe fiecare sens, ce face legătura între DN 24 în zona localității Vânători și DN 29A în dreptul localității Rădăuți Prut;
- DJ 248B este un drum județean în stare relativ bună, betonat și asfaltat (pe anumite porțiuni) prevăzut cu două benzi de circulație câte una pe fiecare sens și leagă localitățile Vânători – Horlești – Lețcani – Voinești – Hadâmbu – Frenciugi – Negrești;

- DC 13 – este un drum comunal pietruit cu câte o bandă pe sensul de circulație și leagă localitățile comunei Popricani (Cârlig – Cuza Vodă) de localitățile componente ale comunei Victoria (Stânca, Victoria și Sculeni);
- DC 12 – în zona localității Popricani care este un drum comunal aflat în stare medie, pietruit – cu două benzi de circulație – câte una pe fiecare sens, ce face legătura între localitățile Popricani și localitatea Moimești;
- DC 10 – după ieșirea din localitatea Popricani, este un drum comunal aflat în stare medie, pietruit – cu două benzi de circulație – câte una pe fiecare sens, ce face legătura între localitățile Cotu Morii, Țipilești, REDIU Mitropoliei și localitatea Iepureni din comuna Movileni.

Cea mai frecventată rută de deplasare a locuitorilor este ruta Popricani – Iași și retur, având un program clar stabilit.

Tabelul 5.6: Rute de deplasare

Plecări din: Stație Iași			
Plecare	Durata	Sosire	Companie
4:40	20'	5:00	Micedu Company
5:40	20'	6:00	Micedu Company
7:25	20'	7:45	Micedu Company
11:25	20'	11:45	Micedu Company
12:25	20'	12:45	Micedu Company
15:25	20'	15:45	Micedu Company
18:25	20'	18:45	Micedu Company
20:00	20'	20:20	Micedu Company
Plecări din: Stație Popricani			
Plecare	Durata	Sosire	Companie
5:15	20'	5:35	Micedu Company
6:15	20'	6:35	Micedu Company
8:00	20'	8:20	Micedu Company
12:00	20'	12:20	Micedu Company
13:00	20'	13:20	Micedu Company
16:00	20'	16:20	Micedu Company
19:00	20'	19:20	Micedu Company
20:45	20'	21:05	Micedu Company

Distanțele rutiere față de alte localități:

- Comuna Probeta: 14,5 km;
- Comuna Victoria: 17 km;
- Comuna Movileni: 18 km;
- Comuna Rediu: 15,5 km;
- Comuna Lețcani: 19,5 km;
- Comuna Aroneanu: 21 km;
- Comuna Valea Lupului: 21,5 km;
- Comuna Țigănași: 9,8 km;
- Orașul Podu Iloaiei: 30,5 km;
- Orașul Târgu Frumos: 51 km;
- Municipiul Pașcani: 76 km.

Tabelul 5.7: Unități sanitare pe categorii de folosință (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Cabinete medicale de familie	4	3	3	3	3	2	2	3	2	2
Societate medicală civilă	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Cabinete stomatologice	2	2	2	2	2	2	1	3	2	2
Farmacii	2	2	2	2	2	1	1	1	3	2
Puncte farmaceutice	-	-	-	-	-	-	2	2	1	1

Societățile medicale civile sunt cabinete medicale care se pot înființa de către doi sau mai mulți medici cu drept de liberă practică, asociați prin contract în formă scrisă și care se constituie în societate civilă.

Punctul farmaceutic asigură asistența farmaceutică a populației prin furnizarea de servicii de vânzare cu amănuntul a medicamentelor; vânzarea de produse cosmetice, produse parafarmaceutice, dispozitive și aparatură medicală de uz individual

și consumabile pentru acestea, suplimente alimentare și alimente cu destinație specială și alte produse destinate utilizării în unele stări patologice, cu excepția vânzării produselor homeopate care se eliberează numai pe baza de prescripție medicală.

Conform INSSE numărul cabinetelor medicale de familie s-a redus la jumătate în anul 2019 comparativ cu anul 2010. În anul 2016 au apărut puncte farmaceutice rămânând doar un punct de acest fel în anul 2019.

Tabelul 5.8: Personalul medico-sanitar pe categorii (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Medici	1	2	2	2	3	2	2	3	2	4
din total medici: medici de familie	1	2	2	2	3	2	2	3	2	2
Stomatologi	2	3	3	3	2	2	2	3	2	2
Farmacisti	3	6	6	6	6	4	4	3	6	4
Personal sanitar mediu	3	8	9	9	5	4	1	2	6	10

La nivelul comunei Popricani numărul medicilor a crescut la 4 în anul 2019, 2 dintre aceștia fiind medici de familie, creșteri se observă și la numărul farmaciștilor și al personalului sanitar mediu ce a ajuns la o valoare triplă față de anul 2010. Numărul stomatologilor a prezentat același număr din anul 2010 și în anul 2019, cu ușoare fluctuații în perioada analizată.

Tabelul 5.9: Ritmul de înnoire la nivelul regiunii Nord – Est, perioada 2000 – 2019 (Sursa: INSSE)

Macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	Ani			Ani			Ani		
	2000	2010	2019	2000	2010	2019	2000	2010	2019
TOTAL	26.376	4.8862	67.488	Urban	22.786	40.564	Rural	26.076	26.924
Regiunea NORD-EST	6.265	9.584	7.950	Urban	3.104	3.347	Rural	6.480	4.603

Bacău	1.151	1.201	942	274	287	296	877	914	646
Botoșani	865	728	706	145	273	276	720	455	430
Iași	1.215	1.888	3.371	267	646	1.974	948	1.242	1.397
Neamț	832	1.588	722	101	332	142	731	1.256	580
Suceava	1.492	3.668	1.820	185	1.347	504	1.307	2.321	1.316
Vaslui	710	511	389	111	219	155	599	292	234

În anul 2019 s-a înregistrat cel mai ridicat ritm de înnoire pentru ambele medii de rezidență. Județul Iași se situează pe locul 1 având 3.371 de locuințe noi în anul 2019, 1.397 dintre acestea fiind în mediul rural. Regiunea Nord – Est reprezintă 11,78% din totalul locuințelor noi la nivel național, 8,25% dintre locuințele noi din totalul celor din mediul urban sunt localizate în Regiunea Nord – Est, respectiv 17,1% din totalul celor din mediul rural.

Potrivit sondajului de opinie realizat în rândul comunității comunei Popricani privind satisfacția față de rețelele edilitare, utilități/servicii publice, au reieșit următoarele răspunsuri:

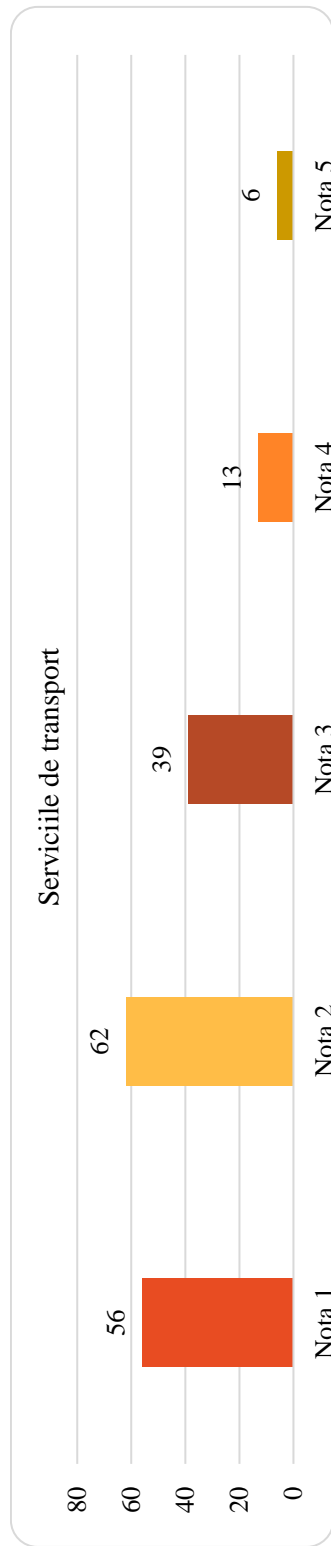

Figura 5.1: Nivelul de satisfacție privind serviciile de transport

Serviciile de transport au primit note cuprinse între 1 și 5. Potrivit graficului, cele mai multe voturi au fost acordate notei 2 reprezentând 35,22% din răspunsuri, urmate de nota 1 și nota 3 ceea ce înseamnă faptul că locuitorii comunei Popricani sunt nemulțumiți de serviciile de transport, media fiind de 2,1/5. De aici reiese necesitatea unei investiții/ atragerea de investitori pentru serviciile de transport, îmbunătățirea/ extinderea parcului auto, reducerea timpilor de așteptare a autobuzelor/ microbuzelor, îmbunătățirea infrastructurii rutiere pentru transportul public.

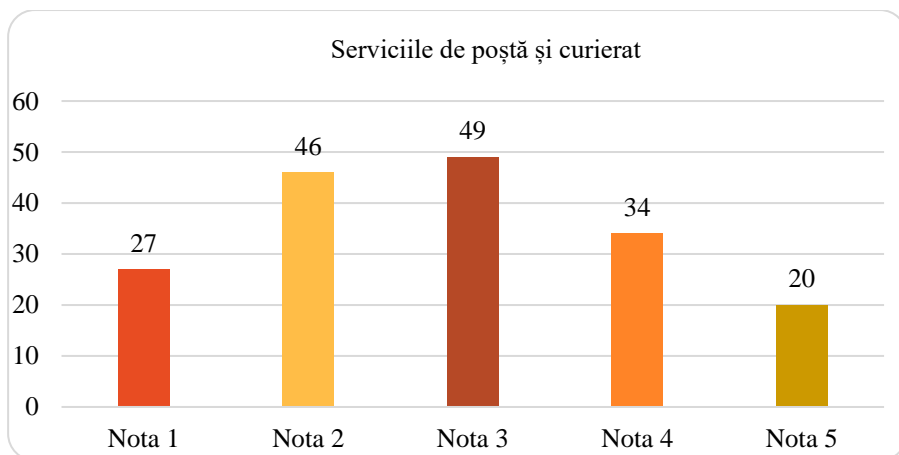

Figura 5.2: Nivelul de satisfacție privind serviciile de poștă și curierat

Voturile acordate serviciilor poștale și de curierat evidențiază faptul că locuitorii comunei Popricani sunt mai mulțumiți de acestea comparativ cu serviciile de transport. Valoarea maximă de 49 de voturi a fost atribuită notei 3, reprezentând 27,8% din respondenți, nota 2 a primit 46 de voturi, media acestor răspunsuri fiind de 2,8/5. Sunt recomandate îmbunătățiri de modernizare/ digitalizare pentru a reduce timpii de livrare și creșterea gradului de precauție privind produsele livrate pentru a reduce numărul pachetelor deteriorate, precum și creșterea nivelului de acoperire pentru ca livrările să poată fi realizate pe un areal mai ridicat.

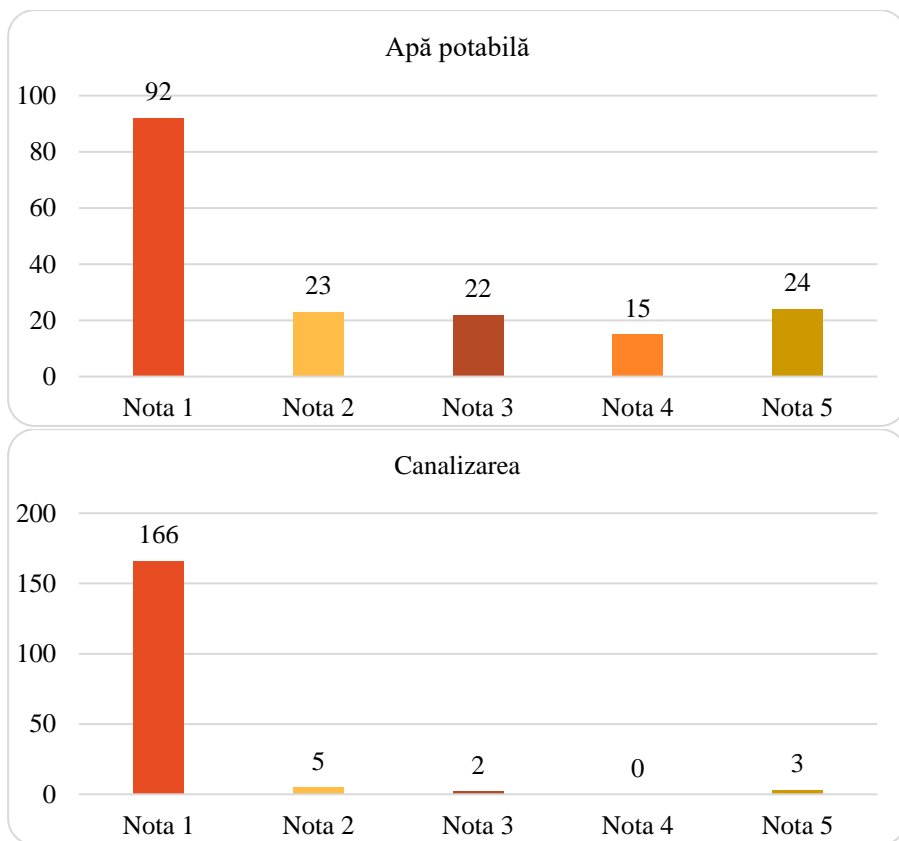

Figura 5.3: Nivelul de satisfacție privind rețeaua de apă potabilă și canalizare

Cele mai multe voturi au fost acordate notei 1 în cazul rețelei de apă potabilă, respectiv 92 voturi, reprezentând 52,27% din respondenți fiind urmate de 24 voturi pentru nota 5 și 23 de voturi pentru nota 2, media răspunsurilor totale fiind de 2,2/5.

În privința rețelei de canalizare constatăm faptul că 94,3% dintre respondenți au acordat nota 1, urmând ca 2,8% să ofere nota 2 rezultând o medie a răspunsurilor totale de 1,1/5. Conform răspunsurilor oferite sunt necesare investiții majore pentru dezvoltarea rețelei de apă potabilă și canalizare, aceste utilități devenind accesibile pentru un număr cât mai mare de locuințe, va crește calitatea vieții pentru locuitorii comunei Popricani.

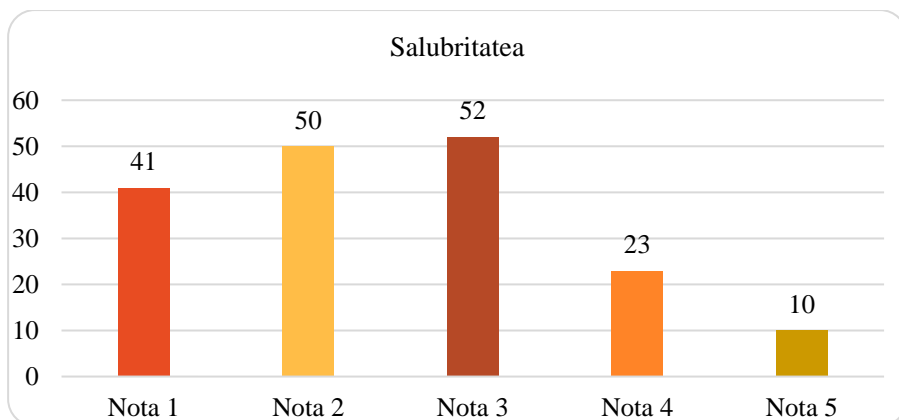

Figura 5.4: Nivelul de satisfacție privind serviciul de salubritate

Pentru serviciile de salubritate au fost acordate 53 de voturi pentru nota 3, reprezentând 29,54% dintre respondenți, 50 de voturi au fost acordate pentru nota 2, media este de 2,5/5 ceea ce rezultă o satisfacție medie la nivelul comunei Popricani. Privind acest subiect se pot realiza investiții pentru îmbunătățirea sistemului de salubritate, creșterea cantității de deșeuri reciclate, creșterea numărului de pubele, colectare selectivă, creșterea gradului de curățenie a comunei.

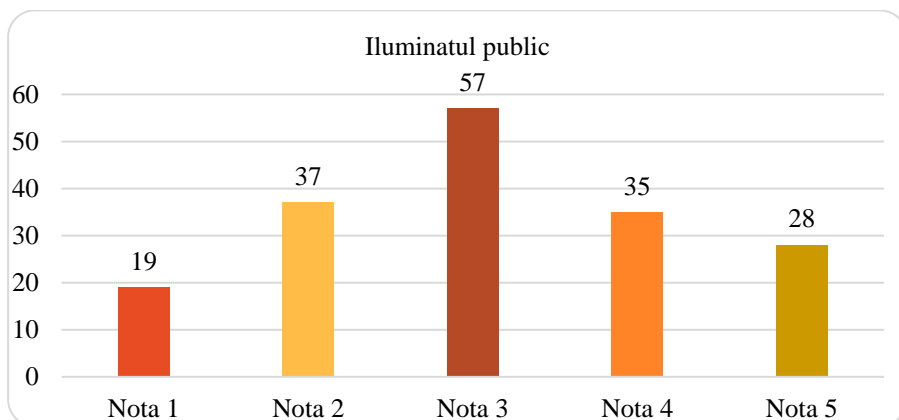

Figura 5.5: Nivelul de satisfacție privind iluminatul public

Privind iluminatul public, nota 3 a fost majoritară cu un număr de 57 de voturi, reprezentând 32,38% dintre respondenți, urmată de nota 2 cu 37 de voturi fiecare, media acestui indicator este de 3,1/5. Sunt necesare investiții pentru dezvoltarea sistemului de iluminat public, necesar a fi implementat pe fiecare strada și cale de acces a comunei Popricani și creșterea eficacității acestora, implementarea de stâlpi de iluminat cu panouri fotovoltaice.

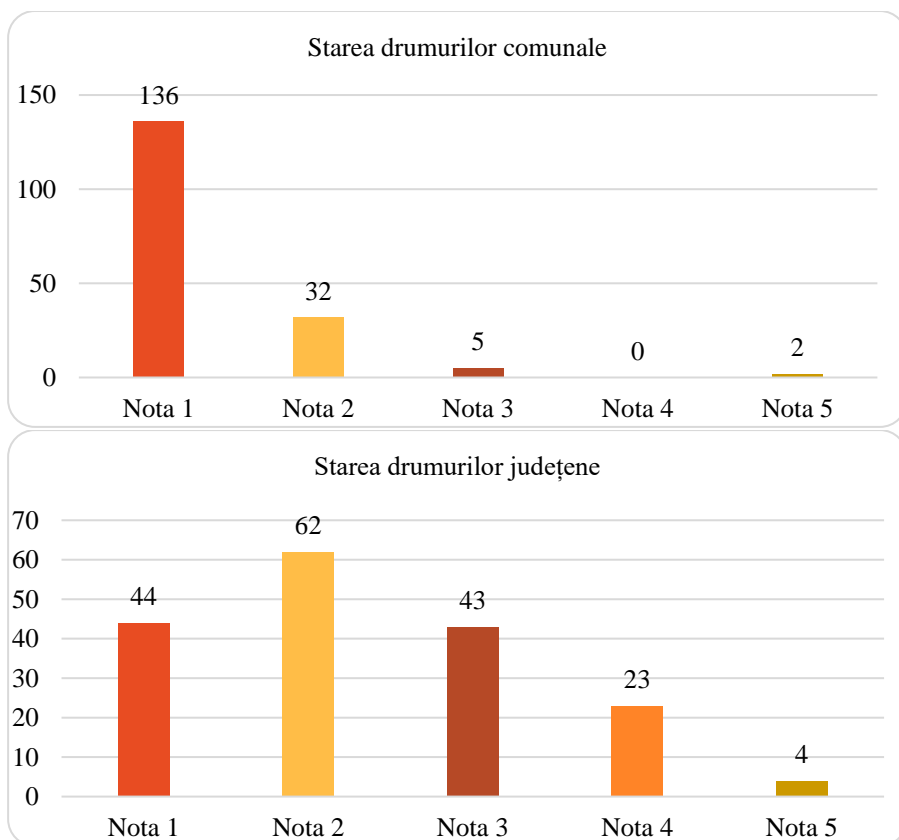

Figura 5.6: Nivelul de satisfacție privind infrastructura rutieră

Privind starea drumurilor, locuitorii din Popricani au acordat următoarele răspunsuri: 136 pentru nota 1, 32 pentru nota 2 și doar 5 voturi pentru nota 3, respectiv 2 voturi pentru nota 5, media acestor răspunsuri fiind de 1,3/ 5 rezultând o satisfacție scăzută.

Pentru satisfacția privind starea drumurilor județene situația este mai bună, 35,22% dintre respondenți acordând nota 2, media răspunsurilor totale este de 2,3/ 5. Conform răspunsurilor oferite de respondenți situația este precară fiind necesare investiții majore pentru reabilitarea/ modernizarea drumurilor, creșterea suprafețelor de șosele cu îmbrăcămînți.

Potrivit sondajului de opinie realizat în rândul comunității comunei Popricani privind nivelul de mulțumire față de serviciile medicale/ sociale oferite, au reieșit următoarele răspunsuri:

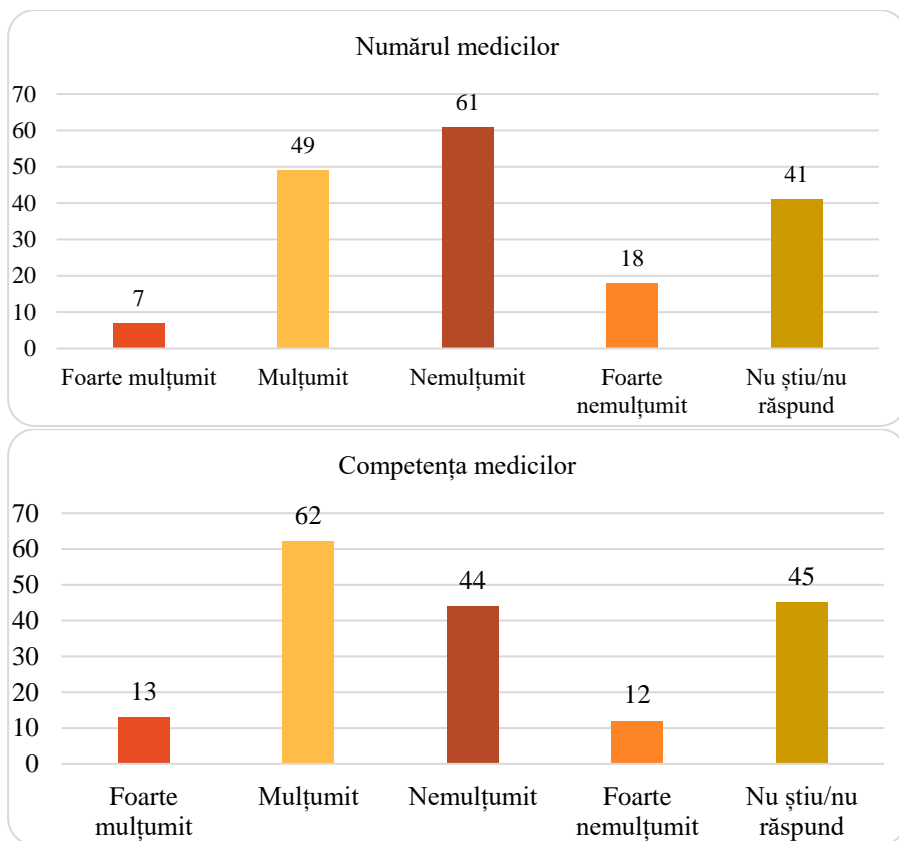

Figura 5.7: Nivelul de mulțumire față de medici

În ceea ce privește numărul medicilor și nivelul de mulțumire față de medici răspunsurile preponderente sunt “nemulțumit” și “mulțumit” reprezentând aproximativ aceleași valori, ceea ce rezultă un grad ușor mai de nemulțumire în privința competențelor medicilor și a numărului acestora. Conform datelor INSSE, numărul medicilor a crescut în ultimii ani, deși tot nu s-a ajuns la un număr satisfăcător conform respondenților, creșterea satisfacției față de competența acestora se poate realiza prin urmarea de cursuri de specialitate de către medici, creșterea interesului față de bunăstarea pacienților, accesul la aparatură/ echipamente necesare pentru consultații/ operații.

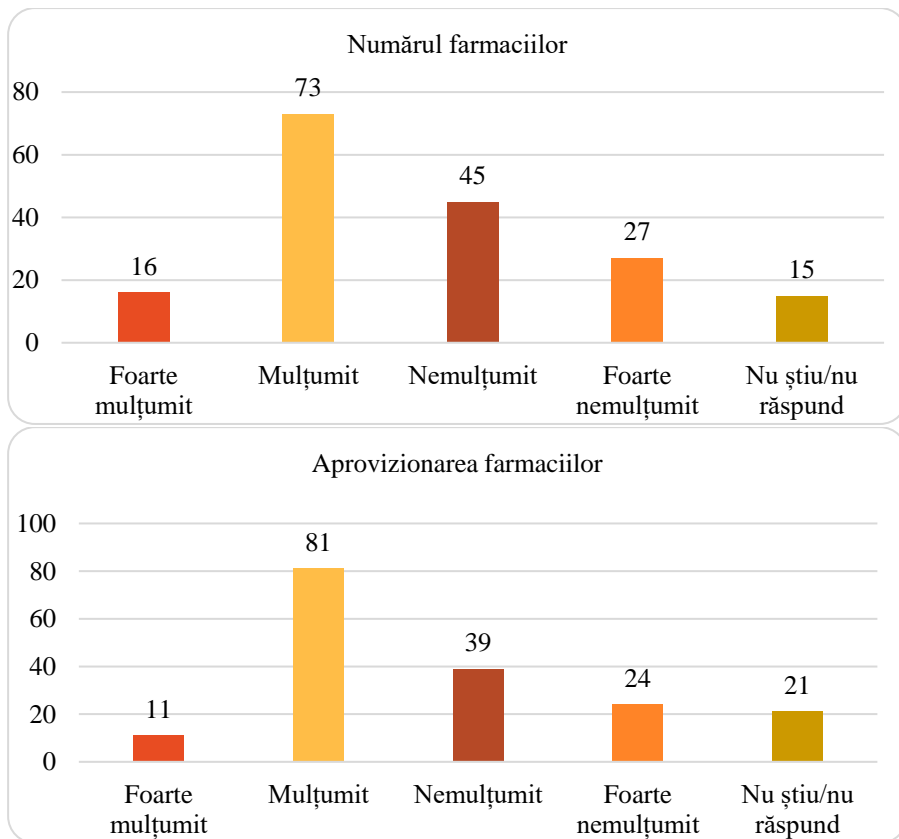

Figura 5.8: Nivelul de mulțumire privind farmaciile

Privind aspectele legate de farmacii, peste 40% din respondenți se consideră mulțumiți de acestea iar aproximativ 7% sunt foarte mulțumiți. Analizând aceste răspunsuri putem concluziona faptul că nivelul de mulțumire este unul ușor ridicat, pentru a menține/ crește nivelul de mulțumire s-ar putea îmbogăți gama de medicamente disponibile în farmacii și înființarea de farmacii noi.

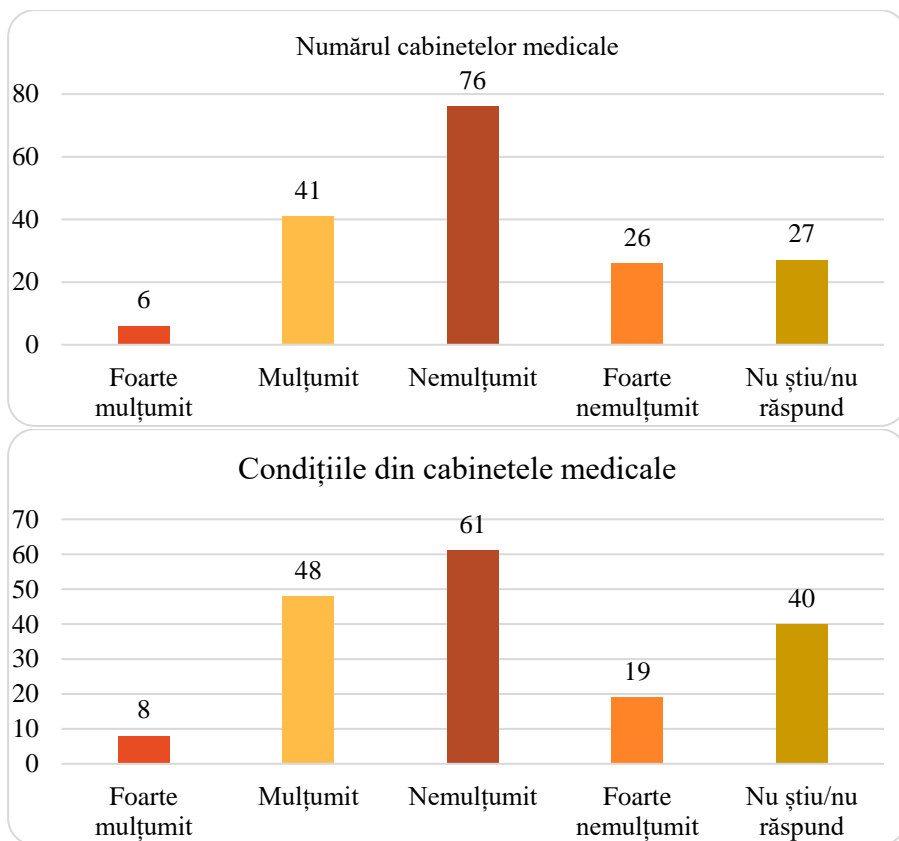

Figura 5.9: Nivelul de mulțumire privind cabinetele medicale

În privința numărului cabinetelor medicale, majoritatea respondenților (43,18%) au acordat răspunsul “nemulțumit”, urmând ca 23,3% dintre respondenți să fie mulțumiți de acest factor.

În privința condițiilor din cabinetele medicale situația este asemănătoare, astfel 34,66% dintre răspunsuri sunt pentru “nemulțumit” iar 27,27% dintre respondenți se consideră mulțumiți. Sunt necesare investiții pentru îmbunătățirea condițiilor oferite de cabinetele medicale, dotarea cu noi echipamente, reabilitarea cabinetelor dacă este cazul și creșterea numărului acestora pentru a reduce gradul de nemulțumire.

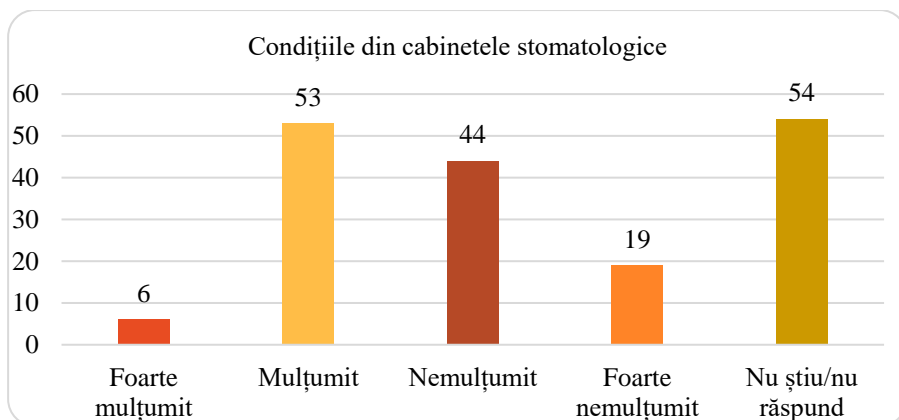

Figura 5.10: Nivelul de mulțumire privind cabinetele stomatologice

Majoritatea respondenților (35,8%) sunt nemulțumiți și foarte nemulțumiți de condițiile din cabinetele stomatologice. Pentru a îmbunătăți gradul de mulțumire sunt necesare investiții în aparatură/ echipamente pentru consultațiile/operațiile de specialitate și creșterea/îmbunătățirea personalului calificat de specialitate.

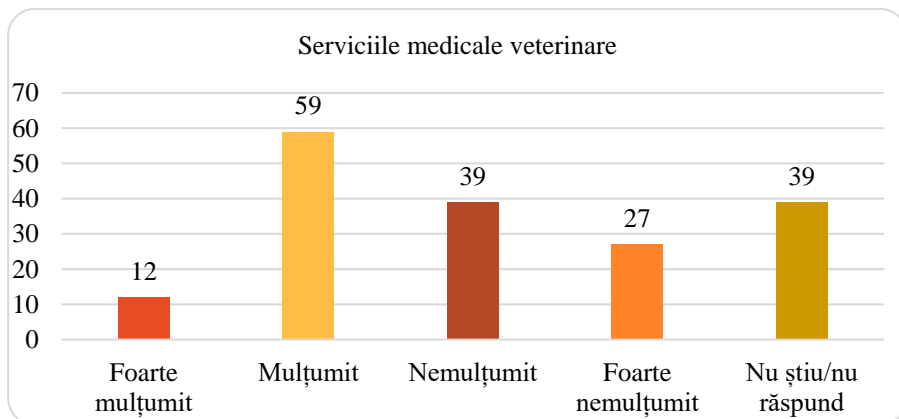

Figura 5.11: Nivelul de mulțumire privind serviciile medicale veterinare

Serviciile medicale veterinare sunt văzute ca mulțumitoare și foarte mulțumitoare de către 40,34% dintre respondenți iar 37,5% se consideră nemulțumiți și foarte nemulțumiți de acest aspect. Concluzionăm faptul că se poate interveni pentru a crește gradul de mulțumire al populației, prin realizarea unor investiții suplimentare, dotarea cu noi echipamente, creșterea numărului de cabinete veterinare și atragerea medicilor veterinari de calitate.

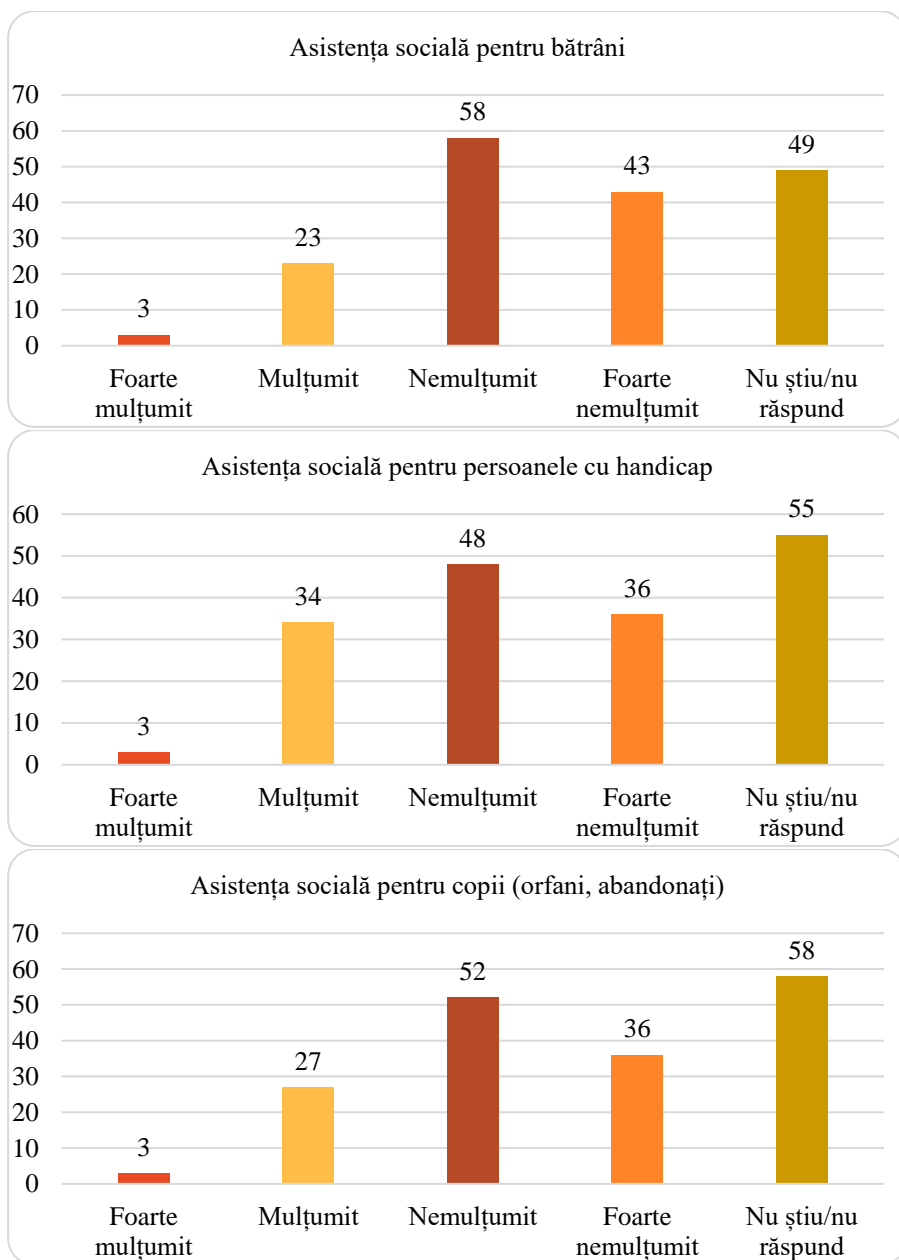

Figura 5.12: Nivelul de mulțumire privind serviciile de asistență socială

Privind gradul de satisfacție față de serviciile de asistență socială aproximativ 50% dintre respondenți sunt nemulțumiți și foarte nemulțumiți.

Sunt necesare investiții majore pentru crearea/ extinderea centrelor sociale pentru categoriile menționate și angajarea de personal calificat pentru îngrijirea și îndrumarea acestora.

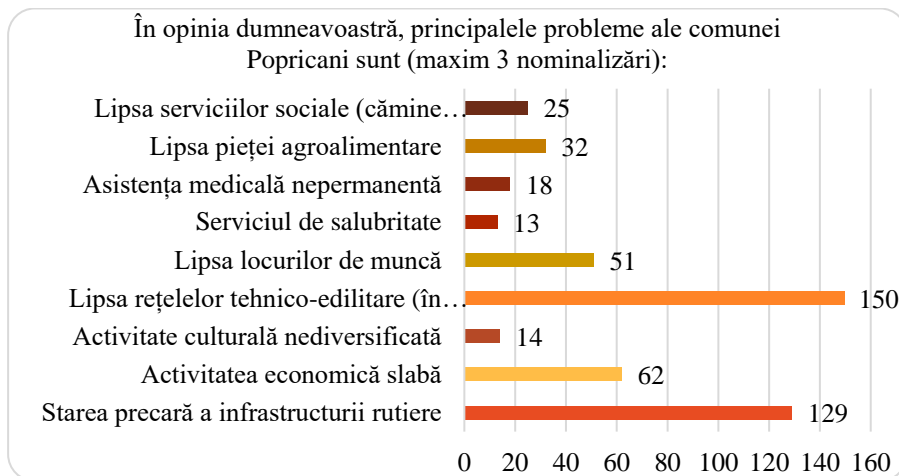

Figura 5.13: Opinia publicului privind problemele comunei Popricani

Conform respondenților cea mai mare problemă a comunei Popricani este lipsa rețelelor tehnico-edilitare (apă, canalizare, gaz) reprezentând 30,36% din răspunsuri, urmată de starea precară a infrastructurii rutiere (26,11%) și activitatea economică slabă (12,55%). Alte probleme identificate de către public ar fi lipsa locurilor de muncă, lipsa pieței agroalimentare precum și altele enumerate în graficul de mai sus.

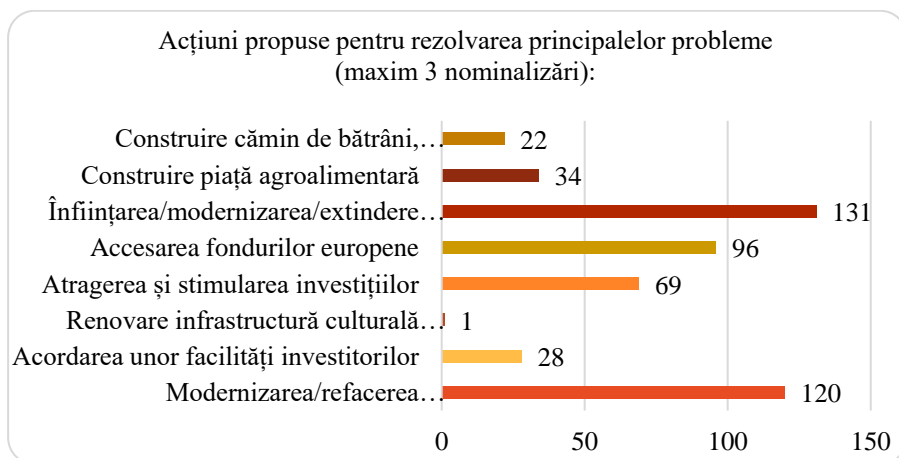

Figura 5.14: Acțiuni propuse de public pentru rezolvarea principalelor probleme

Analizând răspunsurile primite, cele 3 acțiuni majoritare propuse pentru rezolvarea principalelor probleme ale comunei ce au primit peste 90 de voturi sunt: dezvoltarea rețelei tehnico-edilitare, modernizarea infrastructurii rutiere și accesarea fondurilor europene.

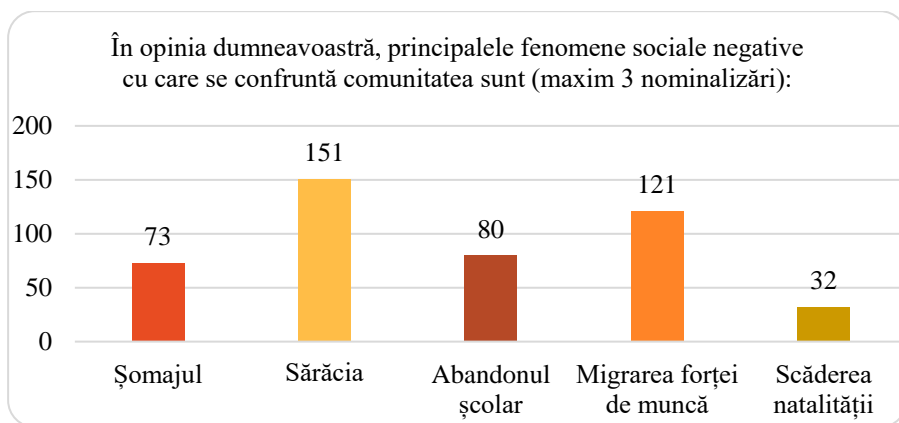

Figura 5.15: Principalele fenomene sociale negative

Conform răspunsurilor primite primele trei fenomene sociale negative sunt legate de forța de muncă și gradul de sărăcie, 33% din răspunsuri fiind pentru migrarea forței de muncă accentuate la nivelul comunei Popricani, persoanele apte de muncă plecând spre zone mai dezvoltate pentru a-și găsi locuri de muncă mai bine plătite sau în domeniul în care au studii. Sărăcia prezintă un fenomen principal negativ conform voturilor în proporție de 26,47%, rezultând un venit redus pe cap de locuitor în comuna Popricani.

O altă îngrijorare printre respondenți ar fi abandonul școlar, conform datelor la nivelul județului Iași cel mai ridicat procent de abandon se înregistrează pentru învățământul postliceal și de maiștri fiind de 12,5% în anul 2018, iar pentru învățământul primar, gimnazial și liceal se situează între 1,4 – 2,5% la nivelul anului 2018.

Se înregistrează și o ușoară îngrijorare pentru natalitatea la nivelul comunei Popricani, deși numărul nou născuților este fluctuant de la an la an, nu a prezentat valori descendente ieșite din comun.

CAPITOLUL VI – SISTEMUL DE EDUCAȚIE

În conformitate cu Legea Educației Naționale nr.1/2011, sistemul educativ românesc este reglementat de către Ministerul Educației și Cercetării (MEC). Fiecare nivel are propria sa formă de organizare și este subiectul legislației în vigoare. Grădinița este opțională între 3 și 6 ani. Clasa pregătitoare, devenită obligatorie în 2012, începe în general la vârsta de 6 ani; școlarizarea este obligatorie până în clasa a zecea (de obicei, care corespunde cu vârsta de 16 sau 17 ani). Învățământul primar și secundar este împărțit în 12 sau 13 clase. Învățământul superior este aliniat la Spațiul european al învățământului superior.

Încă de la Revoluția română din 1989, sistemul de învățământ românesc a fost într-un continuu proces de reorganizare care a fost atât laudat cât și criticat.

Școală primară este obligatorie, ea cuprinzând clasa pregătitoare și apoi clasele I-IV, fiind cunoscută sub numele de "învățământ primar", în timp ce de la vârsta de unsprezece ani și până la paisprezece ani este cunoscut sub numele de "educație gimnazială". Cele mai multe școli elementare fac parte din sistemul public școlar. Educația elementară privată are o cotă de piață de 0,5%, în conformitate cu Ministerul Educației, Cercetării și Inovării.

Sistemul oferă următoarele diplome: de absolvire (absolvirea școlii generale, fără examen), bacalaureat (absolvirea liceului, după examenul de bacalaureat), licență (cadru de absolvirea a universității, după un examen și/ sau a tezei), masterat (diplomă de master, după o teză și, eventual, un examen), doctorat (doctor, după o teză).

În comuna Popricani funcționează următoarele instituții de învățământ:

Școala Gimnazială Vânători

Școala Gimnazială Vânători se află la 8 km distanță de municipiul Iași, situată la intersecția șoselelor care fac legătura dintre municipiul Iași cu Botoșani și Vama Sculeni. Din documentele existente, în acest sat școala a apărut prin anii 1930, inițial s-a desfășurat într-o casă cu două camere, donată de un boier al satului. În anul 1936 oamenii celor două sate (Vulturi și Vânători) au construit singuri o școală chiar între cele două sate, iar în spatele ei s-a construit și biserica. De fapt această construcție există și astăzi în curtea școlii, ea este o construcție din chirpici, cu două săli de clasă, două holuri și o cameră mică care inițial era cancelarie.

Construcția noii școli a început în anul 1946 și a fost finalizată în anul 1947. Ea conținea 3 săli mari de clasă, un hol mare și o cancelarie. De această dată construcția s-a realizat din cărămidă cu fundație din beton. Populația școlară din cele două sate fiind într-o continuă creștere, în anul 1974 au mai

fost anexate încă 4 săli de clasă, iar acestora, încă 3 săli de clasă și o sală de sport în 1982. În final, construcția școlii a căpătat forma literei “U” , iar în interiorul acesteia este amenajată curtea interioară.

Între anii 1946 – 1960 Școala Vânători era o școală de sine stătătoare, avea în subordine și școlile din satele: Cârliș și Cuza Vodă (de fapt din comuna Vânători), după anul 1960 comuna a fost desființată și a rămas comuna Popricani căreia i-au fost arondate 8 sate, iar școala a fost subordonată Școlii Popricani. Între anii 1980 – 1990 școala funcționa și cu prima treaptă de liceu (până la clasa a X-a).

Începând cu anul școlar 2004 – 2005 Școala Vânători își recapătă independența devenind școală de sine stătătoare și revine la forma din anii 1946 – 1960 , având în subordine și școlile din satele Cârliș și Cuza Vodă.

Școala Gimnazială Popricani

Atestat din vremea domniei lui Ștefan cel Mare, satul Popricani, situat în nord-estul județului Iași, la o distanță de 13 km de municipiul Iași, a beneficiat de instituții administrative și judecătorești precum și de școala de pe lângă biserica satului. În anul 1859 în satul component al comunei, REDIU Mitropoliei, exista o școală cu două săli de clasă unde învățau elevii din comuna Popricani 4 clase primare. Spre anul 1900, după ce se mută de la REDIU Mitropoliei la Popricani se înființează aici o școală de tip “Spiru Haret”, unde se învățau 5 clase primare și se remarcă învățători deosebiți precum Andreescu și Vărăjmașu.

După anul 1935 s-a remarcat în mod deosebit ca învățător și director Dumitru Zamfirescu, om de aleasă cultură și distincție. Între anii 1960 și 1962 în curtea școlii a mai fost construit un local care a fost utilizat până în 1973 când s-a dat în folosință actualul local. Construcția acestuia a fost începută în anul 1968 și a beneficiat de o arhitectură asemănătoare tuturor școlilor construite în acea vreme.

În prezent, Școala Gimnazială Popricani, ca și unitate cu personalitate juridică are arondate Grădinița Nr. 1 Popricani și Grădinița Nr. 2 din Țipilești.

Tabelul 6.1: Numărul sălilor de clasă (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Săli de clasă	32	29	28	30	43	38	37	35	33	34

Numărul sălilor de clasă disponibile la nivelul școlilor din comuna Popricani a prezentat oscilații ajungând în anul 2014 la 43 de săli, urmând să scadă ușor până în anul 2019 la 34 de săli de clasă disponibile.

Tabelul 6.2: Numărul laboratoarelor și atelierelor școlare (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Laboratoare școlare	1	3	3	3	2	2	2	3	3	3
Ateliere școlare	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Laboratorul școlar reprezintă încăperea din cadrul unei unități de învățământ înzestrată cu instalații, aparatură, instrumente, substanțe, materiale didactice în care se efectuează experiențe didactice și lucrări practice.

Numărul laboratoarelor școlare s-a triplat în anul 2019 comparativ cu anul 2010 când era disponibil doar un singur laborator de acest tip.

Atelierul școlar reprezintă încăperea înzestrată cu aparatură, instrumente, mașini și utilaje destinate experiențelor și lucrărilor practice în cadrul unei școli.

În intervalul de timp analizat la nivelul școlilor din comuna Popricani s-au înregistrat două ateliere școlare disponibile.

Tabelul 6.3: Numărul sălilor de gimnastică (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Săli de gimnastică	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2

Sala de gimnastică este încăperea utilată cu aparate și materiale sportive, necesare desfășurării educației fizice de către elevi și studenți.

Conform datelor INSSE în anul 2019 numărul sălilor de gimnastică s-a dublat comparativ cu anii precedenți.

Tabelul 6.4: Numărul terenurilor de sport (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Terenuri de sport	3	3	3	1	3	2	1	1	1	1

Numărul terenurilor de sport a suferit o diminuare rămânând doar un singur teren în anul 2019 comparativ cu cele 3 disponibile la nivelul anului 2010.

54

Tabelul 6.5: Numărul calculatoarelor din unitățile de învățământ (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Calculatoare	56	49	44	54	54	54	55	75	75	69

La nivelul comunei dotarea școlilor cu, calculatoare se observă o, oscilație a numărului acestora în perioada 2010 – 2019, cele mai multe unități regăsindu-se în anii 2017 – 2018, însumate la 75 de bucați iar cele mai puține sunt înregistrate în anul 2012 fiind disponibile 44 de calculatoare.

Tabelul 6.6: Ponderea gospodăriilor care au acces la un computer acasă – pe medii de rezidență (%) (Sursa: INSSE)

Medii de rezidență	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015	2017
Urban	46	49,4	56,2	59,2	61,7	66,4	69,8	72,2	75,9
Rural	11,9	16,1	23	23,7	26,6	31,7	37,5	48,4	51,9

Conform tabelului 6.6 privind gospodăriile cu acces la un computer, la nivel național, încă există discrepanțe majore între cele două medii de rezidență, tinerii din mediul urban având avantaj comparativ cu cei din mediul rural. Analizând datele dispuse de platforma INSSE, se constată faptul că s-a înregistrat un trend pozitiv la nivelul ambelor medii. În mediul rural creșterea a fost mai puternică comparativ cu mediul urban, fiind o creștere de 40% din anul 2007 până în anul 2017 în mediul rural, deși mediul urban este în avantaj cu 24% față de cel rural în anul 2017.

Tabelul 6.7: Ponderea gospodăriilor care au acces la internet acasă – pe medii de rezidență (%) (Sursa: INSSE)

Medii de rezidență	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015	2017
Urban	33,6	42,5	50,8	54,3	59,3	64,6	68,3	71,9	77,5
Rural	3	7,6	13,5	17,8	21,8	27,7	32,8	46,6	56,9

În anul 2007 doar 3% din populația mediului rural aveau acces la internet în timp ce în mediul urban 33,6 dintre acestea aveau posibilitatea de a se conecta la internet. Ponderile au crescut treptat de la an la an ajungând în anul 2017 ca 56,9% din populația rurală să aibă acces la internet, de aproximativ 19 ori mai multe persoane față de anul 2007. Din anul 2017 ponderea persoanelor ce dețin acces la internet o depășește pe cea a persoanelor ce au acces la un calculator. Aceste ponderi nu se opresc din creșterea de la an la an în anul 2020 69,7% persoane din mediul rural, respectiv 84,8% din mediul urban au acces la internet, creșterea nivelului de tehnologizare fiind un necesar pentru sistemul educațional și nu numai observând efectele cauzate de pandemia COVID – 19.

Tabelul 6.8: Personal didactic pe niveluri de instruire (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	56	52	49	52	54	50	48	46	45	44
Învățământ preșcolar	11	10	10	10	10	10	10	9	6	6
Învățământ primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	45	42	39	42	44	40	38	37	39	38

Conform datelor existente la nivelul INSSE se constată faptul că s-a înregistrat o tendință de scădere a numărului persoanelor care activează ca personal didactic, la nivelul tuturor nivelurilor de instruire în perioada 2010 – 2019. Astfel, în anul 2019 s-a redus personalul didactic cu 12 persoane față de anul 2010.

Tabelul 6.9: Populația școlară de la nivelul comunei Popricani (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	952	907	917	918	894	871	842	796	756	712
Copii înscriși în grădinițe	256	268	239	231	204	181	158	142	135	133
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	696	639	678	687	690	690	684	654	621	579

Populația școlară - reprezintă totalitatea copiilor din grădinițe și creșe, a elevilor și studenților cuprinși în procesul de instruire și educare dintr-un an școlar/universitar din cadrul educației formale, indiferent de formele de învățământ pe care le frecventează (de zi/ cu frecvență, seral, cu frecvență redusă și la distanță), programul de studii și de vârstă.

La nivelul comunei Popricani se înregistrează un trend descendent al populației școlare în perioada 2010 – 2019, conform INSSE. Astfel în anul 2019 se înregistrează cu 25,2% mai puțini elevi față de anul de referință 2010.

Această scădere este regăsită la toate nivelurile de instruire, de la elevii înscriși la grădinițe până la cei înscriși la primar și gimnaziu.

Scăderea populației poate fi datorată și transferării copiilor la școlile din municipiul Iași datorită distanței foarte apropiate ce le permite părinților să conducă copii la școală.

Tabelul 6.10: Numărul absolvenților la nivelul comunei Popricani (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Absolvenți	68	58	42	50	49	46	61	54	64

Numărul absolvenților din comuna Popricani ce au absolvit ciclul gimnazial prezintă fluctuații de la an la an, cel mai ridicat număr al acestora fiind în anul 2010 de 68 de absolvenți iar în anul 2012 s-a înregistrat cel mai mic număr de 42 de absolvenți.

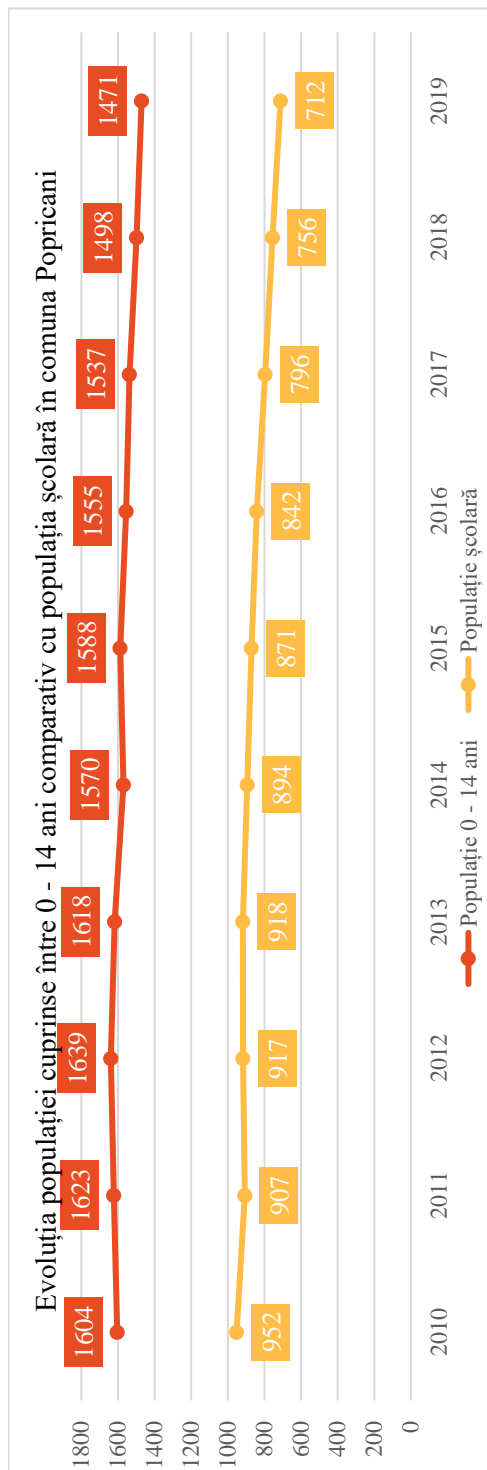

Figura 6.1: Evoluția populației cuprinse între 0 – 14 ani comparativ cu populația școlară în comuna Popricani (Sursa: INSSE)

Conform INSSE, analizând populația după domiciliu, la nivelul comunei Popricani, se constată că populația cu vârsta cuprinsă între 0 – 14 ani reprezintă 17,4% din populația totală la data de 1 ianuarie 2019. Considerând faptul că populația școlară (preșcolari, ciclu primar și gimnazial) au până în vârsta de 14 ani, în anul 2019, 48,4% dintre aceștia dispun de o educație în comuna Popricani.

Tabelul 6.11: Rata abandonului școlar în învățământul preuniversitar, pe niveluri de educație (%) (Sursa: INSSE)

Nivel de instruire	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
TOTAL	1,8	1,8	1,4	1,5	2	1,8	1,6	1,7	1,6
Învățământ primar și gimnazial									
Regiunea NORD-EST	1,5	1,3	1,3	1,2	1,5	1,4	1,3	1,3	1,4
Iași	1,4	0,9	1,5	1,2	1,3	1,2	1,5	1,3	1,4
TOTAL	1,6	1,6	1,1	1,3	1,8	1,7	1,5	1,6	1,6
Învățământul primar									
Regiunea NORD-EST	1,3	1	0,9	1	1,3	1,2	1,1	1,2	1,2
Iași	1,1	0,7	0,9	0,8	1,2	0,8	1,3	1,1	1,2
TOTAL	2	1,9	1,7	1,9	2,1	2	1,8	1,8	1,7
Învățământ gimnazial									
Regiunea NORD-EST	1,7	1,5	1,7	1,5	1,8	1,7	1,5	1,5	1,7
Iași	1,6	1	2,2	1,6	1,4	1,6	1,7	1,4	1,5
TOTAL	-	4,2	2,9	2,9	3,5	3,6	2,6	2,6	2,6
Învățământul secundar ciclul 2 (liceal și profesional)									
Regiunea NORD-EST	-	4,8	3,1	3,2	3,7	3,3	2,4	2,7	2,5
Iași	-	2,5	3,7	2,6	3,6	3,8	2,6	2,3	2,5
TOTAL	6,3	6,1	8,9	7,9	10,7	9,7	10	9,2	9,7
Învățământ postliceal și de maștri									
Regiunea NORD-EST	7,1	6,2	7,8	7,4	11,6	9,6	10,7	8,5	11,2
Iași	5,2	4,6	7,4	6,1	11,7	11,5	12,4	10,5	12,5

Rata abandonului școlar reprezintă diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar, exprimată ca raport procentual față de numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar.

Conform INSSE, rata abandonului școlar, în ceea ce privește județului Iași, înregistrează valori mai reduse decât ratele înregistrate la nivelul regiunii Nord – Est precum și la nivel național pentru fiecare nivel de instruire analizat, cu excepția învățământului postliceal și de maiștri unde valorile depășesc atât pe cele de la nivel național cât și pe cele de la nivel regional după anul 2013, iar la nivelul ciclului 2 acestea depășesc doar valorile naționale în anii 2012, 2014 și 2015.

Potrivit rezultatelor sondajului de opinie realizat în rândul comunității comunei Popricani privind infrastructura educațională, au reieșit următoarele:

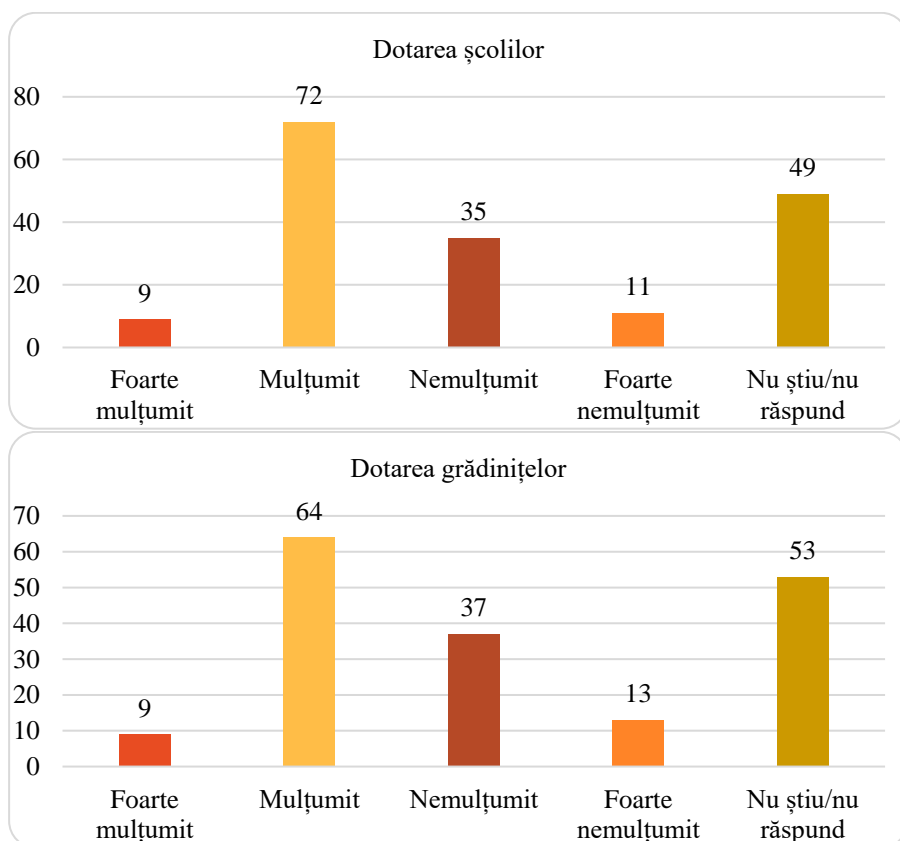

Figura 6.2: Nivelul de mulțumire privind dotarea unităților educaționale

Nivelul de satisfacție în legătură cu dotarea unităților educaționale este dat de răspunsul majoritar “mulțumit”, deși aproximativ 20% dintre respondenți s-au declarat “nemulțumiți”. Pentru a crește gradul de mulțumire sunt necesare investiții pentru dotarea cu echipamente/ manuale noi și

achiziționarea de calculatoare. De asemenea sunt necesare măsuri pentru creșterea gradului de digitalizare.

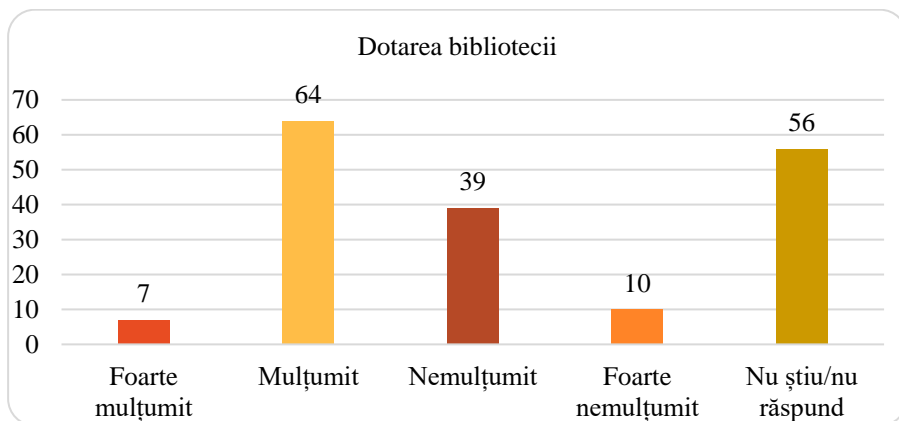

Figura 6.3: Nivelul de mulțumire privind dotarea bibliotecilor

Privind dotarea bibliotecilor 64 de respondenți sunt mulțumiți de acest aspect, în timp ce 39 de respondenți s-au declarat nemulțumiți. Îmbogățirea bibliotecii cu mai multe volume, amenajarea spațiilor de lectură în cadrul bibliotecilor, tehnologizarea bibliotecilor ar fi câteva opțiuni de creștere a gradului de mulțumire.

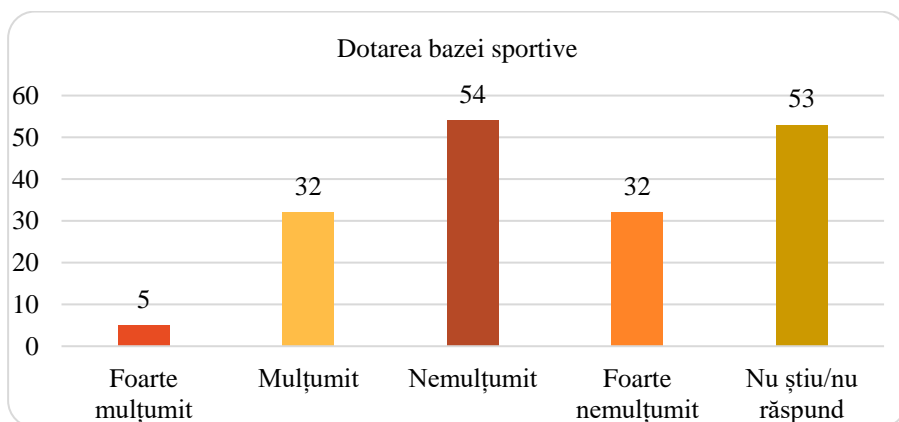

Figura 6.4: Nivelul de mulțumire privind dotarea bazei sportive

Din totalul respondenților, peste 30% s-au declarat nemulțumiți de dotarea bazei sportive și 18,18% s-au declarat foarte nemulțumiți. Amenajarea/ îmbunătățirea spațiilor de activitate și achiziționarea de noi echipamente/ accesorii sportive ar fi câteva opțiuni de creștere a gradului de mulțumire.

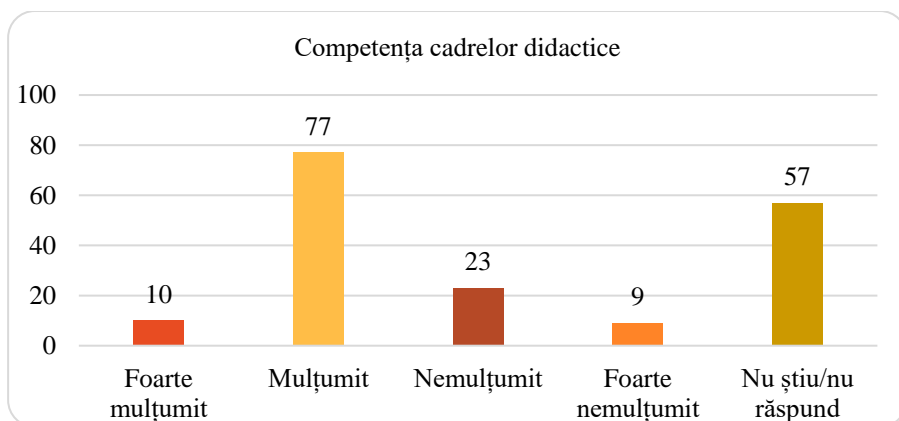

Figura 6.5: Nivelul de mulțumire privind competența cadrelor didactice

Nivelul de satisfacție privind competența cadrelor didactice prezintă un grad de ridicat de mulțumire, 49,43% oferind un răspuns pozitiv. Pentru creșterea gradului de mulțumire în privința acestui aspect este necesară mai multă implicare din partea cadrelor didactice prin participarea la cursuri de dezvoltare profesională pentru a-și îmbunătăți abilitățile didactice, aceștia trebuie să dispună de resursele necesare pentru a-și face treaba cât mai bine și ușor pentru a le oferi elevilor educația necesară.

CAPITOLUL VII – CONTEXTUL GEOGRAFIC

Teritoriul comunei este situat din punct de vedere geomorfologic în regiunea Câmpia Moldovei, subregiunea Câmpiei Jijiei, unitatea – Culoarul Bahlui.

Clima

Datorită poziției sale geografice, caracteristicilor reliefului, precum și influențelor maselor anticiclonale atlantice și siberiene, clima județului are un caracter temperat - continental pronunțat, integrându-se în mod organic ansamblului condițiilor naturale ale Podișului Moldovei. Comuna Popricani are un climat temperat continental, cu nuanțe excesive cu ierni geroase și veri călduroase, uneori cu perioade prelungite de secetă cu vânturi neregulate mai frecvente din nord-vest și nord iarna și din sud-est mai cu seamă primăvara și cu ploi abundente mai ales la începutul verii.

În cea mai mare parte a anului precipitațiile cad sub formă de ploi, cu excepția intervalului cuprins între datele medii 23 noiembrie și 21 martie când de obicei, se înregistrează 31 – 42 zile cu ninsoare. În Câmpia Moldovei media precipitațiilor coboară sub 500 mm, cu o distribuție neuniformă în timpul anului. Lunile cele mai bogate în precipitații sunt mai și iunie, uneori chiar iulie, când se înregistrează 65 – 75 mm lunar, o cantitate care reprezintă mai mult decât dublul perioadei decembrie – martie, când se înregistrează 25 – 35 mm lunar. În comuna Popricani, suma medie a precipitațiilor anuale este de 540,8 mm.

O caracteristică a climatului din zona unde se află și comuna Popricani îl constituie ploile cu caracter torențial din sezonul cald, sub formă de averse cu o intensitate deosebită ce produc o intensă eroziune a solurilor situate în pante. Cele mai mari cantități de apă căzute în 24 de ore sunt de multe ori egale sau apropiate cu cele lunare, exemplul la 25 august 1970 s-au înregistrat 136,7 mm. Aversă cu intensitate mare poate fi considerată și ploaia din 24 iulie 1973 cu o viteză de 3,37 mm/min.

Temperatura

Din punct de vedere termic, zona Popricani se caracterizează prin predominarea maselor de aer continentale în anotimpul rece și prin veri cu temperaturi moderate spre mari. Temperatura aerului se caracterizează printr-o medie anuală, a zonei care este de 9,5° C și o amplitudine anuală a mediilor lunare de 24 – 25° C. Mediile lunii ianuarie sunt de -3,5° C – 4,2° C iar ale lunii iulie de 19,9° C – 21,3° C. Diferențele dintre subunitățile înalte și cele joase ale reliefului ating, de obicei, 1° C – 2° C. Caracterul continental al climatului este pus în evidență și de către valorile extreme ale temperaturilor aerului: maxima absolută a înregistrat valoarea de 40° C în luna iulie anul

1909 iar minima absolută de $-34,6^{\circ}\text{C}$ în luna ianuarie anul 1963 realizându-se o amplitudine absolută de $74,6^{\circ}\text{C}$.

Umezeala relativă a aerului are valori medii anuale în jurul de 70%, fiind mai coborâtă decât în celelalte regiuni ale țării. Numărul mediu anual al zilelor cu cer senin este de 103,7, cel al zilelor cu cer noros ajunge la 114,4 iar cu cer acoperit de 143,9. Durata de strălucire a soarelui este, în medie de 2.051 ore pe an.

Vânturile

Întreaga dinamică a atmosferei este dominată de masele de aer dintre nord-vest, sud-est și nord care au o frecvență de 20 – 29% (NV), 8 – 15% (SE) și 8 – 12% (N). Valorile mai ridicate corespund formelor de relief înalte și ceva mai reduse formelor joase. Perioada de calm are valori între 18 – 39%. Viteza medie corespunzătoare celor trei direcții principale înregistrate la stația Iași la alt. 100 m este de 4,6 – 5,7 m/s, 3,1 – 4,4 m/s și respectiv 2,5 – 4,5 m/s. Analizând repartitia în timp a vitezei vântului, se constată că valorile cele mai ridicate corespund perioadei de iarnă și primăvară. În timpul anului se înregistrează un număr mare de zile cu vânt tare aproximativ 76 zile iar viteza maximă înregistrată a fost de 40 m/s în ianuarie 1966.

Apa

Hidrografia comunei Popricani, sub raportul resurselor hidrice se caracterizează printr-o zonă deficitară chiar dacă este limitat și străbătut de râul Jijia și pâraul Cacaina care prezintă unele disponibilități de apă.

Din punct de vedere hidrografic, cea mai mare parte a teritoriului face parte din bazinul hidrografic al râului Bahlui. O mică suprafață din nordul teritoriului se drenează direct în râul Jijia, prin intermediul unor pâraie de mici dimensiuni (Țipilești, Rediu Mitropoliei și Popricani).

Principala arteră hidrografică ce mărginește la nord teritoriul este râul Jijia. Din cantitatea totală a precipitațiilor atmosferice căzute într-un an mediu doar 15 – 20% alimentează râurile și lacurile, cea mai mare cantitate se consumă prin infiltrații și evaporare. Situația aceasta ca și ansamblul caracteristicilor peisajului, justifică preocuparea străveche a locuitorilor de a amenaja iazuri care să suplimenteze rezervele de apă necesare economiei.

Râul Cacaina și afluenții săi (pâraiele Jinica, Olarilor, Moimești și Rufeni) sunt caracterizate de debite variabile funcție de precipitații, izvoarele care le alimentează își reduc debitul foarte mult în timpul verilor secetoase. În perioadele ploioase ale anului sau după topirea bruscă a zăpezilor, de pe versanți, pe văile pâraielor se produc viituri care dau naștere la eroziuni de maluri sau chiar prăbușiri de taluze și inundații. Datorită acestui fapt s-au executat lucrări de îndiguire și de consolidare, ameliorarea malurilor, construirea de acumulări (iazuri) cât și regularizarea albiilor în zonele afectate

și în general în localități. Astfel sau construit acumulări nepermanente cum ar fi acumularea Vânători pusă în funcțiune 1982 și acumularea Cârlig în 1981 pe cursul de apă al râului Cacaina.

Caracteristicile reliefului

Relieful are aspectul unei câmpii colinare și deluroase, cu interfluvii sculpturale cu lățimi diferite de la culmi înguste la platouri largi, formate în condițiile unui substrat argilo-nisipos sarmațian și de luturi loessoide cuaternare ușor erodabile.

Relieful de dealuri și coline se caracterizează prin altitudini joase (100 – 200 m), pante dominante 2 (3) – 5 (8) % densitatea de fragmentare relativ slabă și energie de relief 50 – 100 m. Altitudinea medie a reliefului este cuprinsă între 100 – 125 m iar altitudinea principalelor văi se situează sub 100 m. Altitudinile maxime ale reliefului se înregistrează pe rama sudică și estică a teritoriului: dealul Cuza Vodă cu 202,9 m, dealul Crângului - Vulturi cu 195,3 m. și dealul Cotul Morii cu altitudinea de 180,9 m. Altitudinile minime se înregistrează în valea inferioară a pâraielor Ciric și Cacaina fiind de circa 37 m. Gradul cel mai ridicat de fragmentare a reliefului se găsește în partea centrală a teritoriului, în zona de confluență a pâraielor Cacaina, Vânători și Vulturi și în zona sud-estică, în zona pâraielor Ciric – Cârlig – Neagra. Partea nordică a teritoriului (până la valea Jijiei) are o fragmentare redusă, fiind alcătuită din platouri ușor ondulate.

Solul

Din punct de vedere pedogeografic, teritoriul comunei Popricani aparține provinciei moldo-sarmatice, caracterizată prin interferențe între tipurile de sol est-europene cu cele central-europene. Solurile sunt frământate prezintă martori de eroziune cu abrupturi și cueste formate pe depozite loessoide și aluviale în zona râului Jijia și culoarul Prutului.

Flora

Prezența unor subunități geomorfologice bine individualizate a determinat ca în zona Popricani să întâlnim o vegetație de silvostepă care este influențată puternic de activitatea omului. În genere silvostepa se caracterizează printr-o vegetație ierboasă, completată de prezența unor crâmpie de păduri de stejar sau păduri asociate cu stejar (șleauri). Pajiștile din silvostepă au o vegetație dominată de prezența asociațiilor de *Polygonum convolvulus*, *Delphinium consolida*, *Matricaria inodora*, *Brassica rappa ssp. Campestris*, *Setaria glauca*, *Hibiscus trionom*, *Cirsium arvense*, *Lathyrus tuberosus*, etc.

În zonele cu salinitate ridicată unde solul este reprezentat de grupa solonețurilor vegetația este xerofilă unde sunt asociații de *Bothriochloa*

ischaemum, de *Festuca valesiaca*, *Artemisia austriaca* local și pâlcuri de *Stipa capillata*, *Carex humilis* ș.a. Azonal în bălțile din lunca Jijiei sunt prezente zăvoaiele unde sunt vegetații ierboase reprezentate de *Poa pratensis*, *Agrostis stolonifera*, *Lolium perene* etc, și arbori reprezentați de speciile de *Populus alba*, *Populus nigra*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa* ș.a. Pe versanții împăduriți sunt păduri de *Quercus robur*, *Quercus dolechompaii*, *Acer campestre*, *Fraxinus excelsior*, *Tilia argentea* în vegetație cu *Brachypodium sylvatica*, *Anthriscus silvestris*, *Stellaria halostea*, *Poa pratensis*, *Alliaria officinalis*, *Geum urbanum*, *Lysimachia nummularia*, *Dactylis glomerata* ș.a.

Fauna

Pe teritoriul comunei Popricani fauna terestră și-a restrâns mult arealul și numărul, din cauza accentuării reducerii suprafețelor împădurite. Dintre mamifere, căprioarele (*Capreolus capreolus*) s-au redus datorită dezvoltării urbane și vânării iraționale. Suinele, reprezentate prin porc mistreț (*Sus scrofa*), sunt întâlnite foarte rar și în număr mic de exemplare, având o densitate foarte redusă, lupul (*Canis lupus*), deși prezent în trecut, astăzi nu este semnalat în teritoriu, iar vulpea (*Canis vulpes*), este în număr tot mai redus.

Rozătoarele, foarte bine reprezentate pe teritoriul comunei, indică un fenomen avansat de stepizare antropică. Dintre acestea mai caracteristice sunt: iepurele (*Lepus europaeus*), care are o frecvență apreciabilă ating o densitate de 10 – 20 exemplare la 100 ha, popândăul (*Citellus citellus*), șoarecele de câmp (*Microtus arvalis*), cățelul pământului (genul *Spalax*). Păsările se găsesc în număr destul de mare. Dintre cele mai des întâlnite pe teritoriul comunei Popricani menționăm: ciocârlia de câmp (*Alauda arvensis*), pitpalacul (*Coturnix coturnix*), graurul (*Sturnus vulgaris*), prigorii (*Merops apiaster*) ș.a.

În bălțile din lunca Jijiei se găsesc lișițe (*Fulica atra*), rața sălbatică (*Anas platyrhynchos*), cârsteiul de baltă (*Rallus aquaticus*) și numeroși batricieni. Dintre peștii care populează bălțile sunt reprezentativi: crapul (*Cyprinus carpio*), cleanul (*Leuciscus cephalus*), bibanul (*Perca fluviatilis*), mreana (*Barbus barbus*) ș.a.

CAPITOLUL VIII – PROFILUL SOCIO – DEMOGRAFIC

În prezent, populația comunei este de 8.502 locuitori (conform INSSE). Evoluția populației în timp a cunoscut un trend ascendent în perioada 1912 – 2012 (2.331 locuitori în 1912 față de 7.844 locuitori în 2012). Densitatea populației este de 122,1 locuitori/ km² în anul 2020.

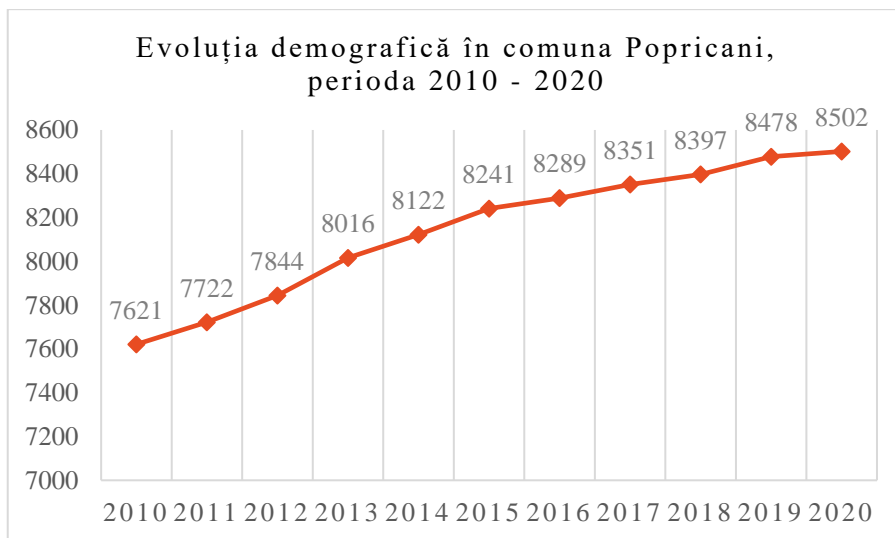

Figura 8.1: Evoluția demografică a comunei Popricanii

După cum se poate observa în figura 8.1 populația comunei Popricani prezintă o creștere continuă în perioada analizată, numărul locuitorilor crescând cu 881 din 2010 până în anul 2020 la data de 1 ianuarie, respectiv o majorare de 11,56%.

Tabelul 8.1: Născuți vii în perioada 2010 – 2019 în comuna Popricani
(Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Născuți vii	76	85	83	77	83	88	81	78	82	63

Deși populația a avut o evoluție pozitivă, în ceea ce privește numărul de născuți vii în perioada 2010 – 2019, putem observa faptul că s-au înregistrat valori oscilante de la an la an. În anul 2015 s-a înregistrat cel mai ridicat număr de nou născuți vii (88), iar în anul 2019 se observă cea mai mică valoare de 63 nou născuți vii.

Tabelul 8.2: Populația după domiciliu pe grupe de vârstă, perioada 2010 – 2020 (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total	7.621	7.722	7.844	8.016	8.122	8.241	8.289	8.351	8.397	8.478	8.502
0-9 ani	1.087	1.060	1.069	1.039	1.007	999	977	936	890	869	813
10-19 ani	1.042	1.059	1.081	1.118	1.125	1.155	1.164	1.192	1.204	1.194	1.210
20-29 ani	1.304	1.284	1.265	1.297	1.308	1.290	1.236	1.186	1.140	1.152	1.104
30-39 ani	1.257	1.278	1.288	1.296	1.295	1.286	1.305	1.321	1.358	1.376	1.389
40-49 ani	949	1015	1.076	1.161	1.227	1.317	1.369	1.446	1.437	1.400	1.414
50-59 ani	528	496	474	487	495	502	495	488	572	670	737
60-69 ani	505	486	514	547	572	616	681	724	758	780	779
70-79 ani	491	510	498	472	461	430	411	400	381	386	401
80 de ani și peste	225	226	240	257	272	281	289	297	301	306	320

Pentru a determina necesitățile unei comunități este necesară efectuarea grupării populației pe vârste pentru a identifica direcțiile de acțiune. Comuna Popricani își propune să răspundă nevoilor populației, indiferent de grupa de vârstă și să le asigure facilități în mod egal.

S-a analizat structura populației pe grupe de vârstă în perioada 2010 – 2020 (Tabelul 8.2) iar rezultatele au scos în evidență faptul că cele mai ridicate ponderi sunt deținute de următoarele grupe de vârstă: 40 – 49 ani, 30 – 39 ani, respectiv 10 – 19 ani, urmate de către grupa persoanelor între 20 – 29 ani ceea ce denotă o populație relativ tânără în comuna Popricani.

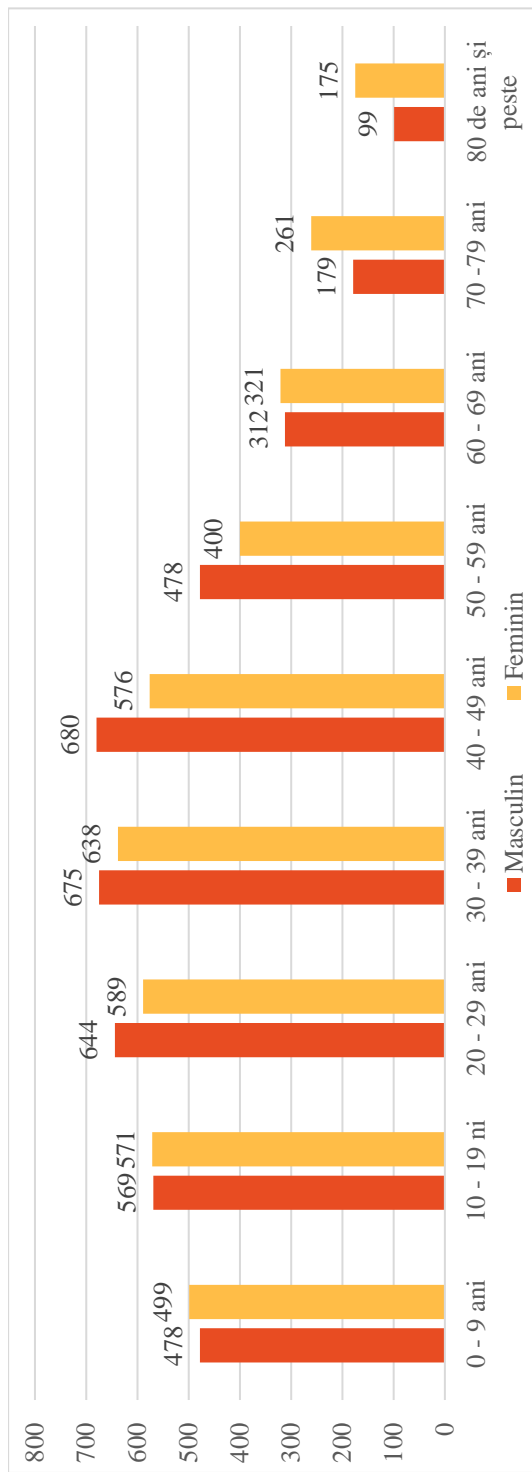

Figura 8.2: Repartiția populației pe sexe, media perioadei 2010 – 2020 (pe grupe de vârstă)

Populația comunei surprinde prin diferența majoră dintre cele două sexe, astfel media perioadei 2010 – 2020 scoate la iveală faptul că numărul de persoane de sex feminin sunt predominante pe grupele de vârstă 0 – 9 ani, 10 – 19 ani, și a celor de peste 60 de ani, femeile având o speranță de viață mai ridicată decât cea a bărbaților, iar persoanele de sex masculin predomină pe grupele de vârste mijlocii.

Tabelul 8.3: Sporul natural al comunei Popricani (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sporul natural	0	9	8	13	9	15	6	-12	-11	-20

Sporul natural reprezintă diferența dintre numărul născuților - vii și numărul persoanelor decedate, în anul de referință.

La nivelul comunei Popricani s-a prezentat o valoare nulă în anul 2010 numărul deceselor și al născuților vii fiind egale urmând ca în perioada 2011 – 2016 sporul natural să fie pozitiv cu cea mai ridicată creștere în anul 2015. Din anul 2017 până în anul 2019 sporul natural a devenit negativ cu cea mai mare valoare negativă fiind înregistrată în anul 2019.

Tabelul 8.4: Numărul căsătoriilor în comuna Popricani (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Căsătorii	36	24	31	37	28	29	41	47	43	42

Căsătoriile de la nivelul comunei Popricani, în intervalul analizat 2010 – 2019, prezintă variații, potrivit datelor de pe site-ul de statistică națională. Astfel cele mai multe căsătorii au loc la nivelul anului 2017, când 47 persoane aleg să-și întemeieze o familie cu scopul de a trăi în armonie și de a conviețui împreună. În schimb cele mai puține căsătorii au loc la nivelul anului 2011, când s-au efectuat doar 24 căsătorii.

Raportând anul 2019 la anul 2010, s-a constatat că s-a înregistrat o creștere a căsătoriilor de 16,7% în anul 2019 față de anul 2010.

Tabelul 8.5: Numărul divorțurilor în comuna Popricani (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Divorțuri	7	7	4	12	6	4	4	7	7	9

Analizând datele de la nivelul comunei în perioada 2010-2019, se poate constata, conform INSSE, faptul că numărul de divorțuri comparativ cu populația comunei este relativ mic iar acestea oscilează pe întreaga perioadă.

Astfel cele mai multe divorțuri au loc la nivelul anului 2013 (12), iar cele mai puține cazuri sunt regăsite la nivelul anului 2012, 2015 și 2016 când anual acestea însumau 4 cazuri.

Tabelul 8.6: Divorțuri după numărul copiilor minori rămași după desfacerea căsătoriei, la nivelul județului Iași, perioada 2010 – 2019 (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	973	967	891	1.094	1.046	1.106	1.074	1.103	1.293	1.109
Fără copii	447	476	490	673	653	717	705	746	822	605
Cu 1 copil	320	303	243	266	237	249	231	218	312	286
Cu 2 copii	155	137	119	124	114	109	106	110	133	162
Cu 3 copii	31	39	25	22	28	22	21	20	15	35
Cu 4 copii	14	8	12	6	8	5	9	8	8	16
Cu 5 copii și peste	6	4	2	3	6	4	2	1	3	5

Divorțul reprezintă desfacerea unei căsătorii încheiate legal, printr-o hotărâre definitivă a instanței judecătorești, a ofițerului de stare civilă sau a unui notar public. Datele se referă la cererile de divorț pentru care desfacerea căsătoriei a fost admisă – INSSE.

La nivel județean se poate remarca faptul că numărul de divorțuri a crescut în perioada 2010 – 2019, astfel în anul 2019 se înregistrau cu 14% mai multe divorțuri decât în anul de referință 2010.

În ceea ce privește numărul de copii din familie, ponderea divorțurilor familiilor fără copii este de 54,55% din totalul divorțurilor iar 25,78% dintre divorțuri se întâmplă după conceperea unui copil la nivelul anului 2019.

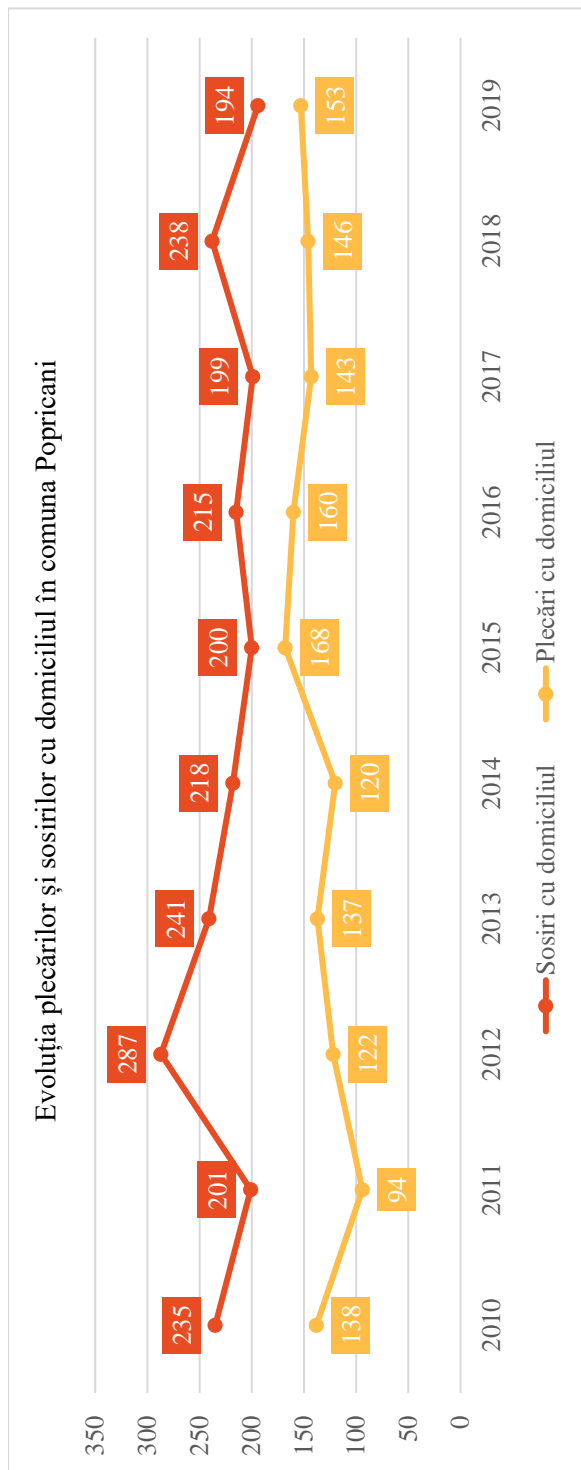

Figura 8.3: Evoluția emigranților și imigranților defnitiivi din comuna Popricani, perioada 2010 – 2019

După cum se poate observa numărul de sosiri cu domiciliul în comuna Popricani atinge cea mai ridicată valoare în anul 2012 iar cea mai mică valoare se observă în anul 2019, tendința fiind una oscilantă. Numărul plecărilor cu domiciliul a atins valoarea minimă în anul 2011, urmând să înregistreze cea mai mare valoare în anul 2015. Valorile din grafic însumează numărul persoanelor care își stabilesc domiciliul în această comună, astfel în această perioadă populația comunei Popricani a crescut datorită numărului ridicat de sosiri cu domiciliul.

CAPITOLUL IX – PROFILUL SOCIO – ECONOMIC

Municipiul Iași este polul de creștere al Regiunii Nord-Est și cel mai bine dezvoltat municipiu din regiune. Totodată, este motorul economic al județului Iași, generând cea mai mare parte din cifra de afaceri a întregului județ.

Iași este cel mai important centru economic al Moldovei și unul dintre cele mai importante ale României. Industriile principale sunt metalurgia (SC Arcelor Mittal Tubular Products, SC Tehno Steel), medicamentele (SC Antibiotice SA, Fiterman Pharma), componentele auto (BorgWarner, Lear Corporation, Conex Distribution), echipamentele industriale (BMT Aerospace, Agmus, ASAM), textilele (SC IasiConf SA, Benetton), materialele de construcții (Brikston, Build Corp) și industria alimentară.

Sectorul bancar și cel al tehnologiei informației au luat avânt după aderarea României la U.E., numeroase bănci și companii de software (Amazon, Continental, Oracle, Conduent, Xerox, Accenture, Technologies, Bentley Systems, Capgemini, SCC, Endava, BitDefender, etc.) fiind prezente în oraș.

Iași este de asemenea un centru comercial regional important, aici existând numeroase centre comerciale (Palas Mall, Era Shopping Park, Iulius Mall, Felicia Shopping Center, MCM Center etc.) și mai multe hyper și supermarket-uri (Carrefour, Kaufland, Auchan, Metro, Selgros, Lidl, Dedeman, Mathaus, Brico Dépôt, Leroy Merlin, Mobexpert).

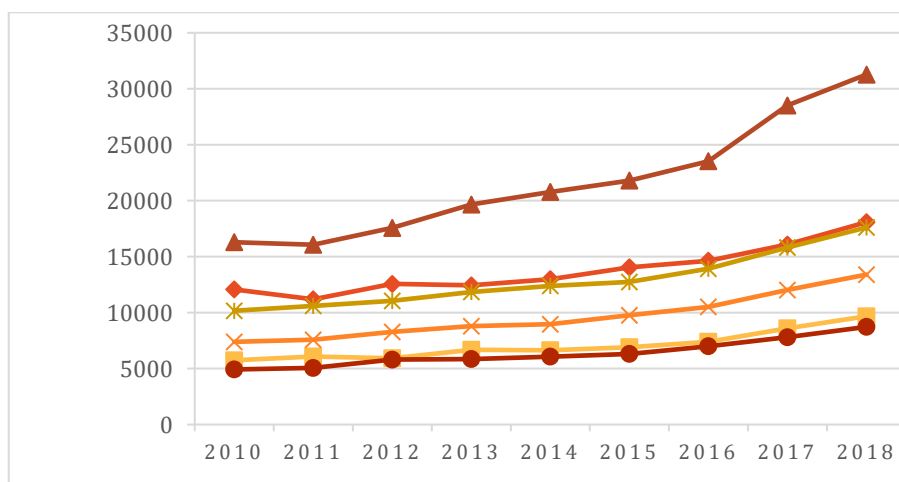

Figura 9.1: Produsul intern brut la nivelul Regiunii Nord – Est, pe județe, în perioada 2000 – 2020 (milioane lei)

Relațiile economice ale comunei Popricani cu zona înconjurătoare și în special cu municipiul Iași constituie suportul material al dezvoltării mediului rural. Astfel, mare parte din veniturile comunei sunt obținute prin asigurarea cu materii prime a firmelor cu activitate în municipiul Iași precum și a consumatorilor casnici. Activitățile economice principale ale comunei Popricani au un caracter predominant agricol.

Potențialul productiv al zonei este dat de faptul că teritoriul comunei Popricani se încadrează în studiile efectuate de O.S.P.A. Iași în următoarele stări calitative :

- ★ Zone de fertilitate : arabil – III, grădini de legume și zarzavat – III;
- ★ Zone de favorabilitate : vii – IV, livezi – IV, pășuni – IV, fânețe – IV.

În privința pomiculturii, comuna este favorizată de amplasare în cadrul bazinului pomicol Iași – Răducăneni, principalele specii pomicole fiind prunul, mărul și părul.

Din zona de producție agricolă reamintim câțiva dintre cei care au făcut față provocărilor economice și sunt în topul comunei:

- Zaharia Mihai – Crescător de animale și apicultură;
- Lungu Nicoleta – Crescător de animale;
- Fetcu Laura – Producător de cătină;
- Andriucă Ciprian – Producător de fructe;
- Bodea Ștefan – Crescător păsări;
- Hrească Petronela-Producător lactate;
- Lupăescu Trandafir - Producător de pepeni;
- Burcuș Codruța Ivona – Producător cereale.

Structura economiei locale

Economia comunei Popricani se încadrează în peisajul economic județean atât din punct de vedere al evoluției anuale, cât și din punct de vedere al sectoarelor economice dezvoltate.

Conform ONRC, la 31.12.2019, în comuna Popricani erau activi din punct de vedere economic 349 agenți economici, reprezentând 0,5% din numărul total de agenți economici de la nivel județean.

Densitatea agenților economici activi de la nivel local este de 41,2 la 1000 de locuitori, fiind sub media județeană (72,5‰).

La nivel local în comuna Popricani cea mai mare cifră de afaceri este realizată în domeniul – Comerț cu ridicata nespecializat de produse alimentare, băuturi și tutun – cod CAEN 4639, având o cifra de afaceri de 56,6 milioane lei reprezentând 60,98% din totalul cifrei de afaceri la nivelul

comunei Popricani, realizată de 2 agenți economici cu 136 de angajați fiind și domeniul cu cel mai ridicat număr de angajați și un profit însumat de 773.254 lei.

Cel mai ridicat profit se întâlnește în domeniul – Alte lucrări de instalații pentru construcții – cod CAEN 4329, 2 de agenți economici realizând un profit de 802.294 lei, respectiv 11,34% din profitul net realizat în comuna Popricani, cu ajutorul a 8 angajați și dețin o cifră de afaceri de 2,1 milioane lei.

Conform datelor ONRC, cifra medie de afaceri pe întreprindere în comuna Popricani este de 265.902,6 lei, media la nivelul județului Iași este de 458.662,5 lei.

Productivitatea muncii (raportul dintre cifra totală de afaceri și numărul de salariați), la 31.12.2019 este de 257.063,7 lei. Asemenea cifrei medii de afaceri pe întreprindere, productivitatea muncii în comuna Popricani este inferioară celei din județ (281.930,6 lei).

Numărul mediu de salariați pe întreprindere la nivel local este de 1,03 persoane, valoare inferioară atât mediei județene (1,6 salariați/ întreprindere).

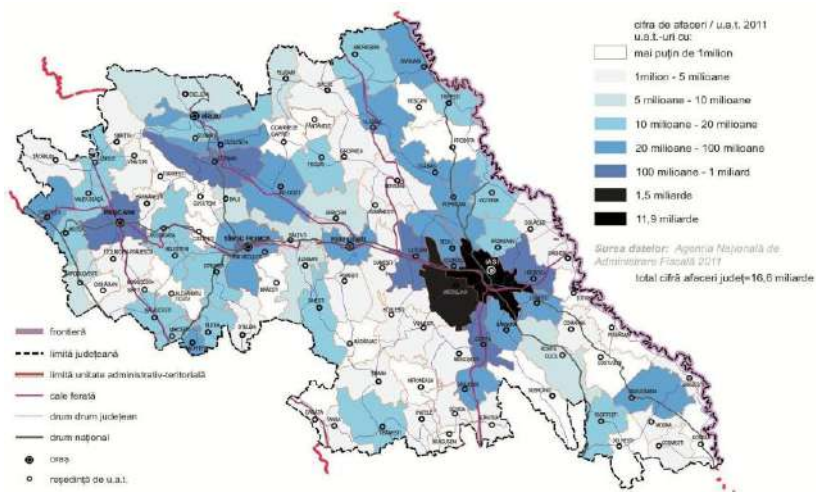

Figura 9.2: Cifra de afaceri la nivelul județului Iași

Conform figurii, cifra de afaceri la nivelul comunei Popricani se situează între 20.000 – 100.000 milioane lei. Tot între aceste valori se situează 17 unități administrativ - teritoriale, cum ar fi: Răducăneni, Bârnova, Țigănași, Ion Neculce, Ceplenița, Cristești. Se observă că acestea sunt amplasate teritorial în vecinătatea UAT-urilor cu performanțe mari, UAT-uri unde cifra de afaceri este de peste 100.000 milioane lei.

Tabelul 9.1: Evoluția primelor întreprinderi din comuna Popricani după cifra de afaceri

Nr. Crt.	Nume firmă	CAEN	Cifra de afaceri		Re	Număr angajați		Re	Productivitatea muncii		Re
			2015 lei	2019 lei		%	2015 Număr		2019 Număr	%	
1	S.C. FIDES EXPRESS S.R.L.	4639	38.747.605	51.557.253	133,1	82	114	139,02	472.531,8	452.256,6	95,7
2	S.C. CASA DE NEGUSTORI COPOU S.R.L.	4639	5.258.486	5.025.713	95,6	24	22	91,7	219.103,6	228.441,5	104,3
3	S.C. DOMIGHIAN'S PARK S.R.L.	6832	439.834	2.339.339	531,9	9	12	133,3	48.870,4	194.944,9	398,9
4	S.C. SINAPS MARKETING S.R.L.	7022	273.102	2.215.226	811,2	1	19	1.900	273.102	116.590,8	42,7
5	S.C. HIDROTERMIZ PIPE S.R.L.	4329	4.247.810	2.076.098	48,9	13	8	61,6	326.754,6	259.512,3	79,4
6	S.C. EURO-ELMAR S.R.L.	0111	1.531.186	2.042.499	133,4	10	9	90	153.118,6	226.944,3	148,2
7	S.C. COMALFA S.R.L.	4690	3.429.136	1.991.894	58,1	11	0	-	311.739,6	-	-
8	S.C. MIA TRANZIT INTERNAȚIONAL S.R.L.	4941	711.818	1.557.500	218,8	4	4	100	177.954,5	389.375	218,8
9	S.C. FARMASAND S.R.L.	4773	1.407.860	1.506.584	107,1	5	5	100	281.572	301.316,8	107,01
10	S.C. STEEL INOX S.R.L.	2599	1.081.747	1.417.449	131,1	13	12	92,3	83.211,3	118.120,8	141,9

Pentru a evidenția tendința mediului economic din comuna Popricani s-a realizat o analiză a evoluției principalelor firme din comuna Popricani, ierarhizate după cifra de afaceri. La nivelul comunei Popricani există 14 firme cu cifra de afaceri peste 1.000.000 lei.

S.C. FIDES EXPRESS S.R.L. prezintă cea mai mare cifră de afaceri din întreprinderile comunei Popricani, cu o creștere de 33,1% a acesteia în anul 2019 comparativ cu anul 2015. De asemenea la nivelul acestei firme se regăsesc cei mai mulți angajați, respectiv 114, cu 39,02% mai mulți față de anul 2015, productivitatea muncii fiind de 452.256,6 lei în anul 2019 realizându-se o diminuare a acesteia de 4,3% față de anul 2015.

S.C. CASA DE NEGUSTORI COPOU S.R.L. prezintă o reducere la nivelul anului 2019 comparativ cu anul 2015 de 4,4% privind cifra de afaceri și 8,3% în privința numărului angajaților în timp ce productivitatea muncii a crescut cu 4,3% fiind de 228.441,5 lei.

S.C. DOMIGHIAN'S PARK S.R.L. înregistrează o puternică creștere a valorii cifrei de afaceri ajungând la 2.339.339 lei în anul 2019, respectiv o creștere de 431,9% comparativ cu anul 2015. Numărul angajaților a crescut cu 33,3% iar productivitatea muncii s-a majorat cu 298,9% fiind cea mai ridicată creștere dintre firmele analizate.

S.C. SINAPS MARKETING S.R.L. prezintă cea mai mare majorare a cifrei de afaceri ajungând la 2.215.226 lei, respectiv o creștere de 711,2% în anul 2019 comparativ cu anul 2015, și cea mai ridicată creștere procentuală a numărului de angajați de la doar unul în anul 2015 la 19 în anul 2019 rezultând o creștere de 1.800% în timp ce productivitatea muncii s-a redus cu 57,3% fiind de 116.590,8 lei în anul 2019.

S.C. HIDROTERMIZ PIPE S.R.L. înregistrează diminuări ale cifrei de afaceri de 51,1% în anul 2019 comparativ cu anul 2015, de asemenea și numărul angajaților scade cu 38,4% și productivitatea muncii ajunge la 259.512,3 lei, cu 20,6% mai puțin față de anul 2015.

S.C. EURO-ELMAR S.R.L. prezintă o creștere a cifrei de afaceri în anul 2019 față de anul 2015 de 33,4%, numărul angajaților se reduce cu 10% iar productivitatea muncii a crescut cu 48,2% fiind de 226.944,3 lei în anul 2019.

S.C. COMALFA S.R.L. înregistrează o scădere a cifrei de afaceri cu 41,9% în anul 2019 în comparație cu anul 2015, numărul angajaților devine 0 în anul 2019, productivitatea muncii în anul 2015 fiind de 311.739,6 lei.

S.C. MIA TRANZIT INTERNAȚIONAL S.R.L. realizează o creștere de 118,8% a cifrei de afaceri în anul 2019 față de anul 2015, numărul angajaților rămâne constant iar productivitatea muncii crește cu 118,8% fiind de 389.375 lei în anul 2019.

S.C. FARMASAND S.R.L. observă o creștere de 7,1% a cifrei de afaceri în anul 2019 în comparație cu anul 2015, numărul angajaților rămâne același iar productivitatea muncii se majorează cu 7,1% fiind de 301.316,8 lei în anul 2019.

S.C. STEEL INOX S.R.L. prezintă o majorare de 31,1% a cifrei de afaceri în anul 2019 față de anul 2015, numărul angajaților s-a diminuat cu 7,7% iar productivitatea muncii a crescut cu 41,9% fiind de 118.120,8 lei în anul 2019.

Tabelul 9.2: Numărul șomerilor înregistrați în comuna Popricani (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total	195	125	110	98	81	70	79	68	58	66	57
Masculin	111	57	60	48	35	34	38	31	31	30	25
Feminin	84	68	50	50	46	36	41	37	27	36	32

Numărul șomerilor înregistrați a scăzut puternic în anul 2020 față de anul de referință atât pentru bărbați cât și pentru femei, reducându-se numărul cu 86, respectiv 52 persoane. Numărul total al șomerilor înregistrați s-a redus cu 70,77% în anul 2020 comparativ cu anul 2010.

Deși valorile oscilează în perioada analizată, 2010 – 2020, putem constata că deși anual valorile diferă de la persoanele de sex masculin la cele de sex feminin media perioadei este aproximativ egală, respectiv de 45,5 la bărbați și 46,1 la femei.

Tabelul 9.3: Evoluția numărului mediu al salariaților în comuna Popricani, perioada 2010 – 2019 (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	403	374	248	243	207	202	219	509	510	507

Numărul mediu al salariaților în comuna Popricani a suferit o scădere în perioada 2010 – 2015, astfel de la 403 salariați în anul 2010 la 202 în anul 2015. După această scădere a urmat un trend ascendent, în anul 2017 s-au înregistrat 509 angajați, valori peste 500 menținându-se și în perioada 2018-2019. Comparativ cu anul 2010, numărul mediu al salariaților a crescut cu 25,8% în anul 2019.

Potrivit sondajului de opinie realizat în rândul comunității comunei Popricani privind dezvoltarea diferitelor sectoare economice, au reieșit următoarele:

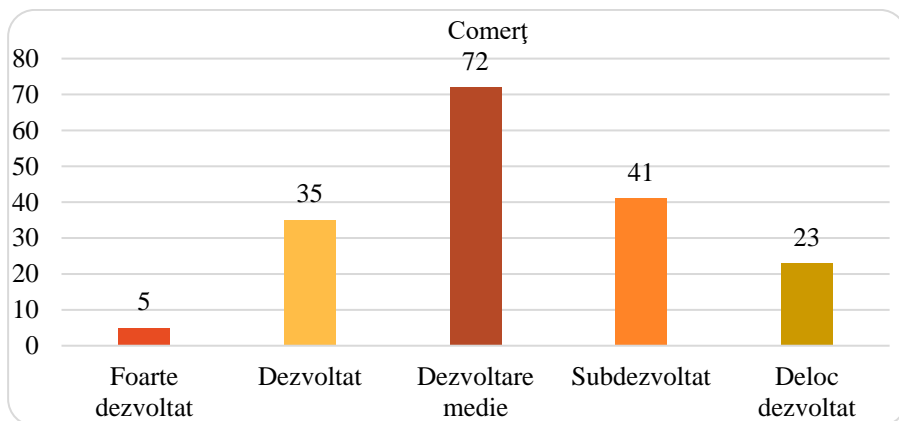

Figura 9.3: Aprecierea dezvoltării comerțului din comuna Popricani

Constatăm faptul că majoritatea respondenților (40,37%) consideră faptul că sectorul comerțului prezintă o dezvoltare medie, urmând ca 23,29% dintre aceștia să afirme faptul că este subdezvoltat. Aceste răspunsuri arată necesitatea realizării unor investiții, atragerea de investitori în vederea îmbunătățirii activității de comerț și implicit a economiei locale.

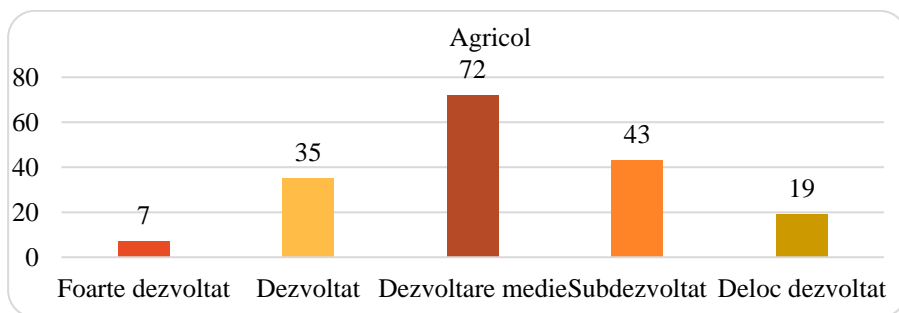

Figura 9.4: Aprecierea dezvoltării agriculturii în comuna Popricani

Pentru sectorul agricol 40,37% dintre respondenți consideră faptul că acest sector prezintă o dezvoltare medie în timp ce 24,43% afirmă faptul că este un sector subdezvoltat și aproximativ 20% consideră că acest sector este dezvoltat. De pe urma acestor răspunsuri concluzionăm faptul că sectorul agricol prezintă un potențial agricol nedescoperit și sunt necesare investiții și atragerea de investitori pentru a dezvolta rapid și eficient acest sector economic pentru a oferi valoare pământului, reducerea importurilor.

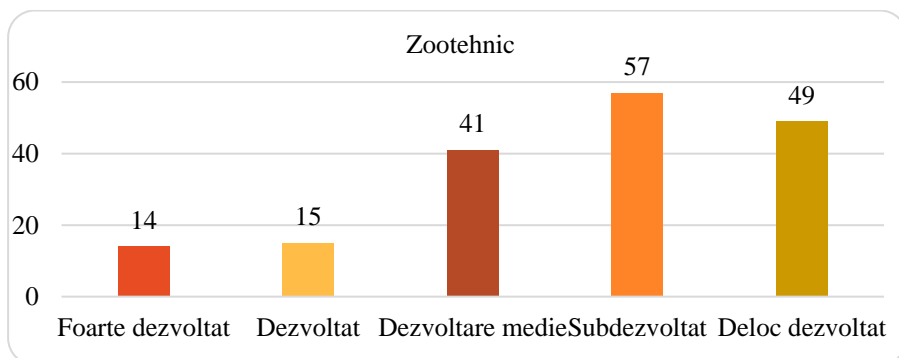

Figura 9.5: Aprecierea dezvoltării zootehniei în comuna Popricani

Sectorul zootehnic potrivit respondenților prezintă o dezvoltare mai redusă comparativ cu sectorul agricol, astfel 32,38% consideră acest sector ca fiind subdezvoltat, 27,84% afirmă faptul că nu este dezvoltat deloc iar 23,29% îl privesc ca, având o dezvoltare medie. În urma analizei acestor răspunsuri putem conchiziiona faptul ca sunt necesare investiții majore pentru dezvoltarea acestui sector, motivarea investitorilor, oferirea de consiliere pentru fermierii ce doresc să se dezvolte în acest domeniu, promovarea produselor animale locale, oferirea de prețuri avantajoase pentru fermieri pentru produsele realizate, creșterea producției de produse bio.

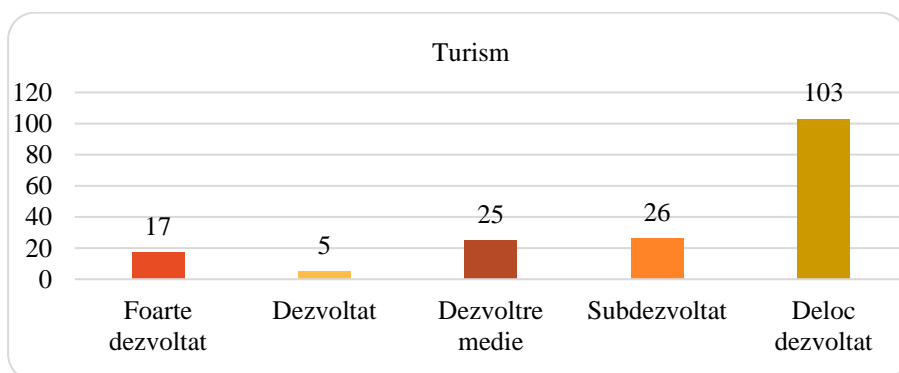

Figura 9.6: Aprecierea dezvoltării turismului în comuna Popricani

Privind turismul 58,52% dintre respondenți apreciază faptul că turismul este un sector deloc dezvoltat, 14,77% dintre respondenți apreciază faptul că turismul este un sector subdezvoltat în economia comunei Popricani, iar 14,2% consideră că acest sector este dezvoltat. Se constată faptul că sunt necesare investiții de punere în evidență a obiectivelor turistice aflate în comuna Popricani și în apropierea acesteia pentru a oferi vizibilitate la nivel

național, atragerea de investitori, creșterea numărului de unități de cazare, îmbunătățirea activităților turistice și dezvoltarea de noi activități pentru a crește gama de turiști.

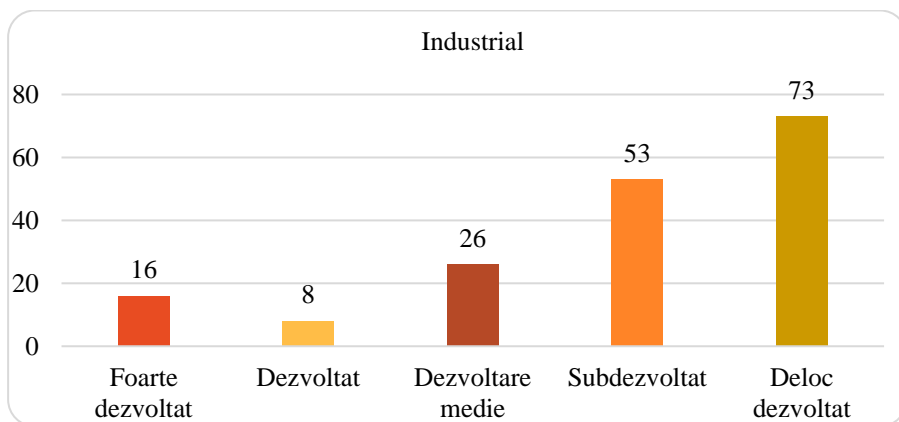

Figura 9.7: Aprecierea dezvoltării industriei în comuna Popricani

Sectorul industrial este apreciat de respondenți ca fiind nedezvoltat, astfel 41,47% dintre respondenți apreciază acest sector ca fiind deloc dezvoltat, 30,11% apreciază acest sector ca fiind subdezvoltat și 14,77% din respondenți consideră faptul că industria prezintă o dezvoltare medie. Sunt necesare investiții și atragerea investitorilor pentru dezvoltarea industriei prin realizarea unui parc industrial, îmbunătățirea tehnologiilor de producție, crearea de noi locuri de muncă prin dezvoltarea diferitelor ramuri ale industriei pentru a reduce valorile importurilor și pentru a procesa materiile prime realizate în țara noastră.

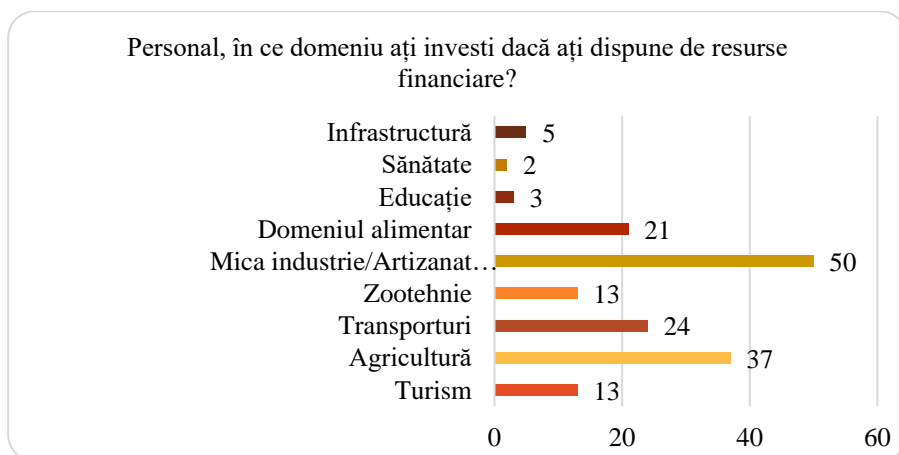

Figura 9.8: Opinia publicului privind posibilele investiții

Analizând răspunsurile primite, majoritatea respondenților doresc să investească în mica industrie (28,4%) urmând ca sectorul agricol să prezinte un potențial ridicat de investiție, iar cel de-al treilea sector în care respondenții ar fi dispuși să investească este sectorul transporturilor precum și multe altele prezentate în graficul de mai sus.

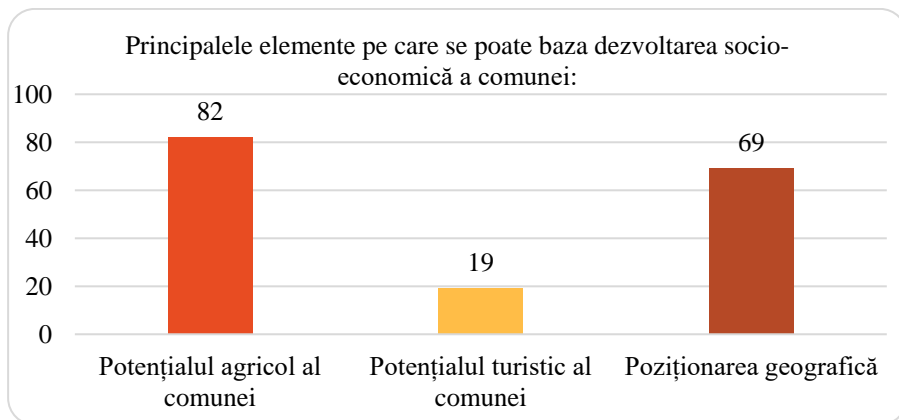

Figura 9.9: Principalele elemente pentru dezvoltarea economică

Conform persoanelor ce au răspuns la această întrebare potențialul agricol al comunei prezintă cea mai mare importanță pentru dezvoltarea economică a acestuia, urmând poziționarea geografică și doar 10,8% consideră potențialul turistic al comunei ca fiind un element pe care se poate baza dezvoltarea socio-economică a comunei.

CAPITOLUL X – TURISMUL

Municipiul Iași și zona sa metropolitană reprezintă o importantă destinație turistică la nivel național. Deși nu poate concura direct cu poliile de creștere cu profil turistic cum ar fi Brașov sau Constanța, municipiul Iași este comparabil cu Timișoara și Cluj. Toate cele trei municipii reprezintă poli de dezvoltare de interes supraregional, cu o economie diversificată care oferă 3.524 de locuri de cazare, cea mai mare parte din acestea fiind în hoteluri. În comparație cu municipiile Cluj (4.957 locuri) sau Timișoara (5.277 locuri) oferta de cazare este mult mai scăzută.

Zona Metropolitană Iași are ca centru generator de multiple activități turistice municipiul Iași. Localitățile componente ale Zonei Metropolitane Iași cuprind aglomerări de resurse turistice naturale și antropice cu potențial deosebit, concentrate în mai multe zone și în lungul unor axe ce au ca punct de origine municipiul Iași, printre acestea se regăsește și comuna Popricani:

- În partea de nord, către Prut, se află o zonă de agrement puternic dezvoltată, formată din complexul turistic amenajat în bazinul Ciric, Lacul Aroneanu și Lacul Dorobanț amenajate ca bazine piscicole, Baza Aroneanu de canotaj, Pădurea Ghiorghiasa, Complexul de agrement Colț de Rai Popricani, Rezervația Natura 2000 „Eleșteele Jijiei și Milentinului”, Clubul de agrement Victory, și nu în ultimul rând lunca Prutului.

Diversitatea resurselor turistice din Iași și din împrejurimi a creat oportunitatea de a identifica trasee turistice tematice. În urma unor întâlniri de lucru între agențiile de incoming din Iași (Rolanda, Icar Tours și Travis Tourism), Centrul de Informare Turistică Iași împreună cu Primăria municipiului Iași și Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași au fost identificate 9 teme reprezentative pentru atractivitatea turistică a orașului: Unirii, Artelor, Activ, Comunist, Romantic, Evreiesc, Academic, Literar și Gastronomic. Iar comuna a prezentat un interes pentru turiști de-a lungul vremii astfel încât astăzi este integrată într-o parte dintre trasee:

- Traseul Iași – Aroneanu – Dorobanț – Cârlig – Iași are o distanță de 33 km, cu o dificultate medie. Pe o lungime de aproximativ 50% din suprafața totală, acesta urmărește oglinzile de apă ale Bahluiului, Lacul Ciric, Acumularea Aroneanu, Dorobanț, în partea de sud și est, în partea de vest predominând elementele vegetale.
- Traseul turistic Iași – Reditu – Movileni – Popricani – Victoria – Aroneanu – Iași, conectează obiectivele turistice (infrastructura de agrement, lacuri, bălți și râuri, obiectivele culturale) din partea de nord precum și localitățile la culoarele turistice regionale, spre Botoșani și Lunca Prutului (culoarul de cooperare transfrontalieră pe

turism și probleme de mediu). Comparativ cu partea de sud a Zonei Metropolitane Iași, aceasta este mai slab dezvoltată din punct de vedere al infrastructurii de circulație rutieră, fapt ce îngreunează în prezent parcurgerea traseului pe cale rutieră. Pe termen lung, traseul ar trebui să ofere posibilități diverse de explorare, cu o infrastructură dezvoltată și cât mai complexă, ce crește accesibilitatea obiectivelor turistice (infrastructură rutieră și trasee velo). De asemenea, această legătură ar crea un culoar cicloturistic mai plăcut de parcurs și pe ruta Ciric – Aroneanu – Victoria – Sculeni, comparativ cu cel deja folosit de cicliști pe drumul european Cârlig – Vulturi – Sculeni.

În aceste trasee turiștii vor vizita:

Complexul turistic Colț De Rai

Complexul de agrement Colț de Rai se găsește la intrarea în comuna Popricani, la 10 km de orașul Iași, pe partea dreaptă a drumului. Accesul către complexul de agrement este deosebit de facil și comod, pe drum asfaltat și bine întreținut, atât cu mașina, cât și cu microbuze ce deserveșc ruta Iași – Popricani.

Proprietatea privată a complexului se întinde pe o suprafață de 50.000 de metri pătrați, incluzând terasă, bar, bază hipică cu teren pentru echitație, sală de petreceri cu terasă proprie, spații verzi amenajate pentru plimbare în aer liber, pârție pentru săniuș iarna, locuri de joacă pentru copii, parcare, zone pentru practicarea diferitelor sporturi (fotbal, volei, tenis de masă, etc), piscină și lac de agrement pentru organizarea concursurilor de pescuit între prieteni.

Rezervația Naturală Balta Teiva Vișina

Balta Teiva Vișina este o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (International Union for Conservation of Nature). Este o rezervație naturală de tip acvatic situată în județul Iași, pe teritoriul administrativ al comunei Popricani.

Rezervația naturală protejează vechi meandre ale Jijiei (în prezent, complet separate de cursul principal, astfel încât luciul de apă are o suprafață variabilă de la un an la altul) din zona de confluență Jijia-Prut, respectiv:

- gârlă, numită Vișina, aflată la nord în vecinătatea eleșteelor fermei piscicole Țigănași și a canalului colector de desecare; are caracter permanent;
- a doua gârlă, numită Teiva, aflată spre sud (în apropierea DN Iași – Sculeni); are caracter temporar, ca urmare a ridicării digurilor de apărare care izolează ambele gârle, atât de Prut, cât și de Jijia.

Specii reprezentative

Rezervația naturală Balta Teiva Vișina protejează specii importante de pești pentru biodiversitate, precum linul (*Tinca tinca*), crapul (*Cyprinus*

carpio carpio), carasul (*Carassius auratus gibelio*), bibanul (*Perca fluviatilis*) și știuca (*Esox lucius*). Tot aici s-a reintrodus experimental țigănușul (*Umbra krammeri*).

În formularul de constituire a rezervației, apar menționate 8 specii și genuri de plante, respectiv, 18 specii de pești (cinci fiind menționate ca specii protejate), 6 specii de amfibieni, 4 specii de reptile și 33 de specii de păsări. Printre cele mai reprezentative specii protejate pentru această arie sunt stârcul roșu (*Ardea purpurea*), egreta mare (*Ardea alba*), buhaiul de baltă (*Botaurus stellaris*), stârcul pitic (*Ixobrychus minutus*), rața roșie (*Aythya nyroca*) și pițigoiful de stof (*Panurus biarmicus*).

În zonă vin de pe Valea Prutului și vânează și codalbul (*Haliaeetus albicilla*), acvila mică (*Aquila pennata*), uliul porumbar (*Accipiter gentilis*) sau șerparul (*Circaetus gallicus*).

Migrația de toamnă a acestor păsări este favorizată de faptul că gârla Teiva are caracter temporar, ca urmare a ridicării digurilor de apărare, astfel fiind accesibilă bogăția de nevertebrate a acestor habitate, în apa mică sau în mълul proaspăt. Așa se explică numărul mare de păsări care, în zborul lor spre și dinspre cartierele de iernare, se opresc în aceste zone umede pentru odihnă și hrănire.

Rezervația naturală Balta Teiva Vișina este inclusă în totalitate în situl Natura 2000 Eleșteele Jijiei și ale Miletinului (ROSPA0042).

Pentru cazarea turiștilor ce trec pragul comunei Popricani, li se pune la dispoziție o singură unitate de primire a turiștilor, se poate observa în tabel evoluția numărului de turiști din perioada 2010-2019.

Tabelul 10.1: Fluxul turiștilor (Sursa: INSSE)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sosiri ale turiștilor în structuri de primire	499	460	468	744	462	315	551	447	505	496
Număr de înnopțări	2.273	2.016	1.634	2.208	1.671	1.402	2.859	2.382	2.780	1.704

Numărul de turiști prezintă fluctuații de-a lungul perioadei, astfel cei mai mulți turiști sunt regăsiți la nivelul anului 2013, când 744 de persoane treceau pragul acestei unități, iar la polul opus se regăsește anul 2015, când doar 315 turiști au ales această destinație. Această perioadă înregistrând o medie de 495 de turiști la nivelul comunei.

Numărul de înnopțări este asemeni fluctuant precum numărul de turiști, însă media de înnopțare a turiștilor este de 4,2 zile per turist.

Comuna Popricani a prezentat un interes aparte pentru arheologi, datorat atât poziției apropiate de centrul Iașului cât și evenimentelor din istoria acestui pământ strămoșesc, căci zona Iașului a fost din timpuri străvechi incitată să fie populată. Astfel se regăsesc la nivelul comunei o serie de situri, printre care reamintim:

Situl arheologic de la Cotu Morii, punct “La Popi”

Localizare La “Popi”, la 1,5 km vest sud-vest de sat, pe stânga drumului spre satul Popricani și pe malul stâng al pâ râului Ciric, flankat la est de Dealul Roznovanu. În dreptul curburii făcute de Coasta Popricanilor spre sud-est, către Cotu Morii, pe terasa inferioară a Jijiei, într-un sol cenușiu de culoare închisă, s-au descoperit fragmente ceramice din perioada de trecere de la eneolitic la epoca bronzului (Horodiștea – Erbiceni), din prima epoca a fierului și din feudalismul târziu (sec. XVII-XVIII).

Situl arheologic de la Cuza Vodă, punct “Valea Șipotelului”

Localizare Dealul Crângului “Valea Șipotelului”, la 1 km vest de sat și 1 km nord de Pădurea Cârlig, în jurul izvoarelor de la baza pantei. La 1 km nord de pădurea Cârlig, la 2 km în amonte de Valea Șipotelului (afluent al Văii Neagra), în jurul izvoarelor de la marginea de jos a pantei, a fost identificată o bogată stațiune cu ceramică din La Tène II (cu analogii la Lunca Ciurei, unele fragmente de vase fiind de tradiție hallstattiană), din sec. IV e.n. (cu elemente de la sfârșitul acestui secol), precum și urmele unei locuiri din sec. VI-IX, suprapusă de o așezare Dridu; alte fragmente ceramice aparțin sec. XIII-XIV și XVIII. S-a mai găsit o greutate conică de lut, cu vârful rotunjit și perforat.

Situl arheologic de la Popricani, punct “Dealul Viei – Curmătura”

Localizare “Dealul Viei – Curmătura”, la 700 m est de sat, pe stânga drumului spre satul Cotu Morii. Pe platoul dinspre nord-est de satul Popricani, începând din locul numit Curmătura, îndeosebi pe partea stângă a drumului Popricani – Cotu Morii, s-au descoperit fragmente ceramice Cucuteni (A), Hallstatt mijlociu – fragmente de torți-apucători orizontale sau vase cu caneluri oblice, Hallstatt târziu – ceramica cu brâu alveolat, din sec. II î.e.n. – ceramică dacică și bastarnică. Secolului IV îi aparțin fragmente de vase din pastă fină, cafenie, lucrate la roată și de amfore romane. Un gratoar pe așchie cu laturile retușate pare să aparțină locuirii cucuteniene. La circa 200 m de o plantație de pomi au fost identificate urmele unei tabere întărite cu val și șanț, de formă pătrată cu latura de circa 100 m.

Situl arheologic de la Popricani, punct “Grădina lui Anton”

Localizare “Grădina lui Anton”, în marginea de nord a satului, pe malul stâng al pâ râului Popricani (și al șoselei Popricani – Cârniceni). În marginea de nord nord-est a satului, pe dreapta șoselei Popricani – Cârniceni – Trifești, pe terasa inferioară a Jijiei, tăiată de pâ râul Popricani, așezare

bogată și întinsă cu mai multe niveluri de locuire. Astfel, la Cărămidărie (malul drept al pârâului Popricani) predomină materialele de factură Cucuteni A și B cu ceramică, idoli antropomorfi și „C' – decorată cu creștături pe buză și cu striuri verticale, iar pe umăr, cu mici împunsături oblice, întrerupte de mici proeminențe; un alt fragment are sub buză ușoare împunsături, apoi un șir de striuri verticale, întrerupt, pe gât, de mici “pastile”. În Grădina lui Anton (malul stâng al pârâului Popricani) predomină locuirea nouă cu ceramică și omoplați crestați, precum și cea Hallstattiană – timpurie cu ceramică decorată cu caneluri pe umăr și cu marginea răsfrântă aproape orizontal, sau cu brâu triunghiular în relief. Următoarele locuiri aparțin sec. IV e.n., culturii Dridu – ceramică decorată cu striuri orizontale sau vălurite și sec. XV, printre materialele ceramice aflându-se un fragment de cahla cu decor geometric hașurat. S-a găsit și un firfiric turcesc din sec. XV.

Situl arheologic de la Vânători, punct “Rufeni”

Localizare “Rufeni”, la 300 m sud de sat, pe partea stângă a șoselei Iași – Vânători. Pe partea stânga a șoselei Iași – Vânători, la circa 500 m înainte de intrarea în sat, pe pantele line ale dealului Rufeni, așezare cu ceramică Nouă, Hallstatt timpuriu, cu caneluri, din sec. II – III i.e.n., tip Lunca Ciurei, cu ceramică locală și bastarnică și din sec. IV – V. Aceasta din urmă aparține speciilor lucrate la roată, din pastă fină și zgrunțuroasă, decorată cu motive vălurite. Nu este exclusă și o locuire din sec. XI – XII, cu ceramică din pastă cărămie, cu marginea evazată. Au fost descoperite și fragmente de amfore romane.

Situl arheologic de la Rediu Mitropoliei, punct “În Islaz”

Localizare “În Islaz”, în partea de est a satului. În acest punct, situat pe terasa tăiată în lung de o râpă adâncă ce traversează vatra satului, a fost descoperită o întinsă așezare cu ceramică din Hallstatt-ul târziu și din feudalismul timpuriu (sec. XI – XII), dezvoltat (sec. XIV – XV) și târziu (sec. XVII – XVIII). În aceeași zonă au fost depistate numeroase cenușare cu oase și bucăți de lipitură, aparținând culturii Nouă.

CAPITOLUL XI – ANALIZA TOWS A DOMENIILOR STRATEGICE PENTRU DEZVOLTAREA COMUNEI POPRICANI

Tabelul 11.1: Analiza TOWS a profilului cultural

CONTEXT CULTURAL		Puncte tari - S	Slăbiciuni - W
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Existența a două lăcașe de cult cu o îndelungată istorie. 2. Prezența unei biblioteci locale dotată. 3. Paletă de activități culturale largă în cadrul bibliotecii. 4. Existența unor zile festive de comemorare locală. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lipsa unor ateliere cu activități de meșteșug. 2. Slaba promovare a portului tradițional cultural. 3. Lipsa unor coruri locale în cadrul lăcașelor de cult. 4. Lipsa unor adunări în cadrul bisericii.
Oportunități - O	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obținerea unor fonduri nerambursabile pentru renovarea și modernizarea unităților culturale locale. 2. Posibilitatea organizării unor noi festivități locale pentru a pune în evidență cultura locală. 3. Înființarea unor organizații a producătorilor locali de meșteșuguri. 	Strategii SO	Strategii WO
		<p>S1-O1: Lucrări de reabilitare pentru menținerea și conservarea patrimoniului local.</p> <p>S4-O2: Exploatarea potențialului cultural prin promovarea culturii existente.</p> <p>S4-O3: Promovarea produselor locale prin crearea unor târguri de expoziție.</p>	<p>W1/2-O2: Crearea unor muzee în care sunt prezentate piese de artă cu vechime îndelungată.</p> <p>W4-O3: Implicarea consilierilor locali care să propună idei pentru menținerea vie a culturii și tradiției locale (atât în domeniul portului, meșteșugului cât și culinar).</p>

CONTEXT CULTURAL			
Amenințări - T	<p>1. Dispariția datinilor locale păstrate din bătrâni.</p> <p>2. Degradarea unităților culturale din cadrul comunei.</p>	Strategii ST	Strategii WT
		<p>S1-T1: Înființarea unor coruri și ansambluri de dansuri pentru tineri;</p> <p>S1-T2: Crearea unor festivități pentru obținerea de fonduri pentru modernizarea locațiilor existente.</p>	<p>W3-T1: Promovarea importanței culturii în rândul tinerilor.</p> <p>W4-T2: Crearea unor organizații ale consătenilor în care sunt evidențiate lipsurile și problemele cât și soluțiile acestora.</p>

Tabelul 11.2: Analiza TOWS a profilului administrativ

CONTEXT ADMINISTRATIV		Puncte tari - S	Slăbiciuni - W
		<p>1. Delimitarea eficientă a teritoriului comunal.</p> <p>2. Creșterea numărului de locuințe.</p> <p>3. Ponderea ridicată a suprafeței arabile din cadrul comunei (63,52%).</p> <p>4. Numeroase căi rutiere de acces</p> <p>5. Distanță mică față de partea centrală a Iașului.</p>	<p>1. Puține spații verzi.</p> <p>2. Insuficiente unități sanitare.</p> <p>3. Insuficiente cadre medicale.</p>
Oportunități - O	<p>1. Înființarea unor unități medicale a căror proprietari să fie locuitorii zonei.</p> <p>2. Construirea unor centre medicale complexe (tip policlinică).</p> <p>3. Obținerea unor fonduri de la CAS.</p>	Strategii SO	Strategii WO
		<p>S1-O1/2: Donarea unui spațiu local al primăriei pentru înființarea unui complex medical.</p> <p>S2-O2/3: Conștientizarea necesității lipsurilor din domeniul medical pentru a sprijini tinerii localnici să nu-și schimbe domiciliul.</p>	<p>W2/3-O2: Crearea unor centre medicale care implicit vor crește și nivelul de trai al locuitorilor prin crearea unor locuri de muncă.</p> <p>W3-O3: Oferirea unor venituri suplimentare cadrelor medicale pentru a menține echilibrul local.</p> <p>W1-O1: Extinderea spațiilor verzi și la nivelul unităților medicale.</p>

PROFILUL ADMINISTRATIV			
Amenințări T	<p>1. Slaba extindere a rețelei de apă potabilă.</p> <p>2. Emigrarea locuitorilor către zona orășenească pentru utilitățile de bază (unități medicale, rețea tehnico-edilitară).</p> <p>3. Lipsa canalizării și a gazului din comună.</p>	Strategii ST	Strategii WT
		<p>S1-T1/2: Menținerea locuitorilor în comună prin creșterea gradului de dezvoltare a comunei, în special dotările de bază.</p> <p>S4-T3: Obținerea unor surse de finanțare de către comună.</p>	<p>W1/2/3-T1/2/3: Obținerea unor fonduri nerambursabile pentru a investi în dotările de bază ale comunei.</p>

Tabelul 11.3: Analiza TOWS a profilului educațional

CONTEXT EDUCAȚIONAL		Puncte tari - S	Slăbiciuni - W
		<p>1. Prezența unor unități școlare în care se pot desfășura activitățile educaționale.</p> <p>2. Existența unor ateliere școlare.</p> <p>3. Personal didactic bine instruit.</p>	<p>1. Fluctuații a numărului de cadre didactice</p> <p>2. Fluctuații descendente a numărului de absolvenți.</p> <p>3. Fluctuații descendente în rândul populației școlare.</p>
Oportunități - O	<p>1. Înființarea unor locuri de joacă amenajate corespunzător.</p> <p>2. Crearea unor creșe.</p> <p>3. Înființarea unor programe after school.</p>	Strategii SO	Strategii WO
		<p>S1-O1/2: Extinderea unităților deja existente pentru formarea unor programe mai complexe.</p> <p>S2/3-O3: Implicarea profesorilor deja existenți în susținerea înființării</p>	<p>W1-O3: Crearea unui echilibru constant în rândul cadrelor didactice pentru a oferi o imagine de stabilitate în cadrul</p>

		<p>programelor prelungite pentru a instrui elevii.</p>	<p>unităților de învățământ. W3-O2: Crearea unor creșe pentru a sprijini familiile unde ambii părinți au locuri de muncă. W2-O3: Promovarea în rândul tinerilor elevi importanța finalizării studiilor.</p>
<p>Amenințări - T</p>	<p>1. Slaba colaborare a antreprenoriatului local cu școala. 2. Slaba implicare a locuitorilor cu privire la depunerea unor petiții cu privire la nemulțumirile existente.</p>	<p>Strategii ST</p>	<p>Strategii WT</p>
		<p>S2-T1: Finanțarea mini-proiectelor de explorare de la nivelul școlii. S2/3-T2: Crearea unor programe de lucru cu copiii în cadrul atelierelor.</p>	<p>W1/2/3-T1/2: Obținerea unor fonduri nerambursabile pentru a investi în componenta umană de la nivelul comunei.</p>

Tabelul 11.4: Analiza TOWS a profilului demografic

<p>CONTEXT DEMOGRAFIC</p>		<p>Puncte tari - S</p> <p>1. Creșterea numărului de locuitori. 2. Încadrarea populației pe categorii de vârstă a evidențiat o populație relativ tânără. 3. Creșterea numărului de căsătorii. 4. Sosirile cu domiciliul sunt în detrimentul plecărilor cu domiciliul</p>	<p>Slăbiciuni - W</p> <p>1. Sporul natural negativ în ultimii 3 ani.</p>
	<p>Oportunități - O</p> <p>1. Sprijinirea familiilor</p>	<p>Strategii SO</p> <p>S2-O1: Oferirea de sprijin familiilor tinere</p>	<p>Strategii WO</p> <p>W1-O2: Încurajarea</p>

	<p>prin consultații.</p> <p>2. Crearea unor spații de petrecere a timpului liber în cadrul familiilor cu copii.</p> <p>3. Înființarea unor ONG-uri cu scopul sprijinirii și consultării familiilor.</p>	<p>prin deschiderea unor cabinete speciale în această direcție.</p> <p>S3/4-O2: Crearea unor condiții propice pentru dezvoltarea armonioasă a familiilor familiilor cât și metoda bunului exemplu.</p>	<p>famiiliilor tinere cu privire la importanța copiilor din cadrul unei comunități.</p> <p>W1/2-O1: Promovarea egalității și responsabilității dintre sexe.</p>
Amenințări - T	1. Fluctuații ale numărului de divorțuri de la nivelul comunei.	Strategii ST	Strategii WT
		<p>S4-T1/2: Adaptarea comunității la trendul de modernizare (plăți online, scanare etc).</p> <p>S1-T2: Crearea unor programe de lucru cu copiii și părinții în cadrul atelierelor.</p>	<p>W1-T2: Promovarea la nivelul lăcașelor de cult cât și la nivelul unităților de învățământ cu a imporanței familiei unite de-a lungul vieții.</p>

Tabelul 11.5: Analiza TOWS a profilului economic

CONTEXT ECONOMIC	Puncte tari - S	Slăbiciuni - W
	<p>1. Distanța relativ mică față de un pol economic de dezvoltare.</p> <p>2. Creșterea PIB-ului.</p> <p>3. Județul Iași reprezintă un centru de asigurare cu materii prime.</p> <p>4. Zonă favorabilă pentru plantații pomicole.</p> <p>5. Scăderea numărului de șomeri.</p>	<p>1. Domeniu de activitate slab dezvoltat.</p> <p>2. Numărul mediu de angajați prezintă o valoare scăzută.</p>

Oportunități - O	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atragerea unor noi investitori. 2. Sprijinirea potențialilor antreprenori de la nivelul comunei. 3. Oferirea de consultanță antreprenorilor locali. 	Strategii SO	Strategii WO
		<p>S1-O1: Realizarea unor analize la nivelul potențialului economic al comunei pentru a identifica direcțiile de antreprenoriat.</p> <p>S3/4-O2/3: Motivarea antreprenorilor locali cu privire la importanța activității economice prestate la nivelul comunei (îmbunătățirea nivelului de trai, creșterea veniturilor locale etc.).</p>	<p>W1-O1: Crearea unor condiții propice pentru dezvoltarea unor noi domenii de activitate la nivelul comunei.</p> <p>W3-O2: Susținerea angajaților prin acordarea unor venituri mai mari.</p>
Amenințări - T	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reducerea numărului de angajați de la nivelul firmelor analizate. 2. Fluctuații ale numărului de salariați de la nivelul comunei. 	Strategii ST	Strategii WT
		<p>S5-T1: Evitarea creșterii gradului de plecare a populației cu locul de muncă.</p> <p>S4-T2: Antrenarea personalului sezonier în noile plantații posibile de la nivelul comunei.</p>	<p>W1-T1: Înființarea unor noi companii cu domeniu de activitate mai diversificat prin asocierea acționarilor locali.</p> <p>W2-T2: Oferirea unei stabilități în rândul angajaților.</p>

Tabelul 11.6: Analiza TOWS a profilului turism

CONTEXT TURISTIC	Puncte tari - S	Slăbiciuni - W
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Includerea unor atracții turistice în circuitul turistic de la nivelul județului Iași. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fluctuația numărului de turiști. 2. Fluctuația numărului de înnoptări.

		<p>2. Prezența unor centre de relaxare și exercitarea unor activități în aer liber.</p> <p>3. Prezența unei rezervații naturale.</p> <p>4. Prezența a numeroase situri arheologice.</p>	
<p>Oportunități - O</p>	<p>1. Arondarea tuturor atracțiilor în circuite de turism.</p> <p>2. Crearea unor complexe de agrement în zona rezervației.</p> <p>3. Obținerea unor fonduri nerambursabile pentru modernizarea și îmbunătățirea turismului local.</p>	<p>Strategii SO</p>	<p>Strategii WO</p>
		<p>S1-O1: Crearea unui circuit propriu pe lângă cel integrat deja.</p> <p>S2-O2: Investiții în domeniul creării unui complex turistic ca centru de atracție.</p> <p>S2/4-O3: Investiții de modernizare a patrimoniului deja existent.</p>	<p>W1-O1: Promovarea atracțiilor locale.</p> <p>W1/2-O2/3: Punerea în evidență a siturilor arheologice printr-un ghid complex în care este exemplificată importanța acestora cât și valoarea culturală.</p>
<p>Amenințări - T</p>	<p>1. Degradarea locațiilor cu potențial turistic.</p> <p>2. Slaba promovare online a comunității.</p>	<p>Strategii ST</p>	<p>Strategii WT</p>
		<p>S2-T1/2: Adaptarea comunității la trendul de modernizare în privința turismului actual.</p> <p>S1/2-T2: Crearea unor pagini speciale pentru evidențierea potențialului existent.</p>	<p>W1/-T1: Investiții în oferirea unor condiții speciale turiștilor prin crearea unor primiri tradiționale în cadrul lăcașelor turistice cât și abordarea stilului acestora în care să fie îmbinat tradiționalul cât și condiții moderne de locuire.</p>

CAPITOLUL XII – TENDINȚE INTERNAȚIONALE – DEZVOLTAREA RURALĂ ÎN CONTEXT EUROPEAN

Contextul European și național

Importanța economică și politică a problematicii dezvoltării spațiului rural decurge din faptul că atât în România cât și în Uniunea Europeană zonele rurale ocupă aproape 90% din teritoriu și dețin circa 50% din totalul populației (în unele regiuni ponderea populației rurale depășește acest prag). Agricultură și silvicultură sunt cele două activități determinante pentru gestionarea terenurilor și a resurselor naturale din zonele rurale, oferind în același timp posibilități de diversificare economică a comunităților rurale.

Dacă într-o primă etapă de evoluție a UE spațiul rural a fost abordat din perspectiva dezvoltării agricole în cadrul Politicii Agricole Comune, treptat ca rezultat al experienței acumulate de-a lungul anilor, politica de dezvoltare rurală a devenit o problemă distinctă, strâns legată de politica agricolă modernă. Inițial politica europeană de dezvoltare rurală a fost orientată, cu preponderență spre zonele defavorizate din UE, însă după 1990 aceasta a devenit „o politică autonomă abordată într-un concept de dezvoltare globală integrată, care cuprinde toate componentele vieții economice și sociale din aceste spații”.

Dezvoltarea rurală exprimă ansamblul activităților destinate îmbunătățirii calității vieții în spațiul rural, bazată pe o creștere economică durabilă care trebuie să aibă ca obiectiv principal menținerea peisajului natural, cultura materială și spirituală a comunităților sătești. Astfel, procesul dezvoltării rurale durabile se desfășoară pe fondul dezvoltării durabile și complexe a agriculturii, ținându-se seama de faptul că agricultura și spațiul rural sunt două laturi interdependente, specifice ruralului.

Potrivit noii abordări strategice și integrate a dezvoltării spațiului rural, aceasta are ca fundament trei obiective prioritare: creșterea competitivității sectoarelor agricol și silvic, buna gestionare a terenurilor-obiective agroambientale, și dezvoltarea zonelor rurale în sens larg creșterea calității vieții și diversificarea economică.

Turism în Regiunea Nord-Est

Regiunea Nord-Est are un mare potențial ca centru european de turism. Separată de Vestul Europei prin impresionantul lanț Carpatic, o mare parte a Regiunii este încă neexplorată și necunoscută pentru turiștii străini.

Județele Suceava, Neamț și Bacău sunt recunoscute pentru maiestruozitatea masivilor muntoși și farmecul aparte al celebrelor mănăstiri.

Zona de Est – județele Botoșani, Iași și Vaslui – își impresionează vizitatorii cu variate atracții turistice, dintre care se remarcă localitățile rurale tradiționale, neatinse de poluare, cu biserici străvechi și multe alte locații interesante, încărcate de cultură și istorie, ce merită să fie vizitate.

Prin modul de viață simplu, apropiat de natură și păstrarea tradițiilor strămoșești, prin ospitalitatea lor, locuitorii acestei zone completează tabloul pitoresc oferit turiștilor dornici de inedit.

Smart Village

Analiza rurală a UE privind satele inteligente arată că aceste inițiative sunt adesea determinate de îngrijorarea crescândă pentru provocările majore care afectează zonele rurale, cum ar fi depopularea și accesul la servicii.

În același timp, există o recunoaștere din ce în ce mai mare a necesității de a permite comunităților rurale să profite la maximum de noile oportunități oferite de o transformare digitală, tranziția către o economie redusă de carbon și circulară, noi forme de legături urban - rurale, valoare emergentă, lanțuri și altele.

Domeniul de aplicare și creșterea acestor inițiative au fost documentate într-o analiză la nivelul UE efectuată de Punctul de Contact ENRD în 2017 și într-o altă lucrare de definire în 2018.

O inițiativă importantă a UE privind satele inteligente este Acțiunea pregătitoare privind zonele rurale inteligente din secolul XXI, sprijinită de Comisia Europeană pentru perioada 2020-2023. Scopul acestei acțiuni este de a promova și inspira satele să dezvolte și să implementeze abordări și strategii pentru satele inteligente în întreaga Europă și să sprijine viitoarele intervenții ale PAC în satele inteligente.

Astfel, un sat inteligent utilizează TIC pentru creșterea competitivității și în vederea asigurării unei dezvoltări durabile în cadrul rețelelor de persoane, întreprinderi, infrastructuri, consum de energie, spații, etc.

- mobilitate smart;
- economie smart;
- guvernanta smart;
- mediu smart;
- populație smart;
- nivel de trai smart.

Politica de dezvoltare rurală a UE are o inițiativă relativ nouă care are potențial și stimulează diversele forme de inovare, ca răspuns la astfel de provocări și oportunități s-a dezvoltat acest concept de „Sate inteligente”. Astfel de comunități sunt formate din oameni din mediul rural care iau inițiativa de a se mobiliza și de a explora soluții practice pentru provocările de zi cu zi cu care se confruntă, precum și de a profita de noi oportunități

pentru îmbunătățirea calității lor de viață și a nivelului de trai. Și, desigur, există mii de comunități rurale din UE care fac acest lucru în diferite moduri.

Abordarea ”Sate Inteligente” trebuie să se concentreze asupra oricăror încercări de a găsi soluții privind depopularea, încurajarea și sprijinirea serviciilor și folosirea oportunităților de creștere în zonele rurale. Satele inteligente includ o abordare transversală funcțională, conectând instrumentele de dezvoltare existente și viitoare.

Se referă la condițiile de trai ale locuitorilor din mediul rural și se adresează unui public larg, în afara locuitorilor din rural și anume actorilor din sfera dezvoltării rurale, legiuitorilor, politicienilor, antreprenorilor, ONG-urilor și mediului academic, *”satele inteligente au potențialul de a crește coeziunea economică și socială, de a îmbunătăți egalitatea socială în special dintre zonele rurale și cele urbane”*.

Comisia Europeană a lansat o acțiune a UE pentru satele inteligente în primăvara anului 2017, atrăgând ca un magnet un interes larg, de la instituțiile UE, guvernele naționale și regionale până la părțile interesate din teren. Satele inteligente au mai fost evidențiate în Comunicarea Comisiei privind viitorul alimentelor și agriculturii (noiembrie 2017) ca o prioritate pentru a ajuta *„comunitățile locale să abordeze problemele legate de conectivitatea în bandă largă inadecvată, oportunități de angajare și furnizarea de servicii într-un mod clar și cuprinzător”*.

Conceptul de „Sate inteligente” este inclus în proiectul de legislație pentru politica agricolă comună post-2020 (PAC), iar statele membre vor avea oportunitatea de a pune la dispoziție sprijinul în planurile strategice ale PAC pentru comunitățile rurale care doresc să dezvolte sate inteligente.

Unele cadre strategice existente la nivel superior pentru satele inteligente există deja în unele state membre și oferă inspirație în acest sens.

”Satele Inteligente” necesită autorități naționale/ regionale inteligente să le sprijine – și în special să programeze și să țintească strategic fondurile UE care sunt puse la dispoziție.

Cinci factori cheie ai satelor inteligente:

1. Acțiuni privind depopularea și schimbările demografice;
2. Identificarea soluțiilor locale privind reducerile de fonduri publice și centralizarea serviciilor publice;
3. Explorarea legăturilor cu orașele;
4. Maximizarea rolului zonelor rurale în procesul de tranziție spre o economie circulară, bazată pe emisii de carbon reduse;
5. Promovarea transformării digitale a zonelor rurale.

Patru exemple de bune practici de sate inteligente

1. Strategia Locală Internă în Italia –răspunde depopulării rurale;

2. Contractele de reciprocitate în Franța – crearea legăturilor rural-urban;
3. Inițiativa ‘Zona rurală inteligentă’ în Finlanda – adresarea depopulării și tranziției digitale;
4. Inițiativa ‘Satele Digitale’ în Germania – valorificarea tranziției către digital.

Grupurile de Lucru Tematice (GLT) analizează abordări privind revitalizarea serviciilor rurale prin inovare digitală și socială și cum Programele de Dezvoltare Rurală (PDR) -urile pot fi mai bine folosite pentru a sprijini satele inteligente.

Munca GLT a scos la iveală cum serviciile rurale importante – precum sănătatea, serviciile sociale, educația, energia, transportul, comerțul cu amănuntul – sunt îmbunătățite pentru a fi mai durabile prin implementarea instrumentelor privind tehnologia informației (TIC) și prin acțiuni și proiecte ale comunității. Mai jos sunt regăsite exemple despre cum se dezvoltă durabilitatea și atractivitatea zonelor rurale.

Strategie Națională Locală Internă în Italia

În perioada de programare 2014 - 2020, Italia a elaborat o nouă politică publică integrată, intitulată Strategie Națională Locală Internă (NSIA). Zonele interioare ale Italiei sunt zone rurale caracterizate prin depărtarea față de principalele centre de servicii.

Aceste zone sunt casa a 23% din populația țării (13,5 milioane de locuitori) și acoperă 60% din teritoriul național (4261 municipalități).

NSIA se concentrează pe zonele interioare cele mai periferice și ultraperiferice, unde declinul demografic și populația îmbătrânită sunt mai evidente. Scopul este crearea de locuri de muncă, incluziunea socială și inversarea declinului demografic.

Strategia se bazează pe patru inovații principale:

- investiții simultane în îmbunătățirea serviciilor (mai ales prin politici naționale) și dezvoltare economică (implicând fondurile UE);
- o dimensiune națională și administrare multi-nivel (național, regional, municipal și inter-municipal);
- o abordare multi-fond (FEADR, FEDR, FES combinate cu fonduri naționale);
- o abordare participatorie a dezvoltării locale.

La sfârșitul lunii aprilie 2017, au fost selectate un număr de 71 zone pilot, respectiv 1066 municipalități. Zonele selectate sunt, în medie, destul de mici, având în jur de 29.000 locuitori. Bugetul mediu este de 17,4 milioane Euro per zonă, adică mai mare decât bugetul unui Grup de Acțiune Locală (GAL) în Italia. Zonele Interioare și GAL-urile se suprapun adesea.

Lecții cheie:

- PDR-urile pot contribui la Strategia Zonelor Interioare, folosind LEADER sau alte măsuri, sau o combinație între cele două.
- Consolidarea capacității preexistente a GAL-urilor este un aspect esențial în structurarea unei strategii de calitate.
- Sinergiile sunt mai bune atunci când GAL-urile participă direct la elaborarea și implementarea strategiei.
- Un impact mai larg și mai inovator poate fi obținut prin integrarea strategiei și Strategiilor de Dezvoltare Locală (SDL) LEADER, cu parteneriate, zonele interioare concentrate pe accesul la servicii, iar GAL-urile pe dezvoltare locală.
- Regulile diferite pentru fonduri europene și naționale diferite pot complica integrarea LEADER și a strategiilor zonelor interioare

Contractele de reciprocitate în Franța

În 2015, Franța a lansat schema experimentală pentru promovarea cooperării inter - municipale, numită “contract de reciprocitate oraș – sate” (contrat de réciprocité villecampagne). Scopul este de a reduce diferențele dintre zonele urbane și rurale prin promovarea parteneriatelor avantajoase de ambele părți, în domenii de interes comun.

Patru parteneriate teritoriale au fost selectate în prima etapă a schemei, primele care au semnat contractul fiind zona metropolitană Brest și Pays du Centre Ouest Bretagne. Brest dorește să stimuleze competitivitatea pe termen mediu și lung, în timp ce Pays Centre Ouest Bretagne se concentrează pe furnizarea serviciilor de sănătate și identificarea de noi piețe pentru sectorul lemnos aflat în dezvoltare.

Cele două zone lucrează acum împreună pentru a sprijini proiecte inovatoare din domenii ca: dezvoltare economică, incluziune socială, sănătate, cultură și servicii, mediu și tranziție energetică. Pentru fiecare domeniu, oficialii guvernamentali locali și localnicii au contribuit la dezvoltarea unui traseu comun, adoptat oficial în noiembrie 2016. Ulterior, în cadrul contractului-cadru multi anual au fost prevăzute 2 milioane de Euro, agreeate cu statul și autoritatea regională a Brittany până în 2020. La un an de la semnarea contractului, cooperarea deja a început să aibă rezultate tangibile, fiind raportate 30 proiecte în derulare. Exemplele includ un cluster audio-vizual, inițiative privind sănătatea și bioenergia.

Lecții cheie:

- Pentru asigurarea reușitei a fost necesară o structura administrativă corectă. Agenția de planificare urbană din Brest și-a asumat această responsabilitate.
- Agreerea surselor/ mecanismelor de finanțare a fost de asemenea un aspect cheie și a inclus contribuții financiare regionale, naționale și europene.

- Echipa inițială a fost un factor de succes esențial, fiind necesară depășirea alianțelor politice pentru a include implicarea activă a comunităților locale în elaborarea unei viziuni comune și a unei strategii de dezvoltare pe termen lung.

Inițiativa zona rurală inteligentă în Finlanda

Digitalizarea este un subiect important pe agenda guvernului finlandez.

În anul 2016, a fost derulat studiul „Zona rurală inteligentă”, pentru analizarea provocărilor întâmpinate de zonele rurale și oportunitățile oferite de digitalizare. Scopul a fost explorarea posibilităților de dezvoltare și diversificarea serviciilor rurale prin digitalizare și experimentare. Studiul a indicat că localnicii și afacerile rurale sunt pregătiți să folosească serviciile digitale.

Digitalizarea poate aduce serviciile mai aproape de consumatori, reduce costurile și are un impact major asupra mediului rural – unde schimbările structurale sunt rapide, iar distanțele spre serviciile fizice sunt în creștere.

Cu toate acestea, nu toți cetățenii sau companiile doresc sau dețin aptitudinile necesare pentru a beneficia de oportunitățile prezentate de digitalizare. Astfel, este importantă familiarizarea persoanelor cu instrumentele digitale și investiții în capacitate și dorința de a folosi servicii digitale.

Studiul a oferit o serie de recomandări pentru îmbunătățirea inovării digitale a serviciilor rurale, care sunt acum folosite pentru a informa asupra programelor existente și noi, cum ar fi, de exemplu, adaptarea sprijinului prin măsurile 7 (servicii de bază) și 19 (LEADER/CLLD), strategia națională pentru broadband și decizia guvernamentală din 2017 privind Digitalizarea Rurală.

De exemplu, GAL-ul Pohjoisin Lappi din Lapland, Finlanda, a realizat un studiu preliminar pentru analizarea furnizării de servicii medicale digitale în zone îndepărtate – printr-un serviciu de sănătate tip kiosk cu echipament de diagnosticare (ex. teste de laborator și monitorizare a tensiunii arteriale) pe care pacienții să le poată folosi independent. Kioskul are de asemenea o conexiune video către o asistentă sau un doctor. Rezultatele au fost pozitive, însă este clar că este necesar un serviciu mai divers și complex pentru a sprijini utilizarea serviciilor digitale.

„Abilități pentru a face saltul digital” (Valmiudet digiloikkaan) este un proiect cu durata de un an, finanțat de GAL Jokivarsikumppanit. Scopul este consolidarea capacității afacerilor locale, ONG-urilor și localnicilor pentru folosirea serviciilor digitale. Proiectul combină instruirea, informarea și acțiunile demonstrative. Subiectele includ conferințe video privind afacerile, marketing pe social media, optimizarea motoarelor de căutare,

siguranța informațiilor, folosirea serviciilor digitale de către persoanele în vârstă, cât și realitatea virtuală ca mijloc de îmbunătățire a muncii la distanță.

Lecții cheie:

- Reducerea riscului excluziunii digitale (prin zonă, vârstă, educație, venit etc.), sprijin pentru funcționarea conexiunilor de date (broadband) și instruirea persoanelor cu nivel scăzut de aptitudini digitale.

- În elaborarea serviciilor digitale pentru zonele rurale, soluțiile ar trebui bazate pe cunoștințe și nevoi locale. Sectorul public are un rol crucial în crearea platformelor și oferirea accesului la informații și bune practici.

- Măsurarea beneficiilor economice ale digitalizării este importantă pentru a încuraja cât mai multe afaceri să își digitalizeze serviciile și să se asigure de culegerea roadelor.

- Consultările cu localnicii vor duce la descoperirea soluțiilor inovatoare (mobilitate, sănătate etc.).

Inițiativa sate digitale în Germania

Proiectul Sate Digitale din regiunea Rhineland-Palatinate - Germania testează o abordare holistică a digitalizării serviciilor rurale în trei zone pilot: asociații ale comunităților din Eisenberg, Göllheimand și BetzdorfGebhardshain.

Proiectul a fost inițiat de Ministerul Afacerilor Interne și Sportului Rhineland-Palatinate și Institutul Fraunhofer de Inginerie Software Experimentală (IESE) în 2015, funcțional până în 2019, cu un buget total de aproximativ 4,5 milioane Euro. Crearea unei platforme digitale comune are ca scop dezvoltarea și testarea de noi soluții pentru furnizarea bunurilor locale, comunicare, mobilitate și e-guvernare. Proiectul are cinci obiective principale:

- Inovare într-un ecosistem rural inteligent;
- Dezvoltarea unor soluții transsectoriale;
- Crearea unei culturi a colaborării între localnici;
- Integrarea soluțiilor durabile;
- Elaborarea soluțiilor digitale și accesibile.

Implementarea proiectului Sate Digitale se bazează pe abordarea laboratorului viu ('living lab'). În prima etapă, conceptele și soluțiile concrete sunt discutate cu localnicii și entități locale. Ulterior, sunt elaborate prototipuri dezvoltate mai apoi cu societatea civilă pentru identificarea soluțiilor specifice care vor fi digitalizate, mai ales ca aplicații mobile sau servicii digitale web. Exemplele de servicii dezvoltate până acum includ o piață online cu sistem voluntar de livrare și un portal de știri locale.

Lecții cheie:

- În implementarea cu succes a unui proiect de digitalizare, este necesară crearea unei infrastructuri de inovare, ceea ce implică echipe interdisciplinare, cât și localnici din zonele în cauză.

- Creativitatea și ideile bune sunt esențiale. Analizarea inițiativelor și proiectelor existente poate fi o sursă de inspirație.
- Colaborarea pe prototipuri timpurii care răspund nevoilor specifice ale localnicilor, conduce la rezultate pozitive.
- Implicarea influencerilor locali, cât și elaborarea de modele flexibile de participare pentru localnici – reprezintă tot un aspect esențial.

O altă serie de state care au făcut apel în ceea ce privește digitalizarea satelor pentru a ameliora diferența dintre zonele urbane și cele rurale la accesibilitatea tehnologiei sunt: Franța, Germania

Descriere inițiativei:

Proiectul Interreg Europe ERUDITE a organizat o serie de ateliere multi-părți interesate pentru co-identificare, codificare și lansarea de noi servicii digitale în sat și orașe de piață. Pentru a face acest lucru, s-a bazat pe o inovație deschisă proceselor îmbunătățite de rentabilitatea socială a investiției metodologie.

În cadrul acestor ateliere, IMM-urile, sprijinul pentru afaceri, agenții guvernamentale, furnizori de servicii publice, locale autoritățile și consumatorii din fiecare sat identifică, acordă prioritate și proiectează noi servicii digitale, urmând extinderea rețelei de bandă largă de mare viteză.

Nièvre Numérique susținută de Consiliul Județean dorește să arate cum este co-crearea unui nou serviciu digital ce poate dovedi viabilitatea noilor modele economice sustenabile pentru investitorii publici și operatorii de telecomunicații. Proiectul urmărește impactul prin evaluarea socială și randamentele economice ale investițiilor pe termen scurt și lung.

Ca și în cazul tuturor acțiunilor întreprinse în contextul unui proiect Interreg Europe, scopul este de a îmbunătăți furnizarea instrumentului de politică selectat de parteneri.

Proiectul vizează, de asemenea, identificarea lecțiilor cheie pentru viitor și perfecționarea metodologiei în vederea unei desfășurări mai largi în zonele rurale din Nièvre și în întreaga regiune Burgundia-Franche-Comté în general.

În timpul unei sesiuni de consultare, ca parte a unui proiect-pilot inițial în orașul de piață Lormes, părțile interesate locale au identificat șase servicii cheie și domenii ale proiectului pentru a aborda:

1. Un oraș inteligent de lucru care s-a bazat pe centrul de formare digitală și de afaceri existent al orașului;
2. Un centru e-medical
3. Un centru public multi-funcțional, video și cinematografic;
4. O bibliotecă media și un spațiu de studiu;
5. Un centru de distribuție și colectare pentru consumatorii locali, fermierii și procesatorii de alimente;
6. Un hub de e-turism.

În general, sănătatea și bunăstarea seniorilor a fost cea mai prioritară zonă de servicii; Aceasta a înregistrat o serie de rezultate: Până în prezent, inițiativa a permis județelor și satelor individuale să co-dezvolte o metodologie și un plan de acțiune pentru a furniza servicii și servicii electronice individuale.

Metodologia ar trebui să optimizeze rentabilitatea socială, economică și de mediu investiții pentru toate părțile interesate care contribuie. De exemplu, referitor la sănătatea și bunăstarea persoanelor în vârstă, procesul pilot a identificat o serie de servicii oferite în prezent în structura fizică a centrelor rezidențiale și de zi. Se examinează modul în care coordonarea îmbunătățită și serviciile furnizate la distanță pot fi furnizate într-un mod care să permită „independența” maximă pe termen lung a seniorilor și contribuția lor activă continuă la viața socială, economică și culturală a comunității lor. Pentru a folosi o analogie de la gătit, aceasta este o rețetă „deconstruită” care analizează modul în care părțile constitutive ale unui serviciu complex pot fi reconceptuate și puse la loc pentru a servi mai bine nevoile grupului țintă și ale comunității mai largi.

Acest proiect a fost finanțat din cadrul Fondului European.

La strategia de combatere a depopulației a luat inițiativă și Austria. Descrierea inițiativei:

Depopularea rurală este o problemă în creștere în Austria și unele regiuni își simt din ce în ce mai mult efectele negative. Sunt necesare măsuri concrete pentru a contracara această dezvoltare socială și pentru a se asigura că zonele rurale rămân atractive pentru generațiile viitoare. Crearea, dezvoltarea și extinderea serviciilor de interes general, furnizarea de infrastructură și promovarea soluțiilor de mobilitate ecologice, precum și dezvoltarea infrastructurii în bandă largă și a rețelelor rutiere de nivel scăzut sunt destinate să contribuie la o îmbunătățire pe termen lung în calitatea vieții în zonele rurale.0

În PDR austriac, 764 milioane EUR sunt alocate Măsurii 7 care are ca scop sprijinirea serviciilor de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale. Pentru punerea în aplicare a sub-măsurilor sale, Ministerul Agriculturii cooperează cu alte ministere, în special cu Ministerul Transporturilor, Inovării și Tehnologiei, Ministerul Afacerilor Sociale, Ministerul Sănătății și Ministerul

Economie.

În ceea ce privește conceptul de sate inteligente, următoarele sub-măsuri ar putea fi de un interes deosebit:

➤ Planuri de reînnoire a satelor (M7.1): Proiectul oferă sprijin pentru pregătirea și actualizarea planurilor și cerințelor în legătură cu serviciile de bază. De asemenea, oferă asistență pentru instrumentul „CommunalAudit”, un instrument care oferă municipalităților posibilitatea de a-și compara

finanțele, gestionarea și infrastructura. CommunalAudit constă dintr-un modul de bază pentru a analiza statusul și pentru a compara eforturile cu cele ale altor municipalități. Modulul său opțional ajută, de asemenea, municipalitățile să adapteze noi strategii.

➤ Investiții în infrastructura de bandă largă (M7.3): Această finanțare va contribui la reducerea decalajului digital dintre zonele urbane și cele rurale.

➤ Investiții în servicii sociale (M7.4): Prin extinderea serviciilor sociale, cum ar fi îngrijirea copiilor, asistența medicală și promovarea sănătății, facilitățile de sănătate publică pot fi accesibile mai multor persoane care trăiesc în zonele rurale.

➤ Implementarea proiectelor climatice și energetice la nivel local (M7.2.): Așa-numita inițiativă „regiunile modelului climatului și energiei” demonstrează fezabilitatea și impactul utilizării energiei regenerabile pentru publicul larg. O regiune model climatică și energetică cuprinde cel mult 60.000 de locuitori și este formată din mai multe municipalități. PDR sprijină proiecte în cadrul regiunilor climatice și energetice, ajutând la finanțarea infrastructurii mici care produce energie regenerabilă sau economisește energie.

➤ Soluții de mobilitate ecologice (M7.4.): Accentul este pus pe promovarea investițiilor în soluții de mobilitate ecologică în zonele rurale pentru a promova ciclismul, gestionarea mobilității ecologice și conversia sistemelor de transport și a flotelor la motoare și combustibili alternativi, cu un accent deosebit privind mobilitatea electrică.

➤ Implementarea planurilor de reînnoire a satelor și dezvoltarea comunității (M7.6): Acestea includ măsuri pentru revitalizarea centrelor orașelor și crearea sau dezvoltarea facilităților de agrement, culturale sau educaționale. Strategii integrate: În 2017, ministrul federal austriac pentru agricultură, silvicultură, mediu și managementul apei a stabilit un Master Plan pentru zonele rurale bazat pe un proces participativ. Include zone de concentrare și măsuri pentru a face zonele rurale potrivite pentru viitor. Acestea se referă la conceptul de sate inteligente pe următoarele domenii de concentrare și măsuri: digitalizare/ tehnologii moderne, îngrijirea sănătății, aprovizionarea persoanelor în vârstă, extinderea e-sănătății și a telemedicinii.

Exemple de proiecte:

Inovație socială (Leader / CLLD) 3:

▪ „Nachbarschaftshilfe PLUS - ajutor de vecinătate PLUS”: În municipalitățile din Burgenland, ca parte a unei comunități, proiectul de cooperare numit „Nachbarschaftshilfe PLUS” -sunt oferite servicii sociale (servicii de călătorie și livrare, servicii de vizitare, servicii de mers pe jos, îngrijire temporară a copiilor, un birou de informare pe probleme sociale).

Biroul este coordonat de lucrători de birou cu jumătate de normă și administrat de voluntari. Aceste servicii sunt în esență gratis.

▪ „Engagiert sein - A fi angajat”: angajamentul civic este fundamental pentru comunitățile sătești. A fi acolo unul pentru celălalt este elementul care ține aceste societăți unite. Angajamentul civic voluntar (sau voluntariatul) poate fi folosit pentru a mobiliza solidaritatea socială.

Pentru aceasta, sunt necesari „coordonatori de voluntari” pentru a-i induce și instrui pe alți voluntari. Ca parte a proiectului „Fiți angajați”, cinci comunități au dat un exemplu clar de angajament civic și au folosit coordonatorii pentru a-și mobiliza angajamentul.

Peste trei ani, coordonatorii de voluntari vor fi introduși, instruiți și mobilizați în sate, primind voluntari. Aceste persoane vor urma un program de seminar pentru a le pregăti pentru sarcina lor.

Proiectul a fost finanțat de către FEADR.

Pe lângă cele 4 exemple de bune practici se mai adaugă și ”Magazinul comunitar” abordat de către Irlanda

Descrierea planului:

Proiectul a luat naștere din conferința „Contrarevoluție”. Conferința s-a axat pe tema promovării „magazinelor comunitare” și a fost condusă de cinci grupuri de acțiune locală (GAL) din sud-estul Irlandei.

Magazinele comunitare au apărut ca răspuns la închiderea continuă a magazinelor vechi din zonele rurale ale Irlandei.

Scopul proiectului este de a umple golul social lăsat de pierderea lor. Magazinele rurale oferă mai mult decât servicii de vânzare cu amănuntul. Ele oferă adesea punctul social în jurul căruia comunitățile se adună și se identifică.

Counter Revolution a fost finanțat atât din LEADER, cât și din fonduri naționale. La conferință au participat aproximativ 200 de activiști ai comunității și reprezentanți ai agențiilor.

După succesul său, partenerii Grupului de acțiune locală (GAL) și-au propus să dezvolte și să susțină magazine conduse de comunitate și au decis că cooperarea și partajarea experiența și resursele într-o rețea a fost cea mai bună opțiune. Deoarece niciun GAL nu a avut cele 12 magazine comunitare despre care se crede că sunt necesare pentru a susține costurile grupului, delegații conferinței au fondat o entitate regională pentru a construi o masă critică mai mare.

Succesul proiectului depinde de dezvoltarea mai multor centre comunitare de vânzare cu amănuntul în cele cinci regiuni GAL.

Rezultatele au fost concretizate:

- Conferința a promovat conceptul de magazin comunitar și potențialul său rol socio-economic critic în comunitățile rurale

- Rețeaua va oferi un cadru care să susțină în mod durabil dezvoltarea magazinelor individuale și împărțirea sarcinii costurilor și responsabilităților

Acest proiect a fost finanțat de către UE și fondurile naționale.

Cu privire la aceste magazine comunitare și Finlanda s-a integrat cu succes.

Descrierea planului:

În Finlanda, magazinul satului este un magazin rural, cu un etaj de vânzare mai mic de 400 de metri pătrați. Magazinul vital al satului ajută la păstrarea serviciilor importante în zonele slab populate. Acesta adaugă vitalitate și atracție unei comunități. Magazinul satului poate funcționa ca un canal către o rețea largă de servicii.

Obiectivul principal al proiectului a fost reformarea modelului operațional al magazinului din sat, astfel încât locuitorii locali și alți clienți (de exemplu, locuitorii de vară) să poată beneficia de „pachete de servicii” versatile private și publice.

Au fost vizate în total 12 magazine din satele și municipalitățile separate. Împreună, au reprezentat patru lanțuri de supermarketuri finlandeze diferite.

În multe sate, magazinele ofereau deja servicii suplimentare, cum ar fi servicii poștale, cafenele, bilete de loterie, benzină stații și reparații auto, sau farmacii și cabinete medicale. Cu toate acestea, niciunul nu s-a extins în oferirea de servicii publice (cu excepția unui punct de reciclare). Proiectul a implementat inovații prin cooperarea dintre instituțiile private și publice.

Magazinele din proiect au început să ofere servicii precum livrarea de cumpărături, servicii de catering și livrarea de către clienți a alimentelor municipale. Au furnizat puncte de acces la internet la serviciile municipale și publice, panouri electronice de informații despre știrile municipale și comerciale, farmacii și cabinete medicale, puncte de colectare pentru e-farmacii, servicii poștale și de colete și mașini de distracție.

Pentru a ghida aceste evoluții, a fost cerută mai întâi comercianților din sat asociațiile și municipalitatea ce înseamnă magazinul satului, ce servicii private și/ sau publice sunt dorite și ce beneficii pot fi valorificate prin concentrarea serviciilor sub același acoperiș sau prin ruperea silozurilor administrative. În funcție de rezultate, negocierile au continuat cu furnizorii de servicii relevanți.

Unele servicii introduse de proiect au rămas în funcțiune chiar și după încheierea proiectului. Cele mai populare au inclus plăci de informații electrice la 5 magazine, servicii poștale, servicii de călătorie și colete, puncte de acces la internet și dulapuri cu medicamente.

Ca rezultat, proiectul a arătat modul de evaluare a nevoilor locale de servicii și de traducere a acestor nevoi în soluții fezabile din punct de vedere economic. Experiența poate fi împărtășită în opt pași:

1. Identificarea localnicilor care sunt dispuși să-și dezvolte propriile servicii locale;

2. Alegerea municipalităților pilot care au capacitatea și dorința de a vedea proiectul;
  3. Estimarea nevoilor de servicii de către municipalitate și localnici;
  4. Prezentarea serviciilor oferite de consumabilele locale;
  5. Încheierea acordului cu municipalitatea;
  6. Acceptarea cererilor de finanțare a proiectelor de la furnizori locali care nu ajung la acorduri de piață pentru a-și îndeplini serviciile cu municipalitatea;
  7. Se ajunge la un acord între municipalități și furnizorii locali;
  8. Implementarea proiectului;
- Proiectul a fost susținut financiar de către FEADR.

Pentru a veni în ajutorul populației din mediul rural Finlanda s-a ancorat și în dezvoltarea ”muncii flexibile- regândirea muncii, timpului, locului cât și a vieții”

Proiectul a avut ca inițiativă regândirea muncii, a spațiului și a timpului ca o soluție de spațiu de lucru care are ca scop reducerea nevoii de a face naveta. Inițiativa promovează o gestionare mai eficientă a timpului, permite o mai bună concentrare asupra muncii și facilitează condițiile de lucru și de viață. Acesta aduce locul de muncă oamenilor, mai aproape de casă, pentru un timp periodic sau pentru utilizare permanentă.

În general, soluțiile flexibile ale spațiului de lucru pot fi amplasate într-un complex de birouri, o clădire comercială, o proprietate slab utilizată sau într-o zonă rezidențială cu conexiuni bune de transport. Un mediu de lucru inteligent bine echipat poate fi combinat cu alte facilități pentru a spori bunăstarea la locul de muncă și pentru a susține activitățile recreative.

Spațiul de lucru FLEX a combinat munca și bunăstarea și a ajutat la revitalizarea regiunilor rurale. În modelul de sat de țară, spațiul de birouri este împachetat cu cazare și bunăstare la locul de muncă și activități recreative oferite de furnizorii locali de servicii.

Săptămâna de lucru flexibilă ar trebui să fie petrecută în condițiile proprii ale tuturor. Tăcerea și liniștea, de asemenea, în afara muncii pot fi importante pentru mulți oameni.

Lucrătorii solicitau adesea contactul cu localnicii și antreprenorii locali. Dintre serviciile oferite, excursiile cu barca în jurul arhipelagului s-au dovedit deosebit de populare.

Majoritatea lucrătorilor căutau o ambianță diferită de ceea ce obișnuiau a casa. Pentru mulți, arhipelagul a oferit o nouă experiență.

Munca flexibilă are ca scop reducerea întreruperilor în ziua obișnuită de lucru. În experimentul Flex, s-au efectuat lucrări de la birourile arhipelagului timp de o săptămână.

Când au existat mai puține întreruperi, lucrătorii au reușit să se concentreze mai bine pe sarcini care necesită creativitate și inovație.

Sarcinile de lucru implicau crearea de noi produse și idei. Lucrătorii au beneficiat de câștiguri în bunăstarea la locul de muncă și o productivitate mai mare.

Scopul proiectului a fost să-i ispitească pe mai mulți rezidenți recreativi, lucrători, angajați, angajatori, antreprenori și companii să viziteze insulele Finish în afara sezonului lor pentru a lucra la distanță de acolo și, astfel, să-și stimuleze inovația și să-i invite să interacționeze cu comunitatea locală.

Un alt scop a fost de a afla modul în care aranjamentele de lucru flexibile sporesc utilizarea serviciilor locale, modul în care acestea încurajează dezvoltarea de noi concepte de servicii, modul în care îi încurajează pe lucrători să se mute permanent în municipalitățile rurale, să promoveze creșterea corporativă și să contracareze dezechilibrele în ocuparea forței de muncă.

Proiectul a găsit locații adecvate lângă sate pentru a-și desfășura „Flexperimentele”. În aceste zone, cazarea și locurile de muncă, precum și accesul la alimente și alte servicii erau, de asemenea, disponibile în afara sezonul vacanțelor. Douăsprezece dintre aceste locații au fost utilizate.

FLEXPERIMENTERI:

- 54 de companii/ organizații interesate, în principal microîntreprinderi și IMM-uri

- 52 flexperimentatori de la 25 de companii/ organizații vizitate în arhipelag

- Linii de activitate: panificație, mass-media, social și sănătate, bunăstare, medical, design grafic, amenajarea teritoriului, fitness, coaching, traducere, publicare, iluminat, publicitate, cercetare, arhitectură

- În principal din Finlanda de Sud + Mariehamn (Ål), Laulasmaa (Est)

- Informațiile au venit de la Federația întreprinderilor finlandeze (infoletter, web), ziare, media, social media, rețele personale

- Raport final disponibil de la Sami Tantarimäki (UTU Brahea)

Conceptul de ”Sate inteligente” are ca scop asigurarea unei vieți echitabile pentru toți locuitorii unui stat, astfel încurajând mediul rural să-și depășească condițiile și să egaleze nivelul de trai față de cel al locuitorilor din mediul urban. Pe lângă crearea de locuri de muncă, asigurarea unor servicii de calitate, sănătate și învățământ, scopul acestui concept este de a scoate în lumina și TURISMUL alături de CULTURA societății, ceea ce-i apropie pe localnici de natura locului în care își duc viața de zi cu zi cât și atragerea a numeroși turiști.

Acestei provocări i se alătură o serie lungă de state printre care și Spania:

Proiectul de cooperare Leader „Collaborate4landscape” își propune să evidențieze valoarea și să actualizeze patrimoniul rural legat de arhitectura din piatră uscată, ca element de identitate al peisajelor rurale din Catalonia și alte zone mediteraneene, prin implicarea societății civile.

Au fost începute mai multe activități ca recuperarea și formalizarea profesiei de artizan „din piatră uscată”, dar una dintre cele mai reușite acțiuni este platforma „Wikipedra” (Wikistone în engleză), care a fost legată de o aplicație mobilă. Instrumentul permite oricărui cetățean interesat de subiectul arhitecturii din piatră uscată să contribuie la localizarea și conservarea acestuia utilizând o aplicație mobilă. Odată ce elementul a fost etichetat și descris, acesta poate fi vizualizat și găsit pe o hartă a Cataloniei și a 85 de municipalități din Franța.

Acest instrument și metodologia de colaborare au ajutat la îmbunătățirea înțelegerii despre conservarea patrimoniului rural ca serviciu indirect pentru comunitățile rurale.

Principalele rezultate:

- 16 000 de elemente catalogate în catalană și franceză;
- Aproximativ 1.000 de utilizatori de la lansarea aplicației;
- Aplicație descărcată de 715 ori;

Proiectul a fost finanțat de către FEADR.

Polonia este o altă țară care încearcă să-și potențeze partea culturală:

Scopul Muzeului cărților de bucate este de a crește vânzările de produse alimentare locale de înaltă calitate de la GAL Dolina Raby. Acțiunile de inovare socială includ:

1) Înființarea organizației sociale „Dolina Raby” pentru a vinde produse alimentare locale prin intermediul unui „Club de vânzare”.

2) Înființarea Muzeului cărților de bucate pentru promovarea patrimoniului culinar; organizarea de ateliere culinare deservite de o cooperativă socială.

3) Crearea de clustere alimentare **REZULTATE PRINCIPALE;**

Aproximativ 20 de producători locali de alimente implicați și au fost organizate ateliere care atrag mai mult de 100 de participanți.

Proiectul a fost finanțat de către: FEADR + Fondul de cooperare elvețian-polonez, surse regionale și locale.

Principalele trăsături specifice satelor inteligente

- Satele inteligente au ca punct de plecare resursa umană – locuitori din mediul rural care au inițiativa de a găsi soluții practice pentru transformarea localității lor;

- Tehnologiile digitale sunt adaptate pentru a servi mai bine comunitatea locală;

- Oportunitățile sunt analizate dincolo de limitele actuale, sunt valorificate peisajele rurale, tradițiile locale și legăturile cu orașele din vecinătate;

- Reprezintă o nouă formă de cooperare – între actori locali, fermieri, municipalități, sectorul privat și societatea civilă;

- Se bazează pe cele mai valoroase resurse existente și pe expertiza locuitorilor pentru a aduce o schimbare.

Cateva dintre motivele pentru care oamenii sunt atrași să locuiască în satele inteligente

- toate gospodăriile au acces la utilități;

- chiar și drumurile agricole sunt asfaltate;

- există piste de biciclete;

- în zonele publice, este disponibil internet wireless gratuit;

- iluminatul public este asigurat cu ajutorul unei eoliene sau cu panouri solare;

- școala este și ea digitalizată;

- plata taxelor și a impozitelor locale se face online și există stații de încărcare pentru autovehicule electrice.

Din dorința de a crea o comunitate înfloritoare în care locuitorii să-și ducă nivelul de trai la nivelul celorlalte comunități ale UE, câțiva lideri locali au îndrăznit să depună proiecte pentru a-și crea propriul ”sat inteligent”, printre acestea se enumeră: Comuna Dolhești, Comuna Ciugud, Comuna Pădureni, Comuna Hilișeu-Horia.

Conceptul de *sat inteligent* înseamnă:

Dezvoltarea potențialului local, uman, de mediu și economic:

- dezvoltarea antreprenoriatului, crearea și menținerea locurilor de muncă;

- infrastructura educațională;

- sprijinirea lanțului scurt dintre producători și consumatori;

- acțiuni privind includerea energiei regenerabile;

- reducerea diferențelor economice dintre mediul rural și urban.

Revitalizarea și îmbunătățirea serviciilor publice de bază:

- includerea serviciilor digitale în eficientizarea administrației locale;

- asigurarea serviciilor de transport;

îmbunătățirea condițiilor de viață ;

- dezvoltarea și/sau îmbunătățirea serviciilor medicale și de îngrijire la domiciliu;

- crearea de centre multi-service/multi-funcționale pentru comunitățile locale.

Satul inteligent este deosebit de alte așezări rurale atât prin componenta sa structurală, cât și prin organizare. Din punct de vedere fizic este o localitate rurală compusă din locuințe moderne, cu magazine, unități de prestări servicii, spații de recreere și o fermă agricolă mixtă, vegetală și zootehnică, care oferă o gamă largă de produse. Tuturor celor enumerate înainte li se adaugă un sistem de management în ceea ce privește mentenanța și serviciile publice.

Dar diferența cea mai mare față de alte așezări rurale va consta în modul de organizare a acestui sat inteligent. Sistemul de management este astfel gândit încât să îi ajute pe locuitori să ducă o viață sănătoasă împreună prin asigurarea tuturor elementelor pe care le presupune un astfel de deziderat: hrană bio, asistență medicală personalizată clasică și alternativă, antrenamente sportive individualizate, condiții optime de recreere și, nu în ultimul rând, o viață socială. Toate aceste servicii sunt oferite de companii conduse, deservite și chiar deținute de către locuitorii satului. În acest mod sunt create premisele ca serviciile oferite să fie de calitate, adaptate nevoilor locale.

Scopul unui sat inteligent este de a consolida sentimentul de apartenență în cadrul comunității locale, permițând noi forme de participare voluntară, îmbunătățind aprovizionarea locală cu bunuri și servicii și de a-i face pe oameni să realizeze că trăiesc într-un mediu mult mai sigur.

Planul Național de Redresare și Reziliență

Declanșarea epidemiei de COVID-19 la începutul anului 2020 a modificat perspectivele economice, sociale și bugetare în Uniune și în lume, fiind necesar un răspuns urgent și coordonat atât la nivelul Uniunii, cât și la nivel național pentru a face față enormelor consecințe economice și sociale, precum și efectelor asimetrice asupra statelor membre.

În contextul crizei provocate de COVID-19 este necesar să se consolideze cadrul actual pentru furnizarea de sprijin statelor membre și să se acorde sprijin financiar direct statelor membre, prin intermediul unui instrument inovator. În acest scop Uniunea Europeană a instituit un mecanism de redresare și reziliență („mecanismul”), pentru a furniza un sprijin financiar eficace și semnificativ menit să accelereze implementarea reformelor sustenabile și a investițiilor publice conexe în statele membre. Mecanismul trebuie să fie un instrument special conceput pentru a aborda efectele și consecințele negative ale crizei provocate de COVID-19 în Uniune. Acesta trebuie să fie cuprinzător și trebuie să beneficieze de experiența dobândită de Uniune și de statele membre în urma utilizării celorlalte instrumente și programe.

Mecanismul este gândit pe 6 piloni (“cei șase piloni”) și anume:

1) Tranziția verde

Tranziția verde ar trebui să fie sprijinită prin reforme și investiții în tehnologii și capacități verzi, inclusiv în biodiversitate, eficiență energetică, renovarea clădirilor și economia circulară, contribuind în același timp la obiectivele Uniunii privind clima, promovând creșterea sustenabilă, creând locuri de muncă și menținând securitatea energetică.

2) Transformarea digitală

Reformele și investițiile în tehnologiile, infrastructurile și procesele digitale vor spori competitivitatea Uniunii la nivel global și vor contribui, de asemenea, la creșterea rezilienței și a inovării în Uniune și la scăderea dependenței sale, prin diversificarea lanțurilor esențiale de aprovizionare. Reformele și investițiile ar trebui să promoveze în special digitalizarea serviciilor, dezvoltarea de infrastructuri digitale și de date, de clustere și de centre de inovare digitală, precum și de soluții digitale deschise. Tranziția digitală ar trebui să stimuleze și digitalizarea IMM-urilor. Investițiile în tehnologiile digitale ar trebui să respecte principiile interoperabilității, eficienței energetice și protecției datelor cu caracter personal, permițând participarea IMM-urilor și a start-up-urilor și promovând utilizarea de soluții cu sursă deschisă.

3) Creștere inteligentă

Reformele și investițiile în creșterea inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii, inclusiv în coeziune economică, locuri de muncă, productivitate, competitivitate, cercetare, dezvoltare și inovare, precum și o piață internă funcțională, cu IMM-uri puternice, ar trebui să vizeze consolidarea potențialului de creștere și să permită o redresare sustenabilă a economiei Uniunii. Aceste reforme și investiții ar trebui, de asemenea, să promoveze antreprenoriatul, economia socială, dezvoltarea de infrastructuri și de transporturi sustenabile, industrializarea și reindustrializarea și să atenueze efectul crizei provocate de COVID-19 asupra economiei.

4) Coeziuni socială și teritorială

Reformele și investițiile în coeziunea socială și teritorială ar trebui, de asemenea, să contribuie la combaterea sărăciei și a șomajului pentru ca economiile statelor membre să se redreseze, fără a lăsa pe nimeni în urmă. Reformele și investițiile respective ar trebui să conducă la crearea de locuri de muncă stabile și de înaltă calitate, la incluziunea și integrarea grupurilor defavorizate și să permită consolidarea dialogului social, a infrastructurii și a serviciilor, precum și a sistemelor de protecție și bunăstare socială.

5) Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională

Criza provocată de COVID-19 a scos în evidență, de asemenea, importanța reformelor și a investițiilor în domeniul sănătății, precum și a rezilienței economice, sociale și instituționale, în scopul, printre altele, al creșterii nivelului de pregătire pentru situații de criză și a capacității de reacție

la criză, în special prin îmbunătățirea continuității activității și a serviciului public, a accesibilității și capacității sistemelor de sănătate și de îngrijire, a eficacității administrației publice și a sistemelor naționale, inclusiv prin reducerea la minimum a sarcinii administrative, precum și a eficacității sistemelor judiciare, precum și a prevenirii fraudei și a supravegherii combaterii spălării banilor.

6) Politici pentru generația următoare, copii și tineret

Reformele și investițiile în următoarea generație, copiii și tinerii, sunt esențiale pentru a promova educația și competențele, inclusiv competențele digitale, actualizarea competențelor, reconversia profesională și recalificarea forței de muncă active, programele de integrare pentru șomeri, politicile de investiții în accesul și oportunitățile oferite copiilor și tinerilor în materie de educație, sănătate, nutriție, locuri de muncă și locuințe, precum și politicile care reduc decalajul dintre generații în conformitate cu obiectivele garanției pentru copii și ale garanției pentru tineret. Respectivul acțiuni ar trebui să asigure că următoarea generație de europeni nu va fi afectată permanent de impactul crizei provocate de COVID-19 și că decalajul dintre generații nu se va adânci și mai mult.

Pilonul 1:

- **I.1** Sistemul național de gestionare a apei: acces la apă și canalizare, irigații, dezmlăștiniri, lucrări de combatere a eroziunii solului și intervenții active în atmosferă;
- **I.2** Împădurim România și protejăm biodiversitatea;
- **I.3** Managementul deșeurilor, colectare selectivă și economie circulară;
- **I.4** Transport feroviar și mobilitate urbană;
- **I.5** Valul renovării – Fondul pentru reabilitarea verde și seismică;
- **I.6** Energie regenerabilă și eficiență energetică.

Pilonul 2:

- **II.1** Cloud guvernamental și sisteme digitale interconectate în administrația publică, semnătură și identitate electronică, promovarea investițiilor cu valoare adăugată mare în TIC;
- **II.2** România Educată – Digitalizarea educației;
- **II.3** Broadband și 5G.

Pilonul 3:

- **III.1** Reforma sistemului de pensii și reforme fiscale;
- **III.2** Investiții și instrumente financiare pentru sectorul privat și reforma companiilor de stat;
- **III.3** România Educată – Învățământ dual, tehnic și profesional;
- **III.4** Cercetare, Dezvoltare și Inovare;

- **III.5** Dezvoltarea infrastructurii de gaz natural în amestec cu hidrogen și alte gaze verzi;
- **III.6** România Creativă (industrii creative);
- **III.7** Transport rutier și autostrăzi.

Pilonul 4:

- **IV.1** Fondul de reziliență pentru localități;
- **IV.2** Fondul pentru dezvoltare comunitară în rural și zone urbane sărace;
- **IV.3** Infrastructură socială și cămine de bătrâni;
- **IV.4** România Velo – Încurajarea transportului și turismului pe bicicletă, pedestru și alte forme nemotorizate;
- **IV.5** România Atractivă.

Pilonul 5:

- **V.1** Fondul pentru Spitale. Creșterea accesului la Sănătate;
- **V.2** Reziliență în situații de criză;
- **V.3** România Educată – infrastructură școlară și universitară;
- **V.4** Încurajarea formalizării muncii și introducerea Venitului Minim de Incluziune;
- **V.5** Reforma administrației publice, salarizarea unitară, dialog social și creșterea eficienței justiției;
- **V.6** Fondul de reziliență a societății civile.

Pilonul 6:

- **VI.1** România Educată – Programul național de reducere a abandonului școlar;
- **VI.2** Granturi pentru tineret și sport;
- **VI.3** România Educată - Programul Național pentru Creșe.

Pentru utilizarea instrumentului de finanțare “Mecanismul de Redresare și Reziliență”, fiecare stat membru al UE trebuie să elaboreze propriul Plan de Relansare și Reziliență prin care își stabilește domeniile prioritare de investiții în scopul ieșirii din criză, relansării economice și creșterii capacității de reziliență.

CAPITOLUL XIII – CALITATEA VIETII LA NIVEL NAȚIONAL ȘI EUROPEAN

În acest capitol se vor analiza nivelurile de satisfacție privind componentele ce alcătuiesc calitatea vieții la nivel național și european, precum și răspunsurile primite din partea respondenților din comuna Popricani.

Satisfacția generală a vieții

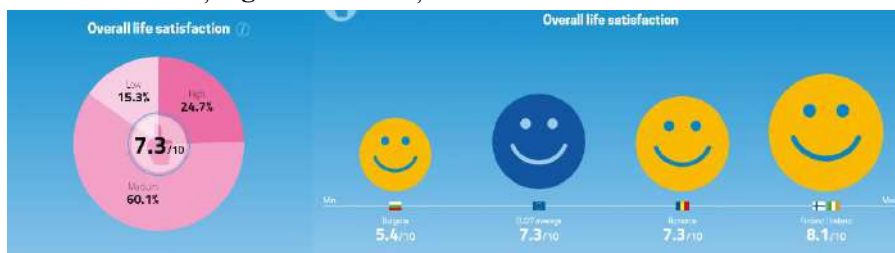

Figura 13.1: Satisfacția generală a vieții

Procentele afișate în cercul exterior arată ponderea persoanelor din România care și-au evaluat satisfacția pe o scară de la 0 (cel mai mic) la 10 (cel mai mare). Rezultatele sunt grupate ca mici (0 – 5), medii (6 – 8) sau mari (9 – 10). Valoarea afișată în cercul interior arată nivelul mediu de satisfacție, adică satisfacția medie a tuturor persoanelor din România. Această medie se calculează prin însumarea tuturor evaluărilor oferite de oameni la nivelul lor de satisfacție subiectivă, care variază între 0 și 10 puncte, iar ulterior această sumă este împărțită la numărul total de respondenți pentru a obține media. România are aceeași medie cu cea a UE, respectiv 7,3/10, Finlanda și Irlanda împărțind primul loc cu o medie de 8,1/10 iar la capătul opus se află Bulgaria cu doar 5,4/10 privind satisfacția generală a vieții.

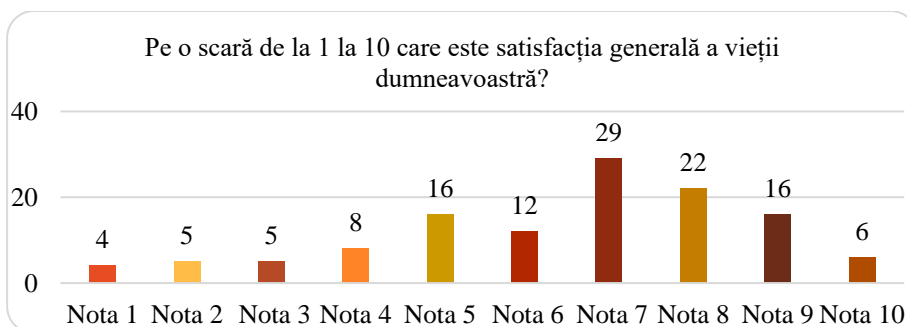

Figura 13.2: Satisfacția generală a vieții respondenților

Conform figurii 13.2, respondenții au în proporție de 23,57% o satisfacție de nota 7, iar 17,88% apreciază că au o satisfacția generală de nota 8, în total reprezentând 41,45% din totalul respondenților, urmați de cei care au dat netele 5 și 9 în proporție de 13% fiecare. Media rezultată din totalul răspunsurilor este de 6,5/10, sub media României.

Condiții de viață materiale

Figura 13.3: Satisfacția finanțelor și venitul mediu anual

Procentele afișate în cercul exterior arată ponderea persoanelor care și-au evaluat satisfacția pe o scară de la 0 (cel mai mic) la 10 (cel mai mare). Rezultatele sunt grupate ca mici (0 – 5), medii (6 – 8) sau mari (9 – 10). Valoarea afișată în cercul interior arată nivelul mediu de satisfacție, adică satisfacția medie a tuturor persoanelor din România. Această medie se calculează prin însumarea tuturor evaluărilor oferite de oameni la nivelul lor de satisfacție subiectivă, care variază între 0 și 10 puncte, iar ulterior această sumă este împărțită la numărul total de respondenți pentru a obține media.

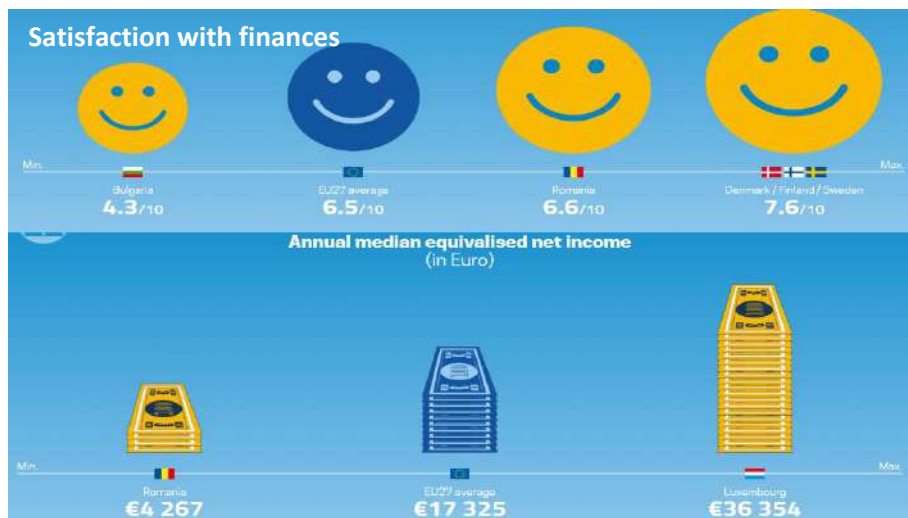

Figura 13.4: Satisfacția finanțelor și venitul mediu anual

Venitul net mediu anual echivalent în euro este venitul anual total al unei gospodării (adică toate veniturile monetare primite din orice sursă de către fiecare membru al unei gospodării), după impozitare și alte deduceri, care sunt disponibile pentru cheltuieli sau economii, împărțite la numărul de membri ai gospodăriei.

Pentru a reflecta diferențele în ceea ce privește dimensiunea și compoziția unei gospodării, venitul total (net) al gospodăriei este împărțit la numărul de “adulți echivalenți”, utilizând o scală standard (echivalența): scala OECD modificată; această scală dă o greutate tuturor membrilor gospodăriei (și apoi le adaugă pentru a ajunge la dimensiunea echivalentă a gospodăriei):

- la primul adult;
- 0.5 la a doua și fiecare persoană ulterioară de 14 ani și peste;
- 0.3 pentru fiecare copil cu vârsta sub 14 ani.

În cele din urmă, cifra rezultată se numește venit disponibil echivalent și este atribuită în mod egal fiecărui membru al gospodăriei.

România se situează deasupra mediei Uniunii Europene cu 6,6/10 privind satisfacția materială, țările nordice precum Danemarca, Finlanda și Suedia au cea mai mare rată de satisfacție monetară fiind de 7,6/10, Bulgaria are o satisfacție monetară scăzută comparativ cu UE fiind de 4,3/10.

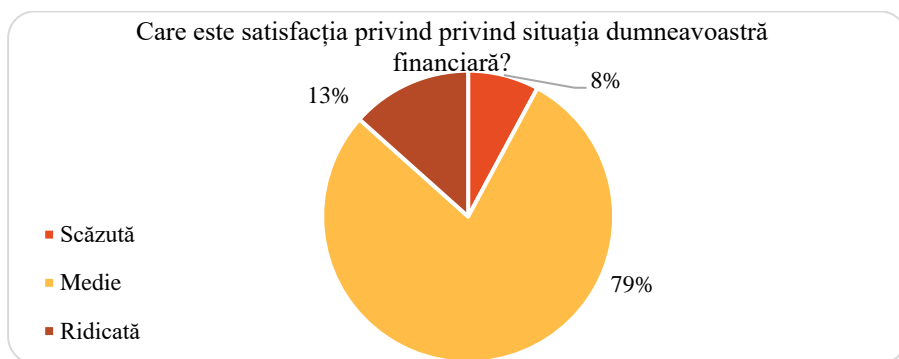

Figura 13.5: Satisfacție financiară a respondenților

Din numărul total de respondenți, 79% au o satisfacție medie în privința situației financiare, cei cu o satisfacție ridicată sunt în pondere de 13%, iar cei cu o satisfacție scăzută reprezintă doar 8%, o valoare mult mai mică față de situația la nivelul României (25,7% au satisfacția financiară scăzută).

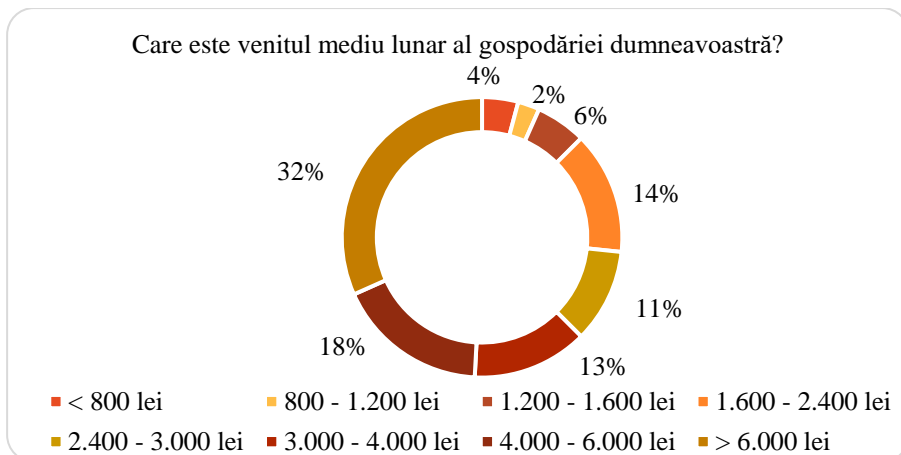

Figura 13.6: Venitul mediu lunar al locuințelor respondenților

Urmărind figura 13.6 venitul mediu lunar majoritar pe locuință este de peste 6.000 de lei în procent de 32%, urmând cei cu un venit între 4.000 - 6.000 de lei în proporție de 18% iar cei cu un venit lunar de maxim 1.200 de lei reprezintă însumat 6%. Media veniturilor lunare a acestor respondenți este în jur de 4.000 de lei.

Condițiile de locuință

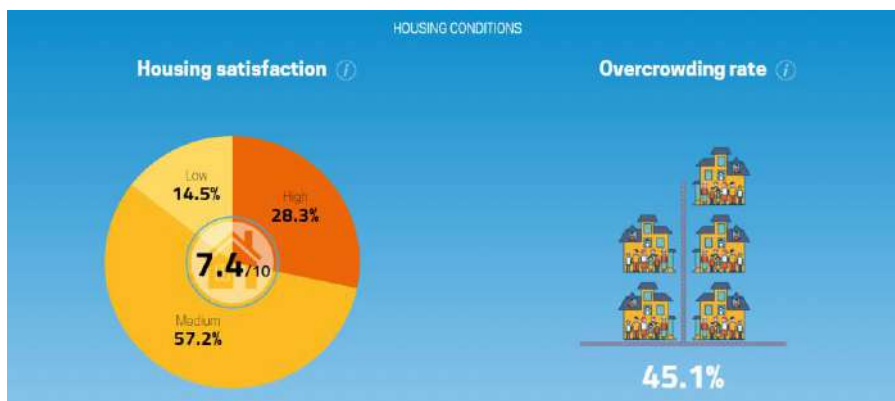

Figura 13.7: Satisfația privind condițiile de locuință și coeficientul de supraaglomerare

Procentele afișate în cercul exterior arată ponderea persoanelor din România care și-au evaluat satisfacția pe o scară de la 0 (cel mai mic) la 10 (cel mai mare). Rezultatele sunt grupate ca mici (0 – 5), medii (6 – 8) sau mari (9 – 10).

Valoarea afișată în cercul interior arată nivelul mediu de satisfacție, adică satisfacția medie a tuturor persoanelor din România. Această medie se calculează prin însumarea tuturor evaluărilor oferite de oameni la nivelul lor de satisfacție subiectivă, care variază între 0 și 10 puncte, iar ulterior această sumă este împărțită la numărul total de respondenți pentru a obține media.

Rata supraaglomerării este definită ca procentul populației care trăiește într-o gospodărie supraaglomerată.

- O persoană este considerată ca trăind într-o gospodărie supraaglomerată dacă gospodăria nu are la dispoziție un număr minim de camere egal cu:
  - O cameră pentru gospodărie;
  - O cameră pentru fiecare cuplu în gospodărie ;
  - O cameră pentru fiecare persoană cu vârsta de 18 ani sau mai mult;
  - O cameră pentru o pereche de persoane singure de același sex cu vârsta cuprinsă între 12 și 17 ani;
  - O cameră pentru fiecare persoană cu vârsta cuprinsă între 12 și 17 ani și care nu este inclusă în categoria anterioară;
  - O cameră pentru fiecare pereche de copii cu vârsta sub 12 ani.

Figura 13.8: Satisfacția privind condițiile de locuință și coeficientul de supraaglomerare

România se situează la aceeași satisfacție a locuinței cu Uniunea Europeană având media de 7,4/10. Precum și în datele analizate anterior țările

nordice au cel mai ridicat nivel de satisfacție fiind de 8,4/10 pentru Danemarca și Finlanda iar Bulgaria cu cea mai mică medie europeană de 6/10.

Din păcate la capitolul supraaglomerare România se situează pe ultimul loc cu un procent de 45,1%, cu 28% mai mult față de media UE. Cipru o duce cel mai bine la acest capitol cu o valoare de 2,2%.

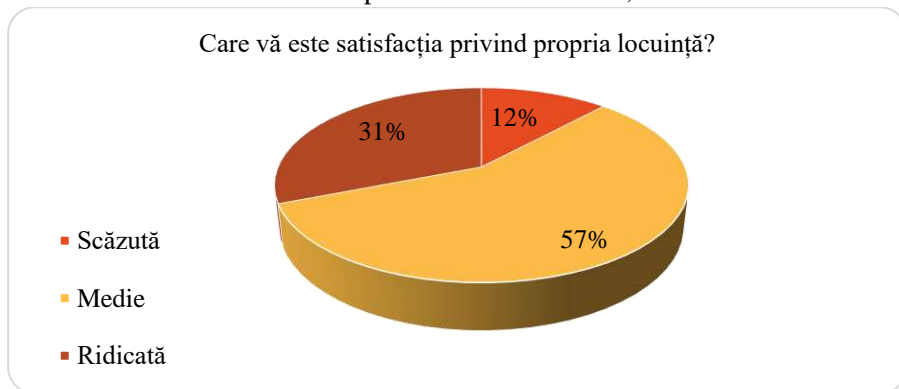

Figura 13.9: Satisfacția față de propria locuință a respondenților

Nivelul majoritar al satisfacției privind propria locuință este mediu (57%), urmat de o satisfacție ridicată în proporție de 31% iar 12% din respondenți au o satisfacție scăzută. Nivelul de satisfacție ridicată este mai mare în comparație cu cel al României fiind de 28,3%.

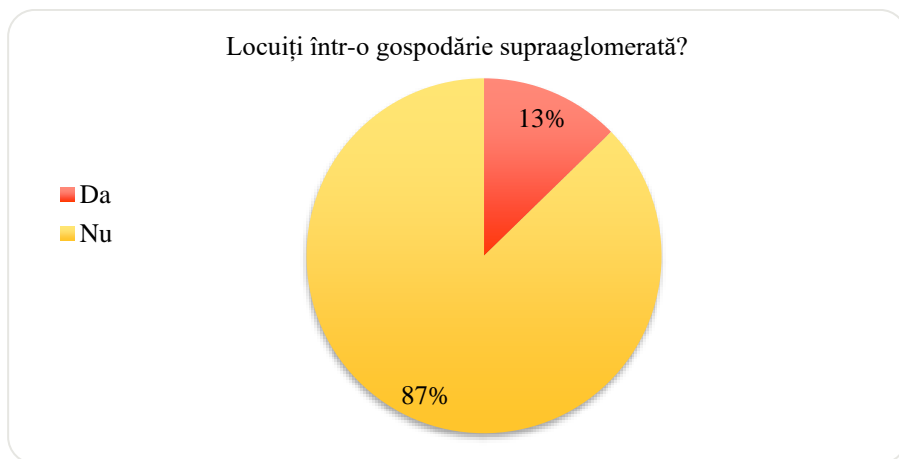

Figura 13.10: Nivelul de supraaglomerare a locuințelor

Majoritatea respondenților comunei Popricani nu locuiesc într-o gospodărie supraaglomerată, mai exact 87% dintre aceștia. Rata de supraaglomerare la nivelul României este de 45,1%.

Ocuparea forței de muncă

Figura 13.11: Satisfacția privind locul de muncă și rata angajării

Procentele afișate în cercul exterior arată ponderea persoanelor din România care și-au evaluat satisfacția pe o scară de la 0 (cel mai mic) la 10 (cel mai mare). Rezultatele sunt grupate ca mici (0 – 5), medii (6 – 8) sau mari (9 – 10).

Valoarea afișată în cercul interior arată nivelul mediu de satisfacție, adică satisfacția medie a tuturor persoanelor din România. Această medie se calculează prin însumarea tuturor evaluărilor oferite de oameni la nivelul lor de satisfacție subiectivă, care variază între 0 și 10 puncte, iar ulterior această sumă este împărțită la numărul total de respondenți pentru a obține media.

Rata de ocupare a forței de muncă este procentul de salariați cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani în raport cu populația totală comparabilă de vârstă activă.

Figura 13.12: Satisfacția privind locul de muncă și rata angajării

Vorbind de satisfacția la locul de muncă România se încadrează în media Uniunii Europene de 7.2/10, dar are o rată de angajare de 65,6% fiind sub media UE de 67,6%. Grecia este pe ultimul loc cu o satisfacție medie de 6,2/10 și o rată de angajare de 56,3%. Pe primul loc se află Finlanda pentru satisfacția la locul de muncă cu o medie de 8,1/10 iar cea mai mare rată de angajare o deține Olanda fiind de 77,8%.

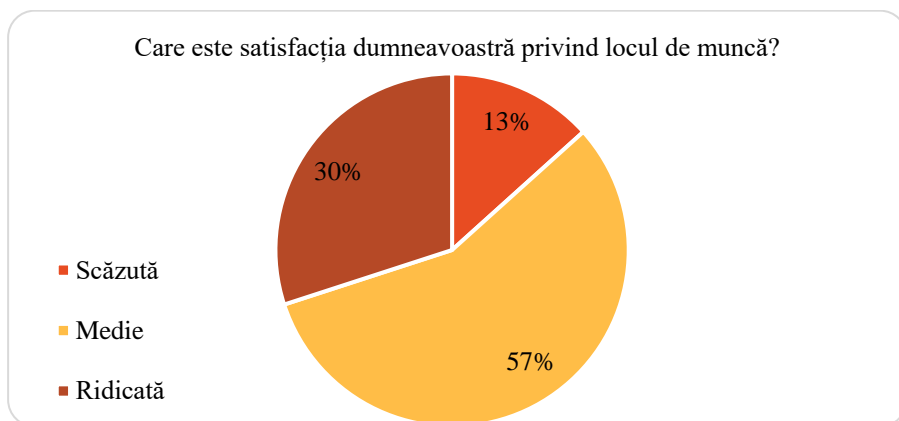

Figura 13.13: Satisfacția privind locul de muncă

Conform figurii 13.13 satisfacția privind locul de muncă este majoritar pozitivă. Astfel, 57% dintre persoane au o satisfacție medie, urmând satisfacția ridicată în valoare de 30%. Procentul satisfacției scăzute este mai mic la nivelul comunei Popricani (13%), comparativ cu cel al României (17,1%).

Utilizarea timpului

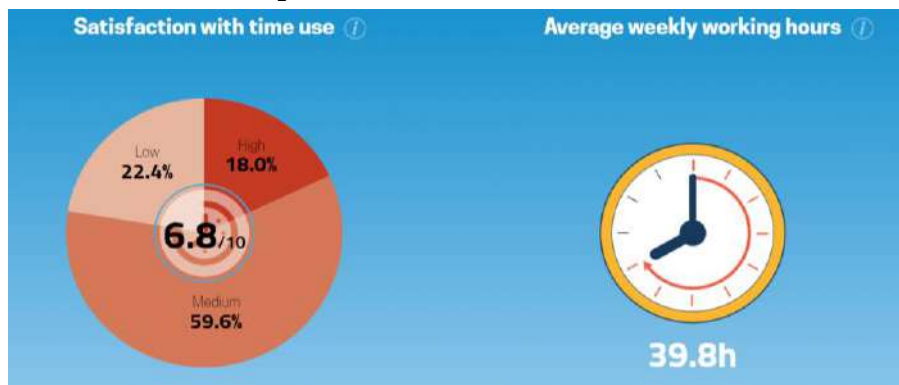

Figura 13.14: Satisfacția timpului utilizat și media orelor de lucru săptămânale

Procentele afișate în cercul exterior arată ponderea persoanelor din România care și-au evaluat satisfacția pe o scară de la 0 (cel mai mic) la 10 (cel mai mare). Rezultatele sunt grupate ca mici (0 – 5), medii (6 – 8) sau mari (9 – 10).

Valoarea afișată în cercul interior arată nivelul mediu de satisfacție, adică satisfacția medie a tuturor persoanelor din România. Această medie se calculează prin însumarea tuturor evaluărilor oferite de oameni la nivelul lor de satisfacție subiectivă, care variază între 0 și 10 puncte, iar ulterior această sumă este împărțită la numărul total de respondenți pentru a obține media.

Numărul mediu de ore corespunde numărului de ore în care lucrează în mod normal o persoană. Aceasta acoperă toate orele, inclusiv orele suplimentare, fie plătite, fie neplătite, pe care persoana le lucrează în mod normal. Aceasta exclude timpul de călătorie între domiciliu și locul de muncă, precum și pauzele principale de masă (în mod normal, luate la prânz).

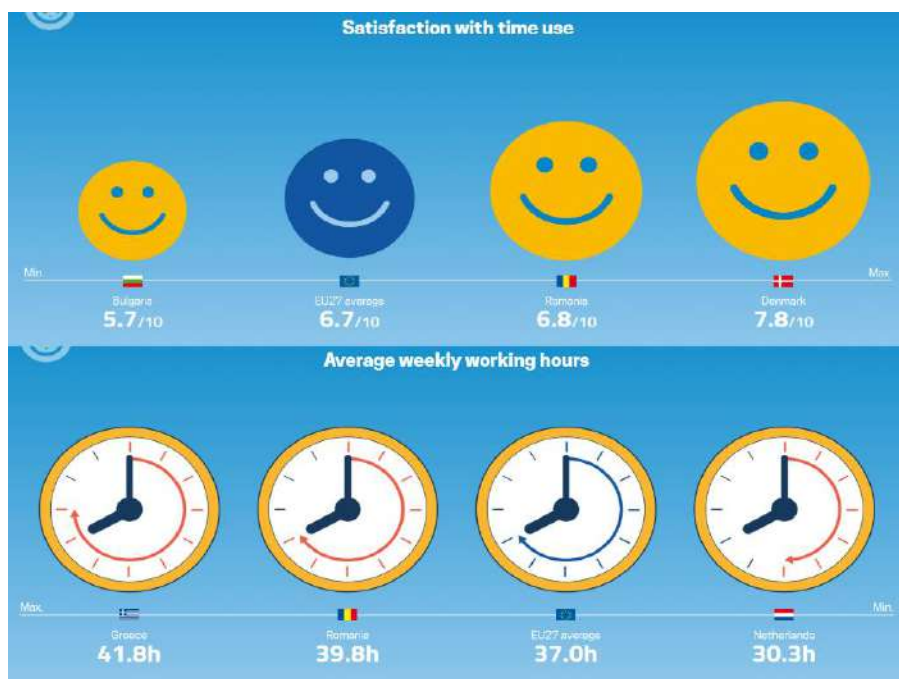

Figura 13.15: Satisfacția timpului utilizat și media orelor de lucru săptămânale

Pentru satisfacția folosirii timpului, România se situează cu o medie de 6,8/10, peste cea a Uniunii Europene, iar numărul mediu de ore de lucru pe săptămână este de 39,8h, cu 2,8h mai mult decât media UE.

Danemarca are cea mai ridicată medie a satisfacției timpului utilizat fiind de 7,8/10, și privind în polul opus Bulgaria înregistrează o satisfacție medie de doar 5,7/10. Olanda lucrează mai inteligent nu mai greu cu o medie de doar 30,3 h pe săptămână, iar Grecia are cea mai ridicată medie de ore de lucru pe săptămână atingând 41,8h.

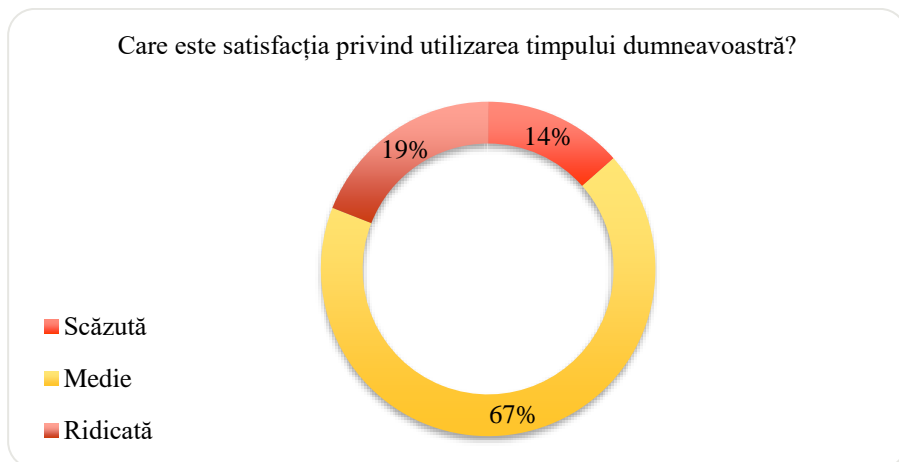

Figura 13.16: Satisfacția respondenților privind utilizarea timpului

Majoritatea respondenților (67%) din comuna Popricani au o satisfacție medie în privința utilizării timpului personal, 19% dintre locuitori sunt foarte mulțumiți de cum își utilizează timpul. La nivel național 22,4% din populație nu este satisfăcută de utilizarea timpului personal și doar 18% au o satisfacție ridicată.

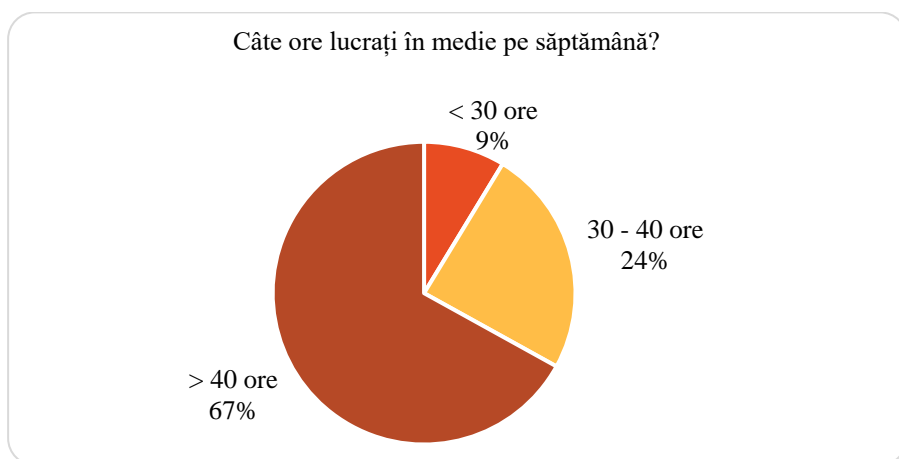

Figura 13.17: Situația mediei orelor lucrate pe săptămână

Analizând graficul 13.17 se poate observa faptul că 67% din populația comunei Popricani lucrează în medie peste 40 de ore pe săptămână, urmând ca 24% să lucreze în medie între 30 – 40 ore pe săptămână, iar 9% sub 30 ore. Media comunei pentru orele lucrate în medie pe săptămână este de aproximativ 38 de ore, mai mică comparativ cu cea la nivel național care este de 39,8 ore.

Educație

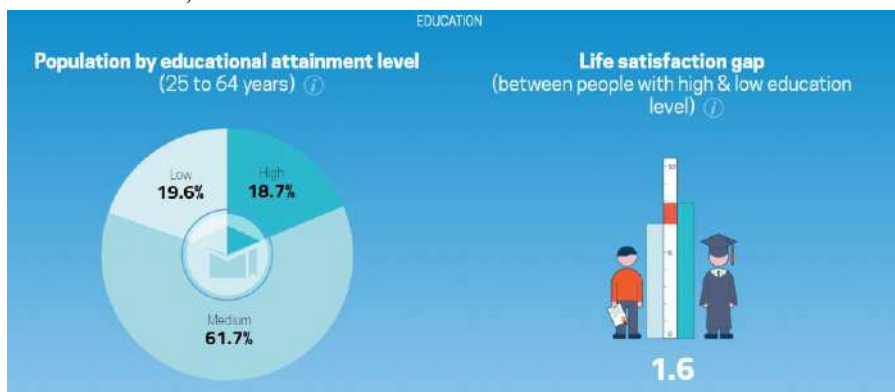

Figura 13.18: Nivelul de educație și diferența satisfacției generale

Procentele afișate arată ponderea populației în funcție de nivelul de educație atins, este “scăzut” (primar și secundar inferior, ISCED 0 – 2), “mediu” (secundar superior și postliceal non-terțiar, ISCED 3 – 4) și “ridicat” (terțiar, ISCED 5 – 8). Cotele se calculează prin împărțirea numărului de persoane care au atins acest nivel de realizare (numărător) la populația totală (numitor).

Decalajul de satisfacție în viață dintre persoanele cu un nivel ridicat și scăzut de educație arată diferența de satisfacție medie a vieții între persoanele cu un nivel scăzut de educație și cele cu un nivel ridicat de educație. Persoanele cu studii reduse se referă la cele care au atins un nivel de educație echivalent cu nivelul ISCED 0 – 2 (primar și secundar inferior) și învățământul superior la cei cu nivel ISCED 5 – 8 (terțiar). Decalajul de satisfacție în viață se obține prin scăderea satisfacției medii de viață a celor cu educație scăzută din satisfacția medie de viață a celor cu studii superioare.

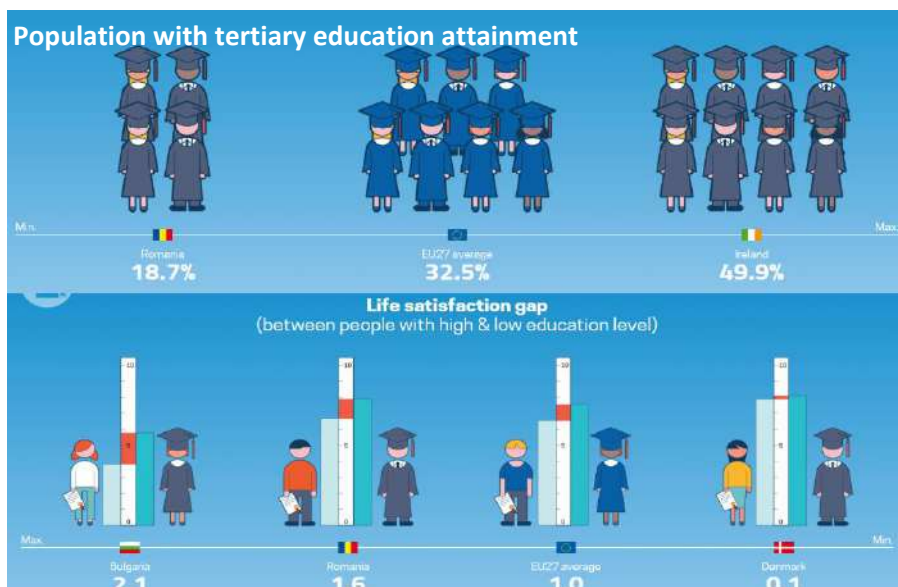

Figura 13.19: Nivelul de educație și diferența satisfacției generale

România se situează pe ultimul loc în ceea ce privește educația terțiară având un procent de 18,7% persoane cu studii superioare, media UE fiind de 32,5%, iar Irlanda ocupă primul loc cu o pondere a persoanelor cu studii superioare de 49,9%.

Decalajul satisfacției vieții (între persoane cu niveluri de studii diferite) este de 1,6 în România, cu 0,6 mai mare decât media UE. Bulgaria are cel mai mare decalaj fiind de 2,1 iar Danemarca are un decalaj al satisfacției vieții doar de 0,1, rezultând faptul că, în Danemarca persoanele nu au la fel de multe limitări prin faptul că nu au studii terțiare comparativ cu restul Uniunii Europene.

Sănătate

Figura 13.20: Autoevaluarea sănătății și speranța de viață

Procentele afișate arată ponderea populației care și-a autoevaluat sănătatea ca fiind “Foarte bună/ Bună”, “Echitabilă” sau “Rea/ Foarte rea”. Sănătatea auto-percepută exprimă aprecierea subiectivă de către respondent a stării sale de sănătate.

Speranța de viață la naștere arată numărul mediu de ani în care un nou-născut se poate aștepta să trăiască dacă este supus de-a lungul vieții sale la condițiile actuale de mortalitate.

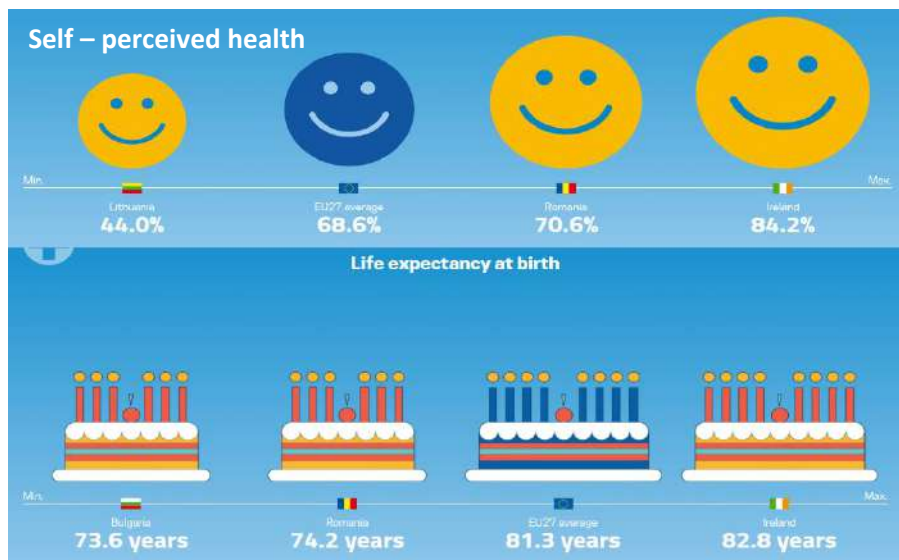

Figura 13.21: Autoevaluarea sănătății și speranța de viață

În ceea ce privește autoevaluarea sănătății în România 70,6% din persoane au declarat că își consideră sănătatea ca fiind “Foarte bună/ Bună” depășind media UE de 68,6%, în schimb România se situează spre finalul clasamentului privind speranța de viață, aceasta fiind de 74,2 ani, cu aproximativ 7 ani mai mică decât media Uniunii Europene.

În Lituania doar 44% dintre persoane își consideră sănătatea ca fiind “Foarte bună/Bună”, iar Irlanda ajunge la o valoare aproape dublă comparativ cu Lituania, de 84,2%.

Cea mai redusă speranță de viață dintre țările UE este în Bulgaria, 73,6 ani, nivelul cel mai ridicat fiind atins de Irlanda cu numărul de 82,8 ani.

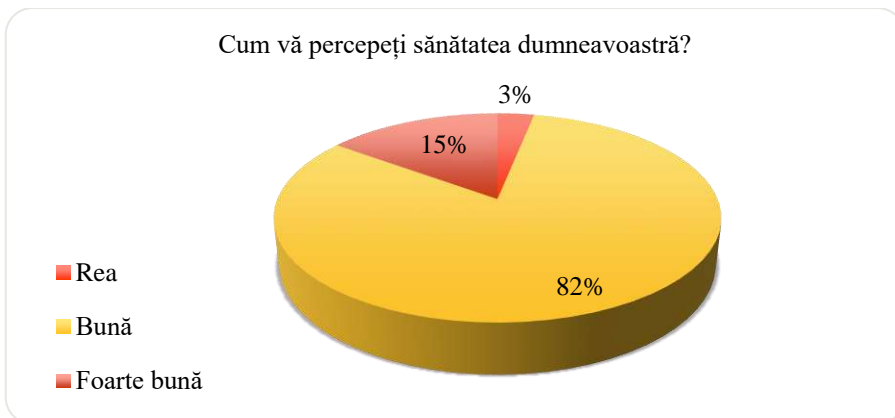

Figura 13.22: Perceperea propriei sănătăți de către respondenți

Majoritatea și-au perceput sănătatea ca fiind “bună” (82%), 15% au perceput-o ca fiind “foarte bună”, iar doar 3% au avut percepția asupra propriei sănătăți ca fiind “rea”. La nivel național 70,6% consideră că au o sănătate “bună” și “foarte bună”, 7,1% au perceput-o ca fiind “rea” și “foarte rea”, în timp ce restul (22,3%) consideră că au o sănătate echitabilă.

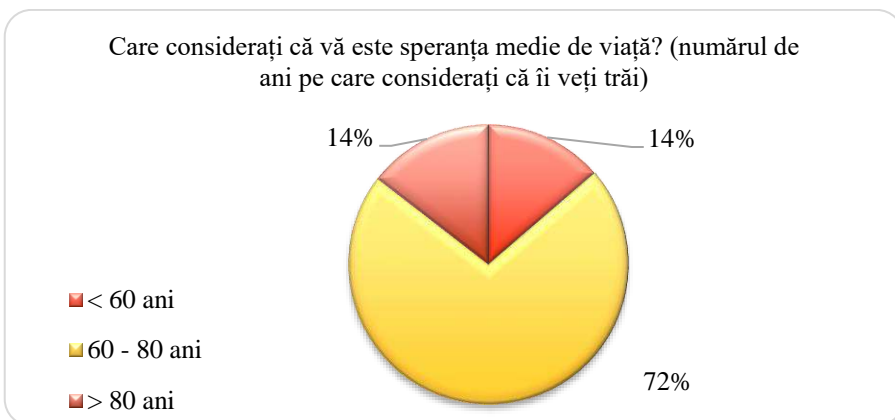

Figura 13.23: Speranța medie de viață prevăzută de respondenți

Conform figurii 13.23 răspunsul majoritar este categoria 60 – 80 ani (72%), 14% au considerat speranța medie de viață ca fiind peste 80 de ani, tot 14% sub 60 de ani. Pe baza acestor răspunsuri am putea calcula o medie a speranței de viață a comunei Popricani de 70,1 ani. În România speranța medie de viață este de 74,2 ani.

Relații sociale

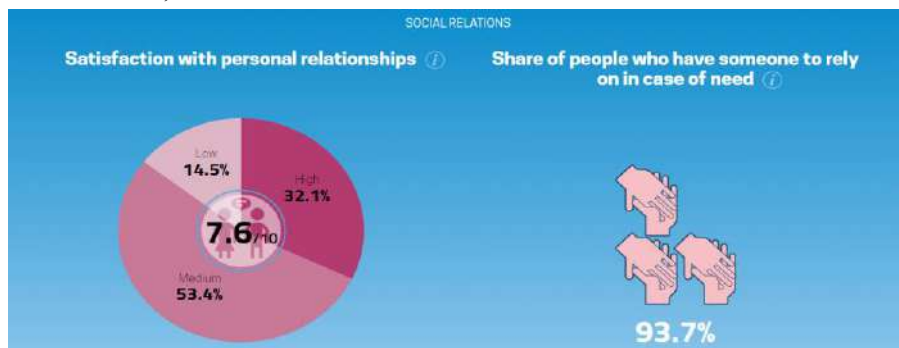

Figura 13.24: Satisfacția relațiilor personale

Procentele afișate în cercul exterior arată ponderea persoanelor din România care și-au evaluat satisfacția pe o scară de la 0 (cel mai mic) la 10 (cel mai mare). Rezultatele sunt grupate ca mici (0 – 5), medii (6 – 8) sau mari (9 – 10).

Valoarea afișată în cercul interior arată nivelul mediu de satisfacție, adică satisfacția medie a tuturor persoanelor din România. Această medie se calculează prin însumarea tuturor evaluărilor oferite de oameni la nivelul lor de satisfacție subiectivă, care variază între 0 și 10 puncte, iar ulterior această sumă este împărțită la numărul total de respondenți pentru a obține media.

Valoarea afișată în partea din dreapta reprezintă cota de oameni care au spus că au pe cineva să se bazeze în cazul în care au nevoie de ajutor.

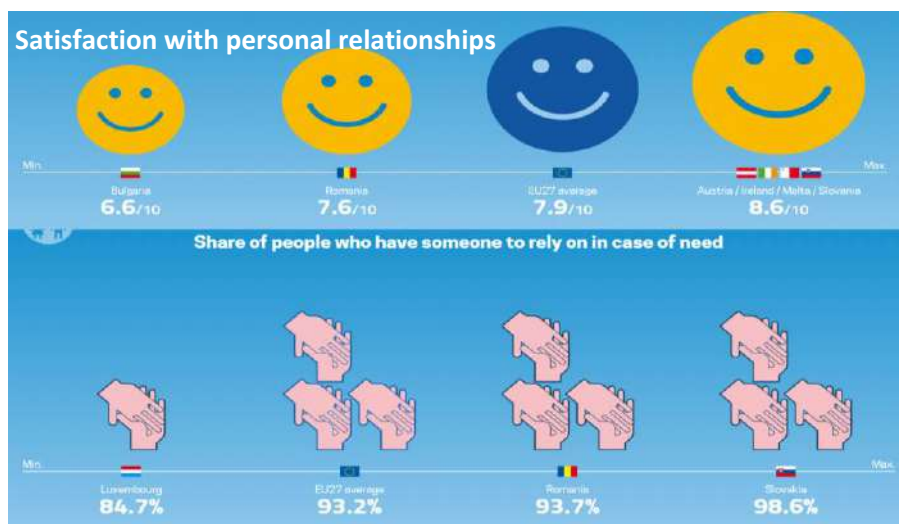

Figura 13.25: Satisfacția relațiilor personale

Satisfacția față de relațiile personale în România este de 7,6/10, cu 0,3 mai mică comparativ cu media UE, iar 93.7% din persoanele din România au spus că au pe cineva pe care să se bazeze la nevoie, depășind media UE cu 0,5%.

Bulgaria precum și în indicatorii anteriori legați de nivelul de satisfacție se situează pe ultimul loc cu o medie de 6,6/10, în timp ce Austria, Irlanda, Malta și Slovenia se luptă pentru primul loc, cu o medie de 8,6/10 în ceea ce privește satisfacția față de relațiile personale.

Doar 84,7% dintre persoanele din Luxemburg au pe cine se baza la nevoie în timp ce în Slovacia 98,6% dintre persoane au în cine să își pună baza la nevoie.

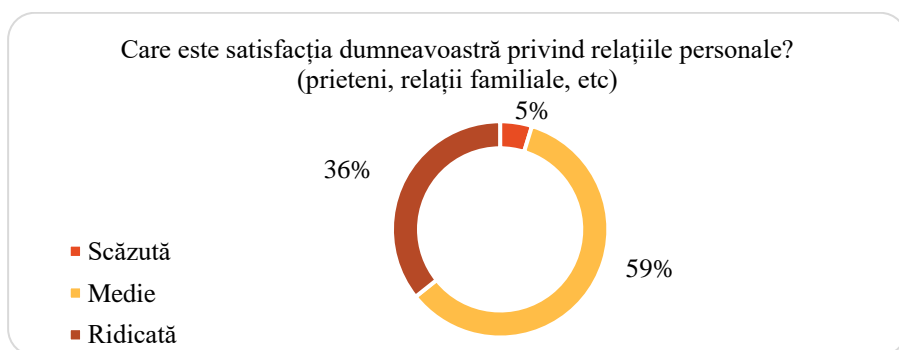

Figura 13.26: Satisfacția respondenților privind relațiile personale

Satisfacția privind relațiile personale este pozitivă, 59% categorizând-o ca fiind “medie”, 36% ca fiind “ridicăță”, iar 5% dintre respondenți nu au relații personale satisfăcătoare. În România 14,5% au o satisfacție scăzută în privința relațiilor personale, 53,4% și 32,1% au un nivel de satisfacție mediu, respectiv ridicat.

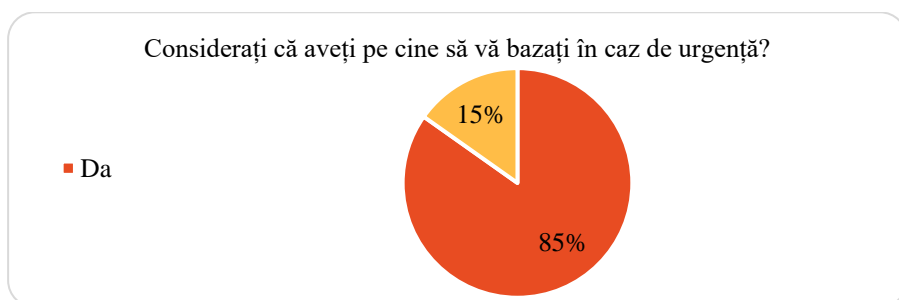

Figura 13.27: Bazarea pe o persoană apropiată în caz de urgență

Respondenții au oferit răspunsul majoritar “Da” (85%) în privința faptului că au pe cine se baza în caz de urgență, rezultând o legătură bună a relațiilor interpersonale. La nivel național 93,7% din populație are pe cine se baza la nevoie, comuna Popricani fiind sub media națională.

Siguranță

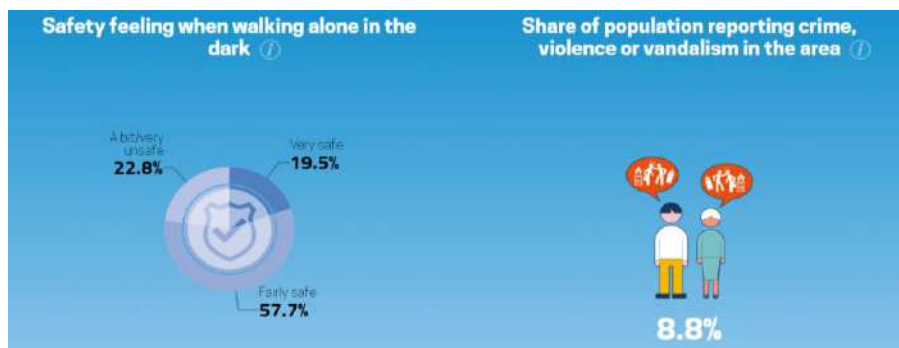

Figura 13.28: Nivelul de siguranță

Procentele afișate arată ponderea persoanelor care au răspuns că se simt “foarte în siguranță”, “destul de sigur” sau “un pic/ foarte nesigur” atunci când merg pe jos în întuneric în cartierul lor.

Procentul afișat arată ponderea populației care a raportat că se confruntă cu problema criminalității, violenței sau vandalismului în zona lor locală. Aceasta descrie situația în care respondentul consideră că criminalitatea, vandalismul sau violența din zonă reprezintă o problemă pentru gospodărie (nu neapărat faptul de a fi afectat personal de problemă).

În România doar 19.5% din populație se simte “foarte în siguranță” când merge pe jos în întuneric, fiind sub media UE de 27,2%. Populația care raportează acte de violență și vandalism în România reprezintă un procent de 8,8%, cu aproximativ 2% mai puțin decât media Uniunii Europene. (figura 13.29)

Lituania este pe ultimul loc privind siguranța, doar 9,8% din populație se simte “foarte în siguranță”, în timp ce în Malta 66,4% din populație se simte “foarte în siguranță”.

În Bulgaria 19,1% din populație raportează criminalități, acte de violență și vandalism, un factor ce poate duce scăderea nivelelor de satisfacție analizate, în timp ce Croația are doar 2,7% din populație care raportează acte de violență și vandalism.

Figura 13.29: Nivelul de siguranță

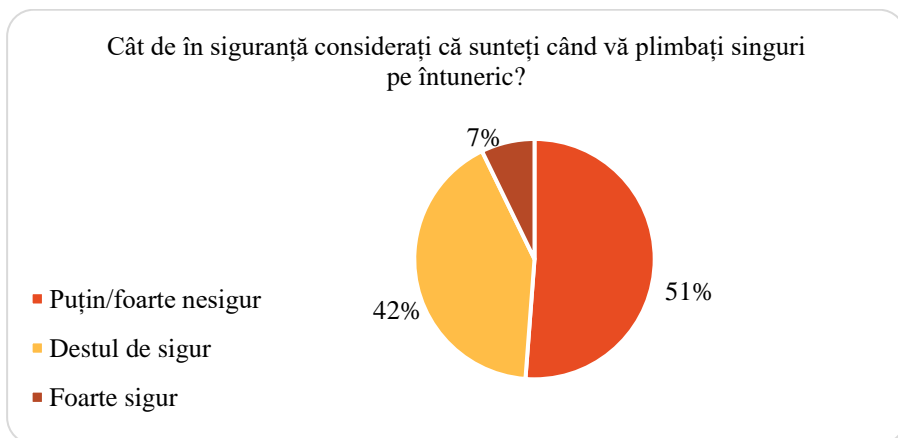

Figura 13.30: Siguranța respondenților plimbându-se pe întuneric

Analizând datele din grafic, 51% din respondenți se simt nesiguri când se plimbă singuri pe întuneric, urmând ca 42% să afirme că se simt siguri, iar doar 7% sunt foarte siguri în ceea ce privește plimbatul pe întuneric de unul singur, ceea ce denotă faptul că Popricani este o comună cu un grad ridicat de nesiguranță ce poate aduce mai multe îmbunătățiri pentru crearea siguranței locuitorilor. La nivel național 22,8% din populație se simt nesiguri plimbându-se singuri pe întuneric, în timp de 57,7% se simt în siguranță, iar 19,5% foarte în siguranță.

Guvernare

Figura 13.31: Încrederea în sistemul juridic

Valoarea afișată în cerc arată nivelul mediu de încredere în sistemul juridic. Această medie se calculează prin însumarea tuturor evaluărilor acordate de persoane la nivelul lor subiectiv de încredere în sistemul juridic, care variază între 0 și 10 puncte, iar ulterior această sumă este împărțită la numărul total de respondenți pentru a obține media.

Indicatorul măsoară încrederea cetățenilor UE în Parlamentul European. Acesta este exprimat ca ponderea opiniilor pozitive (oameni care declară că au tendința de a avea încredere) despre instituție. Cetățenii sunt rugați să își exprime nivelul de încredere alegând următoarele alternative: "tind să aibă încredere", "tind să nu aibă încredere" și "nu știu" sau "nu răspunde".

Indicatorul se bazează pe Eurobarometru, un sondaj realizat de două ori pe an din 1973 pentru a monitoriza evoluția opiniei publice în statele membre.

Figura 13.32: Încrederea în sistemul juridic

Încrederea în sistemul juridic în România reprezintă o medie de 5,8/10, fiind peste media UE de 4,5/10. Încrederea cetățenilor din România în Parlamentul European este 67% ceea ce reprezintă că același procent din populație are opinii pozitive despre Parlamentul European, iar media UE este de 54%. Slovenia are cea mai scăzută medie a încrederii în sistemul juridic de doar 2,7/10, în timp ce Danemarca atinge o medie de 7,5/10.

Franța are o încredere scăzută în Parlamentul European fiind de 39%, Suedia și Danemarca au de aproximativ două ori mai multă încredere în Parlamentul European fiind de 72%.

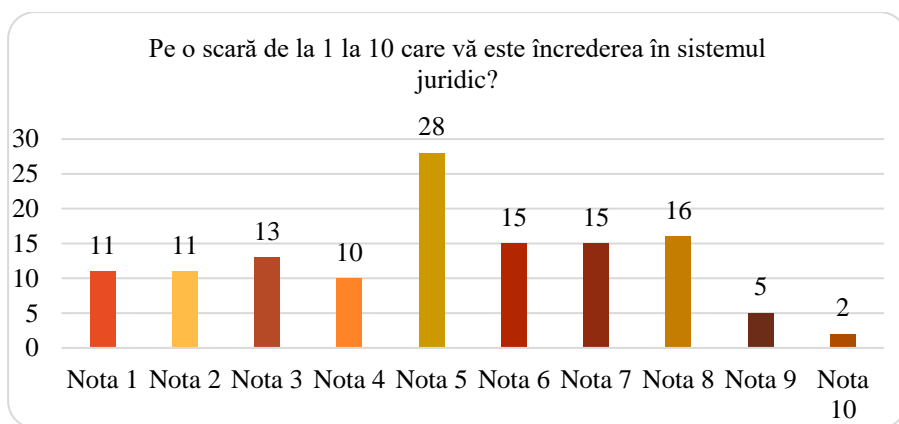

Figura 13.33: Încrederea în sistemul juridic

În ceea ce privește încrederea în sistemul juridic, majoritatea au dat nota 5/10, urmate de notele 8, 7 și 6. Media comunei Popricani este de 5,1/10 pentru încrederea în sistemul juridic, în timp ce media la nivel național este de 5,8/10.

Mediu

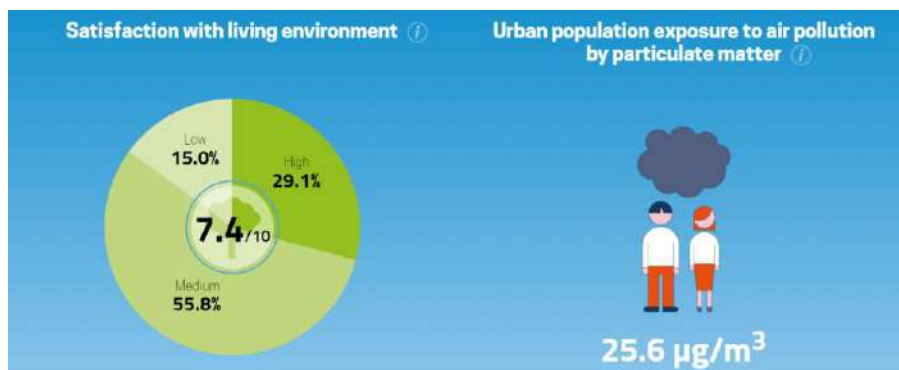

Figura 13.34: Satisfacția cu mediul înconjurător și nivelul de poluare

Procentele afișate în cercul exterior arată ponderea persoanelor din România care și-au evaluat satisfacția pe o scară de la 0 (cel mai mic) la 10 (cel mai mare). Rezultatele sunt grupate ca mici (0-5), medii (6-8) sau mari (9-10).

Valoarea afișată în cercul interior arată nivelul mediu de satisfacție, adică satisfacția medie a tuturor persoanelor din România. Această medie se calculează prin însumarea tuturor evaluărilor oferite de oameni la nivelul lor de satisfacție subiectivă, care variază între 0 și 10 puncte, iar ulterior această sumă este împărțită la numărul total de respondenți pentru a obține media.

Indicatorul indică concentrația medie anuală ponderată în funcție de populație a PM10 la care populația urbană este potențial expusă.

Particulele fine (PM10), adică particulele al căror diametru este mai mic de 10 micrometri, pot fi transportate adânc în plămâni, unde pot provoca inflamații și o agravare a stării persoanelor cu boli cardiace și pulmonare. Principala sursă de particule în zonele urbane este cea a vehiculelor rutiere cu motor diesel, deși, de asemenea arderile industriale, publice, comerciale și rezidențiale contribuie la această problemă.

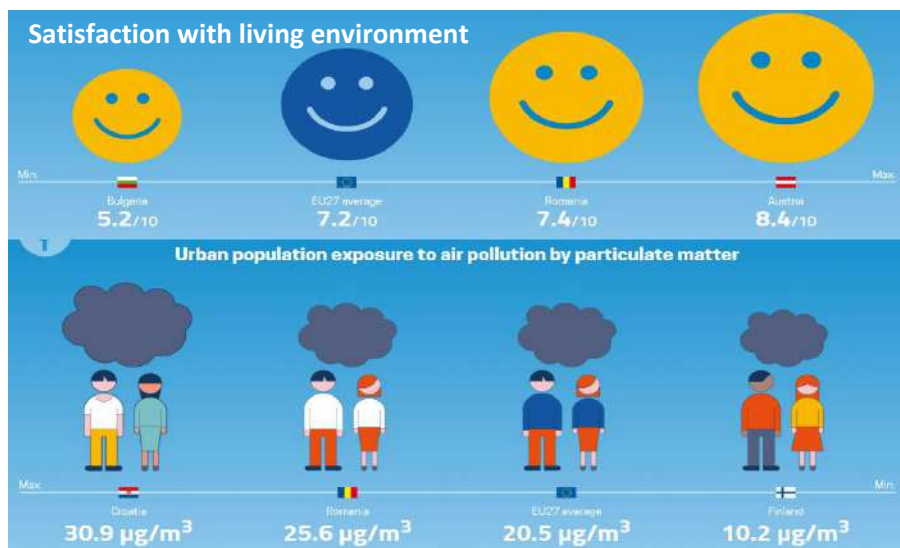

Figura 13.35: Satisfacția cu mediul înconjurător și nivelul de poluare

Media în România în legătură cu satisfacția cu mediul înconjurător este de 7,4/10, cu 0,2 mai mare decât media UE. În România populația urbană este expusă la $25,6\mu\text{g}/\text{m}^3$, în timp ce media Uniunii Europene este de $20,5\mu\text{g}/\text{m}^3$ (micrograme per metru cub).

Austria are cea mai ridicată medie a satisfacției cu mediul înconjurător atingând 8,4/10, în timp ce Bulgaria se situează pe ultimul loc cu o medie de 5,2/10.

Cea mai “verde” țară europeană este Finlanda având o valoare de 10,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, Croația prezintă cel mai ridicat nivel de poluare, având valoarea de 30,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

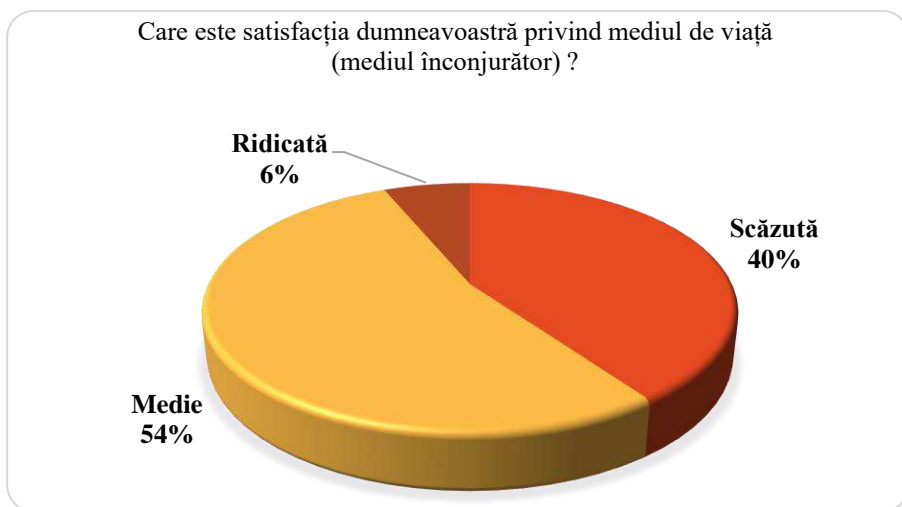

Figura 13.36: Satisfacția respondenților privind mediul de viață

La nivelul comunei Popricani, majoritatea respondenților (54%) și-au exprimat nivelul satisfacției privind mediul înconjurător ca fiind mediu, 40% au o satisfacție “scăzută”, și doar 6% dintre persoane au o satisfacție ridicată privind mediul de viață. Per total locuitorii sunt relativ satisfăcuți de mediul înconjurător. În România 55,8% din populație prezintă o satisfacție “medie”, 29,1% “ridicăță” și 15% au o satisfacție “scăzută” privind mediul înconjurător.

CAPITOLUL XIV – PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU DEZVOLTAREA COMUNEI POPRICANI – ORIZONT 2027

Propuneri ale locuitorilor comunei Popricani

De pe urma sugestiilor oferite de către respondenți s-au evidențiat următoarele propuneri:

- Realizare piață agroalimentară;
- Construirea unei grădinițe cu program prelungit;
- Crearea de locuri de muncă;
- Investiții în infrastructura rutieră;
- Accesarea de fonduri europene;
- Reabilitarea căminului cultural;
- Campanii de informare cu privire la colectarea și depozitarea deșeurilor;
- Îmbunătățirea serviciului de salubritate;
- Investiții în transport în comună, rețeaua de apă, canalizare și gaze naturale;
- Amenajare trotuare;
- Recondiționarea structurilor medicale de la nivelul comunei;
- Amenajarea spațiilor verzi;
- Realizarea de locuințe pentru tineri.

Perspectiva dezvoltării strategice

Perspectiva dezvoltării stabilește cu claritate modalități de dezvoltare ale comunei Popricani pentru perioada 2021 – 2027 și constituie diferența dintre ceea ce reprezintă astăzi comuna Popricani și ceea ce va deveni ea după următorii 7 ani.

Conceptul strategic de dezvoltare se traduce astfel – *dezvoltare economică datorată poziției strategice, a valorilor și a resurselor comunei Popricani* – ceea ce determină dezvoltarea activităților economice ce se desfășoară în momentul actual la nivelul comunei, precum și atragerea de noi investitori pentru începerea unor noi businessuri locale.

În acest sens, trebuie urmate următoarele principii prioritare:

- ✓ consolidarea și dezvoltarea situației economice a comunei
- ✓ creșterea gradului de atractivitate a comunei, prin îmbunătățirea imaginii, a calității vieții, prin revitalizare rurală,

- ✓ facilități de atragere a investitorilor, prin investiții în infrastructură, facilități fiscale, servicii strategice și oferte pentru terenuri sau clădiri.

Comuna Popricani, se va dezvolta și mai mult până în anul 2027, urmărind următoarele direcții de dezvoltare principale:

- îmbunătățirea calității vieții locuitorilor comunei Popricani, prin:
  - asigurarea accesului la utilitățile de bază (apă, canalizare, energie electrică, energie termică – gaze naturale);
  - dezvoltarea infrastructurii – modernizarea drumurilor din comună, care încă nu sunt modernizate;
  - crearea de noi locuri de muncă pentru a reduce la 0, numărul persoanelor aflate în șomaj sau în asistență socială;
- dezvoltarea și creșterea economiei comunei prin atragerea de noi investitori în domeniile care pot conferi oportunități – agricultură, silvicultură, industrie, servicii;
- va sprijini procesul de învățare de la nivel local prin:
  - menținerea calității actului didactic și a condițiilor de desfășurare a acestuia, și prin sprijinirea transformării procesului educativ în decursul anilor ce urmează;
  - prevenirea și combaterea abandonului școlar;
  - promovarea conceptului de învățare continuă, astfel încât toate categoriile socio-profesionale și de vârstă să participe și să se identifice cu comunitatea;
- oferirea de oportunități pentru intervenția din mediul privat a investitorilor, în vederea încheierii de parteneriate public-private pentru investiții în proiecte la nivelul comunei;
- protecția mediului pentru păstrarea bunăstării locuitorilor comunei și pentru păstrarea cadrului natural optim pentru dezvoltarea turismului;
- utilizarea eficientă a resurselor naturale ale comunei.

Viziunea de dezvoltare cuprinde și conceptul strategic de formulare a strategiei și a perspectivelor de dezvoltare.

Conceptul strategic trebuie formulat astfel încât transpunerea sa într-un plan strategic să asigure un pachet de acțiuni care vor conduce la creșterea economică, creșterea bazei de impozitare, crearea de noi locuri de muncă și îmbunătățirea calității mediului de viață al comunității.

Direcțiile de dezvoltare:

Dezvoltarea comunei Popricani, prin crearea și susținerea unui mediu economico-social competitiv, stabil și diversificat, care să asigure creșterea economică și creșterea calității vieții cetățenilor constau în:

- ❖ creșterea gradului de acoperire al utilităților de bază la 100% pe întreg teritoriul comunei;
- ❖ asigurarea accesului neîngrădit al populației și al agenților economici la infrastructura de bază (apă, canalizare, distribuția de gaze, căi de comunicații, telefonie, internet);
- ❖ protecție socială și optimizarea sistemului de sănătate;
- ❖ direcționarea comunei spre dezvoltare economică cu scopul de a crea noi locuri de muncă;
- ❖ reabilitarea, modernizarea sau construcția de noi clădiri pentru sediile instituțiilor publice din comună;
- ❖ protejarea mediului înconjurător prin aderarea la normele europene stabilite pentru următoarea perioadă, 2021 – 2027, și respectarea cu strictețe a acestora;
- ❖ dezvoltarea unui proces comun de organizare pentru stabilirea priorităților comunității locale;
- ❖ asigurarea de condiții propice pentru antreprenorii din domeniile agriculturii, silviculturii, horticulturii, industriei și serviciilor din comună, astfel ca aceștia să poată realiza o activitate economică rentabilă, care să aibă ca efect complementar dezvoltarea comunei și crearea de noi locuri de muncă, și totodată creșterea veniturilor la nivel local din impozite și taxe;
- ❖ luarea de măsuri pentru eliminarea excluderilor sociale, a înlăturării dezechilibrelor sociale și creșterea ratei de ocupare prin crearea de noi oportunități investiționale.

Realizarea obiectivelor strategice se întemeiază prin aplicarea unui management care să conducă la dezvoltare și/ sau regenerare rurală.

Politicile, planificarea strategică, precum și realizarea programelor și proiectelor se vor face cu respectarea următoarelor principii:

- modernizare accelerată a sistemelor de educație, formare profesională și sănătate publică, ținând seama de evoluțiile demografice nefavorabile și de impactul acestora asupra pieței muncii;
- folosirea în deciziile investiționale din fonduri publice pe plan local și stimularea unor asemenea decizii din partea capitalului privat pentru folosirea celor mai bune tehnologii accesibile, din punct de vedere economic;
- corelarea obiectivelor de dezvoltare, inclusiv a programelor investiționale, cu potențialul și capacitatea de susținere a capitalului natural;

- valorificarea avantajelor comparative ale comunei Popricani în privința dezvoltării producției agricole;
- protecția și punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural;
- identificarea unor surse de finanțare suplimentare, în condiții de sustenabilitate, pentru realizarea unor proiecte și programe de anvergură, în special în domeniile infrastructurii, energiei, protecției mediului, educației, sănătății și serviciilor sociale.
- introducerea criteriilor de eco-eficiență în toate activitățile de producție și servicii.

Lista de proiecte – orizont 2027

Titlu	Acțiune	Rezultat așteptat	Surse posibile de finanțare
Modernizare drumuri comunale	Pe lângă drumurile comunale modernizate deja, în perioada următoare vor intra în lucru și alte drumuri comunale. Din analiza răspunsurilor acordate de populație a reieșit faptul că se poate interveni pentru a crește gradul de mulțumire al populației, prin realizarea unor investiții suplimentare.	Îmbunătățirea calității drumurilor comunale.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Înființare parcuri	În vederea facilitării circulației în interiorul localității și a realizării activităților curente, este necesară înființarea locurilor de parcare.	Creșterea numărului de locuri de parcare cu minim 30%.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Înființare parc industrial	Din toate răspunsurile oferite de respondenți a reieșit necesitatea <i>creării și menținerii locurilor de muncă și necesitatea stimulării activității economice</i> , în timp ce acțiunile propuse, care au primit cel mai mare număr de voturi au fost <i>atragera și stimularea investițiilor și accesarea fondurilor europene</i> . Așadar este oportună ideea înființării unui parc industrial în comuna Popricani.	Îmbunătățirea mediului de afaceri, crearea de locuri de muncă.	Programe Regionale (POR) 2021-2027, fonduri nerambursabile + fonduri proprii. Axa prioritară 2. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice
Înființare spălătorie auto self service	Analizând răspunsurile populației, constatăm că s-a evidențiat necesitatea susținerii antreprenoriatului local. Creșterea veniturilor comunei, potențialii clienți fiind locatarii, turiștii și persoanele în tranzit.	Stimularea antreprenorului local și crearea de locuri de muncă.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

<p>Modernizare/dotarea Școlii Gimnaziale Popricani</p>	<p>Clădirea în care își desfășoară activitatea școala gimnazială Popricani necesită lucrări de modernizare pentru creșterea eficienței energetice a clădirii și dotări a echipamentelor pentru bunul demers al activităților școlare.</p>	<p>Îmbunătățirea infrastructurii educaționale.</p>	<p>Programe Regionale (POR) 2021-2027, fonduri nerambursabile + fonduri proprii.</p>
<p>Realizare piață agroalimentară</p>	<p>Analizând răspunsurile populației, constatăm că s-a evidențiat necesitatea susținerii antreprenoriatului local și de asemenea s-a evidențiat faptul că există potențial agricol în zonă, factor cheie al dezvoltării. Se vor construi spații de comercializare, va fi asigurată alimentarea cu apă curentă și energie electrică.</p>	<p>Stimularea antreprenoriatului local și crearea de locuri de muncă.</p>	<p>Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.</p>
<p>Construirea și dotare grădiniță cu program prelungit</p>	<p>Este necesară construirea unui grădinițe cu program prelungit, pentru familiile cu copii care desfășoară activități în comună. Lipsa unei grădinițe cu program prelungit în comunitate împinge de multe ori tinerii să-și desfășoare activitatea în zonele urbane unde au asemenea facilități.</p>	<p>Îmbunătățirea infrastructurii educaționale.</p>	<p>Programe Regionale (POR) 2021-2027, fonduri nerambursabile + fonduri proprii.</p>
<p>Modernizarea/dotarea Școlii Gimnaziale Vânători</p>	<p>Clădirea în care își desfășoară activitatea școala gimnazială Vânători necesită lucrări de modernizare pentru creșterea eficienței energetice a clădirii și achiziția de dotări pentru bunul demers al activităților școlare.</p>	<p>Îmbunătățirea infrastructurii educaționale.</p>	<p>Programe Regionale (POR) 2021-2027, fonduri nerambursabile + fonduri proprii.</p>

<p>Digitalizarea instituțiilor publice din comuna Popricani</p>	<p>Având în vedere tendințele de digitalizare a tuturor activităților curente este necesar ca și comuna Popricani să se adapteze acestor schimbări.</p>	<p>Creșterea nivelului de digitalizare și a eficienței lucrărilor din instituțiile publice.</p>	<p>Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.</p>
<p>Extindere sistem de alimentare cu apă</p>	<p>Având în vedere răspunsurile acordate de respondenți sunt necesare investiții în componenta de alimentare cu apă pentru întreaga comunitate.</p>	<p>Îmbunătățirea infrastructurii de apă.</p>	<p>Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) 2021-2027. Axa prioritară 2. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară.</p>
<p>Amenajarea unui parc și a unui spațiu de joacă pentru copii</p>	<p>Pentru a crește gradul de satisfacție al comunității este necesară amenajarea unui parc și a unui spațiu de joacă. Lipsa acestui tip de facilități, de cele mai multe ori împinge populația tânără către mediul urban.</p>	<p>Reabilitarea și extinderea spațiilor verzi, creșterea nivelului de socializare a localnicilor.</p>	<p>Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.</p>
<p>Amenajarea unui Muzeu al Satului</p>	<p>Se dorește realizarea unui muzeu al satului pentru înfrumusețarea și îmbogățirea culturală a comunei Popricani.</p>	<p>Păstrarea patrimoniului cultural, îmbunătățirea relațiilor socio-culturale, educarea tinerilor privind cultura locală.</p>	<p>Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.</p>

<p>Dezvoltarea rețea de canalizare pe întreaga rază a comunei Popricani</p>	<p>Dezvoltarea unui sistem de canalizare pentru facilitarea comunei și a locuitorilor săi dezvoltându-se un trai de viață mai ridicat.</p>	<p>Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare.</p>	<p>PODD (Programul Operațional Dezvoltare Durabilă), fonduri nerambursabile + fonduri proprii. Axa prioritară 2 – Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară.</p>
<p>Dezvoltare rețea inteligentă de distribuție a gazelor naturale</p>	<p>Dezvoltarea/modernizarea Sistemului Național de Transport Gaze Naturale (construcția unor noi conducte), și îmbunătățirea și a parametrilor de funcționare a interconectărilor cu sistemele de transport ale localităților vecine.</p>	<p>Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare.</p>	<p>POIM (Programul Operațional Infrastructură Mare), fonduri nerambursabile + fonduri proprii. Axa prioritară 8 – Sisteme inteligente și sustenabile de transport al energiei și gazelor naturale.</p>

<p>Înființarea unui centru pentru servicii sociale</p>	<p>Reducerea deprinderii materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor cele mai defavorizate, inclusiv prin măsuri de acoperire.</p> <ul style="list-style-type: none"> - suport material (alimente, produse igienă, obiecte puericultura); - pachet sprijin școlar (rechizite, îmbrăcăminte și încălțăminte sezon rece); - masă caldă (masă pe roți, cantine sociale); - măsuri acompaniament. 	<p>Îmbunătățirea serviciilor sociale.</p>	<p>POCS (Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei), fonduri nerambursabile + fonduri proprii. Axa prioritară 8 – Ajutorarea persoanelor defavorizate.</p>
<p>Regenerare spații verzi și circulații pietonale – construirea de alei pietonale, trotuare și piste de bicicletă</p>	<p>Dotarea cu elemente constructive de tipul alei, foișoare, pergole, grilaje, grupuri sanitare, spații pentru întreținere/vestiare, scene, piste pentru bicicliști, trotuare.</p>	<p>Creșterea suprafețelor spațiilor verzi, și a căilor de acces pietonale.</p>	<p>POR (Program Operațional Regional), fonduri nerambursabile + fonduri proprii.</p>
<p>Construirea unui centru de reciclare și revalorificare a materialelor provenite din demolări, deșeuri menajere</p>	<p>Extinderea schemelor de gestionare a deșeurilor la nivel de județ, inclusiv îmbunătățirea sistemelor integrate existente de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea, pentru a preveni generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșeuri, în conformitate cu nevoile identificate în PNGD și PJGD-uri, respectiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • extinderea sistemului de colectare separată a deșeurilor reciclabile; 	<p>Înfrumusețarea zonei, dezvoltarea potențialului turistic.</p>	<p>PODD (Programul Operațional Dezvoltare Durabilă), fonduri nerambursabile + fonduri proprii. Axa prioritară 2 – Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • extinderea capacităților de sortare și reciclare; • extinderea sistemului de colectare separată a biodeșeurilor; • realizarea de capacități de compostare pentru deșeurile verzi; • realizarea de instalații de digestie anaerobă; • instalații TMB cu biouiscare; <p>Investiții individuale suplimentare pentru închiderea depozitelor de deșeuri. Întărirea capacității de pregătire pentru implementarea economiei circulare la nivelul autorităților publice (MMAP, ANPM, UAT).</p>		
<p>Achiziția de panouri fotovoltaice pentru asigurarea necesarului de energie electrică în instituțiile publice</p>	<p>Investiții în clădirile publice în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse alternative de energie.</p>	<p>Creșterea consumului de energie regenerabilă.</p>	<p>POR (Program Operațional Regional), fonduri nerambursabile + fonduri proprii. Axa prioritară 3 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul.</p>
<p>Achiziția de terenuri neproductive în vederea punerii în valoare a acestora</p>	<p>Achiziția terenurilor neproductive și a celor abandonate de către primărie pentru a fi puse în valoare.</p>	<p>Reducerea suprafețelor abandonate, neproductive.</p>	<p>Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.</p>

Înființarea unui centru medical	Realizarea unui centru medical pentru dezvoltarea infrastructurii medicale și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor.	Îmbunătățirea infrastructurii medicale.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Construirea și dotarea unui cabinet de medicină veterinară	Realizarea unui cabinet veterinar pentru creșterea bunăstării animalelor și a fermierilor zootehniști pentru realizarea produselor de calitate.	Diversificarea economiei rurale prin creșterea numărului de microîntreprinderi și întreprinderi mici în sectorul non-agricol, dezvoltarea serviciilor și crearea de locuri de muncă în spațiul rural;	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Construirea de stații de încărcare pentru mașinile electrice/ hibride	Instalarea de stații de încărcare în spații special amenajate.	Obiectivele proiectului sunt creșterea gradului de utilizare a surselor regenerabile de energie, precum și a eficienței energetice, îmbunătățirea calității aerului și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Înființarea unei stăne turistice	Crearea de noi activități neagricole, în special, pentru fermierii de mici dimensiuni sau membrii familiilor lor și în general, pentru micii întreprinzători din mediul rural;	Dezvoltarea ofertei turistice, promovarea peisajelor locale, atragerea turiștilor pasionați de cicloturism	FEADR sM 6.2 Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale, fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

	Diversificarea economiei rurale prin creșterea numărului de microîntreprinderi și întreprinderi mici în sectorul non-agricol, dezvoltarea serviciilor și crearea de locuri de muncă în spațiul rural; Încurajarea menținerii și dezvoltării activităților tradiționale.		
Modernizare/ dotare cămin cultural	Clădirea în care își desfășoară activitatea căminul cultural necesită lucrări de modernizare pentru creșterea eficienței energetice a clădirii și dotări a echipamentelor pentru bunul demers al activităților culturale.	Îmbunătățirea infrastructurii culturale.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Transformarea caselor parohiale/ de cult în cazări turistice	Adaptarea caselor parohiale pentru a fi utilizate pentru turism și dezvoltarea de programe în jurul acestor case parohiale pentru a informa turiștii de moștenirea culturală materială și imaterială a mediului rural, precum și crearea de locuri de muncă.	Dezvoltarea turismului în comuna Popricani, realizarea de excursii turistice și evenimente.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Modernizare/ dotare teren de sport	Dotarea terenului de sport cu nocturne pentru exterior și corpuri de iluminat cu LED.	Îmbunătățirea mediului sportiv al comunei Popricani.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Dotarea/ digitalizarea bibliotecii	Creșterea numărului de volume disponibile, îmbunătățirea echipamentului folosit în cadrul bibliotecii.	Creșterea numărului de cititori activi ai bibliotecii, realizarea de evenimente în cadrul bibliotecii.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

Înființarea amfiteatru în aer liber	Dezvoltarea unui amfiteatru pentru realizarea de evenimente culturale și nu numai în aer liber.	Îmbunătățirea mediului social-cultural.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Realizarea unui centru multicultural	Înființarea unui centru multicultural pentru creșterea activității culturale artistice locale și nu numai.	Dezvoltarea activităților și derularea proiectelor culturale pe plan local și nu numai, colaborarea cu artiști profesioniști pe plan local și național.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Construirea unei creșe pentru copii	Realizarea unei creșe pentru copii cu scopul de a dezvolta educația timpurie.	Îmbunătățirea accesului la îngrijirea și educația timpurie a copilului prin diversificarea serviciilor socio-educative.	Program Operațional Capital Uman (POCU) 2021 – 2027, fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Construcție ANL-uri pentru tineri	Realizarea de blocuri tip ANL pentru tinerii din comuna Popricani pentru reducerea numărului de emigrări și a gradului de supraaglomerare.	Păstrarea tinerilor în comună, reducerea gospodăriilor supraaglomerate, creșterea numărului de rezidenți ai comunei în timp prin formarea de familii tinere.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Înființarea unui centru de afaceri	Construirea unor clădiri de afaceri care oferă clienților spații și servicii de sprijin adecvate.	Deservirea firmelor de diferite dimensiuni, loc de întâlnire pentru antreprenorii locali și	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

		organizarea evenimentelor în diferite domenii.	
Crearea unei campanii de informare în rândul tinerilor privind activitățile culturale, artistice și teologice	Se recomandă realizarea unei campanii de informare a tinerilor pentru a crește nivelul de interes pentru activitățile culturale, artistice și teologice.	Creșterea numărului de tineri interesați de activitățile culturale, artistice și teologice, păstrarea tradițiilor și oportunități pentru cei ce doresc să urmeze o carieră în aceste domenii.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Demararea unui proiect de formare profesională pentru populație	Este necesară realizarea unor cursuri de formare profesională pentru creșterea numărului de persoane ce dispun de o educație profesională.	Creșterea numărului de persoane cu, cunoștințe profesionale, creșterea numărului de antreprenori/salariați în comuna Popricani.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Instalare sistem de supraveghere video pe întreaga rază a comunei Popricani	Dotarea cu echipamente video de supraveghere pentru a crește nivelul de siguranță al rezidenților.	Îmbunătățirea nivelului de siguranță printre rezidenții comunei.	POR (Program Operațional Regional), fonduri nerambursabile + fonduri proprii
Demararea unui proiect pentru integrarea/angajarea tinerilor defavorizați	Este necesară demararea unui proiect la nivelul comunei Popricani pentru integrarea tinerilor în societate și oferirea de locuri de muncă pentru aceștia.	Creșterea numărului de salariați, dezvoltarea personală a acestora,	Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2021 – 2027, fonduri

		creșterea gradului de socializare.	nerambursabile + fonduri proprii. Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei (POCS) 2021 – 2027, Multifond: FSE+, FEDR.
Construirea unui centru multifuncțional	Realizarea unui centru multifuncțional pentru tinerii cu dizabilități pentru desfășurarea de activități și instruirea acestora pentru a intra pe câmpul muncii.	Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă.	Programe Operaționale Regionale (POR) 2021-2027, fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Demararea de workshop-uri pentru copii	Se dorește realizarea de workshop-uri pentru copii pe diferite teme prestabilite.	Dezvoltarea tineretului și crearea de oportunități.	Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2021 – 2027, fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Educarea cetățenilor cu privire la mediul înconjurător și a biodiversității	Derularea de cursuri pentru educarea cetățenilor comunei Popricani în privința mediului înconjurător pentru îmbunătățirea calității vieții.	Reducerea gradului de poluare, creșterea gradului de reciclare, tranziția către surse de energie verde.	POR 2021 – 2017, fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Amenajare zonă de camping	Se recomandă amenajarea unei zone de camping cu bungalouri pentru cazare și spații pentru copii pentru a crește fluxul de turiști.	Înfrumusețarea zonei, dezvoltarea potențialului turistic.	Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei (POCS) 2021 – 2027, Multifond: FSE+, FEDR, fonduri nerambursabile + fonduri proprii.

Realizarea registrului primăriei	Realizarea unei arhivări inteligente a documentelor.	Construirea unei metode moderne și inteligente de organizare a documentelor.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii.
Modernizarea/ extinderea rețelei de iluminat public	Este necesară extinderea și modernizarea rețelei de iluminat public pe întreaga rază a comunei.	Creșterea gradului de iluminare a comunei și înfrumusețarea acesteia.	POR (Program Operațional Regional), Administrația Fondului pentru Mediu, fonduri nerambursabile + fonduri proprii. Axa prioritară 2. O regiune cu orașe SMART.
Reabilitarea termo-energetică a clădirilor școlilor din comună	Se propune reabilitarea termo-energetică a clădirilor școlilor din comună.	Creșterea eficienței energetice și reducerea consumului de energie.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii
Modernizare sistemelor de instalații termice și preparare a apei calde, utilizând echipamente eficiente cu randament ridicat la clădirile primăriei	Se propune modernizarea sistemelor de instalații termice și preparare a apei calde, utilizând echipamente eficiente cu randament ridicat la clădirile primăriei.	Creșterea eficienței energetice și reducerea consumului de energie.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii
Aplicarea pe programul național "Casa Eficientă Energetică" pentru clădiri individuale rezidențiale.	Se propune depunerea de aplicații pe programul național "Casa Eficientă Energetică" pentru clădiri individuale rezidențiale.	Creșterea eficienței energetice și reducerea consumului de energie.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii

Înlocuirea mijloacelor de transport vechi cu mijloace noi, cu consumuri reduse și grad de confort sporit	Este necesară înlocuirea mijloacelor de transport vechi cu mijloace de transport noi, cu consumuri reduse și grad de confort sporit.	Creșterea eficienței energetice și reducerea consumului de energie.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii
Reduceri de taxe și impozite pentru mijloace de transport cu emisii reduse	Se propun reduceri de taxe și impozite pentru mijloace de transport cu emisii reduse.	Creșterea eficienței energetice și reducerea consumului de energie.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii
Realizarea unui parc fotovoltaic prin promovarea unui parteneriat public-privat	Se propune construirea unui parc fotovoltaic prin promovarea unui parteneriat public-privat.	Creșterea eficienței energetice și reducerea consumului de energie.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii
Implementarea unor proiecte de producere în cogenerare a energiei termice/electrice utilizând biomasă	Se propune implementarea unor proiecte de producere în cogenerare a energiei termice/electrice utilizând biomasă.	Creșterea eficienței energetice și reducerea consumului de energie.	Fonduri nerambursabile + fonduri proprii

ALTE PROIECTE DE SUCCES CARE POT FI IMPLEMENTATE LA NIVELUL COMUNEI POPRICANI ÎN FUNCȚIE DE DIRECȚIILE VIITOARE DE DEZVOLTARE:

1. Tradiție și dezvoltare (Belgia, Scoția, România)

Priorități: transfer de cunoștințe și inovare

Obiective

- Creșterea participării unor grupuri formale și informale în organizarea inițiativelor de dezvoltare rurală;
- Dezvoltarea cooperării regionale și interregionale – construirea de parteneriate între actorii din mediul rural;
- Informarea participanților cu privire la politica de dezvoltare rurală și sprijinul financiar pe care îl poate oferi;
- Demonstrarea faptului că produsele locale și tradiționale (meșteșuguri, alimente) reprezintă o oportunitate de dezvoltare economică în zonele rurale;
- Conservarea și promovarea culturii, gastronomiei și a tradiției în zonele rurale;
- Promovarea incluziunii sociale, în special pentru femei, și reducerea sărăciei în zonele rurale.

Rezultate

Cunoștințe sporite ale participanților cu privire la dezvoltarea rurală durabilă; privind crearea unor lanțuri scurte de aprovizionare și mici unități de prelucrare; precum și privind managementul proiectelor în dezvoltarea rurală.

Creșterea cunoștințelor locuitorilor din mediul rural cu privire la politica de dezvoltare rurală și la sprijinul financiar pe care îl poate oferi.

Creșterea ponderii locuitorilor din zonele rurale, în grupuri formale și informale, care se implică în inițiative de dezvoltare rurală. De asemenea, a ajutat la stabilirea de noi contacte regionale și supraregionale între participanți.

Participanții familiarizați cu o gamă variată de activități (aria culinară, artizanală, muzică).

Buget: 71.295 euro

-fonduri europene 60.645 euro

-alte fonduri 10.650 euro

[sursa: europa.eu](http://europa.eu)

2. Sprijinirea biomasei forestiere în industria agricolă (Porto, Portugalia)

Priorități: Eficiența resurselor și clima

Obiective:

Elaborarea de modele eficiente de colectare, planificare și transport a biomasei forestiere;

- Identificarea și testarea soluțiilor adaptate și automatizate care reduc costurile, sporesc siguranța și reduc efortul fizic necesar în timpul colectării biomasei și a prelucrării prealabile;

- Furnizarea de soluții pentru echipamentele de încălzire cu efect de seră care folosesc aşchii de lemn pentru a obține o eficiență sporită și costuri mai mici cu energia.

Rezultate

Se aşteaptă să se aplice software-ul de gestionare a biomasei companiile devenind cu 40% mai eficiente în ceea ce privește costurile operaționale și logistice comparate cu sistemele anterioare de gestionare a biomasei.

Pentru industria agroalimentară, se estimează că, costul cumpărării biomasei (aşchii de lemn) este cu 82% mai mic decât achiziționarea de gaze naturale. Utilizarea biomasei forestiere reduce riscul de incendiu, deoarece scade încărcătura de combustibil în păduri.

Proiectul contribuie la atenuarea schimbărilor climatice prin înlocuirea combustibililor fosili cu un combustibil regenerabil care este neutru în CO₂.

Buget: 316.375 euro

-fonduri FEADR 213.553 euro

-fonduri regionale/naționale 23.728 euro

-fonduri private 79.094 euro

Sursa: [GOTECFOR – Supporting the use of Forest Biomass in the agro-industry | The European Network for Rural Development \(ENRD\) \(europa.eu\)](http://www.gotecfor.eu)

3. Construirea unei facilități comunale (Franța)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective

Rurality Center este un proiect emblematic care decurge din planul local Agenda 21. Obiectivul general este îmbunătățirea gamei de servicii disponibile în zonă pentru a stimula economia locală.

Rezultate

Un centru de sat complet reorganizat, care oferă mai multe servicii și presupune noi investiții de eficiență energetică în clădiri.

Clădirea are un design contemporan și creează un nou reper arhitectural pentru primirea vizitatorilor în oraș.

Buget: 1.359.478 euro

FEADR 435.033 euro

Fonduri naționale/regionale 652.550 euro

Alte fonduri 271.895 euro

[Sursa: europa.eu](http://europa.eu)

4. Spațiu digital pentru persoane vârstnice (Finlanda)

Priorități: incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Îmbunătățirea competențelor informatice de utilizare a computerului și a altor dispozitive digitale de către rezidenții Suodenniemi, în special persoanele în vârstă;

Contribuirea la dezvoltarea și adoptarea de noi servicii digitale într-o comunitate care a suferit de pe urma depopulării și multe servicii publice și private sunt închise;

Îmbunătățirea serviciilor de bibliotecă și utilizarea multiplă a spațiul public.

Rezultate:

Profesionistul IT a putut ajuta aproximativ trei persoane pe zi.

Multe companii private, bănci, farmacii și furnizori de software, care au închis punctele lor de servicii fizice în Suodenniemi și-au luat angajamentul de a juca un rol în proiect, prin intermediul serviciilor lor electronice.

Buget: 27.100 euro

FEADR 7.481 euro

Fonduri naționale/regionale 10.331 euro

Fonduri private 9.287 euro

[PowerPoint Presentation \(europa.eu\)](http://europa.eu)

5. Regândirea managementului deșeurilor organice (Spania)

Priorități: Eficiența resurselor și climă

Obiective:

Acest proiect își propune să dezvolte un model inovator de gestionare a deșeurilor biologice, la scară locală cu luarea în considerare a implicațiilor sociale potențiale.

Rezultate:

A fost creat un sistem de colectare și transport pentru deșeuri biologice în Lumbier și alte zone din apropiere.

Crearea unei instalații de tratare biologică a deșeurilor biologice din Lumbier.

Cercetări privind metodele de optimizare a procesului de tratament și asigurarea utilizării compostului obținut.

Proiectarea unui curs de formare; introducerea acestui model de management la nivel local.

Buget: 197.962 euro

FEADR 115.808 euro

Fonduri naționale/regionale 62.358 euro

Fonduri private 19.796 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

6. Instalarea de apă curentă, canalizare și alte infrastructuri în România rurală

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Locuitorii dintr-o comună din România rurală nu erau conectați la alimentările municipale cu apă sau la lucrările de tratare a apelor uzate. Drumurile și alte infrastructuri cheie se aflau, de asemenea, într-o stare săracă, descurajând turiștii să viziteze și menținând investițiile străine necesare în afara zonei.

Administrația locală a folosit sprijinul FEADR de aproape 3 milioane de euro pentru a construi infrastructura pentru alimentarea cu apă și lucrările de canalizare pentru satele Romuli și Dealu Ștefăneți, precum și alte lucrări de construcție, cum ar fi drumuri și o nouă grădiniță.

Rezultate:

Peste 80% dintre locuitori erau conectați la un sistem automat de alimentare cu apă și la canalizare.

Centrul cultural Romuli a fost renovat.

A fost construită o nouă grădiniță.

Drumul local din satul Romuli a fost renovat.

Au fost create 5 locuri de muncă pentru personalul tehnic responsabil cu supravegherea funcționării noilor instalații.

Buget FEADR 2.97 mil. Euro

Sursă: [Installing water, sewage and other infrastructure in rural Romania | The European Network for Rural Development \(ENRD\) \(europa.eu\)](http://europa.eu)

7. Configurarea unui centru de aventură (Grecia)

Obiective:

Proiectul a urmărit să ajute zona Imathia să devină populară, destinație turistică pe tot parcursul anului. A planificat să ofere o gamă largă de activități pentru vizitatori care utilizează bunurile naturale în timp ce oferă facilități moderne. Obiectivul său principal a fost crearea companiei, care oferă servicii sportive și de agrement (inclusiv un restaurant) inclusiv o componentă de educație de mediu de bază.

Rezultate:

Proiectul a creat un centru de sport și aventură, completat de facilități de educație pentru mediu și servicii de catering pentru sportivi și vizitatori. Se așteaptă ca centrul să crească numărul de vizitatori în regiune și să se îmbunătățească înțelegerea și respectarea valorii naturale a zonei montane. Creșterea valorii zonei ca destinație turistică va aduce beneficii altor operatori din regiune și va îmbunătăți economia locală în ansamblu.

Budget: 286.445 euro

FEADR 107.417 euro

Fonduri naționale 35.806 euro

Fonduri private 143.222 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

8. Destinația “Sat de olărit” (Polonia)

Obiectivul principal al proiectului a fost vocațional formarea și integrarea socială a șomerilor din zonele rurale și orașele mici.

Rezultate:

În fiecare an există aproximativ 12.000 de vizitatori, inclusiv turiști și grupuri de studiu din Polonia și străinătate.

Din 108 persoane care au participat la instruirea organizată în cadrul proiectului, 76 au găsit de lucru.

Buget: 530.000 euro

FEADR 24.000 euro

Fonduri naționale/regionale 6.000 euro

Alte fonduri 500.000 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

9. Ateliere de combatere a excluderii digitale în zonele rurale (Polonia)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Proiectul a avut ca scop sprijinirea persoanelor excluse digital (peste 50 de ani) în zonele rurale pentru a obține aptitudini de bază pentru utilizarea computerului.

Atelierele au avut loc în nouă municipalități partenere, și au urmărit să sensibilizeze comunitățile locale privind necesitatea de a oferi instruire digitală copiilor și tinerilor precum și persoanelor cu vârsta de peste 50 de ani. Se speră că atelierele oferă un exemplu de succes al modului în care o astfel de instruire ar putea fi organizată.

Rezultate:

Nouăzeci de persoane de peste 50 de ani și-au dobândit sau și-au îmbunătățit abilitățile de utilizare a unui computer.

Participanții au învățat cum să desfășoare activități de zi cu zi, cum ar fi gășirea de informații

pe web, căutând oferte de locuri de muncă, efectuând plăți electronice și cumpărături online sau trimiterea de e-mailuri.

Noile competențe digitale au contribuit la îmbunătățirea calității vieții și a participanților a contribuit la construirea capitalului social în zona GAL.

Proiectul este un exemplu de bune practici la care alte entități pot privi pentru organizarea de inițiative similare pentru educația digitală, indiferent de grupul de vârstă țintă.

Buget: 10.394 euro

FEADR 6.614 euro

Fonduri naționale/regionale 3.780 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

10. Susținerea unui stil de viață sănătos pentru toate generațiile (Slovenia)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Obiectivele generale ale acestui proiect au fost îmbunătățirea sănătății fizice și mentale a populației din Meža Valley, creșterea gradului de conștientizare și responsabilitate în rândul populației pentru propria sănătate și dobândirea unui stil de viață sănătos. Obiectivele specifice au inclus accesul îmbunătățit la infrastructură recreativă în aer liber; modernizarea și îmbunătățirea locurilor de joacă pentru copii; și motivarea populației locale să se angajeze în activitate fizică în aer liber.

Rezultate:

În patru municipalități, au fost stabilite 29 de locații pentru recreere în aer liber. Peste 45 de evenimente, ateliere și prezentări au fost direcționate către grupurile țintă, inclusiv copii, părinți, bunici, vârstnici și persoane cu dizabilități. Echipamentul este utilizat în mod regulat de tot mai mulți utilizatori, fie cei implicați în recreere organizată sau cei care preferă să facă mișcare singuri, gratuit. Se observă încet o schimbare de atitudine, în special în rândul persoanelor în vârstă a populației.

Buget: 243.340 euro

FEADR 117.545 euro

Fonduri regionale/naționale 29.386 euro

Fonduri private 96.409 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

11. Casa medicală „Cella Santé” la Pont-à-Celles (Belgia)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Finanțarea publică a vizat să contribuie la creșterea calității serviciilor oferite de centrul medical din Pont-à-Celles prin îmbunătățirea organizării spațiilor și echipamente cu o eficiență ridicată.

Rezultate:

În perioada septembrie 2016 - martie 2018, centrul medical a înregistrat o creștere a mediei zilnice a numărului pacienților de la 10 la 14 și numărul de rezidenți aproape s-a dublat. Activitățile de asistență medicală adună între 5 și 10 persoane pe sesiune.

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

12. Școala subsidiară - o forță motrică pentru dezvoltare locală (Slovenia)

Obiective:

Crearea de oportunități de implicare a copiilor în diverse activități de timp liber;

Dezvoltarea capitalului social al celor mai tinere generații;

Creșterea gradului de conștientizare cu privire la problemele de mediu;

Stimularea creativității copiilor;

Consolidarea cooperării intergeneraționale;

Suținerea școlii subsidiare pentru a deveni centrul vieții sociale din sat.

Rezultate:

1 049 de copii au fost implicați în activitățile proiectului; de la 60 în anul 2009 la 300 în 2014;

67 de cadre didactice și 22 de cadre tehnice au lucrat voluntar în proiect;

La activități au participat 106 actori locali și 16 asociații;

Au fost implementate 209 de ateliere ecologice, 35 de evenimente promoționale, 13 vizite organizate între școlile subsidiare, 3 prezentări în capitală, 6 evenimente anuale, 6 jocuri fără granițe etc.

Buget: 160.048 euro

FEADR 84.667 euro

Fonduri regionale/naționale 21.167 euro

Fonduri private 54.214 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

13. Sprijinirea locală a antreprenorilor într-o zonă rurală îndepărtată**Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală****Obiective:**

„Atelierul Arborele Luminii” este o afacere socială, proiect, al cărui obiectiv principal a fost crearea de locuri de muncă și creșterea oportunităților pentru comunitatea locală, inclusiv pentru tineri, persoanele cu vârstă medie și vârsta pre-pensionare. Obiectivul specific al proiectului a fost de a utiliza experiență creată în cadrul asociației, pentru a înființa un studio de proiectare specializat pentru prelucrare sticlă și lemn și fabricarea articolelor de decor interior.

Rezultate:

Acest proiect a ajutat la stabilirea activității de antreprenoriat social în sat.

Suveniruri/ cadouri personalizate pot fi produse și comercializate.

9 localnici folosesc acest atelier pentru a genera venituri suplimentare și pentru a-și dezvolta aptitudini. Șase dintre ei sunt tineri cu vârsta sub 30 de ani, astfel proiectul va permite ca ei să rămână în sat.

Atunci când atelierul este pe deplin operațional, se așteaptă să crească veniturile cu 30% în primul an.

Proiectul a ajutat asociația să-și diversifice activitățile oferind noi aptitudini, cu utilizarea de noi instrumente de lucru, precum și obținerea unei surse constante de venituri pentru finanțarea altor activități.

Buget: 49.792 euro

FEADR 23.701 euro

Fonduri naționale/regionale 11.153 euro

Fonduri private 7.438 euro

Alte fonduri 7.500 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

14. Îmbunătățirea durabilității pădurilor (Slovenia)

Axa 2 – îmbunătățirea mediului și a zonei rurale

Obiective:

Proiectul a urmărit să protejeze viabilitatea pe termen lung a pădurii prin consolidarea biodiversității și a producției sale potențiale. În același timp, proiectul și-a propus să îmbunătățească funcțiile ecologice, cum ar fi resursele de sol, îmbunătățirea capacității de absorbție și gestionarea apei. Schema de asemenea, a căutat să dezvolte un drum asfaltat de 1,4 km pentru a permite vehiculelor de întreținere efectuarea lucrărilor de întreținere, asigurarea accesului echipajelor de intervenție, precum și îmbunătățirea accesibilității pentru turiști.

Rezultate:

Noi răsaduri de fag și arțar asigură pădurea mai sănătoasă și rezistentă la daunele provocate de vânt și dăunători.

Risc mai mic de eroziune a solului și o retenție mai mare de apă.

Noul drum permite echipamentelor grele să acceseze pădurea pentru recoltarea lemnului sau

combaterea incendiilor.

Drumul este, de asemenea, un impuls pentru organizațiile de turism și sport.

Buget: 460.383 euro

FEADR 368.307 euro

Fonduri naționale/regionale 92.077 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

15. Înființarea unei clădiri de afaceri într-o zonă care suferă de șomaj ridicat

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Scopul proiectului a fost de a construi o clădire de afaceri care oferă clienților spații și servicii de sprijin adecvate.

Rezultate:

73% din clădire este închiriată. Clădirea deservește astăzi 16 firme mici, cu capacitatea de a găzdui alte cinci companii.

Clădirea a devenit un loc de întâlnire pentru antreprenorii din regiune și nu doar cei care au un loc în sediul său.

Diferite evenimente sunt organizate în incinta incubatorului comun - o expoziție de fotografii de către un autor local în timpul zilei "ușa deschisă".

Buget: 1.905.980 euro

FEADR 643.268 euro

Fonduri naționale/regionale 214.423 euro

Fonduri private 1.048.289 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

16. Organizarea zilei fermei deschise (Estonia)

Obiective:

Obiectivul acestei inițiative este de a sensibiliza publicul care trăiește în centre urbane cu privire la ceea ce este cu adevărat viața rurală. Un astfel de eveniment are ca scop să contribuie la îmbunătățirea înțelegerii de către oameni a modului în care este produsă hrana lor și să ridice aprecierea pentru alimentele locale sănătoase, agricultura și viața în zonele rurale.

Rezultate:

Numărul mediu de vizitatori pe fermă este de 400 de persoane.

Numărul participanților a crescut de-a lungul anilor:

- 2015: 148 de ferme au participat și au găzduit peste 45.000 de vizitatori.
- 2016: 234 de ferme au participat și au găzduit peste 83.000 de vizitatori.
- 2017: 280 de ferme au participat și au găzduit peste 121.000 de vizitatori.
- 2018: 296 de ferme au participat și au găzduit peste 163.000 de vizitatori

Buget: PDR 56.200 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

17. Înființarea plantațiilor de plop pentru uz industrial (Ungaria)

Priorități: Eficiența resurselor și climă

Obiective:

- aprovizionarea industriei prelucrătoare cu materii prime care acoperă cel puțin o treime din consumul său total;
- producerea materiilor prime care nu sunt disponibile în Ungaria;
- contribuția la extinderea gamei de produse cu produse semifinite;

- echilibrarea fluctuațiilor pieței și a producțiilor dependente de condiții meteorologice .

Rezultate:

Populus Hungary Ltd. a înființat plantații industriale de ploi pe o suprafață de 109,18 hectare de teren. Două plantații au fost înființate în Somogyudvarhely, de 25,41 ha și 27,68 ha de teren. Două plantații au fost înființate în Berzence, de 26,14 ha și 29,95 ha de teren. 70% din producție este vândută către Derula Ltd., în timp ce 10% este vândută Italiei și restul de 20% este vândută centralelor electrice de biomasă din Ungaria.

Buget: 483.882 euro

PDR 241.941 euro

FEADR 205.650 euro

Fonduri regionale/naționale 36.291 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

18. Înființarea unui centru de sănătate (Lituania)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Proiectul a avut ca scop apropierea serviciilor medicale de cetățeni, să îmbunătățească accesibilității precum și să crearea de noi locuri de muncă în zonele rurale.

Rezultate:

În prezent, există nouă membri ai personalului în clinică/ centru, de asemenea, se acordă îngrijire la domiciliu rezidenților vârstnici din Švėkšna.

În conformitate cu acordul cu instituția lituaniană de servicii medicale, unele servicii medicale, cum ar fi consultațiile medicilor de familie, serviciile de asistență medicală și examinările sunt oferite gratuit.

Serviciile de îngrijire ulterioară sunt plătite de către pacienți.

Buget: 30.690 euro

FEADR 21.220 euro

Fonduri naționale/regionale 3.745 euro

Fonduri private 2.500 euro

Alte fonduri 3.225 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

19. Restaurarea și conservarea Biserica Sf. Nicolae din Telesti, județul Gorj

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

O serie de lucrări de restaurare de bază au fost necesare pentru a păstra clădirea și de a îmbunătăți funcționalitățile sale.

Rezultate:

Investiția a făcut biserica mai accesibilă enoriașilor și turiștilor internaționali.

Localnicii au fost angajați să facă lucrările proiectului. Printre acestea se numără 20 de persoane cu muncă necalificată/ slab calificată; 15 persoane care sunt instruite în diferite meserii, precum zidărie, sculptori de piatră, dulgheri, picturi vechi și restauratori de icoane.

Un număr nespecificat de ghizi cu normă întreagă vor fi angajați în urma finalizării lucrărilor.

Buget: 462.226 euro

FEADR 264.769 euro

Fonduri naționale/regionale 46.724 euro

Alte fonduri 150.733 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

20. Reporterii locali care servesc zonele rurale (Suedia)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Obiectivul proiectului a fost de a oferi știri fiabile pentru acapararea și vizibilitatea zonei sale prin implicarea localnicilor care au dorit să acționeze ca corespondenți pentru comunitățile lor. Ideea de a angaja localnicii să scrie despre propria lor comunitate se bazează pe faptul că acestea tind să fie mult mai bine informați cu privire la știrile locale de zi cu zi decât ar putea fi un corespondent extern sau de arie largă.

Rezultate:

Până în prezent, 430 de articole publicate au fost scrise de reporterii locali.

Ziarul are 109 000 de cititori unici în fiecare zi. Ca un exemplu cu privire la modul cât de populare sunt, articolele scrise de reporterii locali au fost vizualizate 49 450 ori în perioada 2018-11-01 până în 2018-12-07.

Abilitățile nou dobândite în scris și fotografie au inspirat unii dintre participanți să își dezvolte propriile afaceri.

Proiectul a sporit vizibilitatea și conștientizarea zonelor rurale.

De asemenea, a fost creată o platformă pentru știrile rurale și perspectivele rurale. Reporterii încă mai scriu despre comunitățile lor - cu îndrumare de la ziar - voluntari, chiar dacă proiectul s-a încheiat.

Buget: 106.555 euro

FEADR 53.277 euro

Fonduri naționale/regionale 18.115

Fonduri locale 35.163

Sursă: europa.eu

21. Magazinele pop-up pentru a revitaliza centrul orașului (Austria)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

- revitalizează mediul neprimitor al incintelor de cumpărături semi abandonate prin introducerea ferestrelor pop-up;
- creșterea numărului de vizitatori oferind frecvent o schimbare a gamei de servicii și produse;
- creșterea numărului de clienți pentru toți localnicii afaceriști;
- previne delocalizarea în continuare a afacerilor;
- promovarea înființării de noi afaceri;
- încurajarea locațiilor pe termen lung.

Rezultate:

9 magazine pop-up deschise pe termen lung.

S-au înființat 5 afaceri noi, care nu mai funcționează în cadrul proiectului.

Acum există mai puține spații comerciale libere în centrul orașului.

Traficul clienților a crescut cu 43% pe promenada „Linzer Straße”.

Nu există alte închideri / plecări ale întreprinderilor locale până acum.

Proiectul a sporit profilul orașului Enns.

Creșterea activităților de marketing și activități promoționale.

Proprietarii sunt din ce în ce mai dispuși să investească.

Atât proprietarii de afaceri, cât și clienții arată o satisfacție mai mare.

Creșterea numărului de microevenimente în incinta cumpărăturilor.

Buget: 126.176 euro

PDR 50.470 euro

Fonduri private 75.706 euro

[PowerPoint Presentation \(europa.eu\)](http://europa.eu)

22. Investiții pentru creșterea competitivității unei afaceri de panificație (Slovacia)

Priorități: Lanț alimentar și managementul riscului

Obiective:

Obiectivul principal al proiectului a fost creșterea competitivității Bakery Hrinova prin aplicarea noilor tehnologii și inovații în panificație, precum și modernizarea și inovația echipamentului companiei.

Rezultate:

Cinci produse noi au fost adăugate la gama de produse de panificație. Au fost create trei noi locuri de muncă și se planifică crearea a încă patru.

Cifra de afaceri a crescut 10%.

Consum redus de energie.

Buget: 1.992.841 euro

FEADR 822.047

Fonduri naționale/regionale 274.016 euro

Fonduri private 896.779 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

23. Dezvoltarea unei mici ferme apicole în Ungaria

Priorități: Competitivitate

Obiective:

- Dezvoltarea activității apicole;
- Asigurarea poziției pe piață a fermei;
- Creșterea profitabilității fermei.

Rezultate:

Cele 38 de familii originale au crescut la 63, care vor fi crescute în continuare la 80 de a lungul anului.

35 dintre vechii stupi au fost schimbați și s-au înființat noi colonii.

Un sublimator de acid oxalic a fost achiziționat pentru a dezinfecta albinele într-un mod ecologic, care este mai bun decât medicamentele care au fost utilizate anterior.

Calculule arată că producția de miere și veniturile preconizate se vor dubla.

Buget: PDR 15.000 euro

[PowerPoint Presentation \(europa.eu\)](http://europa.eu)

24. Modernizarea unei ferme de porci în Croația **Priorități: Viabilitatea fermei și competitivitatea**

Obiective:

- modernizarea procesului de producție;
- reducerea costurilor de producție;
- creșterea eficienței în utilizarea energiei;
- creșterea calității solului;
- creșterea veniturilor fermei.

Rezultate:

Datorită investiției, ferma a realizat propria producție de hrană pentru animale, precum și transportul mai ușor, mai sigur și mai rapid al porcilor îngrășiți către clienți cu vehiculul. Emisiile de dioxid de carbon în atmosferă au fost reduse datorită consumului redus de combustibil. A fost creat un nou loc de muncă.

Buget: 297.378 euro

FEADR 160.559 euro

Fonduri naționale/regionale 28.334 euro

Fonduri private 108.485 euro

[Sursă: europa.eu](http://europe.eu)

25. Transformarea caselor parohiale abandonate în cazare turistică (Austria)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare economică

Obiective:

- adaptarea caselor parohiale pentru a fi utilizate pentru turism;
- dezvoltarea de programe în jurul acestor case parohiale pentru a informa turiștii de moștenirea culturală materială și imaterială a mediului rural;
- adăugarea de valoare zonelor preponderent slabe din punct de vedere structural;
- crearea de noi locuri de muncă și să stimularea activității economice.

Rezultate:

O listă scurtă de case parohiale a fost elaborată din fiecare zonă participantă;

Dezvoltarea și implementarea platformei de rezervare;

Partenerii au organizat patru excursii la alte GAL-uri;

A fost realizat un mare eveniment de rețea.

Buget: 187.000 euro

PDR 147.600 euro

Fonduri private 39.400 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

26. Diversificarea unei ferme în turism și producția de căldură folosind biomasă din lemn (Slovenia)

Axa 3 – calitatea vieții în mediul rural și diversificarea economiei rurale

Obiective:

Obiectivul proiectului a fost înlocuirea vechiului sistem de încălzire cu unul care ar folosi biomasă lemnoasă și ar asigura încălzire clădirilor învecinate.

Rezultate:

Șapte clădiri sunt acum conectate la sistemul de termoficare cu biomasă.

Grupurile școlare vizitează ferma pssssentru a afla despre energiile regenerabile și modul în care sistemul de încălzire funcționează.

Familia a investit acum în producția de energie solară folosind propriile fonduri.

Noile apartamente disponibile la fermă au o rată de creștere constantă a vizitelor pentru ultimii 3 ani.

Veniturile din activitățile din afara fermei au crescut încet și au depășit veniturile generate din agricultură.

Buget: 472.787 euro

FEADR 196.091 euro

Fonduri naționale/regionale 65.364 euro

Fonduri private 211.332 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

27. Ridicarea unei cofetării și atelier de patiserie în România rurală

Obiective:

Obiectivul general al proiectului a fost adaptarea întreprinderii conform standardelor UE privind prelucrarea și distribuirea produselor de cofetărie. Obiectivele proiectului au fost:

- construirea unui atelier modern de patiserie cu un spațiu expozițional;
- creșterea capacității și competitivitatea afacerilor;
- să devină un model de unitate de afaceri la nivel local;
- să ofere un loc unde clienții și turiștii locali pot petrece timp de calitate și se pot bucura de produsele lor.

Rezultate:

În 2015, cifra de afaceri a cofetăriei a ajuns la un milion de lei (aproximativ 250.000 de euro).

Cifra de afaceri a atelierului a fost de 828 000 lei în 2014. Aceasta a fost cu 32% mai mare decât în 2013 și cu 127% mai mare decât în primul an de activitate, respectiv anul 2012.

Cofetaria are în prezent 9 angajați cu normă întreagă.

În prezent, pe piața locală nu există niciun concurent pentru produsele companiei.

Buget: 1.289.384 euro

FEADR 207.775 euro

Fonduri naționale/regionale 51.944 euro

Fonduri private 1.029.775 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

28. Conexiune cu fibră de bandă largă (Suedia)

Axa 3 – calitatea vieții în mediul rural și diversificarea economiei rurale

Obiective:

Obiectivul acestui proiect a fost furnizarea de bandă largă pentru acces la internet pentru locuitorii din mediul rural din municipiul Bräcke, cu toate avantajele pe care le prevede.

Rezultate:

Proiectul a condus la 272 de conexiuni la rețeaua de bandă largă.

În 2012, doar 0,033% din municipalitate avea acces la rețeaua de bandă largă. În 2017,

90% din gospodării erau conectate.

Aproximativ 500 de voluntari au fost angajați în grupul satului.

Buget: 985.898 euro

FEADR 394.359 euro

Fonduri naționale/regionale 98.590 euro

Fonduri private 492.949 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

29. Utilizarea indicatoarelor rutiere pentru a promova cultura locală (Estonia)

Obiective:

Scopul proiectului a fost să faciliteze călătoria turiștilor pe traseul Seto Külävüü, atunci când nu au un ghid local care să le arate împrejurimile. Mai întâi s-a făcut un acord asupra abordării, adică ceea ce trebuie să fie

prezent în peisaj pentru a facilita turismul. S-a făcut un acord privind necesarul: indicatoare (indicatoare spre sat, spre principalele atracții), semnalizări mari, hărți (harta Seto Külävüü și hartă regională cu toate datele), locuri de picnic și standuri de informare.

S-a împărțit lucrarea în trei faze pentru a realiza sarcina de lucru gestionabilă. Proiectul se află în faza de creare a indicatoarelor rutiere.

Rezultate:

Au fost instalate 130 de indicatoare rutiere pe ruta Seto Külävüü și 3 indicatoare în trei sate (Värska, Obinitsa, Tsiistre).

Au fost instalate 12 hărți rutiere regionale și Seto Külävüü, precum și 17 standuri informative și 7 locuri de picnic în locații diferite.

Vizitatorii pot găsi repere interesante mai ușor și pot afla despre cultura locală.

Traseul către punctul de control al frontierei cu Rusia este acum clar indicat.

Buget: 12.061 euro

FEADR 7.237 euro

Fonduri private 3.015 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

30. Un serviciu de autobuze locale la cerere în Țara Galilor rurală
Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Bwcbus a căutat să pună în aplicare un sistem accesibil și o soluție durabilă pentru asigurarea comunităților rurale din vestul Țării Galilor, cu o rețea de transport locală eficientă. S-a urmărit astfel să se ofere acces îmbunătățit la locuri de muncă și servicii pentru localnici, beneficiarii direcți fiind cei mai expuși riscului.

Rezultate:

Bwcbus le permite oamenilor să călătorească între orașe și sate sau să se conecteze la linii principale de autobuz sau tren. Serviciul îi ajută pe cei fără mașini să acceseze servicii cheie, inclusiv sănătate și servicii de educație, precum și oportunități de angajare. Proiectul aduce o deosebită contribuție la viața persoanelor cu mobilitate redusă. Serviciul a crescut frecvența utilizării transportului public și a încurajat reducerea utilizării mașinii. Bwcbus a oferit un impuls companiilor locale și economiei locale.

Buget: ~ 619.000 euro

FEADR ~ 292.000 euro

Fonduri publice ~ 399.000 euro

31. Oportunități inovatoare de afaceri din lapte de măgăriță (Italia)

Obiective:

Scopul principal al proiectului a fost dezvoltarea de alimente inovatoare produse din lapte de măgăriță și combinându-l cu lapte de capră. Acest lucru ar fi rezolvat problema deșeurilor alimentare care decurg din dificultatea de a vinde întreaga producție de lapte de măgăriță ca produs proaspăt. Mai mult, implementarea proiectului a fost așteptată să genereze noi surse de venit pentru cooperative, altele decât creșterea interesului turiștilor de a vizita zona.

Rezultate:

Brânza produsă din combinația de lapte de capră și de măgăriță a avut un discret succes pe piață. Se vinde în magazine locale, restaurante și pensiuni agroturistice și reprezintă pentru cooperativă o sursă importantă de venit. În ceea ce privește iaurtul, au fost evidențiate unele probleme în producția sa. De fapt, potrivit rezultatele fazei de testare a produselor, un tip de iaurt produs a fost foarte mult apreciat de clienți, dar producția sa a fost prea costisitoare și, în consecință de asemenea, prețul său de piață ar fi fost prea scump.

În ansamblu, implementarea proiectului a avut efecte pozitive pentru cooperativă.

Producția de brânzeturi a asigurat o sursă suplimentară de venit și numărul de vizitatori a crescut, de asemenea, ca urmare a activităților de diseminare legate de proiect.

Buget: 73.736 euro

FEADR 25.703 euro

Fonduri naționale/regionale 32.713 euro

Fonduri private 15.288 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

32. Fermă de lactate cu producție de biogaz în România

Obiective:

Scopul general al companiei a fost extinderea producției sale prin crearea unei unități moderne de procesare a produselor lactate. De asemenea s-a urmărit să se beneficieze de energie regenerabilă prin utilizarea de produse secundare pentru a produce electricitate și căldură pentru a exploata ferma și unitatea de procesare a laptelui. În plus, prin intermediul utilizării eficiente a produselor secundare, s-ar reduce emisiile de amoniac.

Rezultate:

Soluțiile tehnologice avansate aplicate au contribuit la reducerea consumului de energie și apă uzată. Bunăstarea animalelor a crescut datorită

îmbunătățirii ventilației și reducerea insectelor. Prelucrarea gunoiului de grajd pentru producerea de biogaz a redus emisiile de gaze aproape la zero.

Investiția a contribuit, de asemenea, la crearea de noi locuri de muncă fără discriminare de gen, unitățile au vestiare de schimb separate.

Mulțumită sprijinului FEADR se produc lapte și produse lactate de înaltă calitate, satisfăcându-se cererea ridicată de pe piață. În același timp, reducerea costurilor de producție și o eficiență mai mare au crescut rentabilitatea și competitivitatea fermei.

Buget: 5.1 mil euro

FEADR 0.9 mil euro

Fonduri naționale/regionale 0.05 mil euro

Fonduri private 3.7 mil euro

Alte fonduri 0.4 mil euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

33. Stații de încărcare a vehiculelor electrice (Bulgaria)

Rezultate:

Cinci stații de încărcare au fost construite în perioada martie - septembrie 2015 în orașele Varna, Plovdiv, Shumen, Burgas și Belogradchik.

Au fost create trei noi locuri de muncă (doi mecanici și un administrator).

Aproximativ 500 de membri ai comunității au participat la șase zile de demonstrație.

60 de membri au participat la un exercițiu de asamblare a mini modele de mașini electrice.

Rezultatele au fost diseminate către peste 1000 de locuitori ai municipiului Ispirih, fiind promovată mobilitatea electrică ca soluție modernă pentru protecția sănătății și a mediului precum și a modului de a crea o imagine contemporană și atractivă a regiunii.

Buget: 38.800 euro

FEADR 21.760 euro

Fonduri naționale/regionale 5.440 euro

Fonduri private 11.600 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

34. Diversificarea în călărie terapeutică (Slovenia)

Priorități: Incluziune socială și dezvoltare locală

Obiective:

Obiectivul acestui proiect a fost de a sprijini dezvoltarea turismului și serviciilor noi la fermă cu adăugarea unei activități de echitație, în același timp cu promovarea și conectarea întreprinderilor locale.

Rezultate:

Proiectul a extins gama de produse și servicii turistice în zona Prlekija, iar acest lucru are beneficii atât economice, cât și sociale.

A fost înregistrată o creștere cu 15% a vizitelor la fermă.

Un nou loc de muncă pentru un instructor terapeutic de echitație a fost creat la fermă.

Buget: 23.806 euro

FEADR 13.670 euro

Fonduri naționale/regionale 3.418 euro

Fonduri private 6.718 euro

[Sursă: europa.eu](http://europa.eu)

ANEXE

Fonduri europene pentru perioada 2021 – 2027

Conform Comisiei Europene, granturile pot fi eficient completate de instrumentele financiare, care au efect potențator și sunt mai apropiate de piață. În mod voluntar, statele membre vor putea să transfere o parte din resursele politicii lor de coeziune către noul fond InvestEU gestionat la nivel central, ca să acceseze garanția furnizată de bugetul UE. Va fi mai ușor să se combine granturile și instrumentele financiare. Noul cadru include și dispoziții speciale pentru a atrage mai mult capital privat.

NOUL CADRU FINANCIAR MULTIANUAL 2021-2027

UN BUGET PENTRU O UNIUNE CARE PROTEJEAZĂ, CAPACITEAZĂ ȘI APĂRĂ

În miliarde EUR – prețuri curente

Figura A.1 : Buget fonduri europene 2021 – 2027

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) 2021-2027

Axa Prioritară 1. Tranziție energetică bazată pe eficiență energetică, emisii reduse, sisteme inteligente de energie, rețele și soluții de stocare.

Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară.

Axa Prioritară 3 - Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate.

Axa Prioritară 4 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor.

Axa Prioritară 1. Tranziție energetică bazată pe eficiență energetică, emisii reduse, sisteme inteligente de energie, rețele și soluții de stocare.

Obiectiv Specific FEDR/FC

(i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Operațiuni

-Proiecte demonstrative și de eficiență energetică în IMM-uri și măsuri de sprijin adiacente.

-Proiecte de eficiență energetică în întreprinderile mari și măsuri de sprijin adiacente.

Obiectiv specific FEDR/FC (iii) Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E.

Operațiuni

-Echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice

-Implementarea de soluții digitale pentru izolarea defectelor și realimentarea cu energie în mediul rural și urban

-Digitalizarea stațiilor de transformare și soluții privind controlul rețelei de la distanță - integrare stații în SCADA-

-Măsuri de creștere a adecvanței rețelei naționale de energie electrică

-Creșterea capacității disponibile pentru comerțul transfrontalier

-Implementarea de soluții privind stocarea energiei.

Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară.

Obiectiv specific FEDR/FC (v) Promovarea managementului durabil al apei

Operațiuni

Continuarea acțiunilor integrate de dezvoltare a sistemelor de apă, respectiv: reabilitarea și construcția de stații de tratare, transport și distribuire a apei destinate consumului uman și apă uzată, respectiv: construirea și reabilitarea rețelelor de canalizare și construirea/reabilitarea/ modernizare (treaptă terțiară) a stațiilor de epurare a apelor uzate care asigură colectarea și epurarea încărcării organice biodegradabile în aglomerări mai mari de 2.000 l.e., acordându-se prioritate aglomerărilor cu peste 10.000 l.e.), inclusiv prin consolidarea suplimentară și extinderea operatorilor regionali. Investițiile vor viza în proporție preponderent mai mare sectorul privind apa uzată.

Totodată, se vor continua investițiile în managementul nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate/tratare a apei potabile.

Pe lângă continuarea investițiilor integrate regionale PODD va finanța:

- proiecte noi investiții – cu dimensiuni mai mici, și care adresează în proporție mai mare apa uzată
  - proiecte de investiții de mici dimensiuni /, care susțin consolidarea regionalizării în contextul extinderii/fuziunii OR (ex. SCADA integrat)
  - sisteme individuale – începând cu 2025-2027, ulterior implementării noului cadru metodologic pregătit de MMAP
- De asemenea, se are în vedere finanțarea acțiunilor de consolidare a capacității de reglementare economică a sectorului de apă și apă uzată, astfel încât să se eficientizeze procesul de realizare a planurilor de investiții pentru conformare.

Obiectiv specific FEDR/FC (vi) Promovarea tranziției către o economie circulară.

- Extinderea schemelor de gestionare a deșeurilor la nivel de județ, inclusiv îmbunătățirea sistemelor integrate existente de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea, pentru a preveni generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșeuri, în conformitate cu nevoile identificate în PNGD și PJGD-uri, respectiv:
  - extinderea sistemului de colectare separată a deșeurilor reciclabile
  - extinderea capacităților de sortare și reciclare
  - extinderea sistemului de colectare separată a biodeșeurilor
  - realizarea de capacități de compostare pentru deșeurile verzi
  - realizarea de instalații de digestie anaerobă
  - instalații TMB cu bioscare
- Investiții individuale suplimentare pentru închiderea depozitelor de deșeuri.
- Întărirea capacității de pregătire pentru implementarea economiei circulare la nivelul autorităților publice (MMAP, ANPM, UAT)

Axa Prioritară 3 - Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate.

Obiectiv Specific FEDR/FC (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

Operațiuni

Biodiversitate

Prin PODD se vor realiza investiții în rețeaua Natura 2000, respectiv: elaborarea, revizuirea și implementarea Planurilor de management a siturilor Natura 2000/ Planuri de acțiune pentru specii; măsuri de menținere și de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii și habitate, precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate în afara ariilor naturale protejate.

Totodată, se au în vedere acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și a ecosistemelor și realizarea de studii științifice, precum și măsuri și investiții în infrastructura verde și investiții în consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate.

Calitatea aerului

- dotarea RNMCA cu echipamente noi, prin înlocuirea echipamentelor existente de măsurare a poluanților uzate din punct de vedere moral și tehnic, astfel încât să se continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a RO la CE.
- achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerul ambiental cu respectarea prevederilor directivelor europene.

Decontaminarea siturilor -

decontaminarea și ecologizarea siturilor contaminate și potențial contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor naturale și asigurarea calității factorilor de mediu, în vederea protejării sănătății umane.

Axa Prioritară 4 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor.

Obiectiv specific FEDR/FC (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor

Operațiuni

- Managementul inundațiilor și reducerea impactului acestora și ale celorlalte fenomene naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbările climatice asupra populației, proprietății și mediului
- Dezvoltarea infrastructurii de monitorizare și avertizare a fenomenelor hidro-meteorologice severe
- Reducerea impactului manifestării secetei și furtunilor asupra populației, proprietății și mediului
- Măsuri de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere
- Măsuri pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operațională.

Programul Operațional TRANSPORT (POT) 2021-2027

Axe prioritare

- Axa Prioritară 1. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier
- Axa Prioritară 2. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială
- Axa prioritară 3. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată
- Axa prioritară 4. Îmbunătățirea mobilității naționale, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată
- Axa prioritară 5. Îmbunătățirea conectivității prin creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în regiunea București-Ilfov
- Axa prioritară 6. Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată
- Axa prioritară 7. Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal
- Axa prioritară 8. Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor
- Axa prioritară 9. Creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport
- Axa prioritară 10. Asistență Tehnică

Axa Prioritară 1. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, adaptată la schimbările climatice, sigură și intermodală;*

Operațiuni (orientativ)
Construcția/modernizarea rețelei rutiere TEN-T

Axa Prioritară 2. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea și consolidarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, flexibile și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la rețeaua TEN-T și mobilitatea transfrontalieră;*

Operațiuni (orientativ)

Construcția de variante ocolitoare, drumuri de racordare a municipiilor cu sector autostradă, drumuri naționale cu impact regional

Axa prioritară 3. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, adaptată la schimbările climatice, sigură și intermodală;*

Operațiuni (orientativ)

Construcția infrastructurii feroviare aflate pe rețeaua TEN-T
Modernizarea infrastructurii feroviare aflate pe rețeaua TEN-T
Achiziția de trenuri de lucru și echipamente conexe
Modernizarea gărilor și trecerilor la nivel

Axa prioritară 4. Îmbunătățirea mobilității naționale, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Promovarea mobilității urbane multimodale durabile;*

Operațiuni (orientativ)

Achiziția materialului rulant necesar operării pe rețeaua feroviară

Axa prioritară 5. Îmbunătățirea conectivității prin creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în regiunea București-Ilfov

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Promovarea mobilității urbane multimodale durabile;*

Operațiuni (orientativ)

Investiții în infrastructura de metrou (noi tronsoane, stații aferente)
Investiții în mijloace de transport, modernizare instalații,
Investiții în echipamente conexe, inclusiv sisteme de siguranță

Axa prioritară 6. – Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Promovarea mobilității urbane multimodale durabile;*

Operațiuni (orientativ)
Investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană – Investiții trenuri metropolitane

Axa prioritară 7. - Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, adaptată la schimbările climatice, sigură și intermodală*

Operațiuni (orientativ)
Investiții în modernizarea terminalelor intermodale Dezvoltarea de terminale intermodale Investiții în instalații și echipamente de transfer intermodal

Axa prioritară 8. - Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, adaptată la schimbările climatice, sigură și intermodală*

Operațiuni (orientativ)
Investiții în scopul îmbunătățirii condițiilor de navigație pe Dunăre, inclusiv canale navigabile Investiții în suprastructură portuară Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii portuare

Axa prioritară 9. - Creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, adaptată la schimbările climatice, sigură și intermodală*

Operațiuni (orientativ)
Măsuri hard și soft care contribuie la îmbunătățirea siguranței traficului și securității pe rețeaua rutieră Eliminarea punctelor negre

Axă prioritară 10. - Asistență Tehnică
Obiectiv Specific FEDR/FC -

Operațiuni (orientativ)
Dezvoltarea capacității administrative și asigurarea instrumentelor necesare pentru coordonarea și managementul POT Măsurile de informare și publicitate POT Evaluarea POT

Programul Operațional
CREȘTERE INTELIGENȚĂ ȘI DIGITALIZARE (POCID) 2021-2027
Axe prioritare

- Axa Prioritară 1. Creșterea competitivității economice prin cercetare și inovare**
- Axa Prioritară 2. Dezvoltarea unei rețele de mari infrastructuri de CDI**
- Axa prioritară 3. Creșterea competitivității economice prin digitalizare**
- Axa prioritară 4. Dezvoltarea infrastructurii Broadband**
- Axa prioritară 5. Instrumente financiare**
- Axa prioritară 6. Creșterea capacității administrative**

Axa Prioritară 1. Creșterea competitivității economice prin cercetare și inovare

Obiectiv Specific FEDR (i) *Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate*

Operațiuni (orientativ)
Sinergii cu programe europene Suport pentru participarea în proiectele europene ERA Programe de cooperare bilaterală și transnațională
Infrastructuri de inovare (platforme tehnologice, open data, science park, Innovation hubs) Proiecte realizate de Consorții CDI pe teme majore - rezolvarea unor teme majore CDI definite de industrie (IMM, intrep. mari) și organizații CDI, inclusiv pe teme de specializare inteligentă Susținere servicii CDI de tip experiment desfasurate de catre o organizație de CDI/întreprinderi

“Business Driven Innovation” - Susținerea activității de CDI în întreprinderi, pe toate fazele de la idee la piață, asociat domeniilor de specializare inteligentă naționale,
 Soluții la provocările mediului de afaceri oferite de organizațiile de cercetare (parteneriate organizații CDI și întreprinderi)

Axa Prioritara 2. Dezvoltarea unei rețele de mari infrastructuri de CDI

Obiectiv Specific FEDR (i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate

Operațiuni (orientativ)

Mari infrastructuri CDI prioritizate prin Roadmap-ul infrastructurilor publice CDI din RO actualizat, inclusiv proiecte strategice: finanțare construcția/modernizarea/extinderea marilor infrastructuri CDI, inclusiv dotarea acestora cu echipamente și instrumente de cercetare;

Axa Prioritara 3. Creșterea competitivității economice prin digitalizare

Obiectiv Specific FEDR (ii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor

Operațiuni (orientativ)

Finanțarea Infrastructurilor critice necesare asigurării unor servicii publice esențiale (fiscalitate, pensii)
 Evenimente de viață cuprinse în SNADR care nu au fost finanțate în 2014-2020 (ex, Pensionarea, Obținerea cărții de identitate, Înscrierea la școală primară/liceu/universitate, etc)
 Proiecte de digitalizare a serviciilor publice neincluse în evenimentele de viață identificate in SNADR 2020
 Securitate cibernetică, interoperabilitate la nivelul serviciilor publice digitale
 Proiecte care vizează procesul guvernamental de luare a deciziilor prin sisteme și soluții complexe (ex: Big Data, Inteligență artificială, soluții bazate pe cloud, Supercomputer, Blockchain, Quantum Computing etc.)
 Proiecte care vizează dezvoltarea de platforme informatice alimentate cu datele generate de administratia publică (cf. Directiva 2019/1024, PSI) în vederea punerii lor la dispoziția publicului și a reutilizării lor (ex. : în economie)

Digitizare și interoperabilitate pentru educație, cultură și ocupare (echipamente și infrastructură, baze de date, soft, platforme digitale – proiecte strategice)

Achiziționarea de sisteme de tip RFID (Radio-Frequency Identification) pentru gestiunea activității de producție sau livrare servicii
 Crearea de website-uri adaptate activității de e-comerț si cu un grad ridicat de interactivitate

<p>Finanțarea introducerii conexiunilor în bandă largă de mare viteză în interiorul firmei</p> <p>Finanțarea sistemelor de localizare specializate pentru activitatea firmelor (information tracking systems)</p> <p>Aplicațiile cu rol în managementul birourilor</p>
<p>Finanțarea de inițiative, proiecte și infrastructuri pentru consolidarea siguranței cibernetice și creșterea încrederii în mediul online și conținut digital</p>
<p>Noi tehnologii (IoT, automatizare, robotică, inteligență artificială)</p> <p>Design industrial</p> <p>Customizare de masă (imprimare 3D, manufacturare digitală directă)</p>

Axa Prioritară 4. Dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă

Obiectiv Specific FEDR *OP3 (i) îmbunătățirea conectivității digitale*

Operațiuni (orientativ)
<p>Sprrijinirea zonelor albe</p> <p>Îmbunătățirea capacității autorităților și a beneficiarilor programului.</p> <p>Sprrijin pentru noile servicii și noile tehnologii</p>

Axa Prioritară 5. Instrumente financiare

Obiectiv Specific FEDR *(i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate și (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor*

Operațiuni (orientativ)
Instrumente financiare

Axa Prioritară 6. Creșterea capacității administrative

Obiectiv Specific FEDR *(iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat*

Operațiuni (orientativ)
<p>Capacitate administrativă a actorilor implicați în Mecanismul de descoperire antreprenorială la nivel național</p> <p>Capacitate administrativă beneficiari</p>

**Programul Operațional
SĂNĂTATE (POS) 2021-2027**

Axe prioritare

- Axa Prioritară 1.** Continuarea investițiilor în spitale regionale
- Axa Prioritară 2.** Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu
- Axa prioritară 3.** Servicii de recuperare, paliative și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității
- Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii
- A. Investiții prioritare în infrastructură
  - B. Investiții în structurile relevante în domeniul supravegherii bolilor transmisibile și de gestionare a alertelor naționale și internaționale la nivel central și local din domeniul sănătății publice
  - C. Modernizarea sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei
- Axa prioritară 4.**
- Axa prioritară 5.** Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical
- Axa prioritară 6.** Informatizarea sistemului medical
- Axa prioritară 7.** Măsuri FSE care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizare metode moderne de investigare, intervenție, tratament

Axa Prioritară 1. Continuarea investițiilor în spitalele regionale

Obiectiv de Politică 4 - *Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale*

Obiectiv Specific FEDR (iv) *Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară*

Operațiuni (orientativ)

Construcția și dotarea spitalelor regionale de urgență – Etapa II (inclusiv contractarea de servicii de supervizare, asistență tehnică, servicii auxiliare (financiar, audit)

Obiectiv Specific FSE *(ix) Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

Operațiuni (orientativ)

Elaborarea și implementarea planului de formare a personalului

Finanțarea elaborării și implementării planului de tranziție (de exemplu)

- Modelul de finanțare al spitalelor regionale (care trebuie să fie reflectat în Contractul-cadru de servicii de sănătate și normele de aplicare corespunzătoare), inclusiv, fără a se limita la tarifele și standardele de costuri pentru serviciile spitalicești, de zi și ambulatorii
- Politica de admitere și fluxurile de pacienți, reclassificarea spitalelor în funcție de nivelurile de îngrijire (printr-un ordin al ministrului)
- Sprijin în elaborarea actelor normative necesare în implementarea și asigurarea funcționării la parametri optimi a spitalelor regionale (Hotărâri ale Guvernului pentru stabilirea spitalelor regionale (ex. buget, resurse, transferuri de personal), Hotărârea Guvernului pentru implementarea planului de restructurare, Modificări ale cadrului legal (de exemplu, protocoale de admitere, modificări organizatorice etc.), Ordinul ministrului pentru crearea Comitetului director pentru spitalele regionale; Ordinul privind măsurile de punere în aplicare a transferurilor de personal și de recrutare a personalului suplimentar)
- Operaționalizare incluzând, dar fără a se limita la: inventarul echipamentelor noi și tehnologiei și echipamentelor transferate din spitalul vechi, planul de transfer (Resurse umane, Echipamente și mobilier, Activități), Planul de gestionare a spitalului, planul de gestionare a facilităților, strategia IT la nivelul spitalelor regionale, proceduri interne pentru spitale regionale
- Sprijin acordat echipei de implementare în vederea îndeplinirii sarcinilor care trebuie întreprinse la nivel local, ca parte a planului de proiect și a căii critice pentru tranziție)

Sprijin pentru echipa de implementare a proiectului

Alte măsuri necesare

Axa Prioritară 2. Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu

Obiectiv de Politică 4 - *Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale*

Obiectiv Specific FEDR (iv) *Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară*

Operațiuni (orientativ)
Dotarea și/sau modernizarea infrastructurii:
<ul style="list-style-type: none">
● cabinetelor medicilor de familie
<ul style="list-style-type: none">
● centrelor unde se desfășoară activitate de asistență medicală comunitară, inclusiv centre de permanență
<ul style="list-style-type: none">
● pentru medicina școlară (inclusiv asistența stomatologică școlară) - Infrastructură de calitate pentru asigurarea accesului copiilor și tinerilor la servicii de sănătate în unitățile de învățământ
<ul style="list-style-type: none">
● dezvoltarea unei infrastructuri de calitate în școli, cu prioritate pentru mediul rural și pentru școlile cu infrastructură precară
DOTAREA/REABILITAREA/CONSOLIDAREA/EXTINDEREA/CONSTRIUREA/MODERNIZAREA clădirilor/ infrastructurii:
<ul style="list-style-type: none">
● unităților sanitare/ altor structuri care desfășoară activități medicale de tip ambulatoriu

Obiectiv Specific FSE (ix) *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

Operațiuni (orientativ)
Asigurarea continuității îngrijirilor din asistența medicală primară și integrarea cu serviciile de asistență medicală comunitară
<ul style="list-style-type: none">
● remodelarea pachetului de servicii de asistență medicală primară, cu creșterea ponderii serviciilor de prevenție primară, secundară și terțiară pentru adulți și copii – inclusiv pentru cei din comunități/grupuri vulnerabile - diagnosticul, monitorizarea și tratamentul precoce al pacientului cronic (ex. HTA, diabet) în comunitate
<ul style="list-style-type: none">
● redefinirea pachetului de asistență medicală primară și introducerea mecanismelor de plată bazată pe criterii de performanță
<ul style="list-style-type: none">
● dezvoltarea de metodologii/standarde și a procedurile de „parcurs terapeutic” pentru cele mai frecvente patologii cu care se confruntă MF

<ul style="list-style-type: none"> ● dezvoltarea serviciilor de asistență medicală comunitară, concomitent cu dezvoltarea competențelor și a paletelor de servicii oferite, prin introducerea specializării de asistent medical comunitar
<p>Asigurarea distribuției teritoriale echitabile a serviciilor de asistență primară inclusiv prin identificarea și implementarea de intervenții sustenabile de atragere și reținere a medicilor în special în mediul rural, cu participarea financiară a autorităților locale</p>
<p>Dezvoltarea serviciilor medicale (în special cele preventive) furnizate în comunitate</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Dezvoltarea de standarde de calitate și cost, proceduri și protocoale de lucru în sistem integrat pentru asistența medicală comunitară cu medicina de familie în localitățile rurale și urbane slab dezvoltate cu populație aparținând grupurilor vulnerabile din punct de vedere medical, social și economic
<p>Asigurarea continuității serviciilor oferite în regim ambulatoriu: remodelarea costurilor serviciilor medicale oferite în ambulatoriu o dezvoltarea serviciilor oferite în ambulatoriu</p>
<p>Dezvoltarea rețelei de medicină școlară, inclusiv a celei stomatologice, ca parte a asistenței medicale primare adresate copiilor și tinerilor, atât din mediul urban, cât și din mediul rural</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Definirea cadrului strategic și de reglementare pentru asigurarea asistenței medicale în unitățile de învățământ, care include: definirea viziunii pe termen lung privind asigurarea sănătății copiilor și tinerilor în unitățile de învățământ; Evaluarea și completarea cadrului de reglementare (inventarul legislației actuale, asanarea, revizuirea, completarea acestora, dezvoltarea de norme actualizate privind condițiile de mediu din unitățile de învățământ, dezvoltarea unui pachet minimal de servicii pentru unitățile de învățământ în funcție de numărul de copii, costificarea pachetului de servicii); Dezvoltarea instrumentelor de practică pentru a asigura sănătatea copiilor și tinerilor în unitățile de învățământ (dezvoltarea de curbe de creștere naționale, baremuri și instrumente de examinare).
<ul style="list-style-type: none"> ● Infrastructură de calitate pentru asigurarea accesului copiilor și tinerilor la servicii de sănătate în unitățile de învățământ <ul style="list-style-type: none"> ○ inventarierea situației actuale în școlile cu și fără personalitate juridică din urban și din rural ○ asigurarea accesului la servicii de sănătate preventive (inclusiv de stomatologie) pentru copii și tineri în centrele comunitare – pentru mediul rural – localități în care școlile au număr redus de elevi
<p>Asigurarea de personal suficient din punct de vedere numeric și al pregătirii, pentru furnizarea echitabilă a serviciilor de sănătate în unități de învățământ, cu accent pe grupuri vulnerabile și pe mediul rural.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ○ definirea categoriilor profesionale implicate în furnizarea asistenței medicale în unitățile de învățământ, definirea responsabilității și a complementarității cu pachetul de servicii de bază pentru copii, furnizat de medicul de familie ○ definirea modalităților de furnizare și a modalităților de plată ○ evaluarea necesarului de servicii medicale pentru unitățile de învățământ ○ pregătirea personalului și asigurarea graduală a nevoii de servicii
Dezvoltarea continuă a competențelor și a cunoștințelor și abilităților furnizorilor din asistența medicală primară și asistența medicală comunitară în funcție de evoluția practicii medicale și a noilor tehnologii, în acord cu măsurile de transformare de la nivelul serviciilor din sistemul de sănătate

Axa Prioritară 3. Servicii de recuperare, paliative și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și a profilului epidemiologic al morbidității

Obiectiv de Politică 4 - *Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale*

Obiectiv Specific FEDR (iv) *Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară*

Operațiuni (orientativ)
DOTAREA/ EXTINDEREA/ MODERNIZAREA clădirilor/ infrastructurii:
<ul style="list-style-type: none"> ● unități sanitare care furnizează servicii de recuperare, inclusiv rețeaua balneară pe profile de patologie de recuperare (inclusiv centre de recuperare medicală, recuperare neurologică și post-traumatică), paliative și îngrijiri pe termen lung ● unități sanitare acuzi în vederea transformării acestora în unități sanitare care furnizează servicii de recuperare, paliative și îngrijiri pe termen

Obiectiv Specific FSE (ix) *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

Operațiuni (orientativ)
Elaborare de politici publice ca și cadru normativ privind organizarea, funcționarea și finanțarea unităților sanitare care acordă asistență medicală de recuperare, paliative și îngrijiri pe termen lung

Măsuri FSE de consolidare a capacității, inclusiv pregătire specifică a personalului
Dezvoltarea și implementarea de standarde de organizare și funcționare, metodologii, ghiduri de practică și proceduri de „parcurs terapeutic”, etc

Axa Prioritară 4. Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii

Obiectiv de Politică 4 - *Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale*

Obiectiv Specific FEDR (iv) *Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară*

Operațiuni (orientativ) A. Investiții prioritare în infrastructură
DOTAREA/ EXTINDEREA/ CONSTRUIREA/ MODERNIZAREA clădirilor/ infrastructurii: a. UNITĂȚILOR SANITARE: <ul style="list-style-type: none"> ○ traseul pacientului critic (ex. unități pentru tratarea accidentelor vasculare cerebrale, unități pentru tratarea pacientului cardiac in stare critica), blocuri operatorii, ATI (inclusiv stațiile de oxigen care deserveșc aceste structuri) mari arși, neonatologie-prematuri;" ○ structuri de imagistică medicală (ex. CT, angiografe etc.). ○ laboratoare de analize medicale ○ rețeaua de genetică medicală, oncologie, tratament personalizat al cancerului, boli rare, screening prenatal etc)
b. altor structuri publice implicate în controlul, diagnosticul și supravegherea bolilor transmisibile, inclusiv a infecțiilor asociate actului medical;
c. altor entități sau actori relevanți din domeniul sănătății
d. laboratoarelor de anatomie patologică, toxicologie, antropologie; genetică medico-legală etc.

Obiectiv Specific FSE (ix) *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

Operațiuni (orientativ) A. Investiții prioritare în infrastructură

Dezvoltarea și implementarea de programe de screening populațional pe termen mediu și lung (ex: afecțiuni cardiovasculare, cancer, boli transmisibile, netransmisibile, etc.)
Implementarea de programe de schimbare a stilului de viață și aplicarea de politici de încurajare a unei vieți sănătoase , inclusiv implementarea de măsuri de prevenție (inclusiv sănătate orală în zone defavorizate sau greu accesibile și mintală);
Asigurarea accesului universal la diagnostic și tratament de calitate , inclusiv la transplant de țesuturi și celule, conform standardelor internaționale
Diagnostic pre/postnatal al bolilor genetice, de consiliere genetică; instituționalizarea la nivel național a screening-urilor pentru boli cu potențial de depistare neonatală
Remodelarea circuitelor funcționale ale unităților sanitare pentru respectarea normelor privind reducerea riscului de transmitere a infecțiilor (AT+măsuri FSE de consolidare a capacității)
Remodelarea circuitelor de depozitare și transport a deșeurilor medicale în unitățile medicale
Actualizarea ghidurilor, definițiilor de caz și/sau procedurilor/ protocoalelor (conform necesităților și standardelor internaționale/ europene)
Măsuri de întărire a capacității, inclusiv prin asigurarea de personal medical competent și compensarea deficitului numeric de personal

Obiectiv Specific FEDR *(iv) Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară*

Operațiuni (orientativ) B. Investiții în structurile relevante în domeniul supravegherii bolilor transmisibile și de gestionare a alertelor naționale și internaționale la nivel central și local din domeniul sănătății publice B
DOTAREA/MODERNIZAREA infrastructurii:
laboratoarelor de microbiologie din cadrul spitalelor evidențiate ca potențiali beneficiari în cadrul documentelor programatice naționale sau ale altor instituții
DOTAREA/REABILITAREA/CONSOLIDAREA/EXTINDEREA/CONSTRIUREA/MODERNIZAREA clădirilor/ infrastructurii:
<ul style="list-style-type: none"> ● laborator de referință/ laboratoare de lucru regionale ● altor laboratoare / dotări specifice ex. tehnologii inovative de eliminare a infecțiilor nosocomiale

Obiectiv Specific FSE (ix) *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

<p>Operațiuni (orientativ)</p> <p>B. Investiții în structurile relevante în domeniul supravegherii bolilor transmisibile și de gestionare a alertelor naționale și internaționale la nivel central și local din domeniul sănătății publice B</p>
Actualizarea ghidurilor, definițiilor de caz și/sau procedurilor/ protocoalelor (conform necesităților și standardelor internaționale/europene)
Asigurarea competențelor necesare personalului medical și alt personal care va lăbi cu infrastructura reabilitată
Efectuarea de studii/ analize pentru îmbunătățirea supravegherii și controlului infecțiilor nosocomiale, a bolilor transmisibile, etc.

Obiectiv Specific FEDR (iv) *Asigurarea accesului egal la asistență lexibl prin dezvoltarea infrastructurii, lexible la asistență lexibl primară*

<p>Operațiuni (orientativ)</p> <p>C. Modernizarea sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei</p>
DOTAREA/REABILITAREA/CONSOLIDAREA/EXTINDEREA/CONST RUIREA/MODERNIZAREA clădirilor/ infrastructurii:
<ul style="list-style-type: none"> ● Sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei ● centre de transfuzie sanguină (ex Institutul Național de Hematologie și centrele de transfuzii care să permită controlul sângelui, inclusiv al bolilor rare ● infrastructura de prelevare, testare a sângelui și/sau procesare a plasme

Obiectiv Specific FSE (ix) *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție lexib, lexible promovarea accesului la protecție lexib; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

<p>Operațiuni (orientativ)</p> <p>C. Modernizarea sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei</p>
Îmbunătățirea cadrului legislativ/ normativ în concordanță cu cerințele directivelor europene în domeniu și a procedurilor de operare/ asistență tehnică

pentru definirea cadrului strategic de reorganizare și optimizare a sistemului național de transfuzii;
Definirea instrumentelor de lucru (norme, proceduri),
Inițierea procesului de autorizare a instituțiilor din sistemul transfuzional conform cerințelor comunitare
Creșterea capacității tehnice a resursei umane prin asigurarea competențelor necesare personalului medical și nemedical care va lucra cu infrastructura reabilitată, precum și prin dezvoltarea de instrumente și metodologii adecvate de pregătire

Axa Prioritară 5. Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical

Obiectiv de politică 1 – *O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente*

Obiectiv Specific FEDR (i) *dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate*

Operațiuni (orientativ)
Cercetare medicală, inovare și digitalizare a sectorului medical prin implementarea de soluții SMART în domeniului medical
Programe dedicate cercetării și/sau utilizării clinice: ex. producție de plasma sau derivate, producție de vaccinuri (modernizarea, reluarea producției de vaccin și dezvoltarea de noi produse farmaceutice în Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Medico-Militară „Cantacuzino”)
Cercetare în domeniul bolilor transmisibile/ netransmisibile
Infrastructură de cercetare în domeniul genomicii (Ex: Institutul Național de Genomică)

Axa Prioritară 6. Informatizarea sistemului medical

Obiectiv de politică 1 – *O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente*

Obiectiv Specific FEDR (ii) *Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor*

Operațiuni (orientativ)
Refacere și modernizare sistem informatic (CNAS)
Observatorul național pentru date în sănătate
Soluții digitale în infrastructura din sănătate (digitizare internă și externă a instituțiilor medicale)
Uniformizarea fluxurilor informaționale

Axa Prioritară 7. Măsurile FSE care susțin cercetarea, informatizarea și utilizarea de metode de investigare, intervenție, tratament

Obiectiv de politică 1 – *O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente*

Obiectiv Specific FSE *Promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a oportunităților flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți, ținând seama de competențele digitale, anticipând mai bine schimbările și noile cerințe în materie de competențe pe baza nevoilor pieței muncii, facilitând tranzițiile profesionale și încurajând mobilitatea profesională*

Operațiuni (orientativ)
Măsurile de tip FSE pentru implementarea operațiunilor în domeniul cercetării medicale la toate nivelurile, inclusiv medicina personalizată a cancerului (inclusiv pilotarea rezultatelor cercetării)
Măsurile de tip FSE pentru implementarea operațiunilor care vizează Informatizarea sistemului medical
Măsurile de formare/ specializare - utilizare echipamente medicale
Utilizarea metodelor moderne de investigare, intervenție, tratament

Programul Operațional CAPITAL UMAN (POCU) 2021-2027

Axe prioritare

- Axa Prioritară 1.** Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii
- Axa Prioritară 2.** Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională
- Axa prioritară 3.** Creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională
- Axa prioritară 4.** Adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic
- Axa prioritară 5.** Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic

- Axa prioritară 6.** Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți
- Axa prioritară 7.** Antreprenariat și economie socială
- Axa prioritară 8.** Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii
- Axa prioritară 9.** Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității (prioritate comună Educație/Ocupare)

Axa Prioritară 1. Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii

Obiectiv Specific FSE+ (i) *Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale;*

Operațiuni (orientativ)
Realizarea de către centrele /cluburile de tineret publice sau private sau alți actori interesați a unor rețele de lucrători de tineret, identificați/activați și selectați din rândul NEET și instruiți pentru furnizarea de servicii de outreach și activare a tinerilor, inclusiv NEET, și înregistrarea la furnizorii de servicii de ocupare publici sau privați, în vederea oferirii de servicii de ocupare
Înființarea/dezvoltarea de centre/cluburi de tineret care oferă activități specifice adaptate tinerilor (consiliere deschisă și individuală pentru tineri, ateliere de lucru, de creativitate, dezvoltarea competențelor antreprenoriale, sociale, civice, mici stimulente pentru participare la instruire în ocupații diverse etc.), inclusiv activități de promovare a acestora
Promovarea și furnizarea unor pachete integrate de măsuri de activare a tinerilor, inclusiv NEET (consiliere, inclusiv antreprenorială, mediere, prime de ocupare, subvenții angajatori, formare profesională/uceniciei/stagii, evaluare de competențe, programe de a doua șansă, prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii - transport, masă etc., subvenționarea costurilor aferente școlii de șoferi , stimularea tinerilor pre-ocupare prin stagii scurte la diferiți angajatori pentru a lua contact cu domeniul respectiv de activitate, stimulare angajatori post-ucenicie)
Stimularea angajatorilor pentru utilizarea unor forme de muncă flexibile și pentru finanțarea investițiilor care să permită utilizarea acestor forme

Programul “**Voluntar Sâmbătă**” (acordare de granturi):

- familiarizarea tinerilor cu rigorile solicitate la un loc de muncă, cu aspectele ce țin de practicarea unei meserii;
- dezvoltarea competențelor transversale: munca în echipă, respectarea termenelor, punctualitatea, încrederea în sine etc.
- obținerea experienței în muncă

Axa Prioritară 2. Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională

Obiectiv Specific FSE+ (v) *Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți*

Operațiuni (orientativ)

Operațiuni transversale (pentru toate nivelurile de educație)

v.3.1. Generalizarea la nivel de sistem a implementării **mecanismului de monitorizare și avertizare pentru combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii** adresat copiilor și tinerilor, care fie sunt în situație de risc de abandon școlar, fie sunt în afara sistemului educațional prin acțiuni precum:

- a) informarea și formarea resurselor umane de la nivelul școlii și din comunitate pentru implementarea mecanismului operațional de detectare și identificare a riscului și de prevenire, intervenție și compensare a abandonului școlar;
- b) dezvoltarea rețelei de mediatori școlari;
- c) implementarea planurilor de intervenție specifice stabilite la nivelul unităților de învățământ, prin intermediul unei scheme de granturi pentru unitățile care au copii / elevi / tineri în situație de risc de abandon școlar sau de părăsire timpurie a școlii.
- d) campanii de conștientizare la nivel local/ județean/ național.

v.2.1.a Generalizarea implementării la nivel de sistem a **mecanismului de monitorizare, prevenire și combatere a fenomenelor de segregare școlară**, prin:

- a) informarea și formarea resurselor umane de la nivelul unității de învățământ și din comunitate pentru implementarea mecanismului de monitorizare, prevenire și combatere a fenomenelor de segregare școlară;
- b) dezvoltarea rețelei de mediatori școlari;
- c) campanii de conștientizare la nivel local/ județean/ național;

d) dezvoltarea, implementarea și actualizarea instrumentelor de lucru și a bazelor de date, astfel încât să fie asigurată colectarea consecventă și profesionistă a datelor, precum și adecvarea mecanismului la condițiile specifice ale școlii/ comunității/ etc

v.2.1. Îmbunătățirea **accesului și a participării la educație a copiilor cu dizabilități și/sau CES**, prin măsuri precum:

a) diversificarea și accesibilizarea oportunităților de dezvoltare profesională (formare inițială și continuă, peer learning, rețele profesionale, mentorat etc) care să faciliteze individualizarea învățării, adaptarea tehnicilor de predare-învățare-evaluare la nevoile specifice și interesele elevilor/copiilor/tinerilor, pentru:

- Cadrele didactice care asigură educația copiilor cu dizabilități/ CES;
- Personalul suport care asigură educația copiilor cu dizabilități/ CES;

b) formarea personalului implicat în managementul instituțiilor de învățământ, în domeniul educației incluzive de calitate;

c) dezvoltarea/achiziția de materiale suport pentru predare-învățare-evaluare care să sprijine centrarea pe elev și abordarea incluzivă a demersului didactic;

d) achiziția de soft-uri, echipamente și produse asistive pentru copiii/ elevii/tinerii cu dizabilități/CES;

e) accesibilizarea clădirilor/spațiilor în care se asigură educația copiilor/elevilor/tinerilor cu dizabilități/ CES (rampe de acces, indicatoare, grupuri sanitare, mobilier etc);

f) campanii de informare și conștientizare pentru formarea unor atitudini favorabile incluziunii.

Educație timpurie

v.1.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA ÎNGRIJIREA ȘI EDUCAȚIA TIMPURIE A COPILULUI (ÎETC) prin **diversificarea și flexibilizarea SERVICIILOR DE SUPORT SOCIO-EDUCAȚIONAL** (educație antepreșcolară și învățământ preșcolar), cu prioritate pentru copiii care provin din familii defavorizate:

– Elaborarea de **strategii locale** pentru educație timpurie, în parteneriat cu actorii de la nivel local implicați în educația și îngrijirea timpurie a copiilor, precum și pilotarea și/sau extinderea unor **servicii complementare** (centre de joacă, ludotecă etc.) pentru copiii de la naștere la 6 ani, în coordonarea metodologică a serviciilor standard (creșă și grădiniță);

– **Asigurarea materialelor educaționale** (ex.: produse de papetărie, jocuri educative, cărți de colorat, caiete de lucru, plastilină, acuarele etc.) pentru încurajarea participării la educație timpurie a copiilor de 5 ani care, conform noilor prevederi legale în vigoare, fac parte din învățământul obligatoriu;

– **Granturi pentru ISJ/ISMB și CCD pentru pilotarea și implementarea unor metode și tehnici de predare, inovatoare și eficiente, în clustere;**

– **Elaborarea și editarea de ghiduri cu bune practici pentru cele două niveluri: antepreșcolar și preșcolar pentru sprijinirea implementării noului**

curriculum pentru educație timpurie, **precum și pentru implementarea** unor metode și tehnici inovatoare;

- Oferirea de **sprijin suplimentar** de tipul: vouchere, îmbrăcăminte, încălțăminte, rechizite, acoperirea/ decontarea cheltuielilor de masă etc. pentru susținerea copiilor antepreșcolari și preșcolari care aparțin grupurilor vulnerabile
- Realizarea unei analize cost-beneficiu și a unei baze de date online cu informații standard pentru APL-uri și ISJ-uri, în vederea sprijinirii deciziei acestora cu privire la înființarea/extinderea serviciilor complementare pentru copiii de la naștere la 6 ani **MASURA SISTEMICA - MEC**

v.1.7. Dezvoltarea de **programe de informare, consiliere și educație parentală pentru familiile copiilor antepreșcolari și preșcolari**, cu focalizare pe familiile copiilor proveniți din grupuri vulnerabile (în special pentru persoane care au în grijă copii cu dizabilități sau ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate).

v.2.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA ÎNGRIJIREA ȘI EDUCAȚIA TIMPURIE A COPILULUI (ÎETC), CU ACCENT PE GRUPURILE VULNERABILE prin **dezvoltarea sistemului de formare continuă a cadrelor didactice din ÎETC**, inclusiv dezvoltarea mentoratului didactic, cu focalizare pe teme de interes, cum ar fi: *lucrul cu copiii cu CES/dizabilitati, tratarea diferențiată, prevenirea și combaterea segregării, echitatea în educație, drepturile copilului, comunități care educă/învață* etc. pentru susținerea procesului de promovare a principiilor educației incluzive.

- Granturi pentru instituțiile IETC pentru DEZVOLTAREA DE RUTE/ TRASEE FLEXIBILE DE FORMARE, de dezvoltare profesională la nivel de unitate (inclusiv activități de Peer Learning, activități de formare profesională continuă la nivel de unitate, microcercetare educațională etc.) pentru îmbunătățirea competențelor personalului care oferă servicii de educație și îngrijire timpurie
- Granturi județene pentru programe de mentorat didactic în comunitățile vulnerabile;
- Elaborarea și editarea unor materiale suport, inclusiv realizarea de resurse deschise pentru predare-învățare-evaluare, pentru promovarea principiilor educației incluzive (v.2.2.);
- Realizarea și implementarea unui sistem de MONITORIZARE A FORMĂRII CONTINUE și a efectelor acesteia, prin raportare la rezultatele copiilor antepreșcolari și preșcolari, îndeosebi la rezultatele copiilor din grupurile vulnerabile (cu dizabilități, de etnie romă, din mediul rural etc.) (v.2.4.) **MASURĂ SISTEMICĂ – MEC**

Învățământ primar și gimnazial

v.1.2. **DEZVOLTAREA ȘI EXTINDEREA PROGRAMULUI „ȘCOALĂ DUPĂ ȘCOALĂ”, complementar cu programul “Masă caldă”** care să includă **educație remedială** pentru asigurarea dezvoltării competențelor cheie și a succesului școlar, suport educațional (inclusiv dezvoltare personală,

dezvoltarea competențelor socio-emoționale, coaching etc.), **consiliere și activități recreative** și de socializare, în special pentru elevii proveniți din grupuri sau zone dezavantajate, inclusiv prin organizarea și finanțarea de scheme de granturi, care să sprijine școli cu nevoi de ameliorare a rezultatelor școlare și de creștere a ratei de absolvire și a ratei de tranziție către nivelul următor de învățământ

v.1.4. **MĂSURI DE SPRIJIN pentru revenirea în sistemul de învățământ, pentru finalizarea învățământului obligatoriu, precum și pentru continuarea studiilor profesionale și liceale**, cu accent pentru elevii aparținând grupurilor vulnerabile, precum:

- servicii de consiliere și orientare școlară și profesională etc.
- asigurarea costurilor cu internatul, transport, burse, rechizite școlare etc.
- dezvoltarea, implementarea și monitorizarea unui program național de accesibilizare a unităților de învățământ
- asigurarea mentenanței mijloacelor de transport precum și a resursei umane care asigură transportul elevilor din mediul rural către școli.

v.1.7. Dezvoltarea de **programe de informare, consiliere și educație parentală pentru părinții elevilor din învățământul preuniversitar**, cu focalizare pe părinții copiilor provenind din grupuri vulnerabile (inclusiv pentru persoane care au în grijă copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate).

v.3.2 Facilitarea finalizării nivelului de învățământ primar, respectiv secundar obligatoriu de către persoanele care au părăsit timpuriu școala, prin dezvoltarea și extinderea **PROGRAMULUI A DOUA ȘANSĂ**, cu acțiuni precum:

- informarea, consilierea și orientarea potențialilor beneficiari ai acestor măsuri, astfel încât să conștientizeze beneficiile și să opteze informat pentru participarea la Program;
- înscrierea și participarea la programe A doua șansă flexibile, inclusiv la modulele de pregătire profesională;
- furnizarea serviciilor suport în funcție de nevoile specifice ale fiecărui cursant, astfel încât să fie diminuat riscul de părăsire a programului înainte de finalizarea acestuia (de exemplu: servicii de transport/ decontarea transportului, asigurarea hranei, servicii de îngrijire pentru persoanele dependente aflate în grija cursanților, dispozitive tehnico-medicale etc.);
- informarea, consilierea și orientarea școlară și profesională a cursanților, astfel încât să fie identificate în mod realist alternativele de acțiune la finalizarea programului ADS, iar beneficiarul să valorifice rezultatele obținute (prin continuarea studiilor în învățământul secundar superior, prin continuarea pregătirii în sistemul de formare profesională a adulților, prin ocuparea unui loc de muncă etc.)

Învățământ secundar superior

v.1.4. Măsuri de **sprijin pentru finalizarea învățământului obligatoriu, precum și pentru continuarea studiilor profesionale și liceale**, cu accent pe elevii aparținând grupurilor vulnerabile, precum:

- dezvoltarea competențelor cheie și asigurarea succesului școlar, în special pentru elevii proveniți din grupuri sau zone dezavantajate, prin organizarea și finanțarea orelor/programelor remediale și a măsurilor de suport (inclusiv dezvoltare personală, dezvoltarea competențelor socio-emoționale, coaching etc.), inclusiv prin organizarea și finanțarea de scheme de granturi, care să sprijine, prin măsuri integrate, școli cu nevoi de ameliorare a rezultatelor școlare și de creștere a ratei de absolvire și a ratei de tranziție către nivelul următor de învățământ;
- asigurarea accesului elevilor la o varietate de activități și servicii de consiliere și orientare profesională, pentru dezvoltarea personală a elevilor și înzestrarea cu competențe necesare pentru un management eficient al propriei persoane/propriului parcurs educațional/propriei cariere;
- organizarea și finanțarea de programe de sprijin individualizat, ca măsuri de asigurare a oportunităților egale pentru copiii expuși riscului de abandon școlar, inclusiv prin aplicarea datelor provenite din cercetare și generalizarea bunelor practici rezultate din diferite proiecte;
- finanțarea măsurilor de sprijin financiar pentru asigurarea participării la educație a elevilor proveniți din grupuri dezavantajate sau zone izolate (costuri cu internatul, transport, burse etc.);
- asigurarea resursei umane și a finanțării mentenanței mijloacelor de transport care asigură transportul elevilor din mediul rural izolat către școli/licee;

v.1.7. Dezvoltarea de **programe de informare și conștientizare pentru întreaga comunitate, de sprijin, consiliere și educație parentală pentru părinții elevilor din învățământul preuniversitar**, cu focalizare pe părinții copiilor provenind din grupuri vulnerabile (în particular pentru persoane care au în grijă copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate).

- prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, prin acțiuni de conștientizare a tuturor actorilor educaționali cu privire la necesitatea deschiderii sistemului către grupurile vulnerabile, și extinderii/generalizării intervențiilor complementare de sprijin a elevilor din grupuri vulnerabile;
- prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, prin acțiuni de conștientizare a întregii societăți cu privire la importanța educației, a rolului acesteia în dezvoltarea personală și profesională a individului și în dezvoltarea socială și economică.

v.2.1. Crearea condițiilor pentru asigurarea unui sistem incluziv de educație, prin organizarea unor oportunități variate de dezvoltare profesională: formare (inițială și continuă), peer learning, rețele profesionale și mentorat pentru cadrele

<p>didactice, inclusiv prin furnizarea unor materiale suport pentru predare-învățare-evaluare</p> <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea unor programe de formare profesională pentru cunoașterea și implementarea metodelor și instrumentelor adecvate pentru individualizarea învățării, adaptarea tehnicilor de predare-învățare-evaluare la nevoile specifice și interesele elevilor, revizuirea/ adaptarea sistemului de evaluare etc.; - formarea cadrelor didactice de diferite specialități în vederea proiectării și implementării de activități specifice din domeniul consilierii și orientării etc.; - formarea cadrelor didactice de diferite specialități în vederea proiectării și implementării de activități specifice din domeniul consilierii și orientării etc.; - formarea personalului implicat în managementului instituțiilor de învățământ, în domeniul educației incluzive de calitate; - dezvoltarea de materiale suport pentru predare-învățare-evaluare care să sprijine centrarea pe elev și abordarea incluzivă a demersului didactic.
<p>Învățământ terțiar</p>
<p>v.1.6. Creșterea participării în învățământul superior a studenților din grupurile dezavantajate/ subreprezentate, prin PREVENIREA ȘI COMBATerea ABANDONULUI UNIVERSITAR și implementarea de activități specifice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - GRANTURI PENTRU INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR, în vederea operaționalizării unor mecanisme instituționale de monitorizare a nevoilor studenților prin centrele consiliere și orientare profesională - GRANTURI PENTRU DEZVOLTAREA CAPACITAȚII INSTITUȚIONALE A UNIVERSITĂȚILOR pentru a oferi servicii de consiliere relevante, mentorat, pentru dezvoltarea și aplicarea unor chestionare specifice, survey-uri online etc <p>SPRIJIN PENTRU STUDENȚII CU RISC DE ABANDON ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR (burse, alte tipuri de măsuri de sprijin)</p>

Axa prioritară 3. Creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională

Obiectiv Specific FSE+ iv. Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale

<p>Operațiuni (orientativ)</p>
<p>Învățământ primar și gimnazial</p>
<p>iv.1.4.2 Dezvoltare de resurse educaționale deschise și alte resurse moderne de învățare pentru elevi, profesori și echipele manageriale cu ajutorul noilor tehnologii în special pentru elevii din grupuri vulnerabile (elevi cu dizabilități/ CES, elevi care provin din medii dezavantajate socio-economic, elevi romi)</p>

iv.1.1.2. **Întărirea capacității de monitorizare și evaluare a calității sistemului de educație**, prin adaptarea și interconectarea bazelor de date și dezvoltarea competențelor resursei umane cu responsabilități în domeniu

iv.3.1. Dezvoltarea unei **oferte educaționale de calitate prin sprijinirea formării profesionale inițiale și continue a personalului didactic** (inclusiv prin organizarea și finanțarea de programe de conversie profesională) **în domenii unde există un deficit curent și estimat de cadre didactice**, cu accent pe RU din școlile din medii dezavantajate socio-economic

Învățământ secundar superior

iv.1. MASURA SISTEMICĂ:

Asigurarea unui **acces echitabil la o educație de calitate pentru toți elevii**, prin:

- elaborarea/revizuirea **standardelor de calitate în educație și formare**, pentru creșterea calității și o mai bună adaptare la evoluțiile înregistrate pe piața muncii;
- creșterea **relevanței, dezvoltarea și adaptarea permanentă a curriculumului național** la nevoia de competențe a pieței muncii și la provocările progresului tehnologic;

MĂSURI COMPETITIVE:

- dezvoltarea de materiale suport și asigurarea accesului tuturor elevilor la resurse educaționale de învățare relevante, care sprijină dezvoltarea competențelor;
- organizarea și finanțarea de **programe de sprijin, inclusiv individualizat**, ca măsuri de asigurare a oportunităților egale pentru toți copiii, inclusiv prin aplicarea datelor provenite din cercetare și generalizarea bunelor practici rezultate din diferite proiecte;
- dezvoltarea și implementarea de **programe integrate de pregătire suplimentară**, care să includă suport educațional, consiliere și activități recreative și de socializare etc.;
- **sprijinirea formării/ dezvoltării competențelor, inclusiv a celor transversale**, și asigurarea succesului școlar, prin organizarea și finanțarea măsurilor de suport (inclusiv dezvoltare personală, dezvoltarea competențelor socio-emoționale, coaching etc.);
- asigurarea accesului la o varietate de **activități și servicii de consiliere și orientare profesională**, pentru cunoașterea resurselor personale ale elevilor, dezvoltarea personală a acestora și înzestrarea cu competențe necesare pentru un management eficient al propriei persoane/propriului parcurs educațional/propriei cariere;
- **revizuirea și aplicarea sistematică a mecanismului de monitorizare și evaluare a calității educației la nivelul sistemului și al fiecărei unități de învățământ**, inclusiv prin creșterea relevanței autoevaluării, a evaluării externe, prin implicarea în procesul de monitorizare și evaluare a factorilor interesați și

<p>colectarea feedback-ului acestora (elevi, părinți, cadre didactice, reprezentanți ai comunității etc.);</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizarea și finanțarea de rețele, parteneriate, proiecte și programe care să sprijine elevii în cunoașterea oportunităților de continuare a educației la niveluri superioare sau de acces pe piața muncii.
<p>iv.1.1.2. Adaptarea și interconectarea bazelor de date în vederea monitorizării și evaluării sistemului de învățământ precum și în vederea îmbunătățirii serviciilor publice din domeniu</p>
<p>iv.1.4.2 Echipare, resurse educaționale deschise, și softuri educaționale, pentru elevi, studenți și cadre didactice, inclusiv pentru persoane cu dizabilități</p>
<p>iv.3.1. Asigurarea accesului elevilor la un proces educativ realizat în condiții de înaltă calitate de cadre didactice calificate, prin sprijinirea dezvoltării profesionale a personalului didactic, prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea unor programe de formare profesională pentru cunoașterea și implementarea metodelor și instrumentelor adecvate pentru individualizarea învățării, adaptarea tehnicilor de predare-învățare-evaluare la nevoile specifice și interesele elevilor, revizuirea/ adaptarea sistemului de evaluare etc.; - organizarea de trasee flexibile de formare a cadrelor didactice pentru aprofundarea sau extinderea competențelor profesionale (inclusiv prin organizarea și finanțarea de programe de conversie profesională) - dezvoltarea unor programe de formare profesională dedicate adaptării tehnicilor de predare-învățare-evaluare la nevoile specifice și interesele elevilor cu CES/dizabilități; - formarea cadrelor didactice de diferite specialități în vederea proiectării și implementării de activități specifice din domeniul consilierii și orientării etc.; - dezvoltarea de materiale suport pentru predare-învățare-evaluare care să sprijine centrarea pe elev, evaluarea formativă și abordarea incluzivă a demersului didactic;
<p>iv.3.2. Sprijinirea mobilității internaționale Erasmus+ pentru învățământul preuniversitar (educație generală) prin asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasmus+ pentru instituțiile cu acreditare, cu scopul satisfacerii cererii de mobilitate internațională.</p> <p>Notă explicativă: În viitorului program Erasmus+, accesul la mobilitățile internaționale pentru elevi și personalul didactic va fi condiționat de obținerea prealabilă de către instituțiile de origine a unei acreditări (Carte Erasmus+) pentru sectorul educație școlară.</p> <p>La o analiză a rezultatelor celui mai recent proces de selecție Erasmus+ încheiat pentru anul 2019 și în condițiile previzionării unui buget similar alocat în prima parte a următoarei perioade programatice, Erasmus+ nu va putea acoperi întreaga cerere de finanțare a instituțiilor care vor avea acreditare. De aceea, propunem</p>

suplimentarea din buget FSE+ a mobilităților internaționale de învățare și preluare de bune practici care, din constrângeri bugetare, nu pot fi acoperite din buget Erasmus+.

Mecanismul este unul necompetitiv, evaluarea în scopul obținerii acreditării făcându-se de către ANPCDEFP după regulile Erasmus+, apoi, fiecare instituție acreditată va putea solicita finanțare FSE+ având ca document justificativ decizia prin care i s-a acordat finanțarea Erasmus+

Obiectiv Specific FSE+ (v) *Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți*

Operațiuni (orientativ)

Învățământ primar și gimnazial

v.1.2. Creșterea calității componentei educaționale a programului „Școală după școală”:

- peer learning și peer mentoring;
  - dezvoltarea consorțiilor școlare;
  - măsuri de dezvoltare a competențelor cadrelor didactice în contexte nonformale și informale;
  - elaborarea de materiale de învățare;
  - promovarea unor instrumente de monitorizare și evaluare, precum și elaborarea unor studii și analize care să identifice noi măsuri ameliorative pentru programele SDS;
- diseminare exemple de bune practici SDS

Învățământ terțiar

v.1.8. Măsuri de sprijin în vederea creșterii accesului la studiile universitare:

- **DEZVOLTAREA PARTENERIATELOR** între unități de învățământ de nivel secundar superior și instituții de învățământ superior pentru oferirea unor servicii educaționale adaptate categoriilor de elevi în risc (inclusiv în aria consilierii și orientării școlare și profesionale a elevilor);

Implementarea unui sistem de stimulare a instituțiilor de învățământ superior care implementează acțiuni specifice pentru **atragera elevilor din grupuri defavorizate** (caravane, cursuri demonstrative în școlile din mediul rural, materiale de informare cu privire la facilitățile sociale pentru studenți etc.)

Axa prioritară 4. Adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic

Obiectiv Specific FSE+ (iv) Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale

Operațiuni (orientativ)
Învățământ primar și gimnazial
iv.1.n. Flexibilizarea și diversificarea oportunităților de formare și dezvoltare a competențelor cheie ale elevilor , prin: <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea/ revizuirea/ diversificarea curriculum la decizia școlii (inclusiv a materialelor suport pentru implementarea acestuia și pentru evaluarea rezultatelor învățării); - formarea cadrelor didactice din învățământul primar și gimnazial în vederea facilitării dobândirii competențelor cheie, cu accent asupra competențelor digitale și a celor antreprenoriale; - dezvoltarea parteneriatelor între unități de învățământ și agenți economici/ organizații publice și private relevante
iv.1.4.1 Crearea și/sau furnizarea suportului necesar (materiale educaționale, cursuri, softuri educaționale, echipamente etc.) pentru dezvoltarea și evaluarea competențelor cheie ale elevilor , în mod particular a competențelor digitale și antreprenoriale, astfel încât să fie asigurate premisele formării profesionale în acord cu cerințele și tendințele manifestate în societatea contemporană.
iv.2.1. Facilitarea accesului informat și a participării active la programe de educație și formare, în acord cu interesele elevilor, cât și cu nevoile pieței muncii , prin intervenții precum: <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea și extinderea serviciilor de consiliere și orientare profesională oferite de CJRAE/ CMBRAE (inclusiv prin formarea personalului propriu, suplimentarea și diversificarea resurselor umane etc.); - cooptarea angajatorilor, a partenerilor sociali, a organizațiilor nonguvernamentale în furnizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională; - asigurarea dotărilor/ echipamentelor, bateriilor de teste, softurilor platformelor digitale (platformă națională de orientare și consiliere profesională) și a altor materiale necesare pentru un proces eficient de consiliere; - dezvoltarea și furnizarea serviciilor de informare, consiliere și îndrumare pentru elevii din ÎPG și familiile acestora (părinți, tutori), astfel încât să fie în mod realist identificate interesele și ariile de performanță ale elevilor, cât și opțiunile de continuare a studiilor în vederea asigurării relevanței pregătirii pentru viitorul lor socio-profesional
Învățământ secundar superior

iv.1.1.3. Dezvoltarea/ modernizarea/ implementarea unui sistem unitar de monitorizare a inserției socio-profesionale a absolvenților sistemului de învățământ preuniversitar
iv.1.2. Adaptarea serviciilor educaționale adresate elevilor și cadrelor didactice, pentru fiecare nivel educațional (liceal, profesional-inclusiv dual, postliceal etc.), în corelație cu dinamica pieței muncii (schimbări tehnologice și structurale, digitalizare etc.), inclusiv pentru persoanele cu dizabilități sau pentru cele provenind din grupuri vulnerabile, inclusiv prin: <ul style="list-style-type: none"> – dezvoltarea/ revizuirea/ adaptarea programelor școlare; – programe de formare a personalului didactic, cu accent pe didactica specialității, a personalului didactic auxiliar și a tutorilor din companii; – formarea personalului implicat în managementului instituțiilor de învățământ; – pilotarea și implementarea unor metode și tehnici de predare-evaluare inovatoare și eficiente; – dezvoltarea de parteneriate între unități de învățământ și agenți economici, organizații publice și private;
iv.1.3. Adaptarea programelor de studiu și a abordărilor didactice din învățământul secundar, la nevoile societale actuale , astfel încât competențele absolvenților să fie în concordanță cu cele cerute pe piața muncii. Implementarea unui mecanism de monitorizare a evoluțiilor probabile de studenți, a absolvenților de învățământ terțiar și a nevoilor pieței forței de muncă, în vederea furnizării informațiilor necesare adaptării ofertei educaționale, la nivelul întregului sistem de învățământ universitar
iv.1.4.1 Asigurarea suportului necesar (materiale educaționale, cursuri, softuri educaționale, echipamente etc.) pentru dezvoltarea și evaluarea competențelor digitale, ale elevilor, studenților și cadrelor didactice pentru formarea profesională în acord cu tendințele manifestate în societatea contemporană.
iv.1.5. Modernizarea sistemului de predare-evaluare, în vederea formării competențelor cheie , precum și a celor profesionale și transferabile, pentru adaptarea sistemelor de educație și formare la nevoile pieței muncii, inclusiv prin recunoașterea competențelor dobândite în contexte non-formale și informale, pentru o mai bună integrare pe piața muncii. Pilotarea unui mecanism eficient de recunoaștere a învățării în contexte non-formale și informale
iv.1.10 Sprrijinirea dezvoltării și furnizării de resurse educaționale deschise (open educational resources) precum și susținerea dezvoltării de cursuri deschise online (MOOC- Massive Open Online Courses) în limba română pentru competențe cerute de către piața forței de muncă.
iv.2.1. Dezvoltarea și extinderea serviciilor de consiliere (CJRAE/CMBRAE inclusiv formarea personalului din centrele de consiliere), în vederea

<p>îmbunătățirii accesului informat la programe de educație și formare, în acord atât cu interesele elevilor și studenților, cât și cu nevoile pieței muncii – implicarea angajatorilor și/sau a organizațiilor neguvernamentale în furnizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională, a serviciilor de dezvoltare personală etc.</p>
<p>iv.2.2. Asigurarea dotărilor/ echipamentelor, bateriilor de teste, softurilor platformelor digitale (platformă națională de orientare și consiliere profesională) și a altor material necesare activitatilor CJRAE/CMBRAE;</p>
<p>iv.3.2 Formarea și dezvoltarea competențelor elevilor conform nevoilor identificate de piața muncii, prin formarea cadrelor didactice în vederea dezvoltării abilităților digitale și antreprenoriale</p>
<p>iv.3.3 Sprijinirea accesului tuturor elevilor la o educație incluzivă și de calitate, la formarea și dezvoltarea competențelor cheie, prin formarea cadrelor didactice în vederea implementării unui curriculum bazat pe competențe, a adaptării acestuia la nevoile și abilitățile elevilor, luând în considerare nevoile specifice ale copiilor din grupuri și medii dezavantajate</p>
<p>iv.1.1.a Asigurarea dotărilor/ echipamentelor necesare – laboratoare tehnice, transport, cloud educational (specializare inteligentă);</p>
<p>Învățământ terțiar</p>
<p>iv.1.3. ADAPTAREA PROGRAMELOR DE STUDIU și a abordărilor didactice din învățământul terțiar, la nevoile societale actuale, pentru adaptarea competențelor studenților și a absolvenților la dinamica pieței muncii.</p> <p>– Implementarea mecanismelor de monitorizare a: evoluțiilor numărului studenților, a absolvenților de învățământ terțiar, a nevoilor pieței forței de muncă și a inserției absolvenților pe piața muncii, în vederea furnizării informațiilor necesare adaptării ofertei educaționale, la nivelul întregului sistem de învățământ universitar și la nivelul instituțiilor de învățământ superior. Mecanismul va include analiza și evaluarea măsurilor și acțiunilor întreprinse în perioada anterioară de finanțare și continuarea procesului de adaptarea și inter-operaționalizarea bazelor de date din sistemul de învățământ superior necesare monitorizării inserției absolvenților de învățământ universitar pe piața muncii (dezvoltarea mecanismului de monitorizare a inserției absolvenților dezvoltat în proiectul comun MEC-MMPS). (MĂSURĂ SISTEMICĂ-CONDITIE FAVORIZANTĂ).</p> <p>Susținerea universităților în vederea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizării de rapoarte instituționale cu privire la angajabilitatea absolvenților, ținând cont de particularitățile fiecărui program de studiu. - adaptării programelor de studii la nevoia de competențe cerută de piața muncii (studii, analize, modificări de conținut ale procesului didactic etc.); - dezvoltării unor mecanisme suplimentare pentru previzionarea nevoii de forță calificată de muncă la nivel local și regional;

- facilitării interacțiunii între angajatori și/sau a organizațiilor neguvernamentale și studenți, prin intermediul unor parteneriate între instituții de învățământ superior și aceste entități (mese rotunde, workshop-uri, târguri de joburi etc.)

- Dezvoltarea unui mecanism care să încurajeze dialogul dinamic și continuu între instituțiile de învățământ superior și mediul economic/parteneri sociali (**MĂSURĂ SISTEMICĂ**)

- **ASIGURAREA INSTRUMENTELOR PENTRU MONITORIZAREA SI EVALUAREA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR**

- inventarierea tuturor măsurilor și acțiunilor întreprinse, precum și adaptarea și inter-operaționalizarea bazelor de date existente în perioada anterioară de finanțare;

- implementarea/dezvoltarea la nivelul instituțiilor de învățământ superior a unor baze de date, servicii publice oferite comunității, comunicarea/schimb de date cu MEC, formarea personalului didactic auxiliar implicat în managementul școlărității

iv.1.8. DEZVOLTAREA ȘI IMPLEMENTAREA UNOR PROGRAME UNIVERSITARE ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR DIN ROMÂNIA, LA SOLICITAREA AGENȚILOR ECONOMICI, pentru adaptarea ofertei universităților la solicitările pieței muncii.

Srijinirea instituțiilor de învățământ superior:

- în procesul de dezvoltare a programelor de masterat aplicate/masterat didactic, doctorate profesionale, inclusiv în domeniile de specializare inteligentă.

- pentru desfășurarea de programe de formare în parteneriat cu agenți economici locali sau regionali, în baza unor nevoi identificate în piața muncii;

- pentru atragerea de studenți/doctoranzi în domeniile relevante pentru piața forței de muncă prin diverse mecanisme: Burse, susținere mobilități etc.

- pentru susținerea excelenței, prin oferirea de burse doctorale în domeniile de specializare inteligentă;

dezvoltarea de cursuri deschise online în limba română pentru competențe cerute de către piața forței de muncă

iv.1.7. Srijinirea mobilității internaționale ERASMUS+ pentru învățământul terțiar prin asigurarea unui sprijin financiar suplimentar tuturor studenților pentru granturile de mobilitate, din fonduri suplimentare FSE+, pentru dobândirea unor experiențe noi de învățare.

În scopul asigurării viitoare sinergii Erasmus+/FSE+, mecanismul propus este unul necompetitiv; fiecare universitate care posedă Carta Erasmus+ în urma procesului de selecție derulat în Erasmus+, va putea solicita finanțare suplimentară din FSE+ având ca document justificativ decizia de finanțare Erasmus+

iv.1.9 Implementarea unui program pentru **INTERNAȚIONALIZAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR** în vederea creșterii calității, eficienței și relevanței acestuia prin:

- sprijinirea atragerii de studenți din străinătate, în special în domeniile în care România are lipsă de specialiști
- Granturi pentru instituțiile de învățământ superior membre ale rețelelor de universități europene/universități care doresc să accedă la astfel de rețele (mobilități studenți, proiecte colaborative privind dezvoltarea relațiilor cu mediul economic, proiecte „twining”, etc)
- Dezvoltarea de programe de formare profesională pentru competențe lingvistice/digitale pentru cadrele didactice

iv.2.1. **DEZVOLTAREA ȘI EXTINDEREA SERVICIILOR DE CONSILIERE SI ORIENTARE PROFESIONALĂ (INCLUSIV FORMAREA PERSONALULUI DIN CENTRELE DE CONSILIERE)**, în vederea îmbunătățirii accesului informat la programe de educație și formare, în acord atât cu interesele studenților, cât și cu nevoile pieței muncii:

- realizare de studii, analize;
- creșterea accesibilizării serviciilor de consiliere profesională a studenților din anii terminali (servicii online, teste și evaluări online etc.);
- creșterea calității serviciilor oferite de centrele de consiliere, materializat concret prin: dotarea cu resurse materiale, resurse software, formarea personalului din centrele de consiliere;
- implicarea angajatorilor și/sau a organizațiilor non-guvernamentale în furnizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională, a serviciilor de dezvoltare personală etc.
- atragerea angajatorilor și/sau a organizațiilor non-guvernamentale în furnizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională.

iv.3.2. **Promovarea dezvoltării programelor de studii de înaltă calitate, flexibile și corelate cu cerințele pieței muncii**, prin formarea și dezvoltarea competențelor studenților conform nevoilor identificate de piața muncii:

- **Formarea cadrelor didactice** în vederea:
  - îmbunătățirii competențelor specifice și transversale, inclusiv a dezvoltării competențelor profesionale specifice domeniului IT, prin participare la: programe de schimb de bune practici, peer learning, cursuri, etc.
  - dezvoltării abilităților digitale și antreprenoriale;
- **Programe de dezvoltare a competențelor antreprenoriale** (întreprinderi simulate, târguri IS, programe antreprenoriale în acord cu cerințele pieței și cu cele ale studenților, etc); Granturi pentru finanțarea unor scheme de antreprenoriat (de tipul startup students);
- **Încheierea unor parteneriate sustenabile cu sectorul privat pentru facilitarea tranziției de la educație la un loc de muncă prin instituirea unui sistem funcțional de stagii de practică la potențiali angajatori, programe de**

internship/programe de învățare la locul de muncă etc., adresate studenților și cursanților colegiilor organizate la nivelul instituțiilor de învățământ superior (ISCED 4-7), inclusiv prin încurajarea implicării angajatorilor în programe de învățare la locul de muncă

– **Asigurarea unor resurse educaționale deschise, și softuri educaționale, pentru elevi, studenți și cadre didactice**, inclusiv pentru persoane cu dizabilități (max 10%): echipamente, softuri, dezvoltări și integrării în procesul didactic

Axa prioritară 5. Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic

Obiectiv Specific FSE+ (v) *Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți*

Operațiuni (orientativ)

v.1.1 Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională prin acordarea de sprijin financiar pentru nevoile de cazare, masă și transport ale elevilor înscriși în învățământul profesional inclusiv dual (ÎP), din mediul rural și din medii defavorizate, populația romă, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități sau deficiențe

v.1.5.a Identificarea nevoilor educaționale specifice elevilor din grupurile vulnerabile și centrarea pe elev a demersului educațional, pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, prin **formarea personalului didactic pentru individualizarea învățării și utilizarea de tehnici didactice inovative și adaptate la nevoile grupurilor dezavantajate/ cu dizabilități**, precum și extinderea/ generalizarea **intervențiilor complementare de sprijin a elevilor din grupuri vulnerabile**, prin programe de sprijin individualizat

V.1.7. Dezvoltarea de programe de informare și conștientizare pentru întreaga comunitate, de sprijin, consiliere și educație parentală pentru părinții elevilor din învățământul preuniversitar, cu focalizare pe părinții copiilor provenind din grupuri vulnerabile (în particular pentru persoane care au în grijă copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate).

– prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, prin acțiuni de conștientizare a tuturor actorilor educaționali cu privire la necesitatea deschiderii sistemului către grupurile vulnerabile, și extinderii/ generalizării intervențiilor complementare de sprijin a elevilor din grupuri vulnerabile;

– prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, prin acțiuni de conștientizare a întregii societăți cu privire la importanța

<p>educației, a rolului acesteia în dezvoltarea personală și profesională a individului și în dezvoltarea socială și economică.</p>
<p>v.1.2. Sprijin acordat elevilor din clasa a IX-a, învățământ profesional și tehnic pentru creșterea nivelului de competență în citit, matematică și științe prin programe remediale inclusiv prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea de RED pentru elevii cu competențe scăzute în citit, matematică și științe - asigurarea condițiilor derulării programelor remediale: masă caldă, transport pentru elevi, materiale didactice, etc.
<p>vi.1. Flexibilizarea traseelor de formare profesională a elevilor din IPT și facilitarea accesului pe piața muncii prin dezvoltarea și implementarea unui mecanism de recunoaștere a rezultatelor învățării din învățământul secundar în învățământul terțiar non universitar</p>
<p>iv.1.1.1. IPT Generalizarea implementării mechanismului de evaluare și monitorizare a politicilor publice privind formarea profesională la nivel de sistem, inclusiv prin formarea actorilor relevanți de la nivel regional/ județean/ local care contribuie la implementarea mecanismului și prin colectarea periodică și consecventă a datelor</p>
<ul style="list-style-type: none"> - asigurarea calității programelor de pregătire practică ale elevilor prin dezvoltarea și implementarea unui mecanism de asigurare și monitorizare a calității învățării la locul de muncă (WBL) în IPT, inclusiv prin formarea monitorilor de calitate și prin dezvoltarea și operaționalizarea instrumentelor specifice inclusiv prin: <ul style="list-style-type: none"> - formarea personalului didactic din IPT, al ISJ și al operatorilor economici pentru asigurarea calității învățării la locul de muncă - vizite de monitorizare a calității învățării la locul de muncă la operatorii economici parteneri ai unităților de învățământ care furnizează componenta de învățare la locul de muncă - elaborarea unui Ghid pentru personalul implicat în asigurarea monitorizării calității învățării la locul de muncă în companiile partener - dezvoltarea și implementarea unei metodologii de acreditare a operatorilor economici implicați în pregătirea practică a elevilor din învățământul dual
<ul style="list-style-type: none"> - fundamentarea deciziilor de actualizări / modificări legislative/metodologice și a unor măsuri de îmbunătățire a relațiilor partenoriale, prin dezvoltarea și gestionarea bazei de date electronice a contractelor de parteneriat în IPT/ contractelor individuale de pregătire practică a elevilor la operatorii economici
<ul style="list-style-type: none"> - creșterea relevanței certificării calificărilor profesionale a elevilor pentru piața muncii prin dezvoltarea și implementarea unui mechanism de certificare a rezultatelor învățării din formarea profesională inițială, relevant pentru piața muncii, prin implicarea activă și sustenabilă a mediului de afaceri inclusiv prin:

<ul style="list-style-type: none"> - formarea personalului didactic, al SJ, al operatorilor economici pentru Asigurarea calității evaluării rezultatelor învățării - elaborarea unui Ghid pentru evaluarea rezultatelor învățării în vederea certificării calificării profesionale - asigurarea resurselor materiale necesare certificării calificărilor profesionale
<p>- creșterea atractivității IPT pentru elevi prin dezvoltarea și implementarea unui mecanism de recunoaștere a excelenței în furnizarea de programe de formare profesională inițială</p>
<p>- creșterea calității și a validității proceselor de predare-învățare-evaluare prin stagii de formare pentru dezvoltarea caracterului practic – aplicativ al disciplinelor/modulelor și extinderea sistemului de colaborare a personalului didactic în cadrul rețelelor parteneriale între școlile din IPT</p>
<p>iv.1.4.3. Sprijinirea mobilității internaționale Erasmus+ pentru învățământul profesional și tehnic prin asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasmus+ pentru instituțiile cu acreditare, cu scopul satisfacerii cererii de mobilitate internațională.</p> <p>Notă explicativă: În viitorul program Erasmus+, accesul la mobilitățile internaționale pentru elevi și personalul didactic va fi condiționat de obținerea prealabilă de către instituțiile de origine a unei acreditări (Carte Erasmus+) pentru sectorul învățământ profesional și tehnic (VET).</p> <p>La o analiză a rezultatelor celui mai recent proces de selecție Erasmus+ încheiat pentru anul 2019 și în condițiile previzionării unui buget similar alocat în prima parte a următoarei perioade programatice, Erasmus+ nu va putea acoperi întreaga cerere de finanțare a instituțiilor care vor avea acreditare. De aceea, propunem suplimentarea din buget FSE+ a mobilităților internaționale de învățare și preluare de bune practici care, din constrângeri bugetare, nu pot fi acoperite din buget Erasmus+.</p> <p>Mecanismul este unul necompetitiv, evaluarea în scopul obținerii acreditării făcându-se de către ANPCDEFP după regulile Erasmus+, apoi, fiecare instituție acreditată va putea solicita finanțare FSE+ având ca document justificativ decizia prin care i s-a acordat finanțarea Erasmus+</p>
<p>iv.1.2. Adaptarea serviciilor educaționale adresate elevilor și personalului didactic pentru fiecare nivel educațional (liceal, profesional-inclusiv dual, postliceal etc.), în corelație cu dinamica pieței muncii (schimbări tehnologice și structurale, digitalizare etc.), inclusiv pentru persoanele cu dizabilități sau pentru cele provenind din grupuri vulnerabile, inclusiv prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea/ revizuirea de calificări, cu accent pe calificări noi pentru specializări din domenii de înaltă tehnologie și competitivitate (de ex. IT&C, inteligență artificială, robotica, 3d printing, etc.) și care susțin dezvoltarea sustenabilă și economia verde, solicitate de piața muncii
<ul style="list-style-type: none"> - formarea cadrelor didactice pentru actualizarea competențelor profesionale în raport cu realitățile tehnologice de la operatorii economici și a tutorilor de la operatorii economici pentru dezvoltarea competențelor pedagogice, didactice și metodice în lucru cu elevii

- formarea personalului didactic asociat (specialiști de la operatorii economici, formați pe teme de metodica și didactica specialității)
- formarea managementului din unitățile de învățământ profesional și tehnic pe probleme specifice (relaționare cu piața muncii, marketingul ÎPT, management financiar și atragere de resurse)
- sprijinirea dezvoltării competențelor profesionale ale elevilor prin finanțarea stagiilor de practică;
- dezvoltarea competențelor transversale ale elevilor, cu accent pe cele de tip antreprenorial și digital, în vederea asigurării integrării socio-profesionale a acestora, inclusiv prin - formarea personalului didactic din ÎPT în domeniul dezvoltării integrate a competențelor transversale, cu accent pe cele antreprenoriale, digitale -dezvoltarea/implementarea programelor de dezvoltare a competențelor antreprenoriale la elevii din ÎPT
- asigurarea egalității de șanse la formare profesională de calitate prin elaborarea standardelor de dotare a unităților de învățământ în raport cu standardele aferente calificării
- facilitarea dobândirii de către elevi a competențelor solicitate de piața muncii prin îmbunătățirea infrastructurii formării profesionale inițiale și prin dotarea, prin program național, a atelierelor școală cu mijloace didactice și echipamente în concordanță cu standarde de dotare pentru calificările din formarea profesională inițială
iv.1.4.1. facilitarea dobândirii de către elevi a competențelor solicitate de piața muncii prin dezvoltarea de manuale și auxiliare curriculare în format digital, softuri educaționale, resurse educaționale deschise împreună cu mediul economic și partenerii sociali
iv.2.1. Dezvoltarea și extinderea serviciilor de consiliere (CJRAE/CMBRAE inclusiv formarea personalului din centrele de consiliere, diriginți), în vederea îmbunătățirii accesului informat la programe de educație și formare profesională, în acord atât cu interesele elevilor cât și cu nevoile pieței muncii, cu implicarea angajatorilor și/sau a organizațiilor neguvernamentale în furnizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională, a serviciilor de dezvoltare personală etc.

Axa prioritară 6. Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți

Obiectiv Specific FSE+ (i) Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale;

Operațiuni (orientativ)

1.1 Servicii de Identificare, îndrumare, sprijin și management de caz pentru persoanele din grupurile dezavantajate în vederea facilitării accesului pe piața muncii (inclusiv prin echipe mobile locale de experți formate din 1

consilier/agent de ocupare +1 asistent social + 1 mediator scolar +1 mediator sanitar), în complementaritate cu serviciile de management de caz acordate pentru comunitățile marginalizate finanțate în cadrul OS iv prin Programul Operational Combaterea Sărăciei

1.2. Pachete de măsuri personalizate și adecvate nevoilor individuale, în vederea integrării socio-profesionale a persoanelor din grupuri dezavantajate pe piața muncii, urmare a rezultatului profilării, prin

- servicii personalizate de informare, consiliere și orientare (management de caz),
- servicii de sprijin în găsirea unui loc de muncă/ mediere/plasare pe piața muncii , activare;
- programe de formare profesională/ucenicie la locul de muncă/stagii/alte programe de pregătire (a doua șansă, alfabetizare etc.) în vederea îmbunătățirii nivelului de competențe
- servicii de evaluare și certificare, după caz, a competențelor obținute în context informale sau nonformale;
- servicii de acompaniere socio- profesională, alături de cele de ocupare, pentru categorii de persoane dezavantajate în piața muncii;
- pachete de măsuri pentru stimularea mobilității forței de muncă, inclusiv stimulente financiare pentru relocare

3.1 Finanțarea de intervenții integrate, în zone cu deficit de forță de muncă calificată și migrație sezonieră, care să cuprindă cel puțin următoarele acțiuni:

- identificarea dimensiunii fenomenului de deficit de forță de muncă și migrație sezonieră prin inițierea de studii;
- identificarea persoanelor care se supun migrației sezoniere, motivarea acestora prin acțiuni specifice;
- proiectarea serviciilor suport pentru reducerea deficitelor în parteneriat cu comunitatea locală, cu partenerii sociali și cu alte părți interesate (angajatori, etc);
- furnizarea de pachete de măsuri adaptate conform intervențiilor 1.2, inclusiv stimulente financiare pentru relocare

7.2 Sprijin acordat angajatorilor pentru amenajarea unor spații destinate supravegherii și îngrijirii copiilor cu vârstă antepreșcolară, în vederea asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea de familie a femeilor angajate, (complementar cu intervențiile 1.5.3 de la Educație legate de serviciile educationale din nivelul anteprescolar și prescolar)

7.3 Stimularea angajatorilor în acceptarea unor scheme de program flexibil pentru a asigura accesul la ocupare și echilibrul dintre viața profesională și cea privată a angajaților

Axa prioritară 7 : Antreprenoriat și economie socială

Obiectiv Specific FSE+ (i) Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru

tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale;

Operațiuni (orientativ)
4.1. ”Săptămâna antreprenoriatului” - organizare de conferințe, forumuri sau reuniuni cu privire la oportunitățile de afaceri locale sau în sectoare de activitate.
4.2. Programe de sprijin antreprenorial (formare în competențe antreprenoriale, tutorat/ mentorat, asistență/ consiliere, role models etc), inclusiv prin activarea potențialului antreprenorial al unor persoane aparținând grupurilor dezavantajate
4.3. Acordarea de granturi pentru inițierea de noi afaceri (scheme de tip strat-up Student, Diaspora, Rural, Restart, etc).
4.4. Asistență și consultanță în afaceri post înființare , inclusiv prin programe de pregătire a managerilor sau a unor măsuri de îmbunătățire a accesului IMM-urilor la diversele modalități de digitalizare a activității lor (ex.: SME Digital Start Pack)
4.5.Promovarea conceptelor de economie socială și antreprenoriat social, inclusiv a evenimentului “luna economiei sociale” – târguri de produse și servicii, conferințe, workshopuri, mese rotunde
4.6. Acordarea de granturi pentru înființarea de întreprinderi sociale și întreprinderi sociale de inserție , inclusiv în domeniul oferirii de servicii sociale
4.7. Asistență și consultanță post înființare pentru întreprinderile sociale și întreprinderile sociale de inserție, pentru o perioadă de 6 luni de la inițierea afacerii, inclusiv programe de pregătire a managerilor și punerea la dispoziție a unor spații și servicii de tip co-working

Axa prioritară 8: Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii

Obiectiv Specific FSE+ (ii). *Modernizarea institutiilor si a serviciilor pietei muncii pentru a evalua si anticipa necesarul de competente si a asigura asistenta personalizata si in timp real urmarind asigurarea medierii/plasarii (matching), tranzitiei si a mobilitatii fortei de munca*

Operațiuni (orientativ)
5.1 Îmbunătățirea mecanismelor de monitorizare a inserției absolvenților programelor de educație și formare profesională, de anticipare a nevoii de competențe, de evaluare și monitorizare a politicilor publice privind măsurile active și formarea profesională sau adăugarea de noi dezvoltări privind: <ul style="list-style-type: none"> - colectarea, prelucrarea, analiza datelor și diseminarea informațiilor relevante pentru piața muncii, în baza protocoalelor/parteneriatelor cu actorii relevanți

- elaborarea prognozelor pe termen scurt, mediu și lung privind nevoia de competențe
- adaptarea programelor de formare/educație la nevoia de competențe identificate
- creșterea capacității instituțiilor relevante de a monitoriza și evalua politicile publice și de a utiliza sistemele informatice suport prin formarea de specialiști, seminarii, instruire, formare continuă
- evaluarea politicilor și revizuirea în consecință

6.1 Consolidarea parteneriatului pentru formarea profesională continuă prin **dezvoltarea capacității administrative a Comitetelor Sectoriale**, inclusiv prin formarea profesională a specialiștilor

6.2 Furnizarea de **pachete integrate pentru partenerii sociali în scopul modernizării și îmbunătățirii funcționării dialogului social pentru piața muncii** prin:

- Sprijinirea partenerilor sociali pentru a colecta și analiza informații cu privire la tendințele manifestate la nivel de național, de sector sau regional, în legătură cu aspecte precum: evoluții economice, condiții de muncă, organizarea muncii, necesar de formare, negocieri colective, etc.
- Sprijinirea partenerilor sociali în a încheia acorduri de cooperare bipartite la nivel de grup de unități, sectorial sau național, prin organizarea unor sesiuni de dezbateri / workshop-uri / conferințe, inclusiv în context European, pentru a identifica teme ce pot constitui baza revitalizării contractelor colective de muncă sectoriale.
- Creșterea calității reprezentării de către partenerii sociali prin furnizarea de programe de formare sau crearea unor oportunități pentru schimb de informații la nivelul partenerilor sociali, atât la nivel național, dar și inter-sectorial sau regional.
- Îmbunătățirea calității expertizei partenerilor sociali reprezentativi pentru a furniza servicii de calitate membrilor săi, precum și pentru a îmbunătăți implicarea efectivă a acestora în dialogul social, indiferent de nivel.
- Consolidarea expertizei partenerilor sociali în acord cu tematicile europene și naționale cu care se operează în contextul Semestrului European și Pilonului European al Drepturilor Sociale, inclusiv prin derularea unor activități de cercetare relevante.
- Dezvoltarea și implementarea de acorduri transnaționale și preluarea unor bune practici în ceea ce privește dialogul social și piața muncii la nivel European.
- Acțiuni de creștere a capacității partenerilor sociali pentru a contribui eficient la dezvoltarea și implementarea politicilor de ocupare (instrumente de lucru / procedurarea și standardizarea activității, consolidare expertiză în acord cu tematicile europene, adaptare tematici europene în dialogul social național).

6.3. Sprijin acordat partenerilor sociali pentru **implementarea acordurilor europene cadru încheiate de partenerii de dialog social europeni** (*framework agreements*)

6.4. **Crearea și asigurarea transparenței unei baze de date naționale care să conțină informații privind rezultatele dialogului social** (structurile partenerilor sociali, organizațiile sindicale și patronale reprezentative, contractele colective de muncă încheiate la diferite niveluri, acordurile bipartite).

Obiectiv Specific FSE+ (iii bis) *Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății*

Operațiuni (orientativ)

8.1 **Stimularea angajatorilor** în general și în si în mod special a celor de tip IMM pentru crearea unor condiții de muncă menite să le asigure lucrătorilor confortul fizic, psihic și social

8.2 **Campanii de promovare pentru conștientizarea lucrătorilor cu privire la rolul activităților de SSM**, în contextul apariției noilor forme de muncă, fenomenului îmbătrânirii forței de muncă, riscurilor noi și emergente și prevenirii accidentelor de munca si a bolilor profesionale

8.3 **Finanțarea serviciilor de susținere a îmbătrânirii active prin implicarea lucrătorilor vârstnici de peste 60 de ani în programe de tip shadow/tutelă/tutoriat pentru formarea lucrătorilor noi**

8.4. **Stimularea / încurajarea inițiativelor de voluntariat în rândul vârstnicilor** (în școli, instituții de cultură etc.)

Axa prioritară 9 Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității (*prioritate comună Educație/Ocupare*)

Obiectiv Specific FSE+ (iv) *Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale*

Operațiuni (orientativ)

iv.1.1.3. **Dezvoltarea/modernizarea/ implementarea mecanismului de monitorizare a inserției socio-profesionale a absolvenților sistemelor de FPI și FPC**

Dezvoltarea/modernizarea/implementarea mecanismului de anticipare a nevoii de competențe pe piața muncii

Adaptarea ofertelor educaționale postuniversitare (programe postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă și programe postuniversitare de

perfecționare) la solicitările pieței muncii, inclusiv în domeniile de specializare inteligentă

9.1. Dezvoltarea sistemului de asigurare a calității în formarea profesională a adulților, atât la nivel de sistem, cât și la nivel de furnizor, prin:

- dezvoltarea și implementarea sistemelor interne de asigurare a calității de către furnizorii de formare profesională a adulților autorizați
- dezvoltarea/îmbunătățirea capacității de monitorizare și raportare a datelor privind formarea profesională a adulților
- formarea specialiștilor pentru asigurarea calității în formarea profesională a Adulților
- îmbunătățirea programelor de formare și a instrumentelor de evaluare;

9.2 Dezvoltarea capacității Comisiilor județene pentru autorizarea furnizorilor de formare profesională și a infrastructurii necesare monitorizării și raportării situației privind formarea profesională a adulților în România, inclusiv prin formarea Profesională a personalului, specialiștilor și evaluatorilor de furnizori și programe;

9.3 Formarea continuă a formatorilor /

Instructorilor /coordonatorilor de ucenicie din formarea profesională continuă pentru dezvoltarea și furnizarea de programe de formare de calitate și flexibile, prin:

- programe de actualizare/dezvoltare a competențelor profesionale ale formatorilor/instructorilor în domeniul de activitate în care lucrează, prin efectuarea de stagii la angajatori din domeniul respectiv
- programe de formare în domeniul pedagogiei, andragogiei, tehnicilor de formare pentru coordonatorii de ucenicie;

9.4 Actualizare/revizuire/dezvoltare de noi standarde ocupaționale /calificări profesionale conform noilor cerințe ale pieței muncii

Obiectiv Specific FSE+ (v) *Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți*

Operațiuni (orientativ)

v.1.1. Creșterea **accesului și participării adulților la programe de formare pentru dezvoltarea/ creșterea nivelului competențelor cheie** care să le asigure dezvoltarea personală și îmbunătățirea calității vieții, inclusiv prin:

- finanțarea participării (acoperirea taxelor și costurilor de participare) la programe LLL, în special a celor de formare pentru creșterea nivelului competențelor digitale;
- finanțarea evaluării și recunoașterii rezultatelor învățării dobândite în contexte non-formale și informale.

v.3.2. Facilitarea dobândirii unei calificări profesionale de către persoanele care au părăsit timpuriu școala, prin acțiuni precum:

- informarea, consilierea și orientarea potențialilor beneficiari ai acestor măsuri, astfel încât să conștientizeze beneficiile și să opteze informat pentru participarea la programe A doua șansă;
- înscrierea și participarea la programe A doua șansă flexibile, inclusiv la modulele de pregătire profesională;
- furnizarea serviciilor suport în funcție de nevoile specifice ale fiecărui cursant, astfel încât să fie diminuat riscul de părăsire a programului înainte de finalizarea acestuia (de exemplu: servicii de transport/ decontarea transportului, asigurarea hranei, servicii de îngrijire pentru persoanele dependente aflate în grija cursanților, dispozitive tehnico-medicale etc.);
- informarea, consilierea și orientarea școlară și profesională a cursanților, astfel încât să fie identificate în mod realist alternativele de acțiune la finalizarea programului ADS, iar beneficiarul să valorifice rezultatele obținute (prin ocuparea unui loc de muncă, prin continuarea studiilor în învățământul secundar superior, prin continuarea pregătirii în sistemul de formare profesională a adulților etc.)

**Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei (POCS) 2021-2027
– Multifond: FSE+, FEDR**

Axe prioritare

Axa Prioritară 1.	Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunitatii (<i>intervenții adresate grupurilor de acțiune locală</i>) – OP 4
Axa Prioritară 2.	Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității – OP 5
Axa prioritară 3.	Comunități marginalizate
Axa prioritară 4.	Reducerea disparităților între copiii în risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii
Axa prioritară 5.	Servicii pentru persoane vârstnice
Axa prioritară 6.	Sprijin pentru persoanele cu dizabilități
Axa prioritară 7.	Sprijin pentru grupuri vulnerabile
Axa prioritară 8.	Ajutorarea persoanelor defavorizate

Axa Prioritară 1. Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (*intervenții adresate grupurilor de acțiune locală*) – OP 4
Obiectiv Specific FSE+ *oricare obiectiv specific de la (i) la (x)*

Obiectiv Specific FEDR (i) sporirea eficienței piețelor forței de muncă și facilitarea accesului la locuri de muncă de calitate prin dezvoltarea inovării și a infrastructurii sociale;

(ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;

(iii) îmbunătățirea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale;

(iv) asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară;

Operațiuni (orientativ)
Finanțarea strategiilor de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității In funcție de nevoile comunității, GAL – urile vor putea finanța (din FSE+) dezvoltarea de servicii sociale, educaționale, de sănătate, de ocupare, sa favorizeze incluziunea sociala a grupurilor dezavantajate si (din FEDR) infrastructura sociala sau sportiva, educațională, de agrement sau turistica
Sprrijin pregătitor pentru Beneficiarii DLRC (strategie GAL, animare etc)

Axa prioritară 2. Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității – OP 5

Obiectiv Specific FEDR (i) promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane

Operațiuni (orientativ)
Finanțarea infrastructurii de turism, mapare obiective turistice si patrimoniu cultural din cadrul strategiilor DLRC

Axa prioritară 3. Comunități marginalizate – OP4

Obiectiv Specific FSE+ (viii) Promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii
(ix) creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung;

(x) promovarea integrării sociale a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, inclusiv a persoanelor celor mai defavorizate și a copiilor;

(viii) Promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii

Obiectiv Specific FEDR (iii) îmbunătățirea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale;

Operațiuni (orientativ)
Integrarea socio-economica a 2000 de comunități marginalizate (nr.estimat) prin implementarea unor masuri integrate: -echipe comunitare compuse din: asistent social, asistent medical, îngrijitor de bătrâni, mediator școlar, consilier ocupare cu munca de teren, in funcție de nevoile comunității (populație școlară sau îmbătrânită, pre-existenta sau nu a acestor specialiști in comunitate etc) -decontare salarii, transport, formare profesionala, truse suport tip FEDR prin asigurarea accesului la anumite utilități, renovări.
Sprrijin pentru realizarea diagnozei sociale și identificarea nevoilor pentru autoritățile locale din 2000 comunități marginalizate.
Sprrijin pentru 100 de autorități locale în vederea identificării și reglementării juridice/cadastrale a așezărilor informale
Sprrijin locuire pentru victime calamități
Pregătirea specialiștilor în domeniu.

Axa prioritară 4. Reducerea disparităților între copiii în risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii - OP 4

Obiectiv Specific FEDR d (ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;

Obiectiv Specific FSE+ (vii) favorizarea incluziunii active pentru a promova egalitatea de șanse și participarea activă și a îmbunătăți capacitatea de inserție profesională;

(iv) Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare

(x) promovarea integrării sociale a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, inclusiv a persoanelor celor mai defavorizate și a copiilor;

Operațiuni (orientativ)
Sprrijin tailor-made pentru familiile monoparentale sărace, în vederea îmbunătățirii angajabilității și autonomiei părintelui singur: - acordarea de vouchere before/after school

<p>- Acordarea de vouchere pentru activități de weekend ale copiilor (sport, creație, artă)</p> <p>- finanțarea cursurilor de recalificare pentru părintele singur cu venituri mici, care dorește schimbarea domeniului profesional</p>
<p>- construire / reabilitare / modernizare / extindere / echipare cel puțin 5 centre de zi pentru copiii și adolescenții cu tulburări de comportament (violență)</p> <p>- servicii terapie pentru copiii și adolescenții cu tulburări de comportament (violență)</p>
<p>Organizarea de tabere pentru copiii proveniți din familii sărace, pentru a le da posibilitatea sa experimenteze învățarea prin activități culturale, sportive, recreative, sa fie autonomi si sa socializeze</p>
<p>Sprrijinirea tinerilor care urmează să părăsească sistemul de protecție specială și a celor care au părăsit sistemul, prin furnizarea de servicii integrate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - consiliere - orientare in cariera - dezvoltare personala si dezvoltarea de abilități de viață independentă - monitorizare post-intervenție in vederea asigurării sustenabilității <p>masurilor</p> <p>asigurarea locuinței gratuite prin plata in totalitate a chiriei pentru 12 luni si continuarea tranziției prin perceperea încă 12 luni a unei chirii sub prețul pieței imobiliare</p>
<p>Consolidarea serviciilor destinate prevenirii separării copilului de părinți (centre de zi unde copiii in pericol de separare de părinți sa poată petrece ziua, in afara scolii, iar părinții primesc consiliere și îndrumare).</p>
<p>Pregătirea specialiștilor ce lucrează cu tinerii si copiii.</p>

Axa Prioritară 5 - Servicii pentru persoane vârstnice

Obiectiv Specific FSE+ (ix) Creșterea accesului egal la servicii de calitate si sustenabile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a adaptabilității sistemelor de sănătate, a serviciilor de îngrijire pe termen lung

<p><i>Operațiuni (orientativ)</i></p> <p>Incurajarea incluziunii active a persoanelor in varsta prin măsuri privind asigurarea îmbătrânirii active</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Dezvoltarea unor programe pentru incurajarea participarii varstnicilor la viata sociala, prevenirea izolării, precum și pentru prevenirea instituționalizării (programe intergenerationale, servicii terapie ocupationala etc) 2.Call center de urgenta si dispozitive (brățări etc.) pentru asistarea persoanelor dependente (persoane în vârstă singure, persoane cu dizabilități) etc
--

Infiintarea si dezvoltarea de noi servicii destinate varstnicilor prin subventionarea costurilor ingrijirii si al serviciilor conexe pentru batranii singuri, din mediul urban, in situatii de dependenta si cu un venit lunar inferior salariului minim pe economie.
Pregătirea specialiștilor/personalului ce lucreaza cu persoanele in varsta.

Axa prioritară 6. Sprijin pentru persoanele cu dizabilități

Obiectiv Specific FSE+ (vii) Favorizarea incluziunii active prin promovarea egalității de șanse și a participării active, precum și prin îmbunătățirea angajabilității

(ix) Creșterea accesului egal la servicii de calitate si sustenabile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a adaptabilității sistemelor de sănătate, a serviciilor de îngrijire pe termen lung.

Obiectiv Specific FEDR d (ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;

<i>Operațiuni (orientativ)</i>
Acordarea unui pachet integrat pentru susținerea încadrării pe piața muncii SAU a creșterii angajabilității persoanelor cu dizabilități, asigurat printr-un mecanism competitiv, de către furnizori publici sau privați de servicii de ocupare: Campanie media Informare/diseminare Identificare angajatori și persoane cu dizabilități Instrument de evaluare a abilităților profesionale și sociale, aplicat de către o echipă de specialiști (consilier vocațional, psiholog etc) Burse locuri muncă, alte evenimente Măsuri de acompaniament pre și post angajare, minim 6 luni
Măsuri pentru asigurarea asistenței juridice pentru persoanele fără capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, cu sau fără tutore legal (încadrate în grad de handicap mintal care au sau nu stabilită măsura de ocrotire prin punere sub interdicție) prin : Finanțarea a 50 (cel puțin una pe județ) echipe formate din câte 2 persoane (un jurist și un terapeut sau un consilier vocațional) care să acorde asistență, în urma unei evaluări persoanelor cu capacitate de exercițiu restrânsă (copii), precum și persoanelor adulte încadrate în grad de handicap mintal cu capacitate de exercițiu restrânsă sau care au sau nu stabilită măsura de ocrotire prin punere sub interdicție fără capacitate de exercițiu.

<p>Dezvoltarea de servicii de îngrijire de zi destinate copilului cu dizabilități (fie în centre, fie mobile), în cadrul cărora să fie oferite servicii de abilitare/reabilitare, specializate pe tip de dizabilitate, în mod special a celor care provin din familii care nu dispun de resurse pentru a accesa aceste servicii.</p> <p>Organizarea de cursuri destinate părinților copiilor cu dizabilități în vederea dezvoltării abilităților parentale specifice</p>
<p>Dezvoltarea serviciilor de îngrijire pe termen lung, în vederea prevenirii instituționalizării persoanelor cu dizabilități inclusiv prin:</p> <p>1. Intervenții integrate pentru persoanele cu dizabilități prin finanțarea a 47 de echipe mobile (41 județe plus 6 sectoare în capitală), după modelul pilotat cu succes în județul DOLJ, unde sunt două echipe, una pentru adulți cu dizabilități și una pentru copii cu dizabilități, echipe care asigură la domiciliu serviciile specializate de abilitare/reabilitare</p> <ul style="list-style-type: none"> - echipă formată din 5 persoane dintre care un asistent social, un fizio-kinetoterapeut, un medic specialist, un psiholog și un șofer - leasing pentru 47 autoturisme - dotare medicală: instrumentar, dispozitive tehnice de prim ajutor, echipament minim pentru fizio-kinetoterapie
<p>Creșterea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități prin asistarea lor prin tehnologie asistivă: aparate mobilitate, softuri de citire pentru nevăzători etc</p>
<p>Calificarea resursei umane existente și disponibile la nivel local/ în familie prin finanțarea cursurilor pentru dobândirea calificării de Asistent Personal Profesionist (360h per curs de calificare)</p>
<p>Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale pentru persoanele cu dizabilități (centre de zi, locuințe protejate etc)</p>
<p>Pregătirea specialiștilor în domeniu.</p>

Axa prioritară 7. Sprijin pentru grupuri vulnerabile

Obiectiv Specific FEDR d (iii) Îmbunătățirea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale;

(ii) Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;

d (iii) Îmbunătățirea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale;

Obiectiv Specific FSE+ (ix) Creșterea accesului egal la servicii de calitate și sustenabile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a

eficacității și a adaptabilității sistemelor de sănătate, a serviciilor de îngrijire pe termen lung

<p>Operațiuni (orientativ)</p>
<p>Servicii integrate pentru incluziunea socio-profesională a migranților</p> <p>1. pachet integrat „ ADULT”</p> <ul style="list-style-type: none">
- facilitarea accesului la servicii medicale, de consiliere psihologică și de îndrumare
- organizare cursuri lb. română
- orientare și asistență pentru demersuri administrative
- profilare, conciliere și orientare în vederea accesului la servicii de ocupare
- certificarea competențelor <p>2. Pachet integrat „ COPIL”</p> <ul style="list-style-type: none">
- facilitarea accesului la servicii medicale, de consiliere psihologică și de îndrumare
- organizare cursuri lb. română
- servicii educaționale
<p>1.Reabilitarea spațiilor disponibile pentru cazare temporară, aflate în administrarea Ministerului Afacerilor Interne (MAI) sau a structurilor coordonate MAI.</p> <p>2.Dezvoltarea infrastructurii centrelor de integrare din 12 orașe ale țării, reprezentative din punct de vedere al numărului de migranți, prin reabilitarea și modernizarea unor spații aflate în administrarea autorităților locale (există acte normative deja aprobate prin care autoritățile locale pot pune la dispoziția MAI clădiri neocupate, în scopul integrării migranților.</p>
<p>Intervenții integrate pentru victimele traficului de persoane și victimele violenței domestice: cazare în centre atât pentru victime, cât și pentru minorii aflați în îngrijire, locuințe protejate/vouchere chirie, consiliere psihologică, consiliere profesională, consiliere juridică, suport material pentru asigurarea nevoilor de bază (îmbrăcăminte, hrană, materiale de uz sanitar, medicamente, transport)</p>
<p>Sprîjin în vederea reabilitării pentru persoanele dependente de alcool și droguri</p>
<p>Pachet de sprijin pentru persoanele proaspăt eliberate din sistemul penitenciar, în vederea incluziunii sociale și reducerii recidivei, precum consiliere ocupațională, subvenționare transport în comun etc</p>
<p>1. Intervenție personalizată destinată persoanelor fără adăpost (PFA) (Asistența medicală primară, medicamente, consiliere psihologică, hrană și produse pentru asigurarea unei minime igiene corporale, adăpost noaptea asistența socială în obținerea actelor de identitate, consiliere juridică situații civile/penale etc). Asistența va fi acordată având în vedere metoda managementului de caz, în funcție de nevoile și opțiunile fiecărei persoane în parte.</p>

2. Dezvoltarea rețelei de servicii sociale pentru PFA (adaposturi de noapte, de urgență, echipe mobile, cantine sociale sau masa pe roți), inclusiv înființarea de echipe mobile cu auto care asigură îngrijirea personală (ex. dusuri mobile)

Pregătirea suplimentară a specialiștilor ce lucrează cu victimele violenței, dependenții de alcool și droguri etc.

Axa prioritară 8. Ajutorarea persoanelor defavorizate

Obiectiv Specific FSE+ (xi) Reducerea deprivării materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor cele mai defavorizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere

Operațiuni (orientativ)

- suport material (alimente, produse igienă, obiecte puericultura)
- pachet sprijin școlar (rechizite, îmbrăcăminte și încălțăminte sezon rece)
- masă caldă (masă pe roți, cantine sociale)
- măsuri acompaniament

Programe Regionale (8 POR)2021-2027

Axe prioritare

- Axa Prioritară 1.** O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice
- Axa Prioritară 2.** O regiune cu orașe Smart
- Axa prioritară 3.** O regiune cu orașe prietenoase cu mediul
- Axa prioritară 4.** Dezvoltarea sistemelor de încălzire centralizate
- Axa prioritară 5.** O regiune accesibilă
- Axa prioritară 6.** O regiune educată
- Axa prioritară 7.** O regiune atractivă
- Axa prioritară 8.** Asistență tehnică

Axa Prioritară 1.

O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

Obiectiv Specific FEDR: *Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;*

Operațiuni (orientativ)

Participarea IMM-urilor și organizațiilor CDI în structuri, parteneriate și programe de colaborare, intervenții aliniate la KIC-urile (Knowledge Innovation Community)
Aderarea, afilierea, apartenența la rețele de inovare europene pentru IMM sau alte organizații
Specializare inteligentă la nivel regional și inovare de produs, serviciu, de proces, organizațională și de model de afaceri în IMM-uri, inclusiv brevetare
Sprijinirea transferului tehnologic prin crearea / dezvoltarea structurilor de transfer tehnologic și serviciilor, cooperare IMM-uri - organizații CDI
Investiții în infrastructurile proprii ale organizațiilor de CDI / IMM-uri
Sprijinirea ecosistemului antreprenorial de inovare care favorizează crearea și maturizarea start-up / spin-off în domenii de specializare inteligentă, inclusiv clustere
Promovarea antreprenorialului prin înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor și acceleratoarelor de afaceri, parcurilor tehnologice și științifice, inclusiv parcuri smart cu impact la nivel regional

Obiectiv Specific FEDR: *Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor;*

Operațiuni (orientativ)
Securitate cibernetică, interoperabilitate pentru proiectele de digitalizare ale serviciilor publice la nivel local, inclusiv sprijin pentru inițierea de start-up-uri / spin-off-uri în domeniul securității cibernetice
Dezvoltarea universitatilor ca poli de digital skills, inclusiv prin dotare tehnică / laboratoare
Digitizarea în mediul universitar prin crearea și dezvoltarea unor platforme digitale, baze de date și biblioteci virtuale pentru studenți, live streaming, echipamente și infrastructură de projection and video mapping
Adoptarea tehnologiilor și a instrumentelor digitale care conduc la inovarea modelului de afaceri
Sprijin pentru dezvoltarea Hub-urilor Inovative Digitale (DIH)

Obiectiv Specific FEDR: *Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor;*

Operațiuni (orientativ)
Facilitarea investițiilor tehnologice în IMM-uri, inclusiv tehnologii IT&C, IoT, automatizare, robotică, inteligență artificială, customizare de masă

Investiții pentru servicii și echipamente necesare pentru transformarea digitală a microîntreprinderilor și IMM-urilor
„Inovare bazată pe design” în vederea dezvoltării de noi produse, precum și transfer tehnologic în vederea generării noilor linii de producție pentru aceste produse
Suport pentru dezvoltarea și implementarea de noi modele de afaceri pentru IMM-uri, în special pentru internaționalizare
Investiții în active corporale și necorporale în microîntreprinderi și IMM-uri, inclusiv scale-up

Obiectiv Specific FEDR: *Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat*

Operațiuni (orientativ)
Dezvoltarea competențelor la nivelul IMM-urilor / organizațiilor de CDI / entităților implicate în procesul de descoperire antreprenorială

Axa Prioritară 2.

O regiune cu orașe Smart

Obiectiv Specific FEDR: *Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor;*

Operațiuni (orientativ)
Srijin pentru intervenții de tip smart-city (siguranța publică, servicii și utilități publice, monitorizare energie, mediu, rețele de trafic și transport public, iluminat public, sisteme GIS, etc.) aplicabile în zone funcționale urbane
Suținerea digitalizării serviciilor publice la nivel local

Axa Prioritară 3.

O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Obiectiv Specific FEDR: *Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră*

Operațiuni (orientativ)
Investiții în clădirile rezidențiale în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse alternative de energie
Investiții în clădirile publice în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse alternative de energie

Obiectiv Specific FEDR: *Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării*

Operațiuni (orientativ)
Regenerarea spațiilor urbane degradate, inclusiv prin promovarea investițiilor ce promovează infrastructura verde în zonele urbane.
Reconversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate
Modernizarea/ extinderea spațiilor verzi existente
Achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerului ambiental

Obiectiv Specific FEDR: *Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile*

Operațiuni (orientativ)
Dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi)
Modernizarea/ extinderea liniilor de tramvai
Achiziționare/ modernizare material rulant (tramvaie), Achiziționare troleibuze/autobuze
Dezvoltarea unor culoare de mobilitate
Infrastructuri pentru combustibili alternativi
Calitatea aerului și reducerea zgomotului

Axa Prioritară 4.

O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Obiectiv Specific FEDR: *Dezvoltarea sistemelor energetice inteligente, a rețelelor și a stocării la nivel local*

Operațiuni (orientativ)
Îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul încălzirii centralizate

Axa Prioritară 5.

O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Obiectiv Specific FEDR: *Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de ser Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere*

Operațiuni (orientativ)

Legături rutiere secundare reabilite și nou construite către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T (drumuri județene, descărcări autostrada, conectivitatea la rețeaua de baza – CORE TEN-T)
--

Axa Prioritară 6.

O regiune educată

Obiectiv Specific FEDR: *Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii*

Operațiuni (orientativ)

Construire / reabilitare / modernizare / extindere / echipare infrastructura pt. nivel antepreșcolar și preșcolar, învățământ primar, secundar, terțiar
---

Construire / reabilitare / modernizare / dotare centre de educație și formare profesională / învățământ dual, inclusiv pentru accesibilitatea elevilor cu dizabilități (sistem de educație incluzivă)

Axa Prioritară 7.

O regiune atractivă

Obiectiv Specific FEDR: *favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane;*

Operațiuni (orientativ)

Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și servicii culturale
---

Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros;

Dezvoltarea turismului balnear și balneo-climateric

Investiții în infrastructura din domeniul cultural, în mediul urban
---

Cresterea securității spațiilor publice

Tabere de elevi și preșcolari

Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și servicii culturale
---

Obiectiv Specific FEDR: *favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane;*

Operațiuni (orientativ)

Infrastructura de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros
---

Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului natural
Dezvoltarea infrastructurilor integrate cu rol în administrare, protejare, informare și exploatare turistică sustenabilă
Tabere de elevi și preșcolari

Axa Prioritară 8.

Asistenta Tehnică

Obiectiv 1: *Creșterea capacității beneficiarilor*

Operațiuni (orientativ)
Dezvoltarea capacității administrative a actorilor implicați în elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea strategiilor de specializare inteligentă și a Mecanismului de Descoperire Antreprenorială (MDA)
Crearea unui one-stop-shop regional
Dezvoltarea capacității de internaționalizare a structurilor de cercetare inova
Srijin pentru întărirea capacității administrative de a învăța soluții de „smart city”, de a elabora și monitoriza strategii investiționale pentru ”smart city”, inclusiv de a elabora/dezvolta proiecte care utilizează tehnologii ”smart”
Srijin pentru creșterea eficienței operatorilor locali de transport
Suport pentru consolidarea relațiilor dintre sistemele de învățământ și mediul economic și social mai larg

Obiectiv 2: *Asigurarea funcționării sistemului de management*

Operațiuni (orientativ)
Dezvoltarea capacității administrative și asigurarea instrumentelor necesare pentru coordonarea și managementul POR
Srijin pentru structurile de guvernare ITI

Elaborator: Centrul pentru Economie și Dezvoltarea Afacerilor – Iași

